

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra germanistiky

Diplomová práce

**Vzdělávání učitelů němčiny
na Pedagogické fakultě
v Českých Budějovicích**
historie, současnost a perspektivy

German Language Teacher Education
at the Faculty of Education
in České Budějovice
History, Present, Perspectives

Vypracoval: Bc. Pavel Vít
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

České Budějovice 2020

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne

.....
Bc. Pavel Vít

Poděkování

Předně bych chtěl poděkovat mé vedoucí diplomové práce paní doc. PaedDr. Haně Andrášové, PhD. za její ochotu a velmi užitečné rady, které mi poskytla při konzultacích nejen k diplomové práci. Dále bych chtěl moc poděkovat také rodině a přátelům, kteří mne v těchto časech podpořili a byli se mnou trpěliví. Díky patří také mému zaměstnavateli, který mi vyšel v tomto období ochotně vstříc.

Velký dík patří také paní Jitce Pečlové, sekretářce katedry anglistiky a katedry germanistiky za významnou pomoc při sběru dat a informací o katedře, paní Mgr. Zuzaně Svobodové, vedoucí studijního oddělení PF JU, za poskytnutí ročenek fakulty a paní RNDr. Ludmile Bulánové, správce studijních úloh a úloh pro vědu a výzkum JU, za pomoc při získání dat z univerzitního systému STAG. Dále pak děkuji vedoucím kateder, sekretářkám a dalším, kteří pomohli s distribucí výzkumu na univerzitách. V neposlední řadě pak děkuji studentům Jihočeské univerzity, Masarykovy univerzity, Univerzity Palackého, Univerzity v Hradci Králové, Západočeské univerzity, Univerzity Karlovy a studentům Technické univerzity v Liberci, kteří se zúčastnili výzkumu a projevíli zájem o poznatky získané v diplomové práci.

Anotace

Pro tvorbu ideálního studijního programu, jež je jedním z cílů diplomové práce, je zapotřebí vnímat nejen současné tendence ve vzdělávání, ale také se orientovat v historii studia německého jazyka na pedagogických fakultách. Diplomová práce se proto zabývá analýzou studijních programů katedry germanistiky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity od konce 80. let až do současnosti. Spolu s výzkumem „spokojenosti“ provedeným mezi současnými studenty tohoto oboru tvoří analýza základ pro splnění cíle diplomové práce, tedy tvorbu ideálního studijního programu. Ten tak reflektuje některé postřehy stran studentů, zároveň je tvořen v návaznosti na vývojové tendence vzdělávání učitelů německého jazyka na Jihočeské univerzitě v posledních 30 letech.

Klíčová slova: vzdělávání, studijní program, student germanistiky, Pedagogická fakulta

Abstract

To create an ideal study plan which is one of the main focus of this thesis, it is crucial to take into consideration not only current educational trends but also to be well oriented in the history of German language study at pedagogical faculties. The thesis is, therefore, analyzing study programs at the University of South Bohemia from the beginning of the '80s till now. Along with the "satisfaction research" amongst the current students of this program, these analyses create a valid foundation for the creation of an ideal study plan, so fulfilling the aim of this thesis. This study plan reflects some of the students' perceptions and is also formed in connection with the development tendencies of German language teacher education at the University of South Bohemia in the last 30 years.

Key words: education, study plan, student of German language, Faculty of Education

Obsah

1 Úvod	9
2 Vývoj německého jazyka na území ČR v historickém kontextu a současnosti	11
2. 1 Výuka německého jazyka v Česku	12
2. 2 Jazyková politika České republiky	13
2. 3 Výuka německého jazyka na vysokých školách (možnost studia němčiny v Česku)	14
3 Studium a výuka německého jazyka na pedagogických fakultách v České republice	16
3. 1 Klíčové kompetence učitele 21. století	17
4 Studium a výuka německého jazyka na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity	20
4. 1 Pedagogická fakulta JU.....	20
4. 2 Katedra germanistiky Pedagogické fakulty JU	20
4. 2. 1 Personální obsazení katedry germanistiky	22
4. 3 Studium a výuka učitelství německého jazyka na katedře germanistiky PF JU v letech 1986-2020	24
5 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU (1986-2020)	28
5. 1 Vstupní informace analýzy a metodika sběru dat	28
5. 2 Obsah a struktura analýzy	29
5. 3 Terminologie	30
6 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU, analytická část ..	32
6. A Skladba a časová dotace vědních disciplín vzdělávacích programů	32
6. A. 1 Skladba a časová dotace, obecný vývoj v čase	32
6. A. 1. 1 Studijní program SP 86	32
6. A. 1. 2 Studijní program SP 96	35
6. A. 1. 3 Studijní program SP 09	37
6. A. 2 Skladba a časová dotace dle vzdělávacích oblastí, vývoj v čase	39
6. A. 2. 1. Studijní program SP 86	39
6. A. 2. 2. Studijní program SP 96	44
6. A. 2. 3. Studijní program SP 09	51
6. B Struktura vybraného ročníku studia v rámci zkoumaného studijního programu	54
6. B. 1 Struktura vybraného studia v rámci SP 86 s počátkem v AR 1986	54
6. B. 1. 1 Průběh studia	54
6. B. 1. 2 Skladba a časová dotace vědních disciplín	55
6. B. 1. 3 Způsob zakončení studia	59
6. B. 2 Struktura vybraného studia v rámci SP 96 s počátkem v AR 2004	60
6. B. 2. 1 Průběh studia	60
6. B. 2. 2 Skladba a časová dotace vědních disciplín	60
6. B. 2. 3 Způsob zakončení studia	65
6. B. 3 Struktura vybraného studia v rámci SP 09 s počátkem v AR 2014	65
6. B. 3. 1 Průběh studia	66
6. B. 3. 2 Skladba a časová dotace vědních disciplín	66

6. B. 3. 3 Způsob zakončení studia	70
6. C Analýza vývoje vědních disciplín v období 1986-2020.....	72
6. C. 1 Oblast literatury	72
6. C. 2 Oblast lingvistiky	73
6. C. 3 Oblast didaktiky	74
6. C. 4 Oblast jazykových cvičení	75
6. C. 5 Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe	75
7 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU, souhrn výsledků analytické části, celkové srovnání.....	77
7. 1 Obecné shrnutí.....	77
7. A Skladba a časová dotace vědních disciplín vzdělávacích programů	78
7. A. 1 Skladba a časová dotace, celkový vývoj v čase	78
7. A. 2 Skladba a časová dotace dle vzdělávacích oblastí, celkový vývoj v čase	82
7. B Souhrnné srovnání struktury studia v jednotlivých studijních programech s počátkem studia v AR 1986, 2004 a 2014.....	85
7. B. 1 Průběh studia, změny v čase	85
7. B. 2 Skladba a časová dotace vybraných studií.....	86
7. B. 2. 1 Srovnání dle vzdělávacích oblastí – obecné srovnání	86
7. B. 2. 2 Srovnání dle vzdělávacích oblastí – podrobné srovnání	88
7. B. 2. 3 Srovnání dle jednotlivých ročníků studia – obecné srovnání	93
7. B. 2. 4 Srovnání dle jednotlivých ročníků studia – podrobné srovnání	94
7. B. 3 Způsob zakončení studia	100
8 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU, závěr	101
9 Sociologický výzkum: Pohled studenta na způsob výuky oboru učitelství německého jazyka na pedagogických fakultách v ČR	104
9. 1 Cíl výzkumu	104
9. 2 Výzkumné metody	104
9. 3 Výzkumné otázky a struktura výzkumu	105
9. 4 Příprava výzkumu	106
9. 5 Výzkumný vzorek a sběr dat	106
9. 6. Výsledky výzkumu	107
9. 6. 1 Vstupní část výzkumu	107
9. 6. 2 Obsahová stránka studia němčiny	108
9. 6. 3 Studentské zázemí na škole	135
10 Návrh ideálního studijního programu pro studenty němčiny na pedagogických fakultách	140
10. 1 Průběh a způsob zakončení studia	140
10. 2 Skladba a časová dotace disciplín	141
10. 2. 1 Oblast literatury.....	144
10. 2. 2 Oblast lingvistiky.....	146
10. 2. 3 Oblast didaktiky	147
10. 2. 4 Oblast jazykových cvičení.....	148

10. 2. 5 Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe	149
10. 3 Shrnutí návrhu studijního programu SPI	151
11 Diskuse	154
12 Závěr	158
13 Resumé.....	160
14 Seznam použité literatury a internetových zdrojů	162
15 Seznam tabulek, grafů a schémat.....	165
16 Použité zkratky.....	169
17 Přílohy	170

1 Úvod

Kvalitní příprava učitelů německého jazyka je stěžejní pro jejich budoucí působení v profesní oblasti a kvalitu předávaných vědomostí žákům základních a středních škol. Německý jazyk je navíc nedílnou součástí české kultury a je tak důležité toto povědomí u žáků nejen základních škol udržovat a rozvíjet. Pro žáky je učitel často zároveň největším a nejbližším zdrojem poznání. Je tak nezbytné, aby sám učitel byl ve svém oboru profesionálem. K tomuto se snaží přispět vysoké školy a univerzity, především pak pedagogické fakulty, které studium učitelství němčiny realizují. Jejich studijní programy nabízí širokou škálu disciplín, které mají studenta těmito vědomostem naučit a prohloubit jejich jazykové kompetence.

První část diplomové práce seznamuje se vzájemným vztahem českého a německého jazyka, jejichž první kontakt na našem území sahá hluboko do 1. tisíciletí. Vyzdvihuje také provázanost obou zemí. Kromě vývojového pohledu poskytuje tato část také pohled dnešní jazykové politiky na našem území, ve které hraje němčina významnou roli. Součástí práce je také popis základních a klíčových kompetencí učitele 21. století.

Jelikož se diplomová práce zabývá mimo jiné analýzou studia německého jazyka, poskytuje tato část obecné informace o možnostech studia němčiny v České republice, a to nejen z hlediska učitelství.

Analytická část diplomové práce podrobně hodnotí a zkoumá vývojové tendence studia němčiny od konce 80. let na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity, konkrétně od akademického roku 1986 až do současnosti. Na základě získaných dat z ročenek poskytuje tato hloubková analýza cenné informace o průběhu studia v minulosti, potažmo jeho dílčích změnách. U analýzy je pro zachování co možná největší přehlednosti po celou dobu dbáno na jednotné členění jednotlivých částí analýzy. Celkové výsledky jsou pak komplexně prezentovány v souhrnné kapitole, která poukazuje na největší změny či anomálie v rámci zkoumaného období.

Analýza se soustředí na dva hlavní faktory studia. Prvním faktorem je počet vědních disciplín a jejich částí, tedy, kolik semestrů danou vědní disciplínu student absolvuje. Druhým důležitým faktorem je pak časová dotace vědních disciplín, která poskytuje informace o tom, kolik času je v rámci studia té které disciplíně věnováno.

Výzkumná část diplomové práce pak prezentuje výsledky výzkumu, provedeném v rámci celorepublikového šetření na vzorku 133 respondentů, studentů učitelství německého jazyka. Tyto výsledky jsou mnohdy překvapující a na jejich základě je také vytvořen ideální studijní program. Jeho tvorba je zároveň jedním z hlavních cílů této diplomové práce. Vzhledem k tomu, že program reaguje na připomínky studentů a reflektuje vývojové tendence předešlých studijních programů, může velmi dobře sloužit pro tvorbu reálných studijních programů v budoucnu, nejen na katedře germanistiky PF JU.

2 Vývoj německého jazyka na území ČR v historickém kontextu a současnosti

Česká republika a Spolková republika Německo jsou na sebe z historického hlediska úzce navázané. Společný vývoj, nejen v oblasti výuky jazyků, ale školství obecně, je provází již od dob monarchie. Dnes jsou obě země významnými partnery v oblasti ekonomiky a politice, kde se ukazuje schopnost dorozumět se jako jeden z velmi důležitých aspektů.

Historicky došlo k prvnímu jazykovému kontaktu, a tedy výskytu němčiny na našem území v období 9. století, a to převážně v psané podobě. Tomuto vdčíme hlavně církvi a probíhající christianizaci, „kdy do Čech přicházeli mniši jako misionáři, zejména z bavorského a rakouského sousedství“ (UVČR, 2017, s. 11). Církev však nebyla jediná, kdo se na rozvoji němčiny v Čechách podepsala. Praha totiž měla s Německem, resp. Rakouskem důležité obchodní spojení, jako například Zlatou stezku do Pasova, Lince či po Labi. Tyto trasy tak umožnily styk obou jazyků i obchodníků (UVČR, 2017, s. 11).

V psaném projevu vévodila nejprve latina, kterou němčina nahradila hlavně v době Přemyslovců, kdy se dostala dokonce do popředí. Čeština ji vystřídala až po vymření tohoto slavného rodu. Díky částečnému osídlení českého pohraničí Němci, vznikají na obou stranách těchto hranic nejrůznější nářečí, hlavně ve 13. století. Oba jazyky se tak začínají silně ovlivňovat.

Struktura obyvatelstva na našem území byla německým osídlením ovlivněna až do první poloviny 20. století. České země se staly dvojjazyčným územím. Nebylo však pravidlem, „aby obě strany více či méně dokonale ovládaly oba jazyky; ne každý měl potřebu domluvit se s druhou stranou“ (UVČR, 2017, s. 16).

K úpadku psané i mluvené němčiny došlo až v období husitství, kdy se změnilly hlavně politické poměry. Díky Habsburkům se pak až v době osvícenství němčina stává úředním jazykem v Českých zemích. Navíc se užívání jazyků lišilo napříč společenskými vrstvami. „Čeština byla především mluveným jazykem nižších sociálních vrstev převážně venkovského obyvatelstvem, němčina se používala jako jazyk horních vrstev i vládnoucích elit a jako jazyk státní moci a vzdělání“ (UVČR, 2017, s. 24).

Díky vzestupu nižší vrstvy v tomto období ale docházelo k jazykovým střetům, které vedly ke vzniku národního hnutí. Vrcholem toho bylo rozdělení pražské univerzity na českou a německou v roce 1882. Němčina si i přes snahy národního hnutí udržela významnou pozici až do rozpadu Rakouska-Uherska (UVČR, 2017, s. 28).

Radikální změna se odehrála po vzniku Československa v roce 1918, kdy se čeština stává úředním jazykem. Vztah Němců žijících v pohraničí a zbytku obyvatelstva není již zcela ideální. Německá menšina přitom v té době tvoří skoro 24 % obyvatel.

„Pod záminkou utiskování německé menšiny v ČSR rozpoutali fašisté od konce roku 1937 ostrou protičeskoslovenskou kampaň“ (BOK, 1994, s. 126), která vyvrcholila odtržením Sudet a vyhlášení Protektorátu. To vše spolu se zavřením škol v roce 1939 Němci, přineslo velmi negativní nálady i na Němce žijící na českém území. Tyto negativní postoje často přerůstali až v nenávisť. Upřednostnění němčiny ve státní správě a ve školách jen přiložilo pod kotel. Poválečný odsun Němců z českého území pak přinesl konec „bojů“ o jazyk. Němčina se pro většinu mladých občanů stává cizím jazykem (UVČR, 2017, s. 36).

2. 1 Výuka německého jazyka v Česku

Historicky měla němčina na území dnešního Česka prioritní postavení, a to hlavně díky tomu, že byla „oficiálním“ jazykem české správy v 19. století. Žáci navštěvovali také německé školy, a proto byla znalost tohoto jazyka nezbytná. Lidé narození před válkou často považovali němčinu za svůj mateřský jazyk. Ti, kteří se narodili po válce, měli němčinu za jazyk cizí, a to hlavně z toho důvodu, že po válce „komunistická vláda německé školství neobnovila“ (UVČR, 2017, s. 61). Žáci se tak němčinu učili hlavně od rodičů, kteří ji ovládali a ve druhé polovině 20. století tak byla samozřejmostí.

Dnešní jazyková politika upřednostňuje především angličtinu jakožto univerzální komunikační jazyk, který se na českých školách „nabízí“ jako první cizí jazyk.

Ve druhé polovině 20. století byla primárním jazykem ruština, poté němčina. Na konci 20. století však byla situace odlišná. Jako první cizí jazyk byla zavedena angličtina, naopak „výuka ruského jazyka byla v 90. letech značně na ústupu [...] zároveň obzvlášť po roce 2000 stoupá zájem o výuku dalších jazyků, jako jsou francouzština, španělština a italština“ (NÚV, 2018, s. 7). Díky výraznému vlivu angličtiny po revoluci a

v období desátých let 21. století se němčina začíná do českých škol vracet. Česko si uvědomuje důležitost aktivního užívání němčiny především pro styk obou zemí i v jiných oblastech než jen politické, sociální či kulturní. Do popředí se dostává oblast ekonomická (UVČR, 2017, s. 59). Němčina dnes často patří k první volbě při výběru druhého cizího jazyka.

2. 2 Jazyková politika České republiky

Nová jazyková politika Česka vychází primárně z jazykové politiky Evropské Unie (EU), protože jedním ze základních cílů EU je sjednocení Evropy jako celku, přičemž schopnost dorozumět se více jazyky tomuto cíli výrazně pomáhá a pro jednotlivé země by tak měla být podpora výuky cizích jazyků prioritou. Navíc je znalost cizího jazyka „považována za jednu ze základních dovedností, kterou si musí každý občan EU osvojit, chce-li rozšířit své studijní a pracovní možnosti“ (EP, 2019). Jazyk tak nemá pouze kulturní význam, ale přesahuje i do dalších sfér života Evropana. Proto vznikly strategie k dosažení mnohojazyčnosti mezi evropskou populací (CSVVS, 2009).

Idea toho, aby lidé uměli kromě své mateřského jazyka ještě další jazyky „vychází z výzvy premiérů a prezidentů členských států na zasedání Evropské rady, které se uskutečnilo v Barceloně roku 2002“ (KUJÍNKOVÁ, 2010, s. 14). Na tuto výzvu pak reagovaly jednotlivé země utvořením vlastních plánů a strategií, jak záměr EU naplnit.

V České republice existoval od roku 2001 *Národní program rozvoje vzdělávání*, též *Bílá kniha*, na něž navazovaly dodnes platné *Rámcové vzdělávací programy (RVP)*. Oba dokumenty nastavily dlouhodobé obecné cíle českého vzdělávání, a to i v oblasti výuky cizích jazyků. V roce 2014 byla Bílá kniha nahrazena nově schválenou Strategií vzdělávací politiky a RVP byly zrevidovány. K poslední úpravě RVP došlo v souvislosti se zavedením inkluze v roce 2017. Právě na základě těchto plánů uložila vláda Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT), „aby úkoly vyplývající z tohoto dlouhodobého záměru, zabezpečilo. Tím došlo k zajištění významné pozice cizích jazyků ve vzdělávání u nás, i příznivějších podmínek pro osvojování si cizího jazyka“ (JÍLKOVÁ, 2011, s. 26). Mezi ony úkoly a cíle patří například výchova k partnerství a solidaritě, posilování soudržnosti společnosti, ochrana životního prostředí či rozvoj identity...(MŠMT, 2001).

Přesto, že se všechny předchozí dokumenty ať už RVP, Bílá kniha, Školní vzdělávací plán (ŠVP) či jiné strategie vzdělávání o nutnosti zvyšování vzdělanosti v cizích jazycích zmiňovaly, samostatně byl vytvořen až *Národní plán výuky cizích jazyků* v roce 2005, který přinesl konkrétní kroky. Podle tohoto dokumentu by měla existovat dostatečně široká nabídka vyučovaných jazyků. Důraz je pak kladen na jazyky sousedních států, tedy hlavně na němčinu a slovenštinu. Podporovány mají být také mobility studentů a učitelů k rozšíření svých jazykových kompetencí. V plánu se také objevují konkrétní kroky ke zvýšení jazykové schopnosti, a to na všech stupních vzdělávací soustavy. Mezi některé body základního vzdělávání patří zařazení cizího jazyka povinně do 3. – 9. ročníku (přičemž má být preferován anglický jazyk), zavedena měla být také výuka druhého cizího jazyka nejpozději od 8. ročníku a zvýšena dotace hodin na jejich výuku celkem o 9 hodin (na 1. stupni o 3, na 2. stupni o 6) Druhý cizí jazyk bude vyučován nikoli jednu hodinu jako doposud, nýbrž dvě hodiny v týdnu. (ČESKÁ ŠKOLA, 2005).

2. 3 Výuka německého jazyka na vysokých školách (možnost studia němčiny v Česku)

Snaha Evropské Unie a České republiky o zvýšení kvality jazykových kompetencí Evropanů se však nesoustředila pouze na základní školství, kde žáci s cizími jazyky přichází do kontaktu poprvé, ale také na další stupně vzdělávací soustavy. Kromě středních škol, kde je výuka koncipována podobně jako na základních, mohou lidé v Česku studovat i na vysokých školách. V těchto případech se však jedná již o užší zaměření v závislosti na studijním oboru.

Obecně se v Česku na vysokých školách studuje německý jazyk ve třech zaměřeních. Jedná se o obor německé filologie neboli germanistiky. Tento obor se zaměřuje na studium jazyka němčiny v širokém záběru, od jazyka a literatury až po znalost faktografickou a kulturní. Tento záběr pak reflektuje i širokou nabídku profesí, ve kterých může absolvent své znalosti uplatňovat. Studium germanistiky se odehrává převážně na půdě filozofických fakult, a nabízí ji většina velkých českých univerzit, mezi nimi i Jihočeská univerzita, Univerzita Palackého, či Ostravská univerzita.

Druhou možností studia němčiny je v zaměření tzv. translologie. Jedná se o obor překladatelství a tlumočení. Studenti mohou tento obor studovat taktéž na filozofických

fakultách v Brně, Ostravě, či Praze. Kromě tohoto mohou zájemci o tento jazyk využít například studia pro hospodářskou sféru či areálová studia (VŠ.CZ, 2020).

Důležitou formou studia němčiny je pak studium učitelství. To se jako jediné odehrává na půdě Pedagogických fakult popřípadě na některých fakultách filosofických, jak již bylo zmíněno. Studium tohoto oboru je dnes rozděleno do tříletého bakalářského a dvouletého magisterského programu. V 80. a 90. letech byl však průběh a doba studia odlišná, na což je poukazováno také v analýze studijních programů katedry germanistiky Jihočeské univerzity, jež je součástí diplomové práce. Studium na Jihočeské univerzity je koncipováno tak, „aby posluchač získal vyvážený soubor znalostí a dovedností nezbytných jak pro okamžité uplatnění v praxi, tak pro následné magisterské studium němčiny, ať už je zaměřeno pedagogicky, odborně filologicky, či jinak, a to na domácích vysokých školách i v zahraničí“ (JU*1, 2020).

3 Studium a výuka německého jazyka na pedagogických fakultách v České republice

Studium učitelství a příprava budoucích učitelů k výkonu profese je v České republice realizována primárně na pedagogických fakultách. Ty začaly vznikat ihned po druhé světové válce, kdy byl vydán dekret o vzdělávání učitelů. První pedagogické fakulty tak vznikly například v Praze či Olomouci v roce 1946. Éru pedagogických fakult ukončila změna v roce 1953, kdy došlo ke vzniku pedagogických institutů. Původní pedagogické fakulty se tak v tyto instituty buď přeměnily, nebo zanikly. Netrvalo však ani deset let, kdy došlo k další změně ve vzdělávání učitelů. Pedagogické instituty zanikly a vznikly opět pedagogické fakulty. Například Pedagogická fakulta v Českých Budějovicích byla od počátku pobočkou Univerzity Karlovy. Samostatné pedagogické fakulty pak většinou tvořily základ nově vznikajícím univerzitám po revoluci v roce 1990. Mezi takové případy patří Pedagogická fakulta v Liberci, která dnes patří pod Technickou univerzitu s poupraveným názvem Přírodovědně-humanitní a pedagogická fakulta nebo Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, která byla spolu se zemědělskou fakultou základními stavebními kameny pro její vznik. (UPOL, 2020 a ZČU, 2018).

Tabulka 1:

Seznam univerzit realizujících studium německého jazyka pro učitele základních škol

Univerzita	Katedra
Masarykova univerzita, PdF	K. německého jazyka a literatury
Jihočeská univerzita, PF	K. germanistiky
Univerzita Hradec Králové, PdF	K. německého jazyka a literatury
Technická univerzita Liberec, PF	K. německého jazyka
Univerzita Palackého, pf	Ústav cizích jazyků
Univerzita Karlova, PdF	K. germanistiky
Západočeská univerzita, PF	K. německého jazyka

Zdroj: SGČR, 2020
(k 25. 11. 2019)

Se vznikem nových univerzit napříč republikou v devadesátých letech přišel i vznik filozofických fakult a rozšíření možnosti studia němčiny. Dnes tak i na těchto fakultách mají studenti možnost v některých případech učitelské obory studovat. Ty jsou však zaměřené

primárně na učitelství pro střední školy a příprava studentů těchto oborů se značně liší od přípravy na pedagogické fakultě. Studium je mnohem více zaměřeno na dovednosti analýzy textu, překládání a výraznou znalost literatury, která v praxi pro nižší stupně není tak podstatná, a to vše bez hlubšího pedagogického základu, tedy předmětů jako didaktika němčiny, psychologie a pedagogika. Podle Svazu germanistů ČR je takové studium nabízeno například na Filosofické fakultě J. E. Purkyně, Ostravské univerzity, či na Slezské univerzitě v Opavě (SGČR, 2020).

3. 1 Klíčové kompetence učitele 21. století

Pojetí jednotlivých kompetencí učitele se liší v závislosti na autorech, kteří se touto problematikou zabývají. Nejznámějšími v této oblasti je „*Být učitelem*“ (Vašutová, 2007), „*Pedagogická příprava budoucích učitelů*“ (Švec, 1999) a „*Pedagogický slovník*“ (Průcha, 2013), jejichž pojetí kompetencí se dá interpretovat následovně.

Role učitele je klíčová hned v několika oblastech vývoje mladého člověka. Dnešní učitel nemůže být vnímán pouze jako zprostředkovatel vědomostí. Je totiž obecně známo, že vývoj dítěte, a nemusí se jednat pouze o kognitivní vývoj, je výrazně ovlivněn prostředím, ve kterém se vyskytuje. Rodina hraje samozřejmě primární roli v socializaci a výchově. Často však někteří dospělí požadují po škole, aby suplovala případné nedostatky ve výchově a tyto nedostatky odstraňovala, což není možné. Škola sice má na výchovu žáka významný vliv, ve výchově však hraje sekundární roli. Učitel a školní prostředí by mělo již získané schopnosti a návyky z rodiny hlavně upevňovat a formovat.

S tímto velmi úzce souvisí schopnost učitele případné problémy odhalit, a nemusí se jednat pouze o výchovné problémy, ale i otázku speciálních potřeb žáků s nejrůznějšími poruchami učení. Odborně je tato dovednost učitele nazvána jako **diagnostická či hodnotící kompetence**. K rozvoji této musí být učitel vybaven jistou dávkou empatie, všímavosti a zájmu dětem pomáhat. Další z kompetencí je **kompetence sociální a komunikativní**. Učitel je totiž v každodenním kontaktu se žáky a je tak nutné umět pracovat s třídním kolektivem a ovládat metody, které pomohou budovat klima třídy. Na některých školách jsou těmto aktivitám věnovány speciální tzv. třídnické hodiny. Kontakt navíc v ideálním případě neprobíhá mezi učitelem a žákem, ale je do tohoto zapojen i rodič. Nejnovější a poměrně efektivní se v praxi ukazují konzultace rodičů za přítomnosti žáka, který je tak svědkem

veškerého jednání mezi rodičem a učitelem. Oba navíc mohou případné nejasnosti vyřešit přímo s žákem na místě.

Hlavní náplní a posláním práce učitele by však měla být výuka, schopnost žáky zaujmout a předat jim adekvátní množství informací nejrůznějšími formami, nikoli pouze frontální výukou. Stěžejní tak zůstává **kompetence oborově předmětová**. Jistou dávkou umu pak vyžaduje schopnost „integrovat mezioborové poznatky a vytvářet mezioborové vztahy“ (RVP, 2011) do výuky.

Kromě výše popsaných klíčových kompetencí učitele, je obzvlášť důležitý také rozvoj profesních kvalit učitele, které učitel cizího jazyka získává hlavně s přibývajícím praxí. Podle NÚV (2019) hrají klíčovou roli v rozvoji profesní kvality faktory, jako plánování výuky, prostředí pro učení, interakce ve třídě, hodnocení práce a výsledků učení žáka, reflexe výuku a spolupráce s kolegy a rodiči. Kromě znalosti samotného jazyka, kdy *„učitel ovládá problematiku základních lingvistických disciplín, dokáže aplikovat poznatky ve své profesy“*, pak hraje klíčovou roli také *„didaktická znalost obsahu a tedy schopnost zprostředkovat cizí jazyk žákovi s ohledem na kontext vyučování.“*

Značnou část své pracovní doby učitel stráví doprovodnou pedagogickou činností, jako je vyplňování podkladů pro pedagogickou radu, příprava na hodinu, vytváření tematických plánů a další administrativní úkony, které by se daly označit jako **kompetence manažerská**.

Motivace učitele je rozhodujícím faktorem, který určuje, jakým se učitel učitelem stane. Být dobrým učitelem totiž neznamená disponovat jen vynikající odbornou znalostí, sociální citění a schopnost žákům naslouchat a vzbudit v nich pocit důvěry. Nutno říct, že ani jedno uvedené není jednoduché. Je však skoro podstatnější, jak k celé věci přistoupí sám učitel. Mezi nimi je totiž mnoho „rozdílů v tom, kolik času, energie a úsilí jsou ochotni věnovat reflexi vlastních pedagogických dovedností, jejich hodnocení a zlepšování. Tento problém se pak objevuje obzvlášť v okamžiku, kdy učitel získal dostačující rozsah pedagogických dovedností k tomu, aby byl schopen realizovat uspokojivé vyučování“ (KYRIACOU, 2012, s. 28). K tomu, aby učitel neupadl do rutiny, je třeba brát toto povolání jako nikdy nekončící proces učení i pro samotné učitele, kteří musí rozvíjet své kompetence neustále v reakci na nové situace a proměny společnosti.

Předpokladem pro kvalitního učitele 21. století tak není pouze ovládat všechny důležité kompetence spojené s vlastním výkonem, tedy jen samotné vyučování popřípadě manažerská činnost. Učitel by se měl mimo jiné soustředit na vlastní rozvoj, zlepšovat a učit se novým výukovým metodám, spolupráce a psychohygieně. Pouze tak se učitelství pro něj stane atraktivním povoláním a bude mít kvalitní výsledky.

4 Studium a výuka německého jazyka na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity

4. 1 Pedagogická fakulta JU

Pedagogická fakulta vznikla v už v roce 1948 jako pobočka Pedagogické fakulty Karlovy Univerzity. Slavnostně otevřena byla v pátek 10. prosince za účasti tehdejšího ministra školství, věd a umění a stala se zároveň první vysokoškolskou institucí na území Českých Budějovic. Po několika transformacích se v roce 1963 fakulta od Karlovy Univerzity osamostatnila a spolu s agronomickou fakultou zřízenou v roce 1960 spadající pod pražskou Vysokou školu zemědělskou tvořily základ pro vznik Jihočeské univerzity v roce 1991. Od devadesátých let je tak pedagogická fakulta součástí této struktury spolu s dalšími sedmi fakultami (Pedagogická fakulta, 2013).

Pedagogickou fakultu v Českých Budějovicích studuje každoročně přes dva tisíce studentů. Nabízí se zde studium bakalářských, magisterských i doktorských programů včetně celoživotního vzdělávání a doplňkových kurzů. Fakulta také jako jediná v rámci Jihočeské univerzity (JU) sídlí ve 4 budovách centra města, tvoří 15 kateder, jejichž kompletní seznam včetně vedoucích jednotlivých pracovišť je v příloze této práce (JU*2, 2020).

4. 2 Katedra germanistiky Pedagogické fakulty JU

Katedra germanistiky patří ke starším součástem Pedagogické fakulty. Založení katedry, resp. oddělení německého jazyka a literatury v rámci Katedry cizích jazyků se uskutečnilo v akademickém roce 1967. Kromě přípravy učitelů se katedra začala postupně podílet na přípravě studentů ostatních neučitelských oborů jako například čtyřleté studium německého jazyka pro hospodářskou správu či německý jazyk v rámci celoživotního vzdělávání. Prioritně se však katedra soustředila z počátku na přípravu budoucích učitelů základních škol. „Počátkem 80. let dosáhla fakulta možnosti vzdělávat učitele i pro střední školy“ (PF, 2013, s. 14). K rozšíření výuky docházelo postupně také v oblasti dálkového studia a již zmiňovaného celoživotního vzdělávání. V průběhu let se na zkvalitnění výuky významně podílela i možnost přeshraniční spolupráce na počátku 90. let. K tomuto napomohla významně také změna politické situace. Nejprve se jednalo o školy

v Postupimi a Braniborsku. Dnes se velmi intenzivně spolupracuje s Univerzitou Pasov a Pädagogische Hochschule Linz. (Vysokou školou pedagogickou v Linci), kde se studenti setkávají s ostatními studenty učitelství v Rakousku (Německu), přičemž společně připravují nejrůznější projekty a společnou výuku jak českých, tak zahraničních žáků.

Aby byla jazyková připravenost studentů co nejeфекtivnější, podílí se na výuce katedry germanistiky i rodilí mluvčí. Tito přicházeli nejprve „z NDR, po roce 1990 z Rakouska a ze sjednoceného Německa“ (PF, 2013, s. 14), přičemž první zahraniční lektor na katedře působil již v AR 1976. V dnešní době se lektori střídají v pravidelných 4-5letých cyklech.

Za svou více než padesátiletou historii katedrou prošly stovky kvalifikovaných učitelů nejrůznějších zaměření. Ačkoli se mnoho z nich profesně angažuje právě v jižních Čechách mnoho z nich, jde za prací do celé České republiky.

V následujícím grafu je znázorněn vývoj počtu studentů, kteří měli v daném akademickém roce (AR) na katedře germanistiky zapsaný alespoň jeden předmět. I přesto, že se nemusí nutně jednat o kmenové studenty učitelství němčiny, slouží data pro utvoření ucelenější představy o vývojových tendencích účasti studentů Jihočeské univerzity na vzdělávání v německém jazyce.

Graf 1: Vývoj počtu studentů na katedře germanistiky v letech 1986-2019

Zdroj: RNDr. Ludmila Bulánová, správkyňe studijních úloh a úloh pro vědu a výzkum Jihočeské univerzity, univerzitní databáze STAG

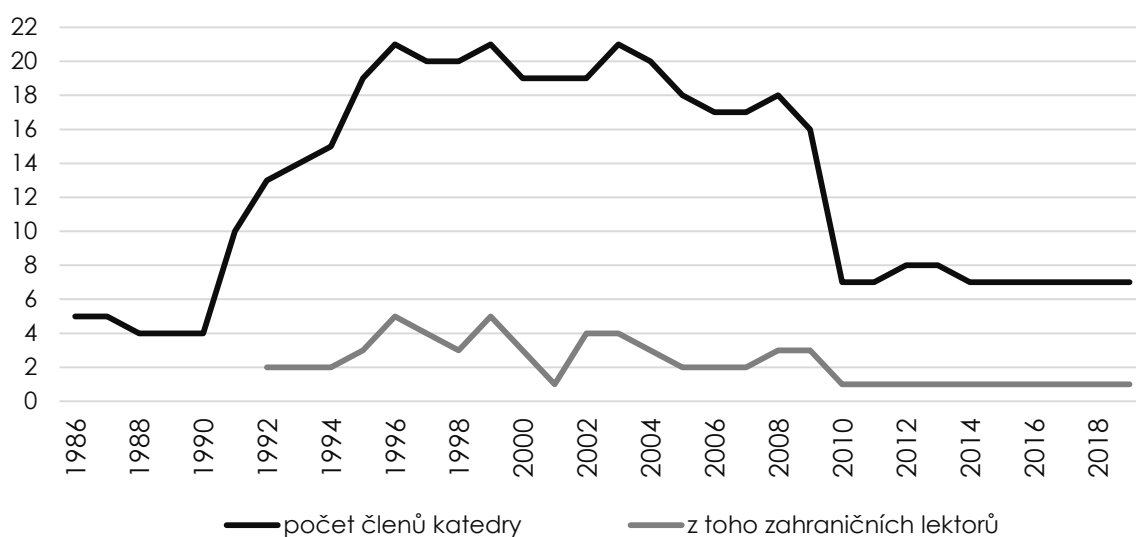
4. 2. 1 Personální obsazení katedry germanistiky

Počet členů katedry germanistiky se velmi dynamicky vyvíjel. Na grafu níže můžete sledovat vývoj a proměnu obsazení katedry ve zkoumaném období AR 1986-2019.

Lze si všimnout, že největšímu počtu vyučujících se katedra těšila na přelomu tisíciletí. V této době totiž katedra zajišťovala výuku pro nejvíce studijních programů učitelských i neucitelských oborů. Kromě učitelů ZŠ vzdělávali vyučující v německém jazyce také studenty dálkového rozšiřujícího studia, studia jednooborového německého jazyka či německého jazyka pro hospodářskou správu. Snížený počet vyučovaných oborů němčiny a tím úměrné snížení počtu studentů na katedře nekladlo takové nároky na personální obsazení. V roce 2006 vznikla v rámci jihočeské univerzity nová fakulta – filosofická. Na tuto fakultu se postupně přesunulo několik pracovníků působících na katedře germanistiky v rámci pedagogické fakulty. Právě na filosofické fakultě se totiž také začalo studium němčiny, nikoli učitelské, nabízet. Proto můžeme od roku 2010 sledovat rapidní pokles vyučujících na katedře germanistiky, který se v současné době ustálil na počtu pěti stálých vyučujících a jednoho zahraničního lektora.

Graf 2: Vývoj počtu členů katedry germanistiky v letech 1986 - 2019

Zdroj: vlastní analýza ročenek PF JČU 1986-2019

Tabulka 2:

Personální obsazení katedry germanistiky (stav k AR 2020)

vyučující	specializace	od roku
doc. PaedDr. Hana Andrášová, PhD.	didaktika, fonetika	1992
Mgr. Jana Hofmannová, PhD.	syntax, fonetika, lexikologie, fonologie	2013
Mgr. Jana Kusová, PhD.	morfologie, dějiny jazyka	1998
Dr. phil. Zdeněk Pecka	literatura	2002
Dr. phil Mag. Thomas Pimingsdorfer	jazyková cvičení, německé dějiny	1997
Jitka Pečlová	sekretářka katedry	1990

Zdroj: Jitka Pečlová, data z ročenek PF JU 1986-2019

Doc. PaedDr. Hana Andrášová, PhD. působí na katedře germanistiky od roku 1992. V rámci německého jazyka se specializuje především na didaktiku. V rámci katedry zastává post vedoucí od roku 2010, kdy ve funkci vystřídala Dr. habil. Jürgena Edera. Kromě výuky didaktiky organizuje pro studenty pravidelnou přeshraniční projektovou výměnu především s Univerzitou Pasov a Lineckou pedagogickou vysokou školou. Za projekty **ČaF - didakticko-metodické základy výuky češtiny jako cizího jazyka** a **Interkulturní a jazyková heterogenita v bavorsko-českém příhraničí** byla katedře v letech 2004 a 2019 udělena Evropská jazyková cena Label.

Mgr. Jana Hofmannová, PhD. je nejnovějším stálým členem katedry. Na katedru přišla v akademickém roce 2013/2014. Specializuje se na výuku fonetiky a fonologie, syntaxe a lexikologie. Tyto předměty před příchodem paní Hofmannové vyučovala Dr. Jana Valdřová.

Mgr. Jana Kusová, PhD. je na katedře od konce 90. let. (1998). Její specializací je hlavně výuka morfologie. Dalšími oblastmi, které spadají pod její obor, je pak výuka dějin německého jazyka či německých reálií. Široké portfolio má také v její publikační činnosti.

Dr. phil. Zdeněk Pecka přišel na katedru germanistiky v roce 2002. Jeho zaměřením jsou témata německé literatury. Setkává se tak se studenty hlavně vyšších ročníků v rámci studia literatury pro děti, vývoje německé literatury či v rámci povinně volitelných předmětů rétoriky.

Dr. phil. Mag. Thomas Pimingsdorfer nastoupil na katedru v roce 1997. Nejprve zde působil čtyři roky jako zahraniční lektor. Po čtyřleté pauze se do Českých Budějovic t vrátil opět jako zahraniční lektor. Od roku 2011 zde působí, jako stály člen katedry specializující se na dějiny Německa. Se studenty se pak setkává hlavně v rámci jazykových cvičení či

předmětu písemného projevu.

Katedra má kromě stálých členů také jednoho emeritního člena. Je jím prof. doc. PhDr. Václav Bok, CSc. Na katedře působil s jeho manželkou Dr. Hildegard Bokovou, CSc. jako vedoucí katedry do roku 1990, kdy tuto funkci převzala právě jeho žena. V rámci katedry aktivně působil do roku 2002. Specializuje se hlavně na dějiny německého jazyka. Patří mezi celostátně uznávané kapacity v oboru němčiny. Posledním členkou katedry je také sekretářka paní Jitka Pečlová, která se o chod katedry germanistiky, ale také anglistiky stará již od roku 1990.

4. 3 Studium a výuka učitelství německého jazyka na katedře germanistiky PF JU v letech 1986-2020

Studium německého jazyka je na pedagogické fakultě zajišťováno právě v rámci katedry germanistiky, resp. tehdejšího oddělení německého jazyka a literatury.

V průběhu let docházelo ke změnám a inovacím ve vzdělávání učitelů. Na základě analýzy ročenek Pedagogické fakulty JU lze ale stanovit tři základní studijní programy, které se v rámci fakulty a studia učitelství německého jazyka pro základní školy uskutečňovalo. Dílčí změny v průběhu studia totiž nemají vliv na celkovou analýzu vývoje studijních programů na katedře germanistiky a nebrání tak v získání uceleného obrazu o průběhu studia na této katedře.

Jediným učitelským oborem zaměřeným na německý jazyk, který se na tehdejším oddělení německého jazyka a literatury katedry cizích jazyků vyučoval, bylo *Učitelství všeobecných vzdělávacích předmětů pro 5. – 12. ročník*. Na rozdíl od dnešního studia, které se rozděluje na studium bakalářské a navazující magisterské, bylo toto studium souvislé. Po absolvování pěti let získal student titul magistr a mohl se uplatňovat v profesi učitele. Tento druh studia se na Pedagogické fakultě vyučoval do akademického roku 1996/1997, kdy se otevřel poslední pátý ročník.

Počátek devadesátých let byl nejen pro katedru ale celou fakultu přelomový. V roce 1991 vznikla samostatná Jihočeská univerzita, přičemž právě Pedagogická fakulta byla jednou ze zakládajících fakult této univerzity. Katedra cizích jazyků existovala ještě dva roky, kdy se jednotlivá oddělení osamostatnila. Vznikla tak samostatná katedra germanistiky.

V tomto AR 1993 se také poprvé otevřely nové učitelské obory – čtyřleté studium učitelství pro 1. stupeň ZŠ, pětileté studium učitelství pro ZUŠ a 3leté bakalářské jednooborové studium německého jazyka. Jako jediný obor byl tento realizován na pobočce v Jindřichově Hradci.

Následující rok přinesl nemalou změnu ve vzdělávacích programech učitelů němčiny pro základní vzdělávání. Otevřelo se nové studium *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. stupeň ZŠ* na 4 roky. Současně studenti dokončovaly dobíhající pětileté studium pro 5-12 ročník. V tomto roce se také výuka vůbec poprvé rozšířila o studium učitelství pro střední školy, které trvalo 5 let a o neučitelský obor německého jazyka pro hospodářskou správu, jehož výuka se také uskutečňovala na půdě katedry.

Akademický rok 1996/1997 byl rokem, kdy se naposledy otevřelo původní studium *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5. – 12. ročník*. Od dalšího roku se učitelství němčiny uskutečňovalo odděleně pro 2. stupeň ZŠ a střední školy. V tomto akademickém se poprvé po 4 letech neotevřelo jednooborové studium německého jazyka na pobočce v Jindřichově Hradci. Namísto toho se otevřelo dálkové rozšiřující studium učitelství němčiny na 2-3 roky, které se uskutečňuje dodnes.

Revoluce ve vysokoškolském vzdělávání přišla na přelomu tisíciletí, kdy byl zaveden kreditový systém a studium pro základní školy se stalo opět pětiletým studiem rozděleným navíc do dvou etap. První etapa zahrnovala 1. a 2. ročník studia, druhá pak 3. až 5. ročník.

V roce 1999 byl vytvořený nový, opět pětiletý, studijní program pro přípravu učitelů (*Učitelství pro ZŠ*). Tento program byl v AR 2002/2003 reformován a jeho platnost prodloužena do roku 2008. (označení programu: AKVO:7503T043)

Posledním přelomovým rokem ve struktuře studia na katedře germanistiky byl AR 2009/2010. Byl ustanoven zcela nový systém studijních programů. Učitelství se stalo „dvoustupňovým“ vzděláváním, jehož podoba je stejná i dnes. Bakalářské studium, které trvá z pravidla 3 roky, připravuje studenty hlavně teoreticky. „*Absolventi si osvojí základy německého jazyka a naučí se uplatňovat své odborné znalosti o oboru v komunikaci ústní i písemné. V jazykové přípravě je kladen důraz na vyváženost teorie a praxe*“ (JU*1, 2020). Na tento teoretický základ navazuje dvouleté magisterské

studium, které budoucí učitele připravuje prakticky a uceluje tak znalosti, které student získal v bakalářském studiu, jak dokládá i charakteristika studijního oboru na webových stránkách katedry. „Absolventi umí propojit teorii s praxí na základě pozorování výuky a vlastního vyučování, osvojí si základní dovednosti pro vypracování školního vzdělávacího programu, poznají práci s portfoliem“ (JU*3, 2020).

Tabulka 3:

Přehled realizovaných studijních programů v letech 1986-2019

název studijního programu	Období AR	studium
Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5. – 12. ročník	1986*-1996	5 let
Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. stupeň ZŠ	1993 - 1999	4 roky
Učitelství pro ZŠ	1999 - 2009	5 let
Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání – bakalářské	2009 - 2019	3 roky
Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ – nav. magisterské	2009 - 2019	2 roky

Zdroj: vlastní analýza ročenek PF JU 1986-2019

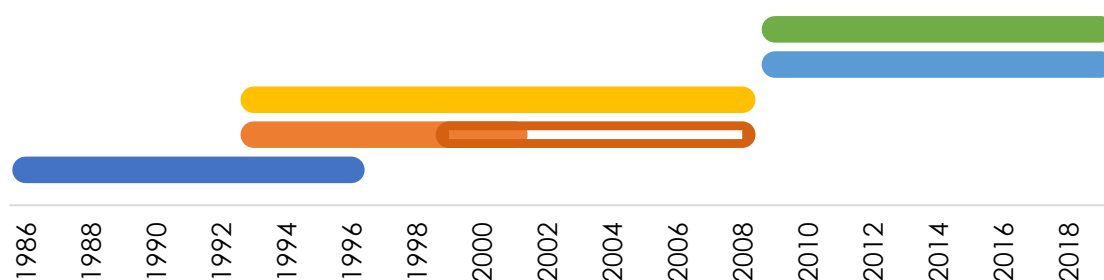
* počátek zkoumaného období

Vzhledem k prolínání některých studijních programů a k dílčím změnám v průběhu studia v jednotlivých letech byly pro analýzu stanoveny tři studijní programy, na jejichž základě bude stanovena analýza vývoje vzdělávání učitelů na katedře germanistiky.

Grafické znázornění jednotlivých programů učitelství němčiny slouží pro větší přehlednost. Modrý pás znázorňuje první analyzovaný studijní program *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5. - 12. ročník*. Vzhledem k jinému školskému systému mohli absolventi těchto oborů vyučovat jak na (z dnešního pohledu) 2. stupni základní školy tak některých ročnících středního vzdělávání. Po ukončení tohoto studijního programu došlo k oddělení studia učitelství pro základní školy a střední školy. I přesto, že učitelství němčiny

Graf 3: **Studijní programy učitelství němčiny na KNJ JČU v letech 1986-2019**

Zdroj: vlastní analýza ročenek PF JČU

pro střední školy není předmětem výzkumu, je v grafu znázorněno žlutou barvou. Paralelně s tímto studijním programem vešlo v platnost *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. stupeň ZŠ*, které se stalo studiem 4letým. Od roku 1999 se však toto studium restrukturovalo opět v 5leté studium pod názvem *Učitelství pro ZŠ*. Tato dvě studia jsou v grafu znázorněna barvou oranžovou. V analýze jsou poslední dva studijní programy kvůli své podobnosti smíšený a analyzovány pod označením SP 96. Poslední, světle modrá a zelená barva znázorňují nově vzniklé studium pro 2. stupeň základních škol, které se uskutečňuje v bakalářském a navazujícím magisterském programu, konkrétně *Studium německého jazyka se zaměřením na vzdělávání* a *Učitelství němčiny pro 2. stupeň ZŠ*. I přesto, že na sebe tato dvě studia navazují a připravují budoucí učitele pro výuku na základních školách, jsou analyzovány samostatně.

5 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU v letech 1986-2020

5. 1 Vstupní informace analýzy a metodika sběru dat

Analýza studijních programů se uskutečnila v několika fázích. V první fázi bylo pracováno s jednotlivými ročenkami Pedagogické fakulty, a to konkrétně od AR 1986 do AR 2020. Ročenky byly důkladně rozebrány a všechna data zdigitalizována do formy excelových tabulek. Vytvoření tabulek bylo základním předpokladem pro bezchybnou analýzu průběhu studia, protože poskytovala velkou možnost filtrování. Získaných dat bylo opravdu obrovské množství a díky tomu bylo umožněno uchopit analýzu z mnoha úhlů. Důležité tak bylo stanovit si základní cíl analýzy, tedy, co je pro získání přehledu o vývoj studia na katedře germanistiky důležité zohledňovat a sledovat. Vzhledem k velkému množství dat, která by bylo možné potenciálně analyzovat, se tato analýza zaměřuje hlavně na dva základní ukazatele, které dokáží poskytnout základní vývojové tendence jednotlivých vzdělávacích programů a celkově tedy průběh vzdělávání studentů na této katedře.

Zkoumány byly celkem tři studijní programy. *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5. – 12. ročník*, který byl v plném rozsahu realizován do roku 1992. V analýze je veden pod zkratkou SP 86. Druhým studijním programem je *Učitelství pro ZŠ*, které se realizovalo v plné míře od AR 1996 do roku 2008. Proto se v analýze vyskytuje pod zkratkou SP 96. Poslední studijní programy *Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání* a *Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ* jsou díky své návaznosti analyzovány dohromady pod zkratkou SP 09. Právě v roce 2009 se tento program začal realizovat

Jedná se o ukazatele **počtu vědních disciplín a jejich částí** a ukazatel **časové dotace disciplíny**. I když se na první pohled zdá, že se od počtu vědních disciplín a jejich částí odvíjí i časová dotace jim věnovaná, analýza odhalí, že tomu tak není úplně vždy.

Analýza zkoumá pouze **obligatorní předměty**, tedy předměty, které student v rámci studia absolvoval povinně. Součástí studia je také absolvování povinně volitelných předmětů, výběrových předmětů a také předmětů, které jsou součástí společného základu či druhé aprobace studenta. S těmito předměty se v analýze nepracuje! Analýza se soustředí pouze na zjištění změn a poukazuje na vývoj v předmětech vyučovaných na katedře germanistiky, jež jsou součástí studijního programu učitelství německého jazyka.

Pro poskytnutí větší přehlednosti je text doplněn o tabulky a grafy včetně jejich popisu. Zároveň byly pro potřeby analýzy vytvořeny vzdělávací oblasti, které slouží pro klasifikaci jednotlivých vědních disciplín. Do těchto oblastí tak byly zařazeny disciplíny na základě vzájemné podobnosti jejich zaměření. Jedná se o tyto vzdělávací oblasti: oblast literatury, oblast jazykových cvičení, oblast lingvistiky, oblast didaktiky. Poslední oblast zahrnuje další doprovodné vědní disciplíny důležité pro profilaci studenta, jako dějiny a reálie, pedagogická praxe a další.

5. 2 Obsah a struktura analýzy

Jelikož se jedná o analýzu, jsou data interpretována od obecného vývoje ke konkrétním akademickým rokům, stejně jako k jednotlivým vzdělávacím oblastem. Původně se předpokládalo interpretovat výsledky analýzy podle jednotlivých vzdělávacích programů. To se však postupem prací ukázalo jako zmatečné a proto jsou výsledky interpretovány vždy podle zkoumaných faktorů. Jak časová dotace, tak počet vědních disciplín, jakožto hlavní zkoumané faktory, jsou interpretovány postupně. Závěrečná část obsahuje srovnání studijních programů, a tedy sledování změn a vývojových tendencí ve vzdělávání učitelů němčiny na PF JU.

Samotná analýza je rozdělena na tři části. První část je analytická část, kde jsou představeny základní výsledky získaných dat z ročenek Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v období 1986-2019. Nejprve se zkoumá **skladba a časová dotace vědních disciplín** z obecného vývojového pohledu. Každý studijní program je zde analyzován zvlášť. Podobná analýza skladby a časové dotace se v rámci jednotlivých studijních programů interpretuje také dle jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Tato analytická část zkoumá také strukturu jednotlivých studií v rámci studijních programů, tedy to, jak vypadalo studium z pohledu studenta. Zohledňuje se tedy průběh studia, skladba a časová dotace vědních disciplín v daném studiu či způsob jeho zakončení. Na interpretaci skladby a časové dotace disciplín se opět nahlíží z více perspektiv. První je analýza z hlediska vzdělávacích oblastí, druhá je analýza z hlediska jednotlivých ročníků studia. Poslední perspektiva pak mísí oba předešlé prvky. Hodnotí tedy především rozložení časové dotace v jednotlivých ročnících rozdělených dle vzdělávacích oblastí.

Posledním bodem první části analýzy je analýza samotných vědních disciplín, tedy jak se tyto disciplíny ve zkoumaném období vyvíjeli hlavně z hlediska názvosloví. Doprovodná schémata pak v analýze podtrhávají důležité mezníky, které hrály pro vývoj vědních disciplín důležitou roli.

Druhá část analýzy je část souhrnná a srovnávací. Hlavními zkoumanými faktory stále zůstávají skladba a časová dotace vědních disciplín z obecného vývojového pohledu stejně jako z pohledu vzdělávacích oblastí. Poskytuje však souhrn získaných informací z předešlé části a částečně tyto výsledky mezi sebou srovnává. Stejně jako předchozí část i tato srovnává průběh studií a jeho strukturu. Pro tyto potřeby byly pro analýzu vymezeny tři akademické roky, které označují počátek daného studia. Pro první studijní program SP 86 bylo jako reprezentativní vybráno studium s počátkem v AR 1986, pro SP 96 se jedná o AR 2004. Pro poslední studijní program SP 09 byl za nejrelevantnější pro poskytnutí informací vybrán AR 2014. Vzájemně se tak na základě těchto tří studií srovnává průběh a způsob jejich zakončení stejně jako skladba a časová dotace vědních disciplín. Ta je navíc porovnána nejprve z perspektivy celé délky studia, a to dle vzdělávacích oblastí. Později se přidává podrobné srovnání jednotlivých vzdělávacích oblastí. Závěrem této části dochází k souhrnu a vzájemnému srovnání časové dotace a skladby vědních disciplín z hlediska jednotlivých ročníků.

Třetí část analýzy se zabývá závěrečným zhodnocením a rekapitulaci nejstěžejnějších výsledků analýzy.

5. 3 Terminologie

V analýze se pracuje s mnoha termíny, proto je důležité stanovit jejich přesný význam, aby nedocházelo k chybám v interpretaci analýzy.

Každý student absolvuje během studia několik předmětů. Právě u předmětů může dojít ke špatné interpretaci. Je tedy na místě nahradit jej slovem vědní disciplína. **Vědní disciplínou** se tak rozumí běžně označovaný předmět, jako je např. morfologie, jazyková cvičení, či kultura a reálie. Student však může tytéž vědní disciplíny absolvovat ve více semestrech či ročnících. Pokud bychom ponechali jednotné označení „předmět“, nebylo zřejmé, kdy student daný předmět (vědní disciplínu) absolvoval a v jakém rozsahu. **V analýze se tak často objevuje pojem počet částí vědní disciplíny, který značí, kolik**

semestrů student danou disciplínu absolvoval. Například morfologie je jedna vědní disciplína, která má v rámci studia 3 části (student ji totiž absolvuje v zimním i letním semestru prvního ročníku a zimním semestru ročníku druhého.)

V každé analýze se tak zkoumá nejen celkový počet samotných vědních disciplín, který v důsledku není průkazný, ale právě počet jejich částí, který naopak hraje v analýze významnou roli. Pouze údaj o počtu částí vědních disciplín nám totiž umožňuje zjistit a získat představu o tom, kolik reálně student absolvoval „předmětů“ daný semestr či ročník, tedy na kolik částí „předmětů“ fyzicky do školy docházel.

Jak již bylo zmíněno, zaměřuje se každá vědní disciplína na určitou vzdělávací oblast jazyka. Proto bylo vytvořeno pět **vzdělávacích oblastí**, do kterých byly jednotlivé vědní disciplíny rozřazeny. Toto zajišťuje kromě ucelenější představy o vzdělávacím programu také přehlednost celé analýzy. Jak již bylo zmíněno, jedná se o oblast literatury (LIT), lingvistiky (LING), didaktiky (DID), jazykových cvičení (JAZ) a dalších vědních disciplín a pedagogické praxe (DVD). Některé zkratky se mohou objevovat v příložených grafech.

Pojem **hodina** nebo vyučovací hodina při analýze časové dotace studia značí vyučovací jednotku. Není chápán jako 60 minut výuky. Ve většině případů se jedna přednáška rovná 90 minutám a seminář 45 minutám čistého času výuky. O skutečné časové dotaci však v ročenkách nejsou údaje, a proto se označením hodina myslí vyučovací jednotka. Například morfologie má jednu přednášku a jeden seminář tudíž dvě vyučovací jednotky, vyučovací hodiny. Časová dotace morfologie je tak 2 hodiny.

6 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU, analytická část

V této kapitole se nachází rozbor jednotlivých vzdělávacích programů. Jedná se o studijní program *Vzdělávání všeobecných předmětů pro 5. – 12. ročník* (SP 86) realizovaný v plném rozsahu v AR 1986-1993, studijní program *Učitelství pro ZŠ* (SP 96) realizovaný v plném rozsahu od AR 1996-2008. Poslední studijní program je *Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání a Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ* (SP 09). Tyto dva programy na sebe navazují, proto jsou analyzovány společně.

6. A Skladba a časová dotace vědních disciplín vzdělávacích programů

Tyto dva ukazatele hrají, jak již bylo zmíněno při analýze studijních programů a sledování vývojových tendencí stěžejní roli. Celá analýza se proto soustředí na tyto dva faktory, přičemž oba jsou analyzováni nejprve z obecného hlediska vývoje v čase dle jednotlivých studijních programů, posléze podrobněji dle vzdělávacích oblastí.

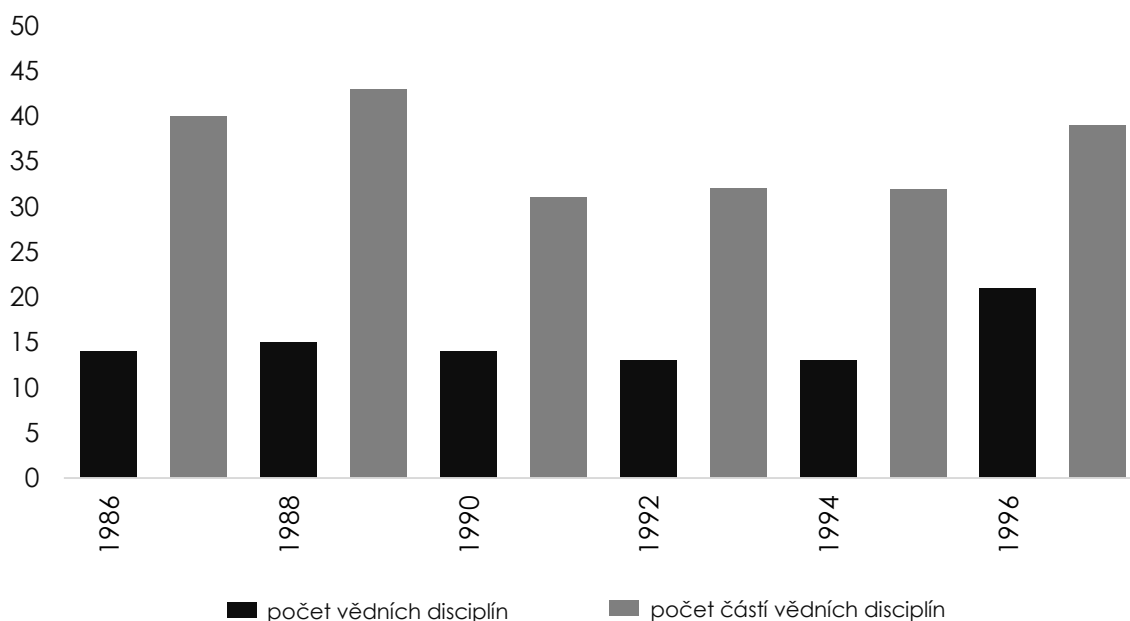
6. A. 1 Skladba a časová dotace, obecný vývoj v čase

6. A. 1. 1 Studijní program SP 86

Zkratka SP 86 označuje první analyzovaný studijní program z let 1986-1993. Na grafu si lze všimnout, že se počet vědních disciplín v průběhu platnosti studijního programu měnil jen minimálně. Z původních **14 vědních disciplín** v AR 1986 (realizovaných v daném AR nikoli ve studijním programu jednotlivce) jejich počet postupně vzrostl na 15. V posledním akademickém roce, kdy se studijní program realizoval v plném rozsahu, se počet vědních disciplín snížil na 12. V grafu jsou tyto údaje znázorněny tmavě šedou barvou. Studijní program byl v platnosti sice až do roku 1996, avšak od AR 1993 byl postupně nahrazován novým studijním programem SP 96. Toto období je proto v grafu znázorněno průhlednými barevnými odstíny.

Graf 4: Počet vědních disciplín a jejich částí SP 86 v čase

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

Co se ale výrazněji měnilo, byl ovšem počet částí jednotlivých vědních disciplín, tedy ukazatel toho, kolik semestrů se daná vědní disciplína realizovala a kolikrát tuto disciplínu student absolvoval. Zatímco bylo v AR 1988 těchto částí v rámci celého studia celkem 43, o dva roky později klesl na pouhých 31, což je rozdíl téměř jedné čtvrtiny. Nutno podotknout, že tento studijní program SP 86 byl mnohem časově náročnější než následující studijní programy. Časové nároky tak byly kladeny nejen na studenta, ale také na počty vyučujících, kteří výuku realizovali, což potvrzuje i obsazení katedry v těchto letech v grafu v kapitole 4. 2. 1.

Tabulka 4:

Počet vědních disciplín a jejich částí SP 86 v čase

	1986	1988	1990	1992	1994*	1996*
Počet vědních disciplín	14	15	14	13	7	1
Počet částí vědních disciplín	40	43	31	32	13	1

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

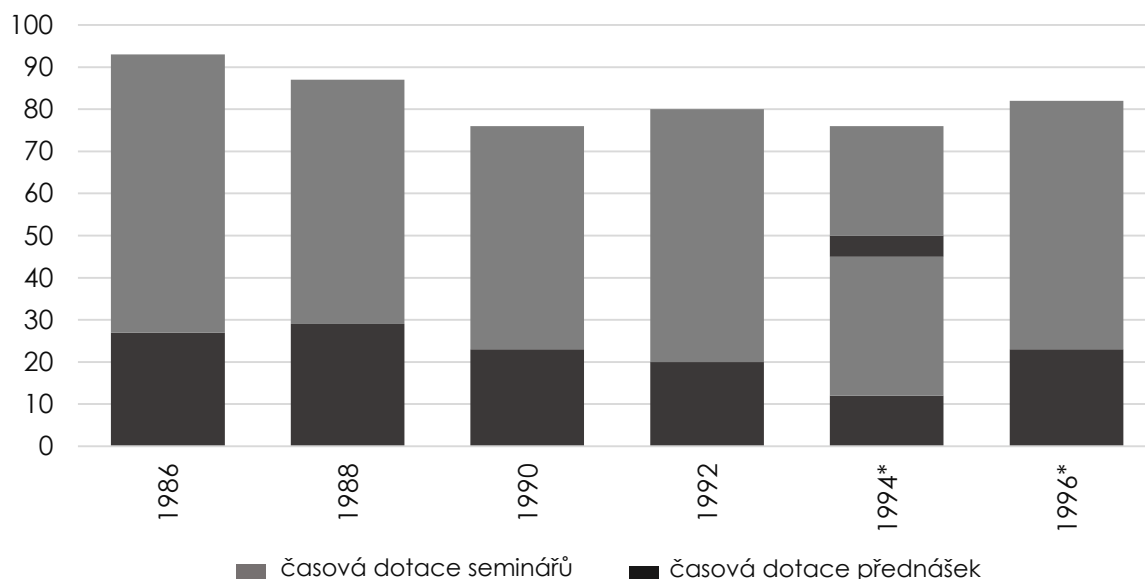
* údaje nově nastupujícího studijního programu (SP 96) nejsou zahrnuty

Kromě počtu vědních disciplín a jejich části je v rámci analýzy soustředěna pozornost také na jejich časovou dotaci. To, jakým způsobem se vyvíjela, je patrné z grafu níže. Lze pozorovat, že časová dotace se měnila hlavně do AR 1990, kdy se z celkových 93 hodin snížila na pouhých 76. Po tomto roce se počet množství hodin pohybovalo kolem 80. Pokud se na graf podíváme z hlediska rozdělení na přednášky a semináře, všimneme si, že podíl přednášek vůči seminářům je zhruba čtvrtinový. S klesajícím celkovým počtem hodin, klesá i počet seminářů.

Nelze ale pozorovat, že by byl počet seminářů zachován a došlo tak pouze k redukci přednášek. Vždy se jedná o přímou úměru poklesu časové dotace v obou případech. Nejvíce přednášek napříč ročníky (29) měli studenti v AR 1988. Nejvíce seminářů a cvičení pak v AR 1986 (67). V grafu je průhledným odstínem znovu znázorněn i nově nastupující studijní program SP 96, který není do této části analýzy započítán.

Graf 5: Časová dotace všech částí vědních disciplín SP 86 v čase, rozdělení přednášek a seminářů

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996
* znázornění dobíhajících ročníků SP 86

Tabulka 5:

Časová dotace všech vědních disciplín SP 86 v čase

	1986	1988	1990	1992	1994*	1996**
časová dotace seminářů	67	58	53	60	33	0
časová dotace přednášek	28	29	23	20	12	0
celková časová dotace	95	87	76	80	43	0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* údaje nově nastupujícího studijního programu (SP 96) nejsou zahrnuty

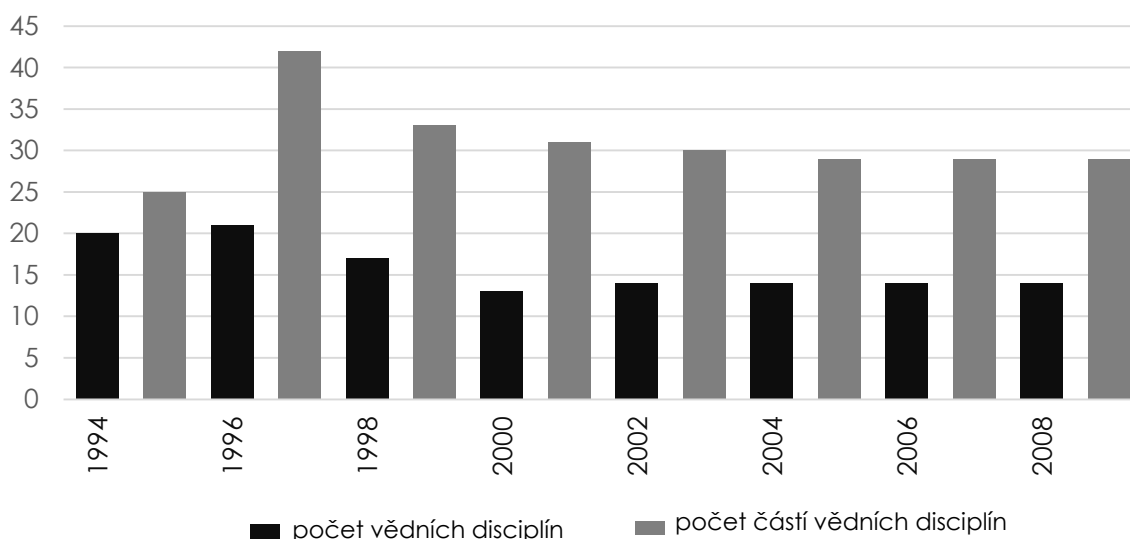
** studium ve SP 96 bylo pouze 4 leté, proto zde není 5. ročník uveden, i když se fakticky v AR 1996 otevřel jako 5. ročník SP 86

6. A. 1. 2 Studijní program SP 96

Po studijním programu SP 86 vchází v platnost postupně další studijní program, který byl platný po úpravě v roce 1999 až do roku 2008. Právě v roce 1999 dostal pojmenování *Učitelství pro ZŠ*, které je pro tento studijní program použito i v této analýze pod zkratkou SP 96.

Graf 6: Počet vědních disciplín a jejich částí SP 96 v čase

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1996-2008

Samostatně se SP 96 realizoval až v AR 1996, proto v grafu vidíme průhledné barevné odstíny v roce 1994, které značí ovlivnění dobíhajícím SP 86. V ostatních letech stále pozorujeme, že se jednotlivé vědní disciplíny i nadále skládají z jednotlivých částí. Právě v tomto studijním roce vidíme výrazný nárůst počtu vědních disciplín i jejich částí, tedy

ukazatele toho, kolik semestrů se daná vědní disciplína v rámci studia realizuje. Z dosavadního průměru 13 disciplín a zhruba 30 částí v jednom studiu SP 86 se v novém studijním programu SP 96 počet vědních disciplín zvýšil na 21 a počet částí těchto disciplín na 42. Studenti tak v rámci celého studia absolvovali v 10 semestrech studia 42 částí některých vědních disciplín.

Množství disciplín bylo navíc zhuštěno pouze do čtyř ročníků. Průměrně tak najednou museli studenti absolvovat hned 10 částí některých vědních disciplín v jednom akademickém roce, což je nárůst hlavně ve vyšších ročnících, kdy počet disciplín standardně klesá. A tak například oproti AR 1992, kdy se jedná o 7 částí disciplín v jednom roce, stoupl tento počet v AR 1996 na 12, tedy o celých 5. Tento strmý nárůst lze přisuzovat nově vzniklému programu a tedy novým vizím o průběhu studia, které byly později upravovány a později regulovány vzniklým kreditovým systémem.

Z grafu také vyplývá, že se počet jednotlivých vědních disciplín a jejich částí postupem času ustálil na čísle 14, resp. 29, což studiu a její struktuře přineslo potřebnou stabilitu. V AR 1999 se navíc studium znovu prodloužilo na pět let a tak se časové nároky na studium znovu rozprostřely do delší časového období.

Tabulka 6:

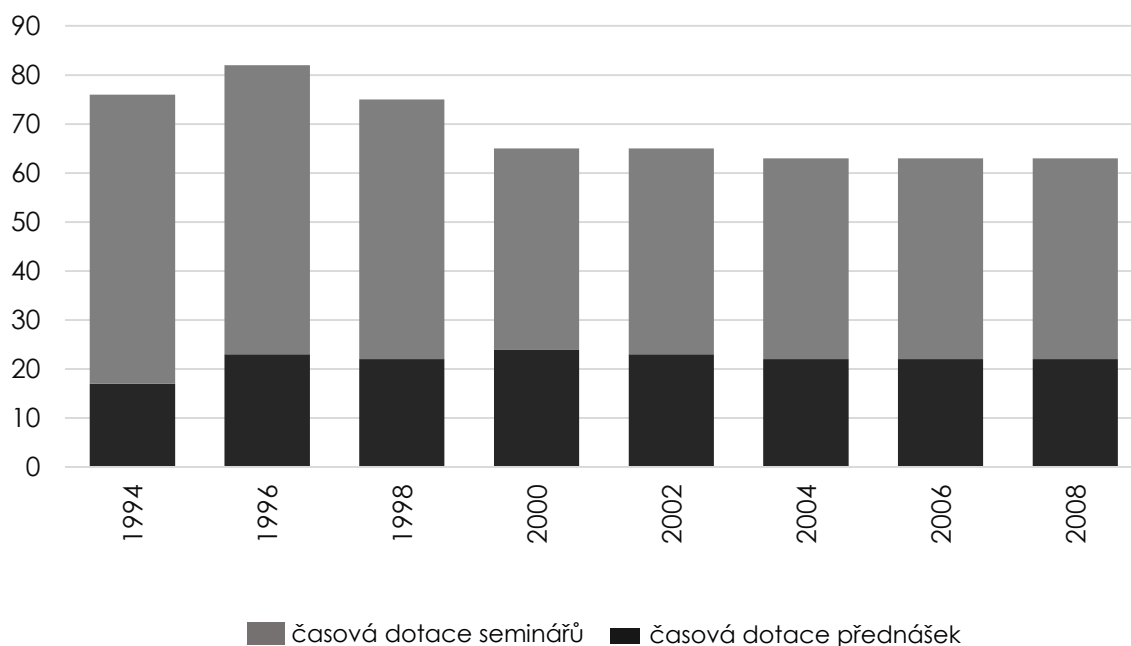
Počet vědních disciplín a jejich částí SP 96 v čase

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008
Počet vědních disciplín	21	17	13	14	14	14	14
Počet částí vědních disciplín	41	33	31	30	29	29	29

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

Stejně jako u předchozí analýzy SP 86, lze i zde sledovat časovou dotaci jednotlivých vědních disciplín v rámci tohoto studijního programu. Vývoj je znázorněn v grafu níže. Je patrné, že se vzrůstajícím počtem vědních disciplín v AR 1996 paralelně stoupá i časová dotace těchto předmětů. Nejvíce hodin je tak na katedře realizováno právě v tomto akademickém roce. V dalších letech již dochází k postupnému snižování časové dotace. Takové studium muselo být pro studenty v době 4letého trvání studia poměrně náročné. Všechny předměty, kterých bylo navíc mnohem více, než je běžné, se musely vměstnat do čtyř let. Časová dotace se tedy ustálila a to hlavně v roce 1999, kdy klesla na 63 hodin.

Graf 7: Časová dotace všech částí vědních disciplín
 SP 96 v čase, rozdělení přednášek a seminářů
 Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

Tabulka 7:

Časová dotace všech vědních disciplín SP 96 v čase

	1996	1998	2000	2002	2004	2006	2008
časová dotace seminářů	59	53	41	42	41	41	41
časová dotace přednášek	23	22	24	23	22	22	22
celková časová dotace	82	75	65	65	63	63	63

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

6. A. 1. 3 Studijní program SP 09

Studijní program SP 09 v sobě obsahuje dva studijní programy, které však spolu svým zaměřením a způsobem studia navazují. Jedná se o bakalářské studium Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání a navazující magisterské studium Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ.

Analýza tohoto studijního programu (SP 09) je o něco jednodušší v tom, že se v průběhu její platnosti způsob výuky (tedy zkoumaný počet vědních disciplín a jejich částí s časovou dotací) v celkovém výsledku neměnil. Z analýzy ročenek PF JU z let 2009 -2019

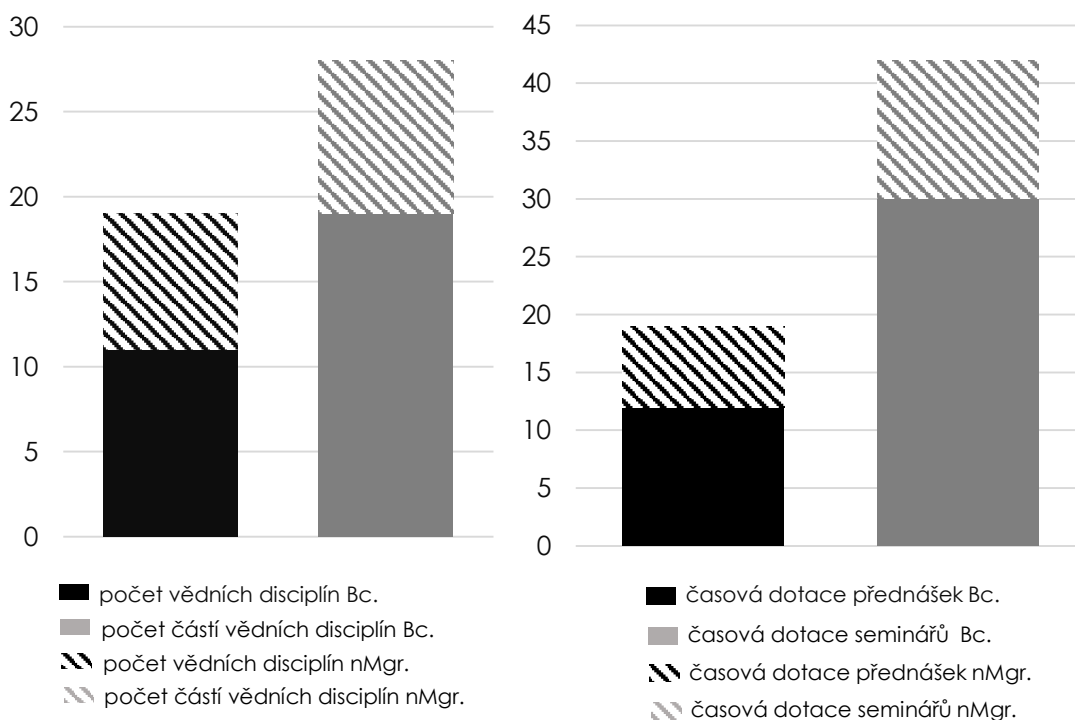
vyplývaly pouze dílčí změny, jako je například přesun některých vědních disciplín ze zimního semestru na letní, popřípadě do jiného ročníku. Celkovou analýzu je tak možné provést na konkrétním „vzorovém akademickém roce“. Pro účely analýzy byl vybrán AR 2014.

Je také důležité zmínit, že pro lepší přehlednost a zachování struktury studia bakalářského a magisterského, je i v analýze na tento aspekt nahlíženo. V grafických znázorněních je tak navazující magisterské studium zvýrazněno rastrem.

Levá dvojice sloupců v grafu znázorňuje celkový počet vědních disciplín v tomto studijním programu. Vidíme, že v bakalářském studiu (Bc.) je takových disciplín celkem 11. Zároveň tyto disciplíny tvoří 19 částí, zobrazeno v druhém sloupci zleva. V navazujícím magisterském studiu (nMgr.) absolvují studenti celkem 8 vědních disciplín rozdělených do 9 částí, což je patrné nejen z grafu, ale také z tabulky níže.

Pravá dvojice sloupců v grafu znázorňuje celkovou časovou dotaci částí vědních disciplín ve studijním programu SP 96. Černý sloupec ukazuje zastoupení přednášek, jak v bakalářském, tak magisterském studiu. V bakalářském je jejich zastoupení přirozeně větší

Graf 8: Počet vědních disciplín a jejich částí (vlevo) s celkovou časovou dotací (vpravo) v SP 09 v čase, rozdělení přednášek a seminářů
Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2020

(12), i díky délce trvání studia, které je standardně 3 roky. V magisterském studiu je takovýchto povinných přednášek 7. Seminářů je v jednotlivých částech studia 30, resp. 12 a tvoří tak významnou část z celkové časové dotace studia, která je 61 hodin (42 a 19).

Tabulka 8:

Počet vědních disciplín a jejich částí včetně celkové časové dotace SP 09

	2009-2019	z toho Bc.	z toho nMgr.
počet vědních disciplín	19	11	8
počet částí vědních disciplín	28	19	9
celková časová dotace	61	32	19
z toho přednášek	19	12	7
z toho seminářů	42	30	12

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

6. A. 2 Skladba a časová dotace dle vzdělávacích oblastí, vývoj v čase

Tato kapitola obsahuje podrobnou analýzu skladby a časové dotace vědních disciplín rozdělenou podle jednotlivých vzdělávacích oblastí, které byly pro potřeby analýzy definovány. Jedná se o analýzu vývoje těchto faktorů v čase trvání jednotlivých studijních programů.

6. A. 2. 1. Studijní program SP 86

Oblast literatury

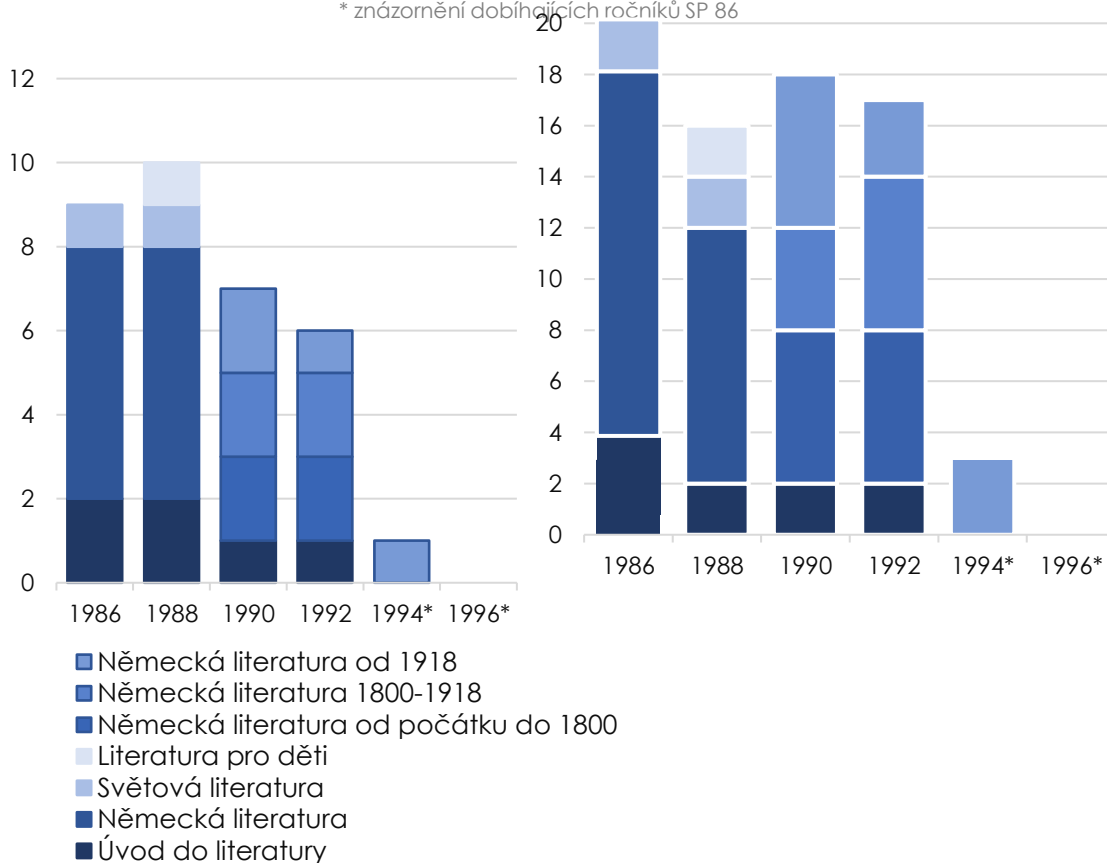
Oblast literatury představuje významnou část výuky při přípravě budoucích učitelů. Zaměřuje se na literaturu z nejrůznějších aspektů. Prošla také největšími změnami v rámci studijního programu SP 86. Do AR 1990 se literatura studovala v rámci jedné vědní disciplíny a to v rámci *Německé literatury*. Od dalších let se však tento předmět rozdělil v několik dílčích vědních disciplín, které se vyznačovaly větší specifikací a zaměřením na konkrétní období. Největší podíl na výuce literatury tak co do počtu částí (tedy počtu semestrů studia dané disciplíny) připadá na *Německou literaturu*, která se v AR 1986 vyučovala v 6 semestrech, což je zhruba 66 % z celkové dotace v oblasti literatury. Graf níže (vlevo) ukazuje počet částí disciplín v jednotlivých letech platnosti studijního programu. Lze si všimnout, že nejvíce částí v oblasti literatury absolvovali studenti v AR 1988, a to hlavně z důvodu zařazení předmětu *Literatura pro děti*, která se vyučovala pouze v tomto akademickém roce. Dále je vidět, jak se počet částí jednotlivých předmětů s časem měnil. U

Úvodu do literatury se například počet částí změnil ze dvou na jednu. Předmět se tak v AR 1990 nevyučoval dva semestry, ale pouze jeden, konkrétně v prvním semestru prvního ročníku. Od tohoto roku se také jednotný předmět *Německá literatura* rozštěpil, přičemž časová dotace původního předmětu zůstala v rámci nastoupivších v podstatě zachována. V AR 1990 se např. *Německá literatura 1800-1918* vyučovala s časovou dotací 4 hodiny, o dva roky později se na úkor *Německé literatury od 1918* zvýšila na 6 hodin. V témže roce byla také zrušena výuka *Světové literatury*.

AR 1994 a 1996 jsou v tomto i dalších případech analýzy rozděleny do dvou studijních programů, proto se v tomto grafu objevují pouze takové části, které spadají pod studijní program SP 86. V oblasti literatury docházelo k výrazným změnám časových dotací jednotlivých vědních disciplín, jak je patrné z grafu zde či z tabulky v příloze. Došlo například k omezení výuky disciplíny *Úvod do literatury* na 2 hodiny z původních 4, a to v AR 1987.

Graf 9: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LIT SP 86 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996
* znázornění dobíhajících ročníků SP 86

Oblast lingvistiky

Lingvistika je další velmi důležitou součástí ve studiu budoucích učitelů. Mezi disciplíny, které do této oblasti mohou patřit, jsou například *fonetika*, *morfologie*, které tvoří lingvistický základ. Třetí předmět byl buď *lexikologie* (AR 1986-88) nebo *slovotvorba* (AR 1990-92). V AR 1986 studenti v průběhu jejich studia absolvovali celkem 6 částí *morfologie*, 1 část *fonetiky* a 1 část *lexikologie*. *Slovotvorba* se v rámci studijního programu vyučovala pouze v období AR 1990–1992, resp. i v dalších letech avšak v rámci jiných studijních programů.

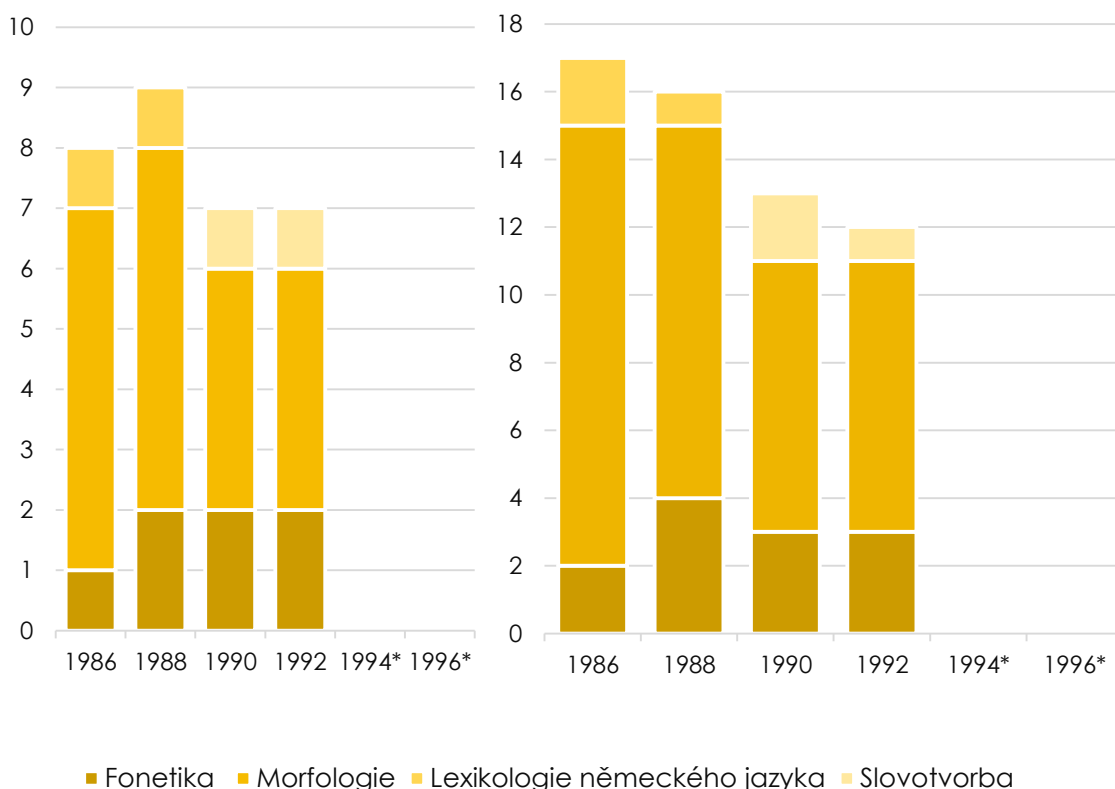
V rámci lingvistiky se počet částí jejich disciplín měnil jen mírně. U *fonetiky* se počet zvýšil z 1 na 2, u *morfologie* došlo v AR 1990 naopak ke snížení počtu částí z původních 6 na 4. Výuka lexikologie a slovotvorby byla pravidelná v různých letech platnosti SP 86.

Větší změny zaznamenávala hlavně časová dotace těchto disciplín. Ta se neustále snižovala, jak je patrné i z grafu. Z původních 17 hodin klesl tento počet na 12. Stejně jako

Graf 10: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LING SP 86 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* znázornění dobíhajících ročníků SP 86

s úbytkem počtu částí *morfologie*, došlo i k úbytku její časové dotace. Z původních 13 hodin se v AR 1992 vyučovala pouze 8 hodin.

Oblast didaktiky

Vývoj v oblasti výuky didaktiky byl velmi nerovnoměrný. Ačkoli se jednalo pouze o jednu vědní disciplínu, která nesla v SP 86 název *Didaktika německého jazyka*, počet jejích částí se v průběhu trvání akreditace měnil prakticky každý akademický rok. V AR 1986 měl předmět celkem 3 části, v AR 1988 se počet snížil na 2 a v dalším roce se opět zvýšil. V AR 1992, kdy se studijní program uskutečňoval naposledy vcelku, se oblast didaktiky realizovala ve 2 semestrech, resp. dvou částech.

Časová dotace disciplíny se také měnila poměrně výrazně. V AR 1986 byla výuka osmihodinová, o dva roky později se již výuka snížila na 5 hodin. V dalších obdobích na 6 a od AR 1992 se didaktika realizovala vždy s časovou dotací 4 hodiny. (V tabulce je u uvedeného akademického roku uvedeno číslo dva. Další dvě hodiny didaktiky se totiž realizovaly již v rámci studijního programu SP 96.)

Tabulka 9:

Počet částí vědních disciplín v oblasti didaktiky v SP 86

Didaktika německého jazyka	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
<i>počet částí vědní disciplíny</i>	3	100,0	2	3	2	1	x	11	100,0
<i>časová dotace disciplíny</i>	8	100,0	5	6	4	2	x	25	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace

v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Oblast jazykových cvičení

Oblast jazykových cvičení tvoří největší část v rámci studia germanistiky nejen do počtu částí vědních disciplín, ale i co do počtu realizovaných hodin. V SP 86 se výuka jazykových cvičení realizovala v rámci jedné disciplíny (jednoho předmětu) s názvem *Praktická jazyková cvičení*. Tento předmět měl ve svém počátku 8 částí, realizován byl tedy v osmi semestrech studia. Tento počet se v AR 1988 zvýšil na 9, což je vůbec největší počet částí v rámci celého zkoumaného období. Od té doby se počet částí stále jen snižoval.

Měnila se i časová dotace, která zcela výjimečně nekorelovala s vývojem počtu částí vědní disciplíny. V AR 1986 se výuka realizovala v rozsahu 28 hodin, v AR 1988 v rozsahu 32 hodin.

Tabulka 10:

Počet částí vědních disciplín v oblasti jazykových cvičení v SP 86

Didaktika německého jazyka	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
<i>počet částí vědní disciplíny</i>	8	100,0	9	8	8	1	x	34	100,0
<i>časová dotace disciplíny</i>	28	100,0	32	31	30	3	x	124	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace
v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

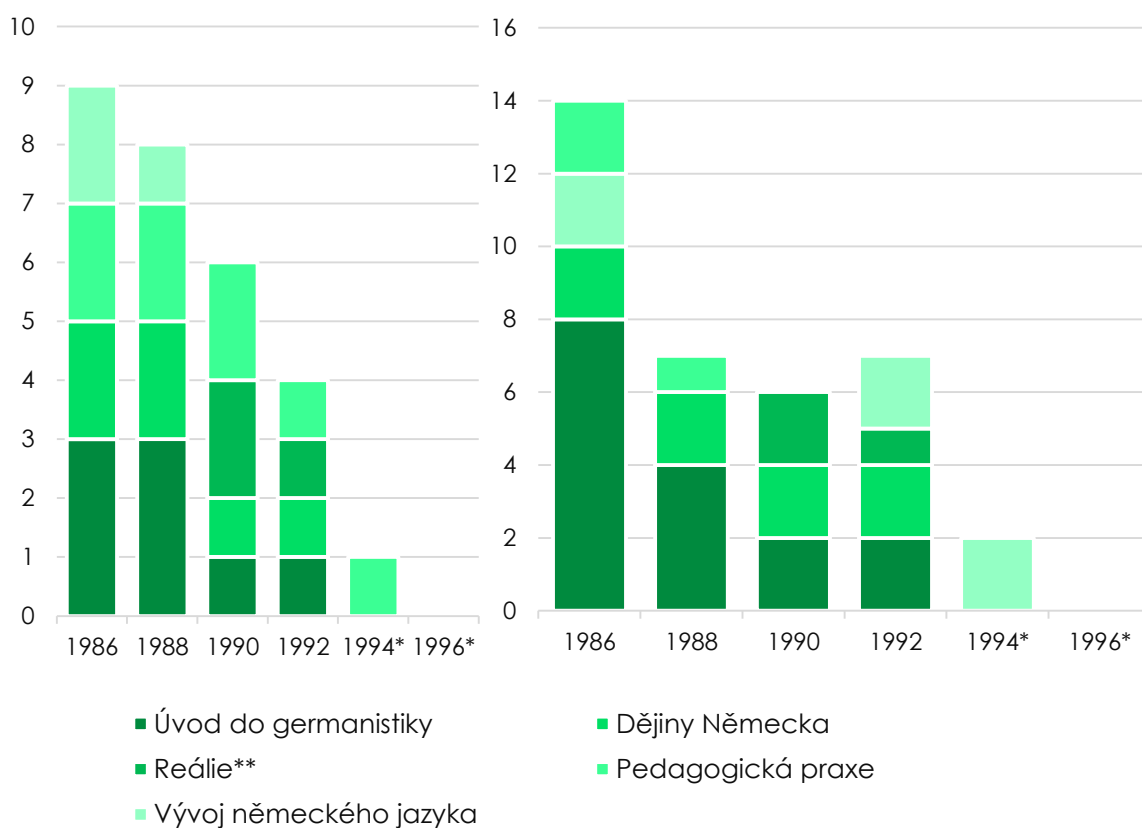
Poslední vzdělávací oblast tvoří další důležité vědní disciplíny, jako například *pedagogická praxe*, či předměty týkající se dějin Německa a jazyka. V rámci studijního programu SP 86 do této oblasti řadíme celkem pět vědních disciplín. Z celkového pohledu došlo během trvání programu k výraznému omezení výuky těchto disciplín.

K významnému úbytku počtu částí došlo u vědní disciplíny *Úvod do germanistiky*. Z původních 3 semestrů výuky se v dalších letech tato realizovala pouze v jednom semestru. Stejně tak došlo k omezení i u disciplíny *Dějiny Německa*. Poněkud specifickou roli zde hraje předmět *reálie*. Ten se ve studijním programu objevuje samostatně až od AR 1990. Do té doby byl totiž vyučován v rámci předmětu *Německá literatura*, která je součástí vzdělávací oblasti literatury.

Výuka se omezovala i z časového hlediska. Z AR 1986 se během dvou let snížila časová dotace těchto disciplín o téměř polovinu. Jednalo se tak o 8 hodin výuky, zatímco v AR 1992 již pouze o 2. Pouze v rámci tohoto studijního programu se tak výuka těchto disciplín propadla o 85 %. Zcela vypuštěna byla v AR 1990 disciplína *Vývoj německého jazyka*. *Pedagogická praxe* byla do AR 1992 realizována v blíže nespecifikovaném rozsahu a proto nemůže být v grafu zohledněna. Od dalších let se praxe realizovala vždy v rozsahu dvou hodin, resp. dvou výukových bloků delšího časového úseku. (např. měsíc).

Graf 11: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) DVD SP 86 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996
* znázornění dobíhajících ročníků SP 86

6. A. 2. 2. Studijní program SP 96

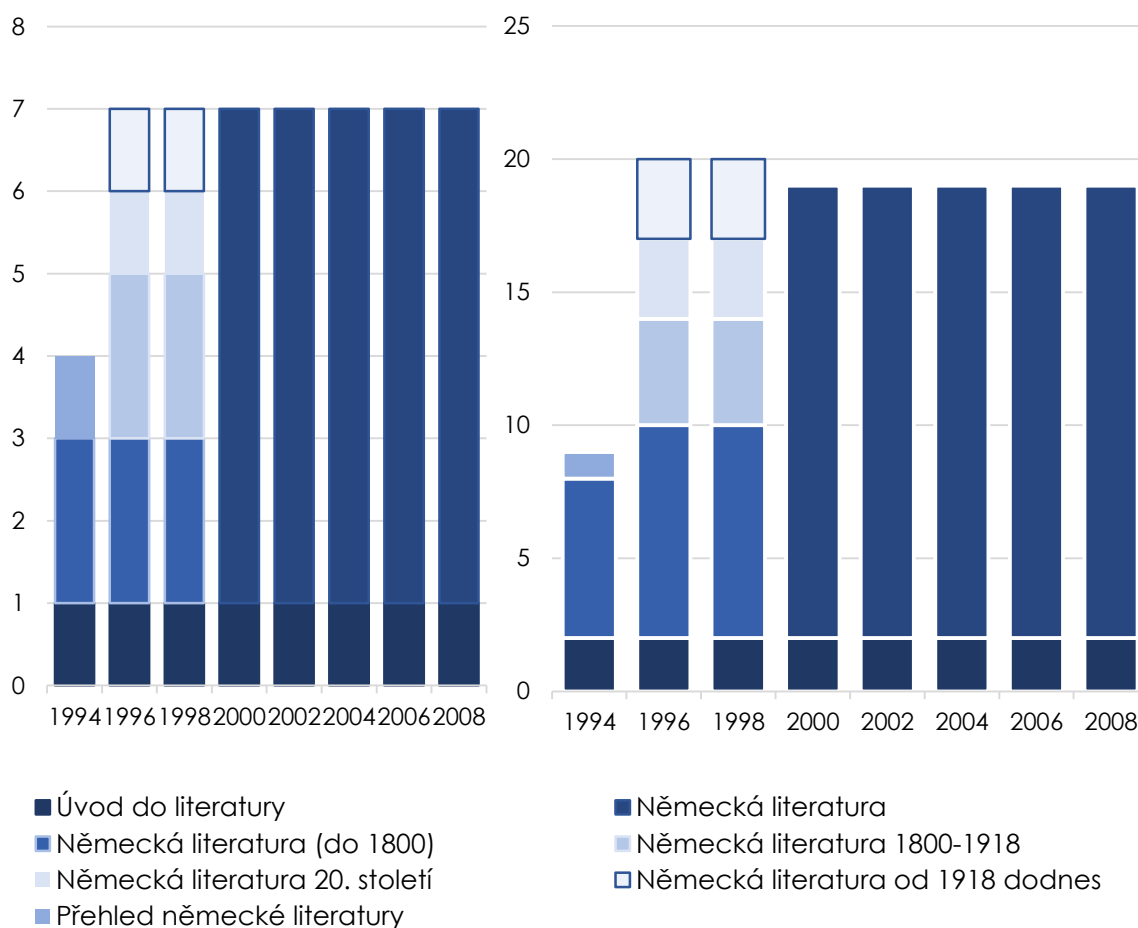
Oblast literatury

Oblast literatury hraje i v tomto studijním programu primární roli, alespoň co se počtu vědních disciplín týká. I přesto, že od AR 2000 došlo ke znovusjednocení těchto disciplín v jeden společný (*Německá literatura*), tak jako tomu bylo na konci 80. let v původním studijním programu SP 86, skládalo se studium literatury od AR 1996 z celkem 7 částí. Každý student tedy v průběhu svého studia absolvoval 7 předmětů literatury, v sedmi semestrech.

Na grafu je také vidět, že se počet jednotlivých částí vědních disciplín v průběhu platnosti studijního programu nijak výrazně nelišil. Disciplína, která se realizovala po celou dobu trvání studijního programu, bez ohledu na změny v něm, byl *Úvod do literatury*, ve kterém studenti získali základní povědomí o literatuře jako takové. Tento byl vždy umístěn do prvního ročníku studia. Naopak disciplína *Přehled německé literatury* byl ve studijním programu do struktury studia zařazen pouze jednou a to hned v AR 1994.

Graf 12: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LIT SP 96 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

Co se týká časové dotace literárních disciplín, kterou ukazují dva sloupce v pravé části grafu, bylo její rozložení také velmi vyvážené. Z grafu můžeme vidět, že se v celkovém počtu hodiny v jednotlivých letech jednalo v součtu o 20, resp. 19 hodin. Na analýze konkrétního roku dále je vidět, jaký zabírala literatura prostor v jednotlivých ročnících studia.

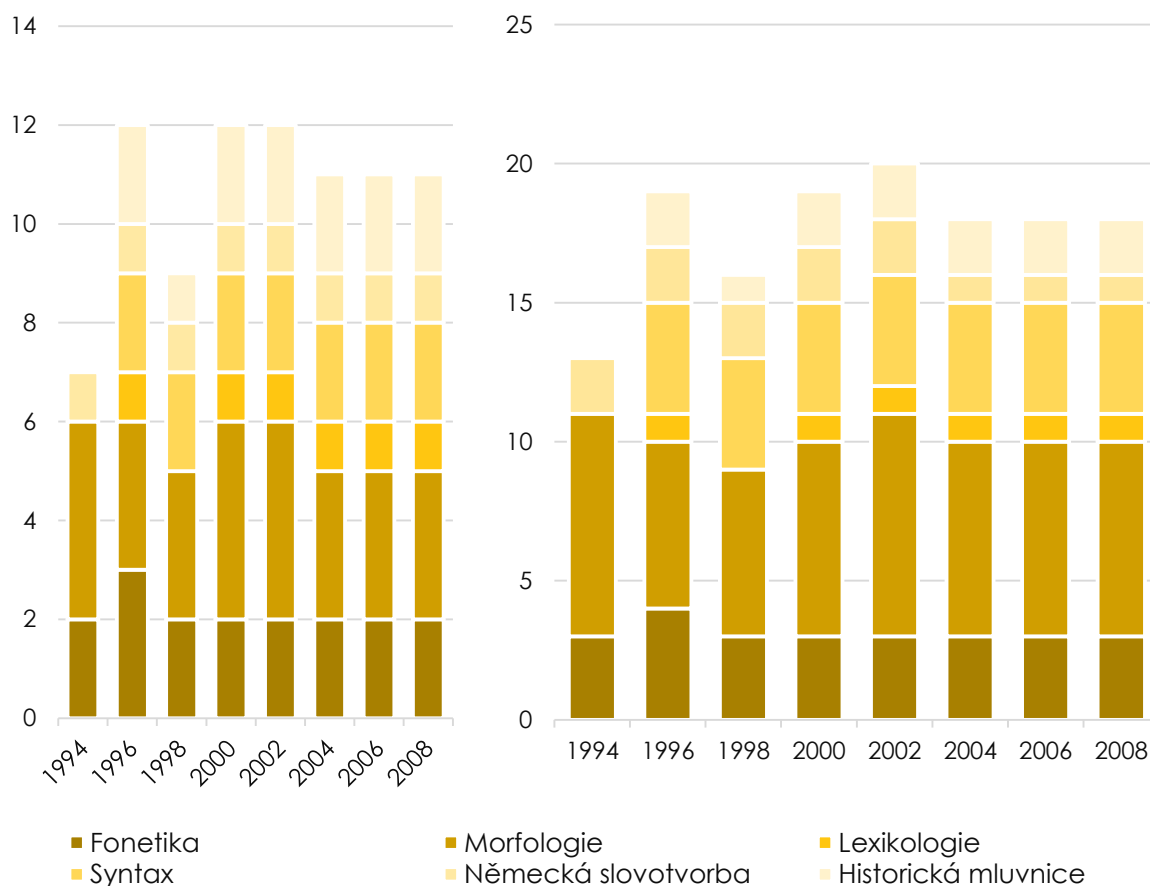
Oblast lingvistiky

Lingvistika je oblastí, která je ke studiu učitelství nezbytná. Proto má v rámci studia také druhý nejvyšší počet vědních disciplín v tomto studijním programu SP 96. Na rozdíl od předchozího studijního programu se oblast lingvistiky rozrostla o několik dalších disciplín, jako například *historická mluvnice* či *syntax*. Z hlediska počtu částí jednotlivých vědních disciplín zůstávalo jejich číslo v průběhu trvání studijního programu SP 96 poměrně stabilní. Kromě AR 1998, který přinesl významnější úbytek částí z původních 12 na 9 se v dalších letech číslo ustálilo na 11. Nejstabilnější zůstávala výuka disciplín *německé slovo tvorby a lexikologie*, které se realizovaly pokaždé v 1 semestru. (Pouze v AR 1998 se lexikologie nerealizovala vůbec). Syntax měl taktéž celou dobu stabilní počet částí. Realizoval se ve dvou semestrech, takže student tento tuto disciplínu absolvoval 2 semestry.

Nepatrné změny v počtu částí zaznamenala *morfologie*, která měl buď 4, nebo 3 částí. Další hlavní disciplína této vzdělávací oblasti, *fonetika*, měla kromě roku 1996 dvě části.

Graf 13: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a časová dotace (vpravo) LING SP 96 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

Z hlediska časové dotace se změň dělo poněkud více. Nejstabilnějšími disciplínami byly opět *lexikologie*, *historická mluvnice a syntax*. Ty byly realizovány v rozsahu 1, resp. 2, resp. 4 hodiny. Disciplína *německé slovtvorby* byla realizována v rozsahu 2 hodin, od AR 2004 se tento počet snížil na jednu hodinu. *Fonetika* se kromě AR 1996 uskutečňovala v rozsahu 3 hodin (v AR 1996 v rozsahu 4). Časová dotace *morfologie* byla v této době nejméně stálá, jak je patrné i z grafu výše. Z původních 6 hodiny v AR 1996 se počet postupně zvyšoval. V AR 2002 se *morfologie* vyučovala dokonce v 8 hodinové dotaci. V dalších letech se pak ustálila na 7 hodinách.

Celková časová dotace se tak z počátečních 19 hodin, přes pokles na 16 hodin v AR 1998, znovu v AR 2002 vyhoupla na 20 hodin. V dalších letech klesl počet hodin na 18.

Oblast didaktiky

Ve studijním programu SP 96 se didaktice dostalo mnohem většího prostoru, jak z hlediska počtu částí vědní disciplíny, tedy počtu semestrů studia tohoto předmětu, tak z hlediska počtu realizovaných hodin v rámci studia.

Počet částí vědní disciplíny *didaktika*, která jako jediná tuto vzdělávací oblast tvoří, se držel na 3, kromě AR 1996, kdy se jedná o 4 části. Co se časové dotace týká, měla výuka didaktiky pravidelně 6 hodin, opět vyjma zmiňovaného akademického roku, kde byl počet hodin o jednu vyšší.

Tabulka 11:

Počet částí vědních disciplín v oblasti didaktiky v SP 96

Didaktika	1994	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
<i>počet částí</i>	x	4	3	3	3	3	100,0	3	3	22	100,0
<i>časová dotace</i>	x	7	6	6	6	6	100,0	6	6	43	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace
v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

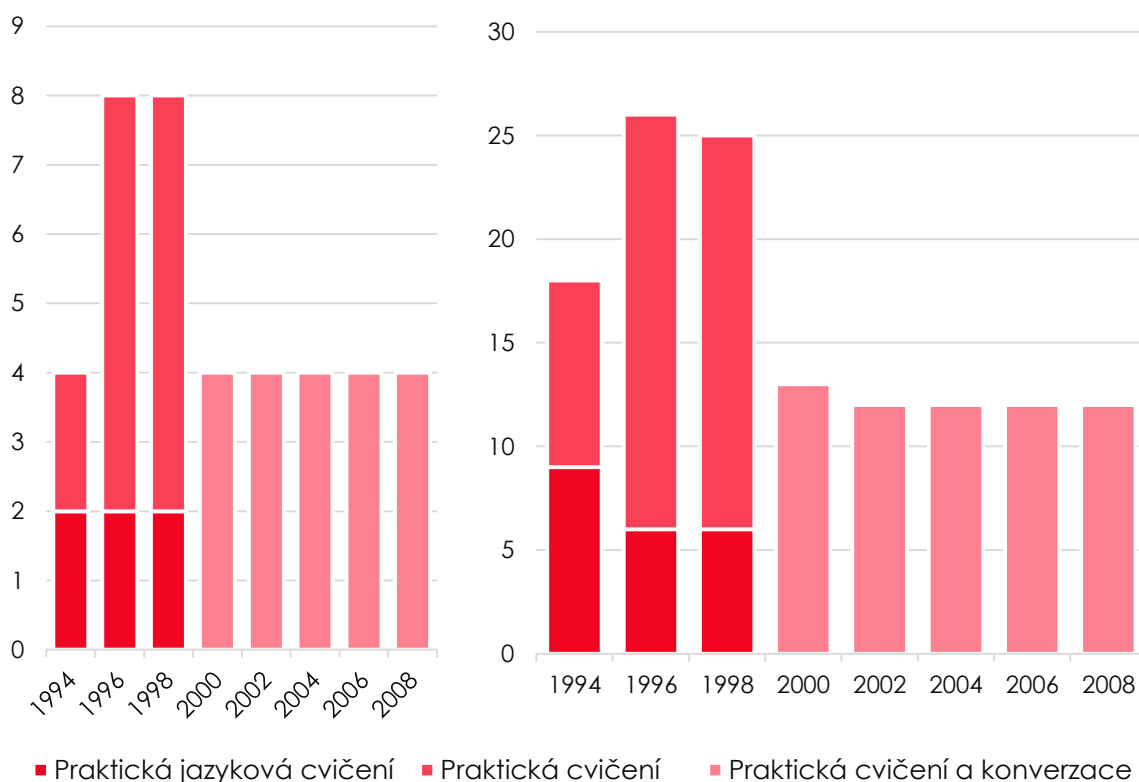
Oblast jazykových cvičení

Studijní program SP 96 přinesl v oblasti jazykových cvičení jednu velkou a ojedinělou změnu. V rámci prvních let trvání studijního programu tvořily tuto oblast tři vědní disciplíny s prakticky stejnou náplní výuky. Z grafu si lze všimnout, že v počátečních dvou obdobích AR 1996 a 1998 se jednalo o výuku dvou vědních disciplín. Byla to právě *praktická cvičení* a *praktická jazyková cvičení*. Tyto dvě disciplíny se v rámci úprav studijního programu v roce 1999 sjednotily v jeden předmět *praktická cvičení a konverzace*.

S tímto sjednocením přišlo i razantní omezení časové dotace této oblasti vzdělávání. Z původních 26 hodin v AR 1996 klesl počet realizovaných hodin na pouhých 12 a to již v AR 2002. Došlo tak k poklesu časové dotace o více než polovinu během několika let.

Graf 14: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) JAZ SP 96 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

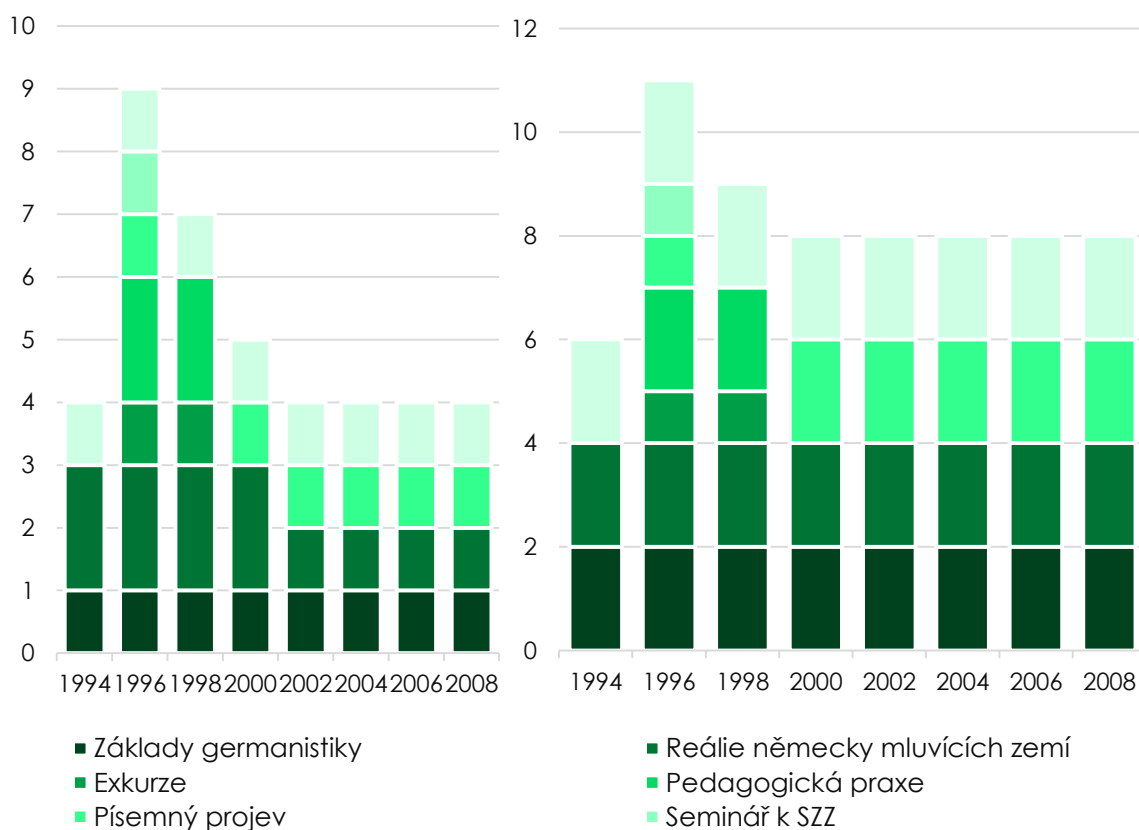
Ve studijním programu SP 96 se do této vzdělávací oblasti řadí celkem 7 vědních disciplín. Některé z nich se však nerealizovaly v celém období platnosti studijního programu. Takovými předměty jsou například *Seminář k SZZ* či *Exkurze*. Tyto disciplíny byly v rámci studia realizovány pouze v AR 1996, resp. AR 1996 a 1998, jak můžeme vidět i z grafu níže.

Jednoznačně nejvyšší počet částí vědních disciplín v této oblasti, tedy počtu semestrů studia dané disciplíny, byl v rámci studijního programu zaznamenán tradičně v AR 1996. S tím souvisí již zmiňovaný výkyv v celkovém počtu vědních disciplín stejně jako jejich částí.

K disciplínám, které se v rámci SP 86 realizovaly po celou dobu platnosti studijního programu tak patří například *Základy germanistiky*, *Dějiny německy mluvících zemí* a *Realie německy mluvících zemí*. Zatímco první dvě zmiňované disciplíny měly po celou dobu stejný

Graf 15: Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) DVD SP 96 v rámci celého studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1995-2008

počet částí, 1, *Reálie německy mluvících zemí* v průběhu let o jednu část, jeden semestr výuky, přišly. Předmět *Písemný projev* byl zařazen v každém akademickém roce vyjma AR 1998.

S úbytkem počtu částí jednotlivých disciplín souvisí obvykle i úbytek časové dotace jim věnované. V tomto případě však zůstaly všechny časové dotace vědních disciplín zachovány po celou dobu studia. Ačkoli se u některých disciplín snižoval počet jejich částí, časová dotace zůstala zachována. Kromě *Reálií německy mluvících zemí* byly věnovány v rámci studia 2 hodiny i disciplíně *Základy germanistiky a Písemný projev*.

V praxi tak můžeme říct, že výuka byla realizována ve stejné časové dotaci ovšem v kratším časovém horizontu.

6. A. 2. 3 Studijní program SP 09

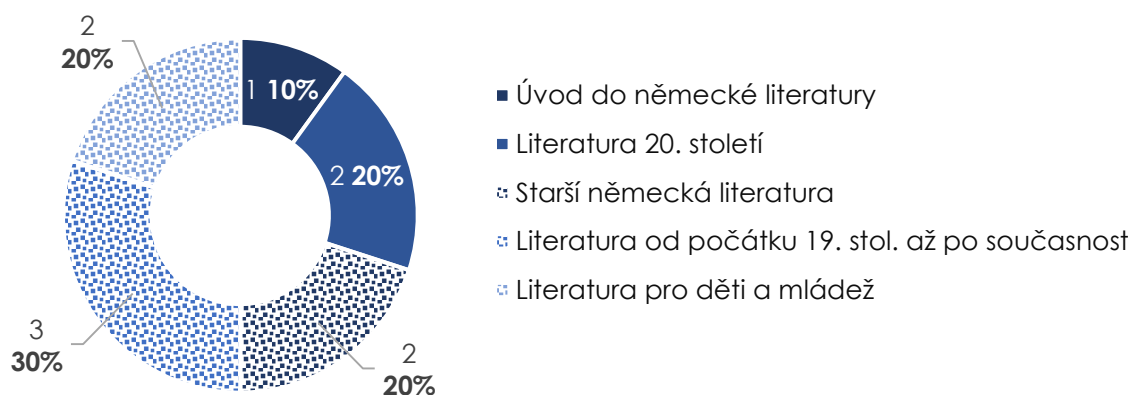
Vzhledem k tomu, že v průběhu trvání studijního programu SP 09 nedošlo k žádným změnám v časové dotaci ani počtu částí vědních disciplín, je zde graficky znázorněno pouze rozložení časové dotace těchto disciplín. Počet částí vědních disciplín je pak k dispozici v příloze diplomové práce. V grafech níže je rastrem odlišeno magisterské studium.

Oblast literatury

Literární předměty se v rámci studia SP 09 uskutečňovaly spíše ve větší míře v navazujícím magisterském studiu, jak je patrné nejen z grafu níže. Celkem se jedná o 10 hodin literatury realizovaných v 5 částech, z čehož vyplývá, že každý předmět měl 1 část (vyučoval se tedy v jednom semestru studia). V bakalářském studiu se jedná pouze o 1 hodinu *Úvodu do německé literatury* a 2 hodiny *Literatury 20. století*, což je zároveň 30% z celkového času věnovaného literatuře v rámci studia. Zbylých 7 hodin literárních disciplín se uskutečňovalo v navazujícím magisterském studiu. Časová dotace je tak dvojnásobná oproti bakalářskému studiu. Znovu se zde objevuje disciplína *Literatura pro děti a mládež*, za jejíž obdobu můžeme považovat disciplínu *Literatura pro děti* realizovanou pouze v AR 1988 v rámci studijního programu SP 86.

Graf 16: **Celková časová dotace LIT SP 09 v rámci celého studia**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

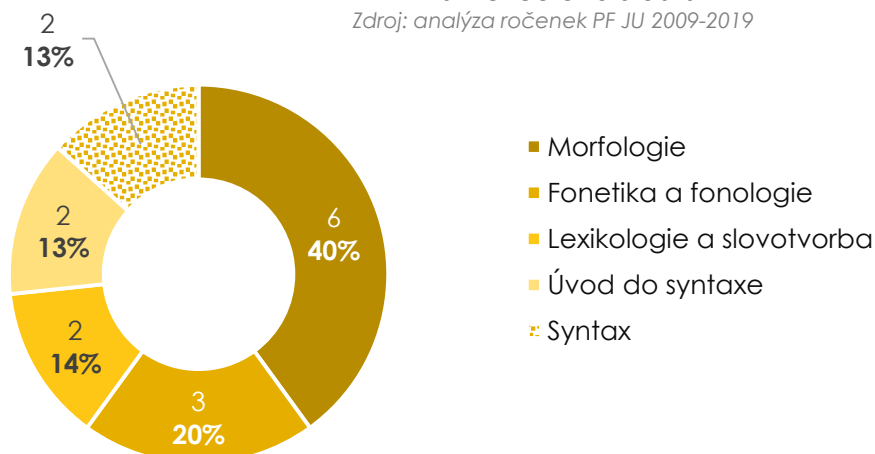
Oblast lingvistiky

Zatímco většina literárních disciplín byla soustředěna až do navazujícího magisterského studia, lingvistické disciplíny byly zastoupeny hlavně do prvních dvou let bakalářského studia.

Počet částí vědních disciplín v oblasti lingvistiky je v tomto studijním programu SP 09 celkem 7. Disciplíny *morfologie a fonetika a fonologie* se realizovaly každá ve dvou semestrech studia. Jsou tedy rozděleny na dvě a dvě části. Ostatní předměty se pak realizovaly vždy v jednom semestru, z toho pouze *syntax* až v navazujícím studiu.

Graf 17: **Celková časová dotace LING SP 09 v rámci celého studia**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

Z hlediska časové dotace tvoří největší podíl tradičně *morfologie*. Ta z celkové časové dotace všech lingvistických disciplín (15) disponuje 6 hodinami, což je zhruba 40 %. *Fonetika a fonologie* tvoří druhou významnou část s časovou dotací 3 hodiny. Zbylé disciplíny mají celkovou časovou dotaci 6 hodin, resp. 2 hodiny na každou disciplínu. Výuce *syntaxe* v magisterském studiu předchází předmět *Úvod do syntaxe* realizovaný ve 3. ročníku bakalářského studia.

Oblast didaktiky

Tabulka 12:

Počet částí vědních disciplín v oblasti didaktiky v SP 09

S*		části	dotace
Mgr.	Didaktika	3	6
	celkem	3	6

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

S* - studium předmětu v bakalářském /Bc. nebo magisterském /Mgr. programu

V oblasti didaktiky, po výrazně změně v rámci předchozího studijního programu SP 96 v tomto stávajícím, neproběhly prakticky žádné změny. Časová dotace předmětu zůstává v rámci celého bakalářského a magisterského studia na 6 hodinách rozdělených do tří částí, tří semestrů. V každém z těchto semestrů tak student

absolvuje 2 hodiny výuky didaktiky

Oblast jazykových cvičení

Změna, kterou prošla jazyková cvičení v 90. letech, vydržela až do současného studijního programu SP 09. V rámci tohoto studia se studenti jazykově připravují pouze v rámci jedné disciplíny (jednoho předmětu) *Jazyková cvičení*, který je rozdělen do celkem 6 částí s celkovou časovou dotací 16 hodin. Nepatrný vývoj oproti předchozímu studijnímu programu tak vidíme pouze ve zvýšení počtu hodin o 4 stejně jako zvýšení počtu částí předmětu o 2.

Tabulka 13:

Počet částí vědních disciplín v oblasti jazykových cvičení v SP 09

S*		části	dotace
Bc.	Jazyková cvičení	6	16
	celkem	6	16

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

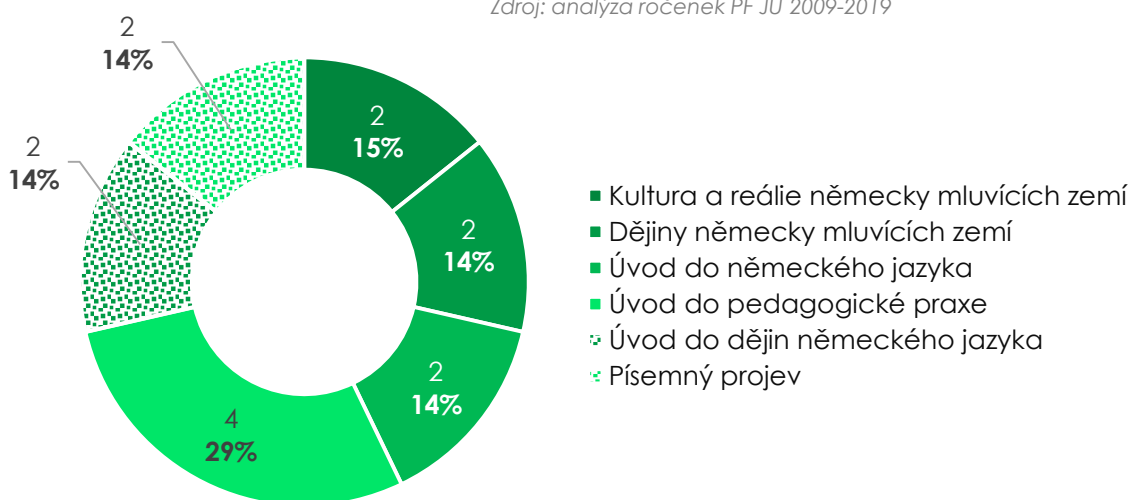
S* - studium předmětu v bakalářském /Bc. nebo magisterském /Mgr. programu

Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

Ve studijním programu SP 09 se do této oblasti zařazuje 6 vědních disciplín včetně *pedagogické praxe*. Ta se jako jediná skládala v tomto období ze dvou částí. Pedagogická praxe se tak realizovala ve dvou semestrech studia. Ostatní předměty se tak realizovaly vždy v jednom semestru.

Graf 18: **Celková časová dotace DVD SP 09 v rámci celého studia**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

Časová dotace předmětů byla z velké části zachována již z předešlého studijního programu SP 96. Došlo pouze ke sloučení či přejmenování několika disciplín (o tom více kapitola 6. C Analýza vývoje vědních disciplín v období 1986-2019). Jak je z grafu patrné, všechny ostatní předměty, které se v této oblasti realizovaly, se vyučovaly vždy v časové dotaci 2 hodiny, přičemž pouze *Úvod do dějin německého jazyka* a *Písemný projev* spadaly do navazujícího magisterského studia.

6. B Struktura vybraného ročníku studia v rámci zkoumaného studijního programu

Zatímco se předchozí část analýzy soustředila na to, jak se vyvíjel počet vědních disciplín, jejich částí či jak se vyvíjela časová dotace těchto disciplín v průběhu let v rámci studijních programů, tato část analýzy ukazuje, jakým způsobem probíhalo studium jako celek z pohledu studenta. Tato analýza tak není vývojová ale strukturální, protože zkoumá strukturu průběhu daného studia. I nyní jsou zde interpretovány výsledky analýzy dat ročenek PF JU.

Nachází se zde nejprve obecný popis průběhu studia. Následuje složení studijního programu studenta, tedy počet vědních disciplín a jejich rozložení v rámci studia, stejně jako hodnocení časové dotace těchto disciplín. Závěrem jsou shrnuty informace o způsobu zakončení studia.

Z každého studijního programu byl vybrán jeden reprezentativní průběh studiem s počátkem v AR 1986 (pro SP 86), 2004 (pro SP 96) a 2014 (pro SP 09).

6. B. 1 Struktura vybraného studia v rámci SP 86 s počátkem v AR 1986

Aby byla představa o průchodu studia v rámci studijního programu SP 86 co nejpřesnější, byl pro analýzu vybrán vzorový akademický rok 1986, který byl vyprán po předchozím zkoumání, a který ideálně reflektuje průběh studia v rámci studijního programu SP 86. Na případné odchylky bylo nebo je upozorňováno v textu.

6. B. 1. 1 Průběh studia

Studium se až do roku 1996 uskutečňovalo souvisle a trvalo 5 let. Absolvent poté získal titul magistr a byl oprávněn pracovat jak na základních, tak některých ročnících středních škol.

6. B. 1. 2 Skladba a časová dotace vědních disciplín

Skladbu i časovou dotaci vědních disciplín v rámci jednoho studia, v tomto případě s počátkem v AR 1986, můžeme sledovat a interpretovat z vícero úhlů. První je celkový pohled na složení vědních disciplín a jejich rozložení v průběhu studia do semestrů. K tomuto slouží tabulka níže. Ta ukazuje nejen názvy vědních disciplín, které student v průběhu studia absolvoval, ale také pojednává o počtu částí těchto disciplín. Zároveň také ukazuje, kdy byla daná část vědní disciplíny v rámci studia realizována, v jakém ročníku a semestru. Pro doplnění je každá vědní disciplína barevně odlišena, přičemž každá barva znázorňuje jednu vzdělávací oblast. Z tabulky tak lze dokonce vyčíst, jaké vzdělávací oblasti byly v kterých ročnících zastoupeny, a které například zařazeny až do vyšších ročníků.

Tabulka 14:

Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v AR 1986

název předmětu	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Teorie literatury (Úvod do literatury)	2										
Německá literatura	6										
Světová literatura	1										
Fonetika německého jazyka (Fonetika)	1										
Gramatika německého jazyka (Morfologie)	6										
Lexikologie německého jazyka	1										
Praktická cvičení z německého jazyka a reálie (Praktická jazyková cvičení)	8										
Didaktika německého jazyka	3										
Základy jazykovědy (Úvod do germanistiky)	3										
Praxe vychovatelská 3. ročník ZS	1										
Praxe souvislá 5. ročník (měsíc)											
Vývoj německého jazyka	2										
Německé dějiny (Dějiny Německa)	2										
Výběrová přednáška	(3)										
celkem 14 vědních disciplín	37+3	5	4	4	3	3	4	6	4	3	1
		9		7		7		10		4	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2004

* počet částí vědních disciplín v průběhu studia
názvy v závorkách značí nový název disciplíny, ke změně názvu došlo v AR 1990

Některé předměty se v průběhu let přejmenovaly, proto jsou v závorkách uvedeny nové názvy těchto disciplín z roku 1990. Na vývoj jednotlivých vědních disciplín se soustředí kapitola 6. C Analýza vývoje vědních disciplín v období 1986-2019).

Z tabulky si lze všimnout, že studenti v rámci studijního programu SP 86 s nástupem v AR 1986 absolvovali **14 vědních disciplín** rozdělených do **40 částí**. Přitom nejvíce částí absolvovali studenti ve 4. ročníku, celkem 10, z toho 6 v zimním a 4 v letním semestru. Nejméně částí naopak absolvovali v 5. ročníku studia, pouze 4. Můžeme si také všimnout, že největší počet částí vědních disciplín měla vzdělávací oblast jazykových cvičení, v tomto případě tedy disciplína *Praktická cvičení z německého jazyka a realie*, která se vyučovala v každém ročníku. O jeden semestr více se vyučovaly ještě předměty ostatních vědních disciplín.

Disciplína výběrová přednáška patřila do povinných předmětů, avšak neměla přesný termín jejího absolvování. Proto je tento údaj uveden v závorce.

Stejně jako skladbu vědních disciplín a jejich rozložení v průběhu studia podle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků můžeme interpretovat také rozložení časové dotace. I zde nejprve dle vzdělávacích oblastí posléze dle jednotlivých ročníků studia. Informace o rozložení časové dotace poskytuje tabulka níže. Závěrem pak lze porovnávat procentuální zastoupení vědních disciplín v každém z ročníků studia zároveň rozdělených do vzdělávacích oblastí. Toto finální srovnání umožní získat přehled o tom, jaká vzdělávací oblast v tom kterém ročníku studia dominovala.

Tabulka 15:

Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků
v AR 1986

	lingvistika	lingvistika	didaktika	jazyková cvičení	ostatní	celkem
1. ročník	4	5	0	6	3	18
2. ročník	5	6	0	8	1	20
3. ročník	3	2	3	3	2	13
4. ročník	4	4	5	7	3	23
5. ročník	4	0	0	4	5	13
celkem	20	17	8	28	14	95

Zdroj: analýza ročenky PF JU 1986

Z této tabulky lze jasně určit, ve kterém ročníku byli studenti nejvíce časově vytížení. Celkem v rámci studia absolvovali **95 hodin** pravidelné výuky, z toho 8 hodin v předmětu *Výběrová přednáška*, která však neměla bližší časové určení realizace.

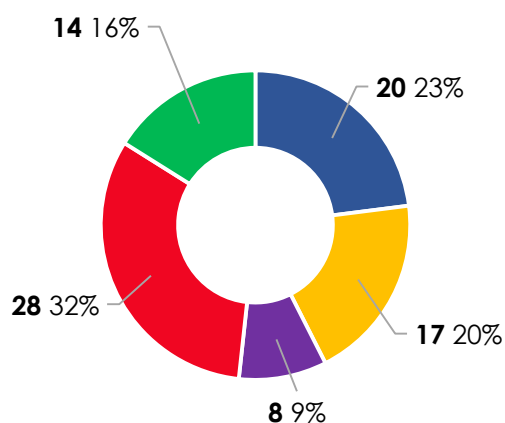
Rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí

Z grafu níže vidíme, že se časová dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí v rámci celého studia liší. Nejvíce času je procentuálně věnováno oblasti jazykových cvičení. Tato oblast dostala více jak 31 % z celkové časové dotace studia. Naopak nejméně byl důraz kladen na výuku didaktiky, pouze 9 % z celkového času. Poměrně vyváženě pak působí vzdělávací oblasti literatury a lingvistiky.

Z této tabulky lze jasně určit, ve kterém ročníku byli studenti nejvíce časově vytíženi. Celkem v rámci studia navštěvovali **95 hodin**, z toho 8 hodin v předmětu Výběrová přednáška, která však neměla bližší časové určení realizace. Studenti si ji mohli vybrat v jakémkoli ročníku. Tyto údaje jsou patrné z pravého sloupce *celkem*.

Graf 19: Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí AR 1986

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

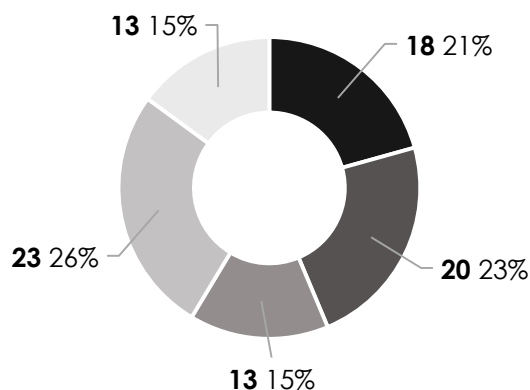
Rozložení časové dotace dle jednotlivých ročníků studia

Následující graf již ukazuje procentuální rozložení časové dotace výuky dle jednotlivých ročníků studia. Ukazuje se, že největší časová zátěž byla z hlediska ročníků na studenty kladena ve 4. ročníku, kdy bylo realizováno 23 vyučovacích hodin, tedy zhruba 27 % z celkového časového fondu studia. Nejméně času pak strávili studenti ve škole ve 3. a 5. ročníku shodně po 13 hodinách.

Graf 20: **Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků AR 1986**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

- 1. ročník ■ 2. ročník ■ 3. ročník
- 4. ročník ■ 5. ročník

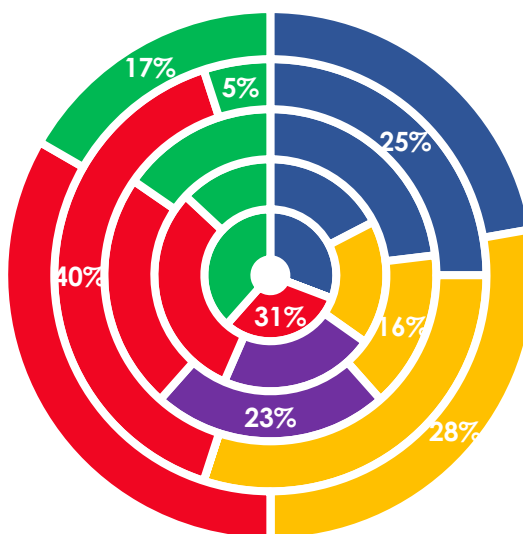
Rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia, komplexní přehled

Nejkomplexnější pohled na průběh studiem poskytuje graf níže. Ten porovnává časovou dotaci vzdělávacích oblastí nikoli celkově ale v jednotlivých ročnících studia. Ukazuje tak, jaký důraz byl kladen na jednotlivé vzdělávací oblasti v jednotlivých ročnících. Lze dobře posoudit, zda bylo všem vědním disciplínám věnováno vyvážené množství času v jednotlivých ročnících či nikoli. **Nutné zmínit, že vnější prstenec znázorňuje 1. ročník studia, vnitřní pak poslední 5. ročník.**

Graf 21: **Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia s počátkem v AR 1986**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986

- literatura
- lingvistika
- didaktika
- jazyková cvičení
- ostatní

Vidíme, že se výuka realizovala velmi podobně v každém z ročníků studia. Jediná vzdělávací oblast, která byla zařazena pouze ve 3. a 4. ročníku, zůstává oblast didaktiky. Vzhledem k nutnosti teoretických základů a také jakési vyzrálosti studentů je tato oblast řazena vždy do pozdějších studijních ročníků.

V ostatních případech se však jedná o velmi vyrovnané stavy časových dotací. Jak je vidět nejen z grafu ale i předchozí tabulky v úvodní části kapitoly, zabírala výuka literatury ve všech ročnících zhruba okolo 25 % času realizovaných hodin daného ročníku. V prvních dvou letech je velmi podobná i časová dotace lingvistických disciplín, stejně jako jazykových cvičení, která ve 2. ročníku tvoří dokonce 40 %. Mírné posuny a redukce lingvistiky přišla ve 3. a 4. ročníku na úkor didaktiky, která naopak byla do studia zařazena. Zbýlý čas je věnován předmětům z ostatních oblastí, jako je například předmět *Vývoj německého jazyka* či *Německé dějiny*, v grafu znázorněno zeleně. Časová dotace této oblasti výrazně kolísá. Nejvíce jsou tyto předměty zařazovány do 1. a 5. ročníku. V prvním případě jde o předměty uvádějící studenta do studia němčiny. V pátém ročníku se pak jedná o předměty odbornějšího charakteru.

6. B. 1. 3 Způsob zakončení studia

Studenti v tomto studijním programu SP 86 skládají státní závěrečnou zkoušku (SZZ) na konci pátého ročníku. V průběhu studia však vykonávají zkoušky i zápočty, které potvrzují získání odbornosti v daném předmětu. V rámci studia se zápočet skládal v každého předmětu v daném semestru. Některé předměty měli navíc i zkoušku. Studenti v rámci celého studia skládali celkem 12 zkoušek například z předmětu *Gramatika německého jazyka* ve 2., 3. i 4. ročníku, z *Teorie literatury*, či *Základů jazykovědy*. O samotném průběhu SZZ není v analyzovaných ročenkách bližší informace.

6. B. 2 Struktura vybraného studia v rámci SP 96 s počátkem v AR 2004

Aby byla představa o průchodu studia v rámci studijního programu SP 96 co nejpřesnější, byl pro analýzu vybrán vzorový akademický rok 2004, který byl vyprán po předchozím zkoumán ročenek, a který ideálně reflektuje průběh studia v rámci studijního programu SP 96. Na případné odchylky bylo nebo je upozorňováno v textu.

6. B. 2. 1 Průběh studia

Oproti předchozímu studijnímu programu SP86 došlo k výraznému a ojedinělému zásahu do struktury studia. Celá učitelská průprava se totiž omezila na 4 roky. Jak již víme, kladla struktura studia na studenty v tomto období vysoké nároky. Jak již víme, struktura studia se totiž ani při zkrácení jednoho studijního roku výrazně nezměnila. Studenti tak měli studium časově náročnější. Tato změna ve struktuře studia však neměla dlouhého trvání. Již v AR 1999 se studium opět prodloužilo na pět let. Díky restrukturalizaci jednotlivých stupňů českého vzdělávání měl absolvent tohoto studia oprávnění s titulem magistr vyučovat na druhém stupni základního vzdělávání.

6. B. 2. 2 Skladba a časová dotace vědních disciplín

Skladbu i časovou dotaci vědních disciplín v rámci jednoho studia, v tomto případě s počátkem v AR 2004, můžeme sledovat a interpretovat z vícero úhlů stejně jako v předchozí části studijního programu SP 86. První je celkový pohled na složení vědních disciplín a jejich rozložení v průběhu studia do semestrů. K tomuto slouží tabulka níže. Ta ukazuje nejen názvy vědních disciplín, které student v průběhu studia absolvoval, ale také pojednává o počtu částí těchto disciplín. Zároveň také ukazuje, kdy byla daná část vědní disciplíny v rámci studia realizována, v jakém ročníku a semestru. Pro doplnění je každá vědní disciplína barevně odlišena, přičemž každá barva znázorňuje jednu vzdělávací oblast. Z tabulky tak lze dokonce vyčíst, jaké vzdělávací oblasti byly v kterých ročnících zastoupeny, a které například zařazeny až do vyšších ročníků.

Tabulka 16:

Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v AR 2004

název předmětu	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Úvod do literatury	1	■									
Německá literatura	6			■	■	■	■	■			
Fonetika	2	■	■								
Morfologie	3	■	■	■							
Lexikologie	1					■					
Syntax	2					■	■				
Německá slovtvorba	1				■						
Historická mluvnice	2						■	■			
Didaktika	3					■	■	■			
Praktická cvičení a konverzace	4	■	■	■	■						
Základy germanistiky	1	■									
Reálie německy mluvících zemí	1		■								
Písemný projev	1									■	
Dějiny německy mluvících zemí	1	■	■								
celkem 14 vědních disciplín	29	5	5	3	3	4	4	3	1	1	0
		10	6	8	4	1					

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2004

* počet částí vědních disciplín v průběhu studia

Celkový počet vědních disciplín se oproti předchozímu studijnímu programu SP 86 nezměnil. Zůstává **14** povinných předmětů, které musí každý student v průběhu studia absolvovat. Výrazně se však omezuje počet jednotlivých částí těchto disciplín. Z původních 40 částí v předchozím studijním programu SP 86 se jich nyní studuje jen **29**, což je o 20 % méně. To v praxi znamená, že mají studenti méně „předmětů“, které v průběhu jednotlivých semestrů musí prezenčně navštěvovat.

Oblast, která byla obsažena ve většině ročníků, zůstává vzdělávací oblast literatury. Ta se realizovala souvisle od 1. ročníku až do konce 4. ročníku s výjimkou letního semestru v prvním roce studia. Zároveň se rozšířila výuka lingvistických předmětů například o *Německou slovtvorbu* či *Historickou mluvnici*. Výrazně došlo k omezení výuky *Morfologie* soustředěné do prvních dvou ročníků studia. Zároveň vidíme, že odborné předměty jsou soustředěny častěji do vyšších ročníků.

Stejně jako skladbu vědních disciplín a jejich rozložení v průběhu studia podle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků můžeme interpretovat také rozložení časové

dotace. I zde nejprve dle vzdělávacích oblastí posléze dle jednotlivých ročníků studia. Informace o rozložení časové dotace poskytuje tabulka níže. Závěrem pak lze porovnávat procentuální zastoupení vědních disciplín v každém z ročníku studia zároveň rozdělených do vzdělávacích oblastí. Toto finální srovnání umožní získat přehled o tom, jaká vzdělávací oblast v tom kterém ročníku studia dominovala.

Tabulka 17:

Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků
v AR 2004

	literatura	lingvistika	didaktika	jazyková cvičení	ostatní	celkem
1. ročník	2	8	0	6	6	22
2. ročník	7	3	0	6	0	16
3. ročník	4	6	4	0	0	14
4. ročník	6	1	2	0	0	9
5. ročník	0	0	0	0	2	2
celkem	19	18	6	12	8	63

Zdroj: analýza ročenky PF JU 2004

Z této tabulky lze jasně určit, ve kterém ročníku byli studenti nejvíce časově vytíženi. Celkem v rámci studia absolvovali **63 hodin** pravidelné výuky, z toho nejvíce času trávili studenti z pohledu vzdělávacích oblastí studiem literatury, 19 hodin, z pohledu ročníků pak v 1. ročníku studia, 22 hodin.

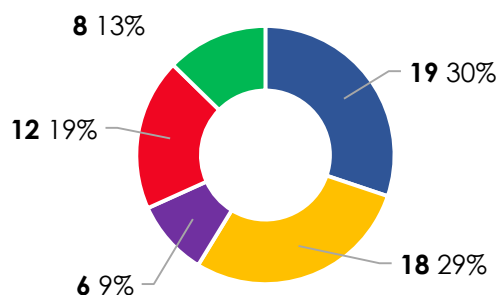
Rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí

Vidíme, že se časová dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí liší. Jazykovým cvičením již v rámci celého studia není věnována největší pozornost, jako tomu bylo doposud. Do popředí se dostala o něco více oblast literatury. Na ní se soustředí více jak 30 % z celkového času výuky. Podobně je na tom časová dotace lingvistických disciplín. Prakticky neměnná zůstává pozice oblasti didaktiky. Významně redukována je pak oblast jazykových cvičení, která v celkovém pohledu zaujímají pouze 19 % časové dotace studia.

Graf 22: Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí AR 2004

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2004

- literatura
- lingvistika
- didaktika
- jazyková cvičení
- ostatní

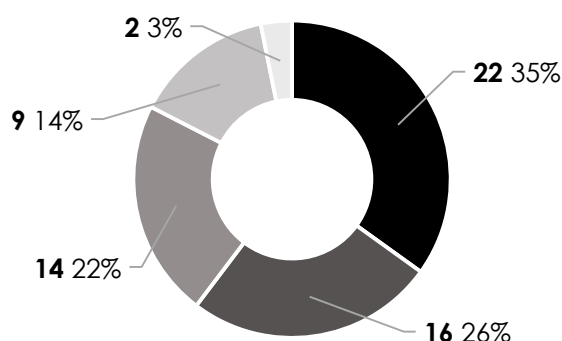
Rozložení časové dotace dle jednotlivých ročníků studia

Jak již bylo zmíněno, byli studenti nejvíce vytížení v 1. ročníku studia, což je patrné i z tohoto grafu. Počet hodin se se zvyšujícím se ročníkem studia snižoval. V pátém ročníku studia absolvovali studenti pouze 2 hodiny pravidelné výuky, konkrétně disciplínu *Písemný projev*.

Graf 23: Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků AR 2004

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2004

- 1. ročník
- 2. ročník
- 3. ročník
- 4. ročník
- 5. ročník

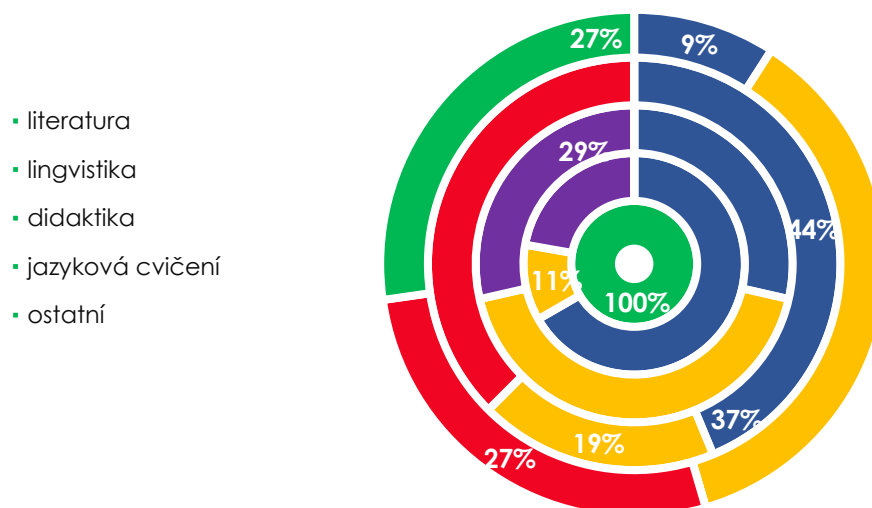
Rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia, komplexní přehled

Nejkomplexnější pohled na průběh studiem poskytuje graf níže. Ten porovnává časovou dotaci vzdělávacích oblastí nikoli celkově ale v jednotlivých ročnících studia. Ukazuje tak, jaký důraz byl kladen na jednotlivé vzdělávací oblasti v jednotlivých ročnících. Lze dobře posoudit, zda bylo všem vědním disciplínám věnováno vyvážené množství času v jednotlivých ročnících či nikoli. **Nutné zmínit, že vnější prstenec znázorňuje 1. ročník studia, vnitřní pak poslední 5. ročník.**

Z grafu níže je na první pohled patrný zásadní rozdíl oproti prvnímu studijnímu programu SP 86. V tomto programu panuje jistá nesourodost. Výrazně se mění časový prostor, který ve výuce jednotlivé oblasti dostaly. Zatímco v předchozím studijním programu byly jednotlivé vzdělávací oblasti zastoupeny zhruba rovnoměrně, v tomto studijním programu SP 96 se setkáváme s tím, že některé oblasti v některých ročnících nejsou zastoupeny vůbec nebo z roku na rok dochází k výraznému omezení či nárůstu časové dotace dané oblasti.

Graf 24: **Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia s počátkem v AR 2004**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2004

Vidět je to například na oblasti literatury, která v prvním ročníku zaujímá pouze 9 % celkového časového fondu ročníku, zatímco ve druhém ročníku má literatura dominantní postavení. Na tuto oblast připadá až 44 % z celkového času v rámci druhého ročníku.

Vidíme také absenci zelené barvy ve všech ročnících vyjma prvního a posledního, pátého. Jedná se o skupiny „doplňkových předmětů“, které jsou však neméně podstatné při profilaci studenta. V předchozím studijním programu se v každém ročníku vždy vyučovala alespoň jedna část vědní disciplíny spadající do této skupiny. Zároveň vidíme, že oblast didaktiky se i nadále uskutečňuje ve 3. a 4. ročníku studia a je jí věnován zhruba stejně velký prostor, jako v předchozím studijním programu. Výrazně omezena je v porovnání výuka jazykových cvičení, kdy dochází k omezení pouze na první dva ročníky.

6. B. 2. 3 Způsob zakončení studia

Zkoušky a zápočty

Studenti v tomto studijním programu skládají státní závěrečnou zkoušku na konci pátého ročníku. V průběhu studia však vykonávají zkoušky i zápočty, které potvrzují získání odbornosti v daném předmětu. Z některých předmětů se skládal pouze zápočet a tento předmět již nebyl zakončen zkouškou. Celkem v rámci studia studenti složili 29 zápočtů, přičemž v 16 případech byl předmět zakončen právě zápočtem bez zkoušky. Ve zbylých třinácti pak studenti pokračovali ke zkoušce. Zkouškou se v tomto studijním programu uzavíraly například předmět *Morfologie* v ZS 2. ročníku, *Syntax* v LS 3. ročníku či *Realie německy mluvících zemí* v LS 1. ročníku.

Kreditový systém

Od nového tisíciletí je na univerzitách zaveden kreditový systém. Přidělování kreditů k jednotlivým studijním disciplínám je velmi složitý proces. Bohužel není prostor blíže kreditový systém a systém akreditace v této diplomové práci vysvětlovat. Důležité je pouze to, že v tomto studijním programu musel student k absolvování studia posbírat **celkem 101 kreditů**, z toho 49 v první etapě studia a 52 ve druhé. Navíc musel student absolvovat také povinně volitelné předměty, ze kterých získal zbylých 18 kreditů. Pokud student do konce 3. ročníku nezískal potřebný počet kreditů, nebyl připuštěn k SZZ a musel studium buď prodlužovat, nebo částečně opakovat.

6. B. 3 Struktura vybraného studia v rámci SP 09 s počátkem v AR 2014

Aby byla představa o průchodu studia v rámci studijního programu SP 09 co nejpřesnější, byl pro analýzu vybrán vzorový akademický rok 2014, který byl vyprán po předchozím zkoumán ročenek, a který ideálně reflektuje průběh studia v rámci studijního programu SP 09. Na případné odchylky bylo nebo je upozorňováno v textu. Akademický rok 2014 byl vybrán také proto, že jsem v tomto roce začal studovat bakalářské studium.

6. B. 3. 1 Průběh studia

Studium se od roku 2009 uskutečňuje ve dvou oddělených studiích. Bakalářské studium trvá standardně 3 roky, po kterých následuje navazující magisterské studium v obvyklé délce trvání 2 roky. Po absolvování těchto studií má student oprávnění vykonávat učitelské povolání na 2. stupni základní školy. Vzhledem k tomu, že student může bez omezení vykonávat profesi učitele na ZŠ až po absolvování magisterského studia diskutuje se (ne)zbytnost dělení na bakalářský a magisterský stupeň. I v této části analýzy je průběh studia hodnocen celkově, tedy bakalářské i magisterské studium dohromady.

6. B. 3. 2 Skladba a časová dotace vědních disciplín

Skladbu i časovou dotaci vědních disciplín v rámci jednoho studia, v tomto případě s počátkem v AR 2014, můžeme sledovat a interpretovat z vícero úhlů. První je celkový pohled na složení vědních disciplín a jejich rozložení v průběhu studia do semestrů. K tomuto slouží tabulka níže. Ta ukazuje nejen názvy vědních disciplín, které student v průběhu studia absolvoval, ale také pojednává o počtu částí těchto disciplín. Zároveň také ukazuje, kdy byla daná část vědní disciplíny v rámci studia realizována, v jakém ročníku a semestru. Pro doplnění je každá vědní disciplína barevně odlišena, přičemž každá barva znázorňuje jednu vzdělávací oblast. Z tabulky tak lze dokonce vyčíst, jaké vzdělávací oblasti byly v kterých ročnících zastoupeny, a které například zařazeny až do vyšších ročníků.

Vidíme, že celkem se v rámci obou studií jedná o **19 disciplín**, rozdělených celkem do **28 částí**. 19 částí se pak uskutečňuje v bakalářském studiu, zbylých 9 ve studiu magisterském.

Předmětem s největším počtem částí, i když ne tak markantním počtem jako v předchozích studijních programech jsou *Jazyková cvičení*, která se uskutečňovala v každém semestru studia bakalářského. Téměř celé studium magisterské provázela obor didaktiky, který naopak v bakalářském studiu zcela chyběl. V magisterském studiu je nejvíce zastoupena kromě zmíněné didaktiky také vzdělávací oblast literatury. Lingvistické disciplíny jsou i v tomto případě soustředěny do prvních ročníků studia bakalářského. Jsou důležité jako teoretický základ pro učitele němčiny a rozvoj vědomostí v jazykové oblasti.

Tabulka 18:

Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v AR 2014

název předmětu	PČ*	Bakalářské studium						Magisterské studium				
		1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Úvod do německé literatury	1			■				X				
Literatura 20. století	1				■			X				
Starší německá literatura	X							1	■			
Literatura od počátku 19. stol až po současnost	X							1		■		
Literatura pro děti a mládež	X							1			■	
Morfologie	2	■	■					X				
Fonetika a fonologie	2	■	■					X				
Lexikologie a slovtvorba	1			■				X				
Úvod do syntaxe	1					■		X				
Syntax	X							1	■			
Didaktika	X							3	■	■	■	
Jazyková cvičení	6	■	■	■	■	■	■	X				
Kultura a reálie německy mluvících zemí	1				■			X				
Dějiny německy mluvících zemí	1					■		X				
Úvod do německého jazyka	1	■						X				
Úvod do pedagogické praxe	2					■	■	X				
Úvod do dějin německého jazyka	X							1		■		
Písemný projev	x							1			■	
<i>celkem 19 disciplín (11 a 8)</i>	19	4	3	3	3	4	2	9	3	3	3	0
		7		6		6			6		3	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2014

* počet částí vědních disciplín v průběhu studia

Stejně jako skladbu vědních disciplín a jejich rozložení v průběhu studia podle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků můžeme interpretovat také rozložení časové dotace. I zde nejprve dle vzdělávacích oblastí posléze dle jednotlivých ročníků studia. Informace o rozložení časové dotace poskytuje tabulka níže. Závěrem pak lze porovnávat procentuální zastoupení vědních disciplín v každém z ročníku studia zároveň rozdělených do vzdělávacích oblastí. Toto finální srovnání umožní získat přehled o tom, jaká vzdělávací oblast v tom kterém ročníku studia dominovala.

Z tabulky níže lze jasně určit, ve kterém ročníku byli studenti nejvíce časově vytížení. Celkem v rámci studia absolvovali **61 hodin** pravidelné výuky, z toho nejvíce času trávili studenti z pohledu vzdělávacích oblastí studiem jazykových cvičení, 16 hodin, z pohledu ročníků pak v 1. ročníku studia, 18 hodin.

Tabulka 19:

Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků
v AR 2014

	literatura	lingvistika	didaktika	jazyková cvičení	ostatní	celkem
1. ročník	0	9	0	7	2	18
2. ročník	3	2	0	5	2	12
3. ročník	0	2	0	4	6	12
4. ročník	5	2	4	0	2	13
5. ročník	2	0	2	0	2	6
celkem	10	15	6	16	14	61

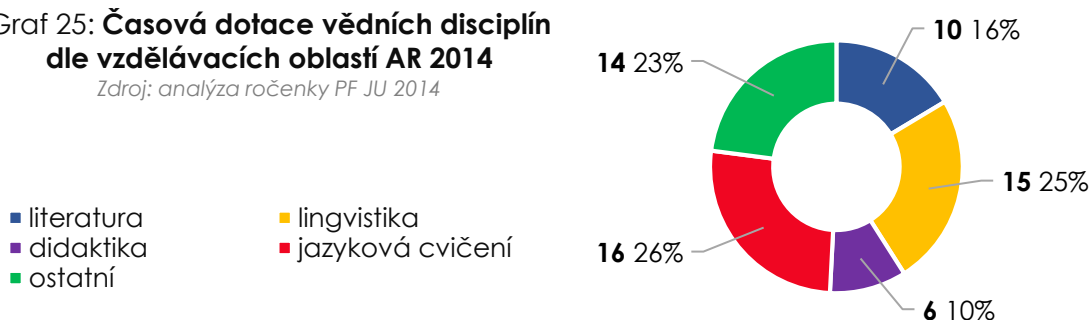
Zdroj: analýza ročenky PF JU 2014

Rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí

Vidíme, že se časová dotace jednotlivých vzdělávacích oblastí liší stejně, jako u předchozích studijních programů. Do popředí se oproti předchozím kromě jazykových cvičení dostala v celkovém měřítku také oblast dalších vědních disciplín, která v současnosti zaujímá 23 % z celkové časové dotace studia. O něco více prostoru pak dostávají jetě disciplíny lingvistiky.

Graf 25: **Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí AR 2014**

Zdroj: analýza ročenky PF JU 2014

Rozložení časové dotace dle jednotlivých ročníků studia

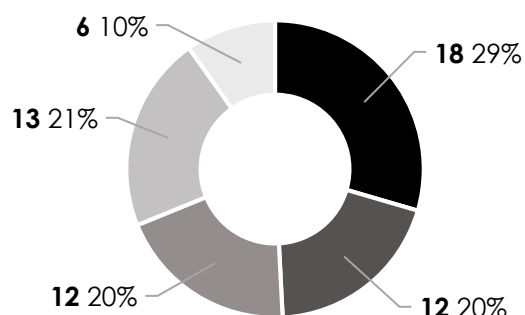
Celkem v rámci studia studenti absolvovali 61 hodin pravidelné výuky, což je podobný počet, jako v předchozím studijním programu SP 96. Jak je patrné z grafu níže, největší časovou zátěž studenti pocítili, podobně jako v předchozím studijním programu v 1. ročníku studia, kdy byli „nuceni“ absolvovat 18 hodin výuky. Oproti předchozímu období se i tak jedná o úbytek 4 hodin v tomto ročníku. Časová dotace v dalších ročnících je pak poměrně

vyrovnaná a pohybuje se v úrovni 12 hodin. Nejméně časově náročný je 5. ročník, resp. 2. ročník navazujícího magisterského studia, kdy se realizovaly pouze disciplíny *Literatura pro děti a mládež* a *Písemný projev*. Výsledky druhé zmíněné disciplíny se navíc započítávaly do souhrnné známky SZZ.

Graf 26: **Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků AR 2014**

Zdroj: analýza ročenky PF JU 2014

- 1. ročník
- 2. ročník
- 3. ročník
- 4. ročník
- 5. ročník

Rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia, komplexní přehled

Nejkomplexnější pohled na průběh studiem poskytuje graf níže. Ten porovnává časovou dotaci vzdělávacích oblastí nikoli celkově ale v jednotlivých ročnících studia. Ukazuje tak, jaký důraz byl kladen na jednotlivé vzdělávací oblasti v jednotlivých ročnících. Lze dobře posoudit, zda bylo všem vědním disciplínám věnováno vyvážené množství času v jednotlivých ročnících či nikoli. **Nutné zmínit, že vnější prstenec znázorňuje 1. ročník studia, vnitřní pak poslední 5. ročník.**

Vidíme, že disproporce v rozložení výuky dle vzdělávacích oblastí je v jednotlivých letech studia značná. Zatímco v prvních dvou letech jasně dominuje oblast jazykových cvičení s lingvistickými předměty, které tvoří skoro 90 % časových nároků prvního ročníku, v dalších ročnících se na úkor těchto disciplín objevují o ostatní vzdělávací oblasti.

Ve druhém ročníku je zařazena i literatura s 25 % celkové časové dotace ročníku. Ve druhém ročníku je také výrazně omezena výuky lingvistických předmětů, jimž je v tomto roce věnováno nejméně času, zhruba 17 %.

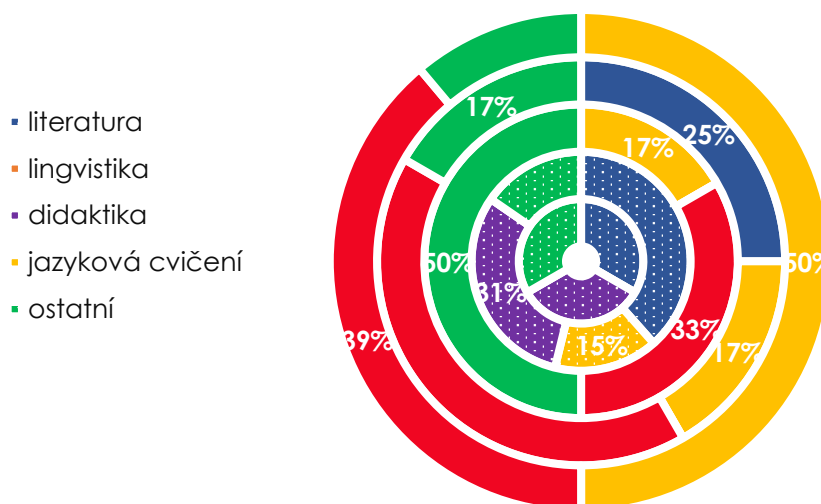
Třetí ročník tvoří závěrečnou etapu přípravy učitelů v bakalářském studijním programu. I proto se zde objevuje řada doplňkových vědních disciplín, které utváří celkovou odbornost studenta. Těmto disciplínám je ve 3. ročníku věnována polovina času. Přesto, že

i studenti 3. ročníků skládají SZZ není časově výuka omezena, jak to vidíme například u 5. ročníku, resp. 2. ročníku navazujícího magisterského studia.

Čtvrtý a pátý ročník (tedy magisterské studium) je jednodušší a to hlavně díky tomu, že celková časová dotace studia již není tak významná jako u studia bakalářského a to i z důvodu, že je toto období věnováno přípravě na SZZ a psaní diplomové práce. Výuka se i přesto soustřeďuje hlavně na literaturu a didaktiku. Právě té je v těchto letech věnováno zhruba 30 % z celkové časové dotace ročníků.

Graf 27: Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia s počátkem v AR 2014

Zdroj: analýza ročenky PF JU 2014

6. B. 3. 3 Způsob zakončení studia

Zkoušky a zápočty

Studium se v rámci analýzy tohoto studijního programu SP 09 skládá ze dvou „částí“, bakalářské a magisterské studium. V průběhu studia studenti vykonávají zápočty a zkoušky obvyklým způsobem. Tyto zkoušky jsou dokladem jejich odborné připravenosti v dané vědní oblasti. Počet takovýchto zápočtů se v obou studiích liší. V bakalářském studiu student absolvuje celkem 10 zápočtů, zatímco v magisterském studiu jen 4. Student musí navíc složit celkem 14 zkoušek z těch nejdůležitějších vědních disciplín, přičemž v prvním studiu se jedná o zkoušek 9, v navazujícím o 5. Pouze poté je student připuštěn ke státní závěrečné

zkoušce.

Díky rozdělenému studiu skládají studenti státní závěrečnou zkoušku jak z bakalářského, tak magisterského studia. V prvním z nich je to na konci 3. ročníku. Spolu s ní vypracovávají a obhajují také své kvalifikační práce, tedy práce bakalářské. Stejně tak skládají státní závěrečnou zkoušku z německého jazyka i studenti magisterského studia a to na jejím konci v 5., resp. 2. ročníku. Současně obhajují své kvalifikační práce, které jsou na rozdíl od prací bakalářských obsáhlejšího charakteru.

Kreditový systém

Od nového tisíciletí je na univerzitách zaveden kreditový systém. Přidělování kreditů k jednotlivým studijním disciplínám je velmi složitý proces. V rámci studijního programu SP 09 musel student k absolvování studia v bakalářském studiu získat 54 kreditů, v navazujícím 23. Kromě povinných předmětů musel student absolvovat i určitý počet povinně volitelných, za které získal také určitý počet kreditů. V prvním typu studia musel získat kreditů 10, ve druhém dokonce 12.

Jednou z mála věcí, které se v průběhu SP 09 měnily, byl počet povinných kreditů. V současné době je pro absolvování studia získat **60, resp. 31 kreditů**. Z povinně volitelných pak po 4 v obou studijních částech.

6. C Analýza vývoje vědních disciplín v období 1986-2020

V rámci analýzy bylo provedeno také zkoumání samotných vědních disciplín. Nikoliv však z hlediska jejich náplně, která zůstávala v průběhu let velmi podobná, nýbrž z hlediska názvů těchto disciplín. Jak si lze všimnout, zaznamenáváme od roku 1986 několik změn nejen v názvosloví vědních disciplín, ale i jejich větvení atd. Ty největší změny, které se v oblasti v rámci zkoumaného období udály, jsou popsány právě v této kapitole. Pro zachování komplexnosti, jsou disciplíny řazeny dle stanovených vzdělávacích oblastí.

Tato část analýzy se nezaměřuje na zkoumání předešlých faktorů (počet vědních disciplín ani jejich částí a časovou dotaci). Proto se zde můžeme při popisu setkat i se slovem *předmět*, který je však významově stejný jako pojem *vědní disciplína*.

6. C. 1 Oblast literatury

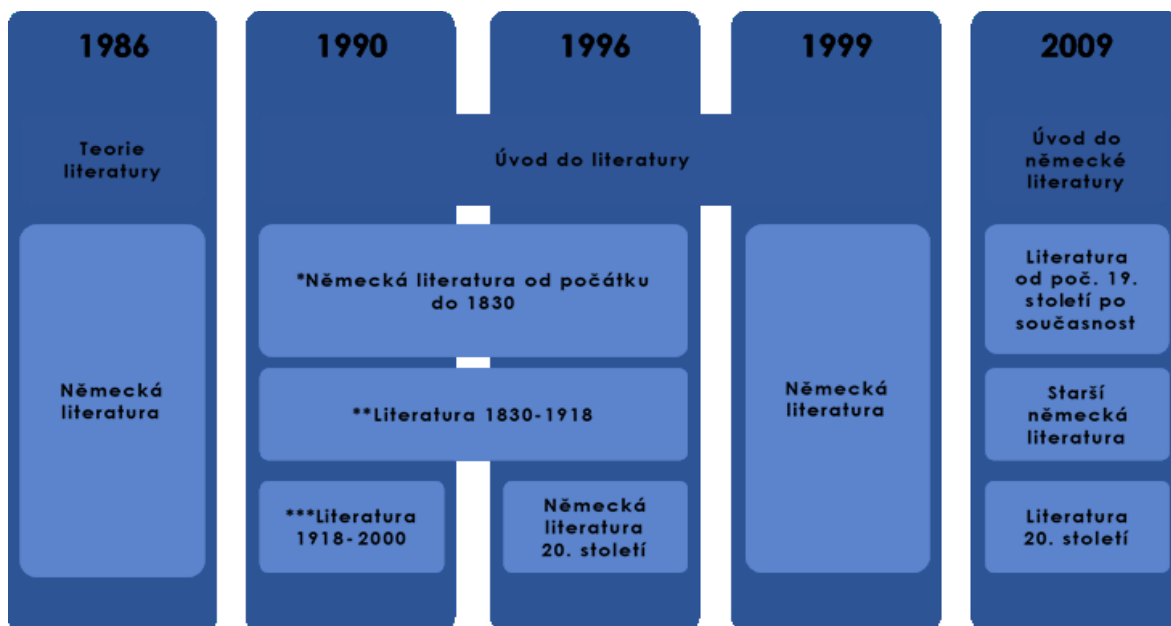
Oblast literatury je spolu s lingvistickými disciplínami nejobsáhlejší oblastí. V rámci celého zkoumaného období se v této oblasti vyučovalo celkem 12 vědních disciplín, přičemž původně, v AR 1986 se jednalo o předměty 2.

Předmět *Teorie literatury* se v roce 1990 přejmenoval na *Úvod do literatury*. S novým studijním programem v roce 2009 bylo do názvu přidáno slovo německé. Původně jeden

Schéma 1:

Vědní disciplíny v oblasti literatury

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

předmět - *Německá literatura* - se v AR 1990 rozdělil do tří dílčích disciplín, jak je vidět z příloženého schématu níže. Během tří let došlo v rámci těchto disciplín k úpravě názvu, a to hlavně v letopočtech. V době platnosti SP 96, konkrétně v roce 1999 došlo k opětovnému sjednocení těchto předmětů v jeden celek. Tento stav vydržel až do roku 2009.

Současná disciplína *Literatura pro děti a mládež*, která je realizována v rámci magisterského studia byla realizována také v AR 1988. Stejně tak *Světová literatura* byla v rámci celého období do studia zařazena pouze v prvních letech, konkrétně AR 1986 a 1988. Jelikož se jejich názvy neměnily, nejsou ve schématu uvedeny.

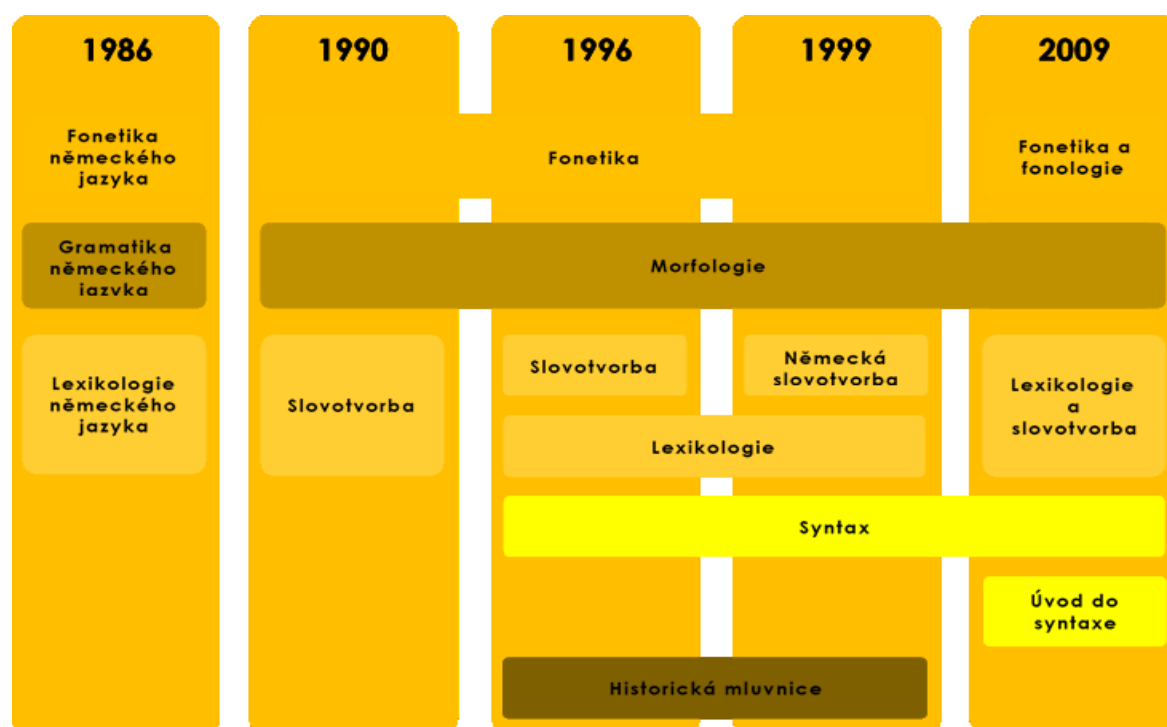
6. C. 2 Oblast lingvistiky

Žádná vědní disciplína nenese po celou dobu zkoumaného období stejný název. *Morfologie* je ale jedním z mála předmětů, u kterých došlo pouze k jedné změně, a to v roce 1990, kdy se z *Gramatiky německého jazyka* stala právě Morfologie. V tomto roce došlo také k přejmenování dalších disciplín. Fonetika německého jazyka se změnila na *Fonetiku*, v roce 2009 se k tomuto přidalo slovo fonologie. Studium *Slovotvorby* se v roce 1996 rozdělilo na dvě části, slovotvorba zůstala a přidala se lexikologie. Lexikologie se pravděpodobně

Schéma 2:

Vědní disciplíny v oblasti lingvistiky

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

pokusně zavedla pouze jednou a dnes se studuje na konci bakalářského studia. V dnešní době jsou tyto dvě disciplíny vyučovány pod jedním předmětem. *Syntax* se na katedře začal vyučovat až s druhým studijním programem SP 96. *Historická mluvnice* byla v rámci studia realizována pouze v letech 1996-2008, tedy v rámci SP 96.

6. C. 3 Oblast didaktiky

Didaktika se v průběhu let realizovala v různých ročnících i v různé časové dotaci. V rámci jednoho studijního programu tak doznala právě didaktika největších změn. V roce 1986 se vyučovala ve 3 semestrech z toho LS ve 3. a oba semestry ve 4. ročníku s celkovou časovou dotací 8 hodin. Později se přešlo na model výuky ve 4. ročníku o dvou semestrech. Nakonec se výuka přesunula znovu do 3. ročníku. V roce 1990 se opět vyučovalo podle modelu z roku 1986.

Didaktika se vyučovala prakticky v rámci jednoho předmětu, který do roku 1990 nesl název *Didaktika německého jazyka*. Od tohoto roku až do roku 1995 to bylo jediné období, kdy se didaktika realizovala v rámci dvou předmětů. Zůstávala didaktika německého jazyka, ke které se přidal druhý předmět *Didaktika*. S novým studijním programem SP 96 původní předmět zanikl a v platnosti zůstala pouze *Didaktika*. V posledním SP 09 se tento předmět realizuje v rámci magisterského studia, což mnoho studentů výzkumu, který je součástí této diplomové práce, pokládá za chybu.

Schéma 3:

Vědní disciplíny v oblasti didaktiky

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

6. C. 4 Oblast jazykových cvičení

Jazyková cvičení jsou nejstabilnější složkou studia germanistiky. Výkyvy se vyskytují většinou u časové dotace, o čemž již byla řeč v rámci analýzy. V první fázi nesl předmět název *Praktická cvičení z německého jazyka a reálie*. Právě do roku 1990 byly reálie součástí tohoto předmětu. Poté se předmět stal samostatnou disciplínou, kterou nyní zařazujeme do vzdělávací oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe. I tak je tento předmět ve schématu pro úplnost vyjádřen zelenou barvou.

V roce 1990 došlo k přejmenování na *Praktická jazyková cvičení*. V AR 1994 se k tomuto předmětu přidal samostatný předmět *Praktická cvičení*, který byl realizován spolu s jazykovými cvičeními do roku 1999. V tomto roce došlo opět k zavedení pouze jednoho předmětu s názvem *Praktická cvičení a konverzace*. Poslední úprava proběhla s SP 09.

Schéma 4:

Vědní disciplíny v oblasti jazykových cvičení

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

6. C. 5 Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

Předmětem, který se v rámci zkoumaného období vyučoval po celou dobu, jsou například *Základy jazykovědy*. Ty prošly reformou názvu celkem čtyřikrát. Poprvé hned v roce 1990. V roce 1994 se z *Úvodu do germanistiky* staly *Základy germanistiky*. Posledním kompromisem je dnešní název *Úvod do německého jazyka*.

Ze schématu je patrné, že změny v názvu prodělaly i další předměty. Rok 1996 je zvláštní i pro zavedení několika nových předmětů. *Písemný projev* se od tohoto roku s určitými přestávkami vyučuje dodnes. V současnosti jsou výsledky tohoto předmětu

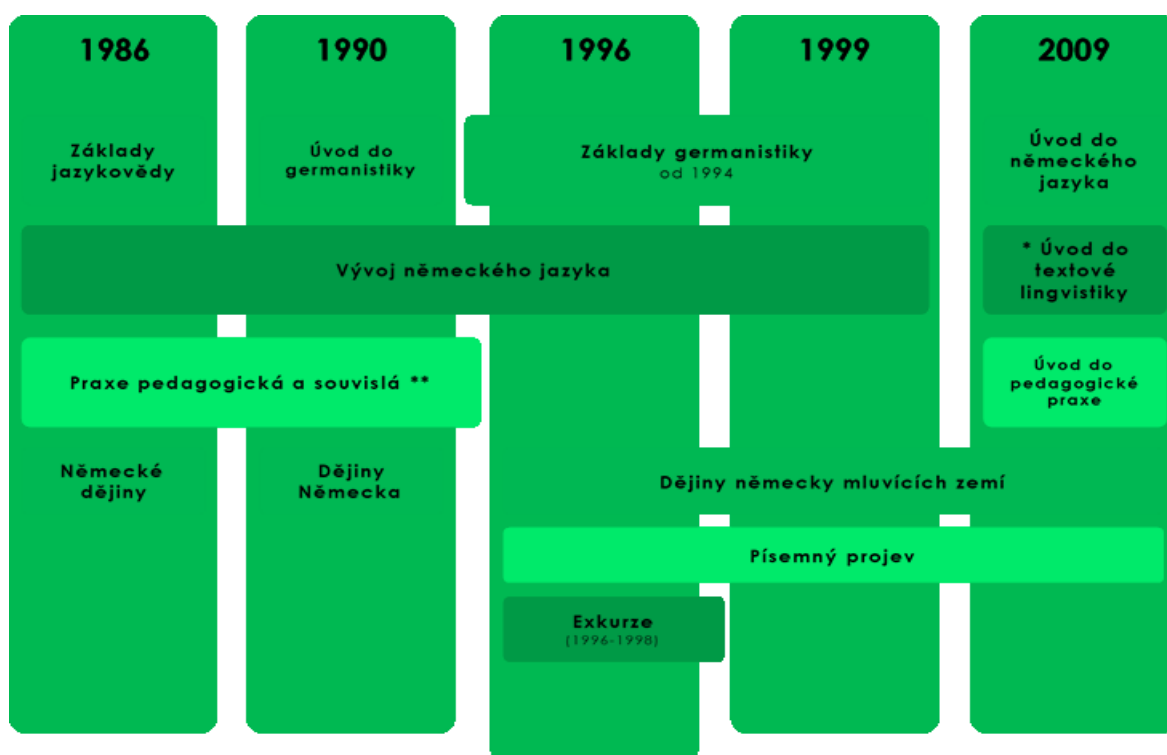
dokonce součástí hodnocení SZZ. Předmět exkurze byl do studijního programu zařazen pouze v letech 1996 – 1998.

Je důležité také zmínit, že předmět *Praxe pedagogická a souvislá*, která svého času tvořila dva předměty, se v rámci SP 96 vůbec nerealizovala. Předmět byl do studia povinných předmětů zařazen opětovně až s novým SP 09, pod názvem *Úvod do pedagogické praxe*, který se realizuje ve vyšších ročnících bakalářského studia.

Schéma 5:

Vědní disciplíny v oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

7 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU, souhrn výsledků analytické části, celkové srovnání

Tato kapitola obsahuje souhrnné informace na základě získaných dat prezentovaných v kapitole 6. V této kapitole dochází k obecnému shrnutí výsledků ze všech zkoumaných studijních programů. Přidanou hodnotou této kapitoly je pak **závěrečné (celkové) srovnání** všech zkoumaných studijních programů a struktur studií. Pro zachování přehlednosti a konzistentnosti celé analýzy se i v této souhrnné části prezentují nejprve výsledky skladby a časové dotace vědních disciplín z hlediska vývoje v čase, nejprve obecně, posléze dle vzdělávacích oblastí. Asi nejtěžnější část celé analýzy je vzájemné srovnání struktur studií jednotlivých studijních programů. Opět je zde zachována posloupnost. Nejprve jsou vyzdvíženy rozdíly v průběhu studia, posléze ve skladbě a časové dotaci vědních disciplín. Nechybí ani srovnání způsobu zakončení zkoumaných studijních let.

7.1 Obecné shrnutí

V rámci katedry germanistiky PF JU se od AR 1986 uskutečňovalo postupně celkem 6 studijních programů. Prvním z nich byl studijní program *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 2. stupeň ZŠ* (SP 86), na který od AR 1993 postupně navazoval studijní program *Učitelství pro ZŠ* (SP 96). Paralelně se rozběhlo i nové studium pro střední školy, kterým se ale diplomová práce nezabývá. Studijní program SP96 se uskutečňoval v pozměněné úpravě až do roku 2008, kdy od následujícího začaly platit studijní programy *Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání* a *Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ* (SP 09), které probíhají v bakalářském a magisterském stupni a v rámci analýzy jsou zkoumány společně.

Zanalyzovány byly všechny ročenky PF JU od AR1986, na jejímž základě byly stanoveny vývojové tendence jednotlivých studijních programů. Zkoumané byly hlavně tyto faktory: skladba vědních disciplín posléze rozdělených do pěti vzdělávacích oblastí, dále počet částí těchto vědních disciplín, jejich časová dotace a analýza samotných vědních disciplín z hlediska jejich vývoje v čase.

První velkou změnou v průběhu vývoje výuky učitelství na katedře germanistiky nastala v roce 1996, kdy se ze souvislého pětiletého studia stalo studium čtyřleté. Zároveň se ale výuka výrazně rozšířila. To kladlo na studenty vysoké časové nároky. Od AR 1999 se však délka studia opět prodloužila na původních pět let.

V tomto roce došlo poprvé také k rozdělení studia na etapy, jejichž absolvování podmiňovalo pokračování v etapě další. Podobně je tomu i dnes, kdy je studium rozděleno na bakalářský a magisterský stupeň. Ačkoliv absolvent bakalářského studia nemusí ve studiu pokračovat, v praxi nemá oprávnění vykonávat povolání učitele. I proto se předpokládá studium navazujícího magisterského stupně. De facto však tyto studia stojí samostatně.

Rok 1999 se stal pro vysoké školy stěžejní i z hlediska zavedení kreditového systému. Z celkového pohledu vývoje výuky na katedře studium zůstávalo po celou dobu strukturované bez větších výkyvů ve zkoumaných aspektech, možná kromě již zmiňovaného AR 1996, který ze statistik vybočuje nejen množstvím vyučovaných vědních disciplín, a tedy i časovou dotací těchto předmětů. Tuto „anomálii“ si vysvětlují novou vizí v nastoupivším studijním programu (SP 96) a nesprávným nastavením studijních předpokladů. V následujících letech však došlo k nápravě a ustálení celého studia, které zůstává stabilní dodnes.

7. A Skladba a časová dotace vědních disciplín vzdělávacích programů

V analytické části analýzy studijních programů došlo k prezentaci výsledků skladby a časové dotace vědních disciplín jednotlivých vzdělávacích programů v čase. Byly popsány nejdůležitější změny, které se udály právě v jednotlivých SP. Na základě těchto výsledků a změn se tato část soustředí na celkové srovnání vývojových tendencí ve způsobu skladby vědních disciplín i jejich časové dotaci, a to v celém zkoumaném období 1986-2019.

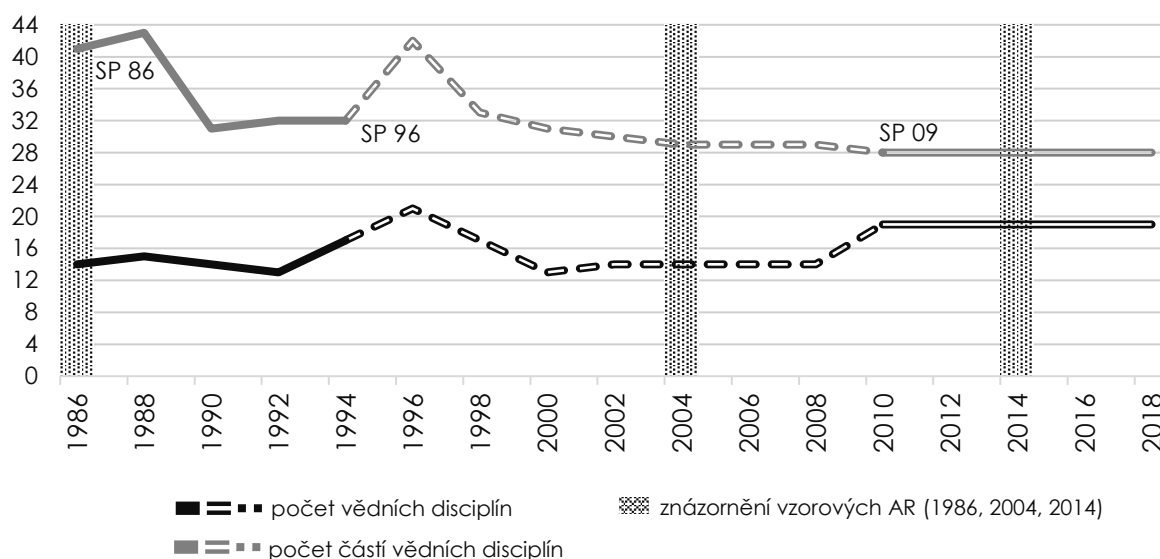
7. A. 1 Skladba a časová dotace, celkový vývoj v čase

Prvním zkoumaným faktorem analýzy byl vývoj skladby vědních disciplín a jejich částí v průběhu vzdělávání na katedře germanistiky. Graf níže ukazuje, jak se ve zkoumaném období měnil počet těchto disciplín v rámci studia učitelství v čase.

Černá křivka v grafu značí vývoj počtu vědních disciplín, šedá pak počet jejich částí. Udává tedy celková počet částí vědních disciplín, který se musel vměstnat do celého studia. Vidíme, že křivky mají velmi podobný průběh. Je to logické, pokud klesne počet nabízených disciplín, klesne více či méně i počet částí těchto disciplín.

Graf 28: **Počet vědních disciplín a jejich částí**
celkový vývoj v čase

Zdroj: analýza ročenek PF JČU 1986-2019

Pro vytvoření představy o průběhu studia je stěžejní právě analýza částí disciplín. Tento fakt nám totiž říká, kolikrát, resp. v kolika semestrech bude student danou vědní disciplínu absolvovat.

Nejrazantnější změny v počtu vědních disciplín a jejich částí vidíme v AR 1996, který byl revoluční z více úhlů pohledu. Z tohoto hlediska se počet vědních disciplín, které student v průběhu studia absolvoval, zvýšil téměř o třetinu. Z původních 14 (v AR 1986) na 21 v AR 1996. Tento skokový nárůst byl však ojedinělý a čísla v následujících letech opět klesla. V roce 2002 se počet vědních disciplín ustálil na čísle 14.

Jednotlivé části vědních disciplín se také měnily, většinou přímo úměrně se změnami v nabídce samotných disciplín. Mírný nesoulad s touto úměrou vidíme v SP 86. Ačkoliv v AR 1990 klesl počet vědních disciplín ze 17 na 13, propad počtu jejich částí byl mnohem razantnější. Z původních 43 částí se v AR 1990 tento počet snížil na 31. To je úbytek zhruba o 33 %, přičemž samotných disciplín ubylo pouze o 24 %.

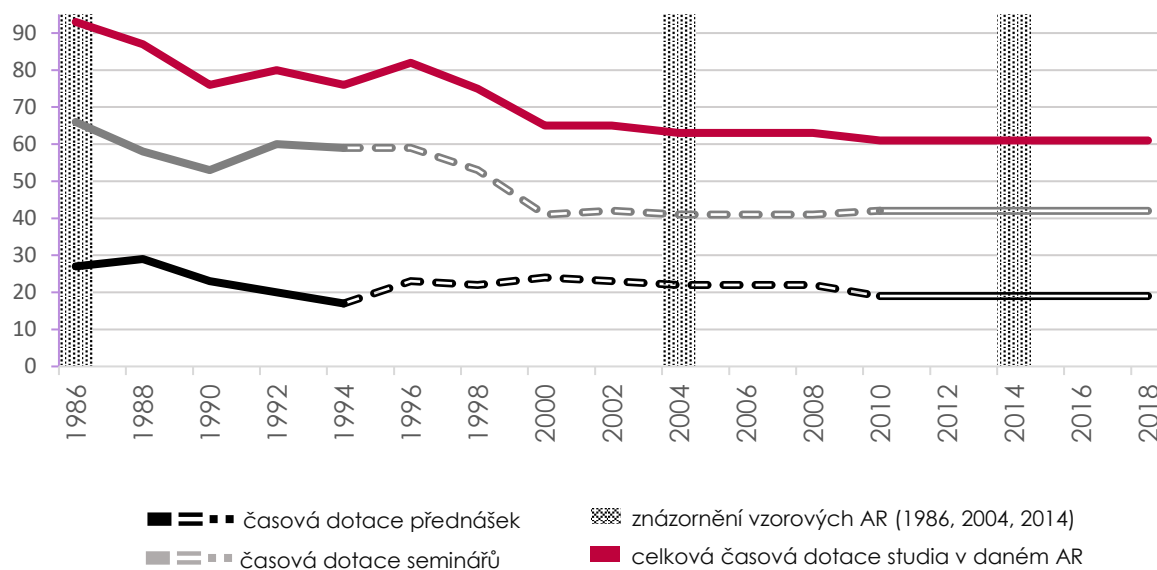
Další výrazný pokles počtu disciplín nastal po AR 1996, kdy z původních 21 disciplín zůstalo v AR 2000, resp. 1999 pouze 13 z nich. To je pokles o 39 %. Podobně je na tom i pokles počtu částí. Z původních 41 částí v AR 1996 klesl jejich počet o 10, na 31 v AR 2000. To je úbytek o 25 %.

V akademickém roce 2009, kdy v platnost vstoupil poslední studijní program SP 09, se celkový počet vědních disciplín bakalářského i magisterského studia ustálil na 19. Počet částí v témže studiu je 28, což je nejnižší počet částí z celého zkoumaného období.

Z celkového pohledu se počet částí jednotlivých disciplín v rámci studia sice měnil, v některých obdobích i výrazněji, vždy ale vzájemně koreloval s počtem nabízených disciplín realizovaných v daném AR. Na tento fakt muselo přirozeně reagovat i rozložení časové dotace jednotlivých vědních disciplín.

Graf 29: Časová dotace všech částí vědních disciplín, rozdělení přednášek a seminářů, celkový vývoj v čase

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Již na první pohled je z grafu patrné, že se časová dotace jednotlivých částí vědních disciplín s postupem času snižovala. Tento jev značí červená křivka v grafu. Celkový čas, který museli studenti absolvovat, se v prvních letech pohyboval kolem 80 hodiny pravidelné výuky, po změnách v AR 1999 se toto číslo přiblížilo hranici 75 hodin. Výrazný výkyv, co do celkové časové dotace, je patrný opět v AR 1996, kdy vešel v platnost nový studijní

program SP 96 v plném rozsahu a se zvýšeným počtem nabízených vědních disciplín se přirozeně zvýšil také čas jim věnovaný.

Aktuální studium bakalářského a magisterského stupně dohromady (v rámci SP 09) má časovou dotaci 61 hodin, což je zároveň nejnižší hodnota z celého zkoumaného období. Naopak nejvíce času museli studenti absolvovat v AR 1986 (93). Celkově se tak od počátku časová dotace redukovala o zhruba 35 %.

Časové rozložení výuky lze samozřejmě zkoumat také z hlediska přednášek a cvičení. Toto rozdělení funguje již dlouhé desítky let. Jediné co se změnilo je povinnost navštěvovat přednášky. Zatímco do konce tisíciletí byla přítomnost na přednáškách povinná, dnes jsou přednášky alespoň z „právního“ hlediska dobrovolné. I přesto někteří vyučující přítomnost na těchto přednáškách vyžadují.

Vývoj celkové časové dotace studia ovlivňovalo převážně množství cvičení, která se v rámci studia realizovala. Časová dotace přednášek, jež znázorňuje černá křivka, je totiž mnohem stabilnější a nedoznává takových změn, jako právě časová dotace cvičení (křivka šedá). Nejrychlejší pokles časové dotace studia nastal v období let 1996-2000. V těchto letech však klesal čas věnovaný cvičením, a to z 59 na 41, což je pouze za toto období úbytek o více než 30%. Naopak přednášek za toto období paradoxně přibylo, ze 17 na 24. Pokud bychom nepočítaly původní časově nejobsáhlejší AR 1986 a 1988 jedná se o období s nejvyšší časovou dotací přednášek.

Pro přehled předchozího shrnutí je zde k dispozici doprovodná tabulka.

Tabulka 20:

Počet vědních disciplín a jejich částí s celkovou časovou dotací,
celkový vývoj v čase

	SP 86					SP 96					SP 09
	1986	1988	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2002	od 2004	2009-2020
vědních disciplín	14	15	14	13	17	21	17	13	14	14	19
částí v. disciplín	40	43	31	32	32	41	33	31	30	29	28
dotace studia	93	87	76	80	76	82	75	65	65	63	61
z toho přednášky	27	29	23	20	17	23	22	24	23	22	19
z toho semináře	66	58	53	60	59	59	53	41	42	41	42

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

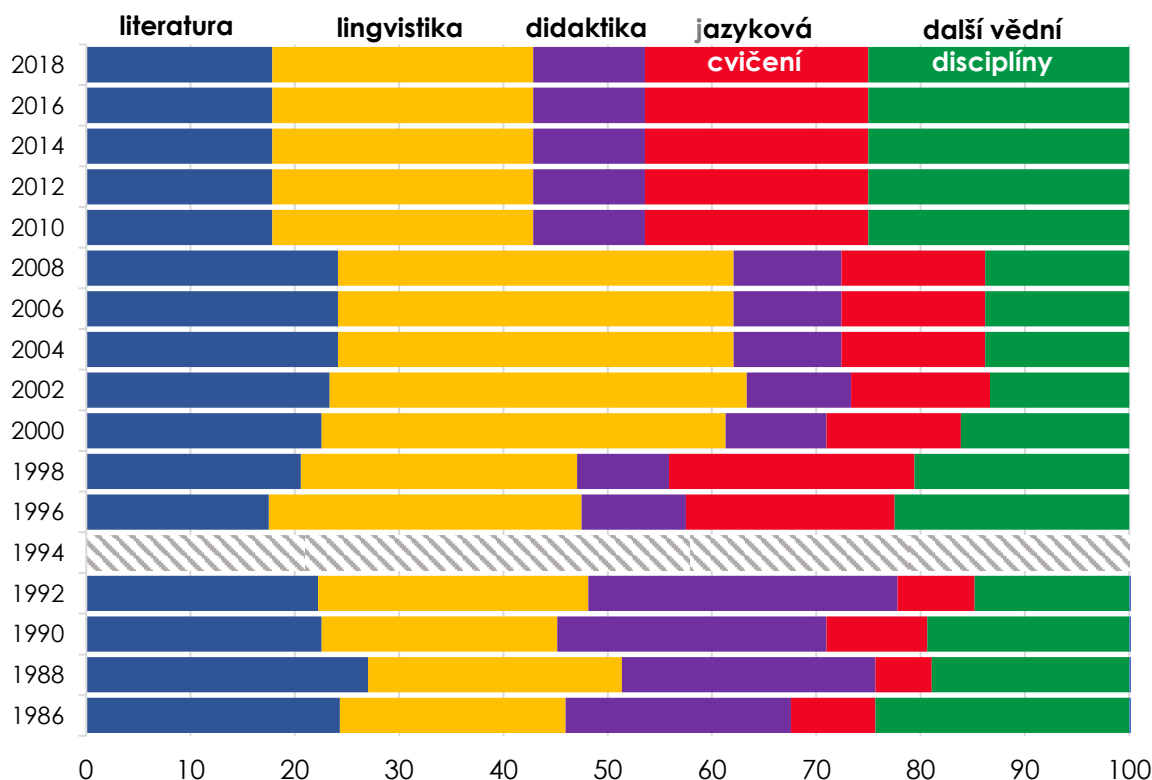
7. A. 2 Skladba a časová dotace dle vzdělávacích oblastí, celkový vývoj v čase

Tato část, jak již bylo zmíněno, představuje souhrn informací a jejich srovnání získaných v analytické části z hlediska jednotlivých vzdělávacích oblastí stanovených pro účely analýzy. Poskytuje celkový vývoj v čase. Podrobně jsou jednotlivé vzdělávací oblasti srovnávány v kapitole 7. B *Souhrnné srovnání struktury studia v jednotlivých studijních programech s počátkem studia v AR 1986, 2004 a 2014*. Tabulky s údaji ke grafům jsou k dispozici v příloze práce. AR 1994 je v grafu odlišen rastrem vzhledem k tomu, že docházelo k mísení více studijních programů a znázornění by tak nebylo objektivní.

Největších změn se ale v rámci vývoje počtu částí jednotlivých vědních disciplín dočkala oblast didaktiky a dalších vědních disciplín. Velký prostor dostávala didaktika na konci 80. let, kdy tvořila skoro 26 % z celkového počtu částí studia, na rozdíl od dnešních 10 %. Zcela opačný trend zaznamenala jazyková cvičení, jimž bylo na počátku pouze 3 části, tedy 8 % z celkového počtu, zatímco v současnosti je to zhruba 21 %. Největší výkyvy však zaznamenávala již zmíněná oblast dalších vědních disciplín, kde došlo nejprve k omezování,

Graf 30: Procentuální rozložení počtu částí vědních disciplín podle vzdělávacích oblastí v jednotlivých AR zkoumaného období

Zdroj: vlastní analýza ročenek PF JU 1986-2019

na konci 90. let k výraznějšímu nárůstu počtu částí těchto disciplín, posléze k opětovnému útlumu až do dnešního opětovného navýšení počtu částí, které tvoří 25 % z celkového počtu částí vědních disciplín. AR 1994 je v grafu odlišen vzhledem k tomu, že docházelo k mísení více studijních programů a znázornění by tak nebylo objektivní.

V absolutních číslech pak lze největší úbytek počtu částí vědních disciplín pozorovat mezi AR 1988 a 1990, kdy však došlo k celkovému úbytku počtu částí vědních disciplín, z původních 37 na 31. Není tak divu, že se z výuky vypustily některé části z oblasti literatury či lingvistiky. V těchto letech se naopak kladl větší důraz na oblast didaktiky, která si polepšila a vyučovala se 3 semestry, měla tedy 3 části.

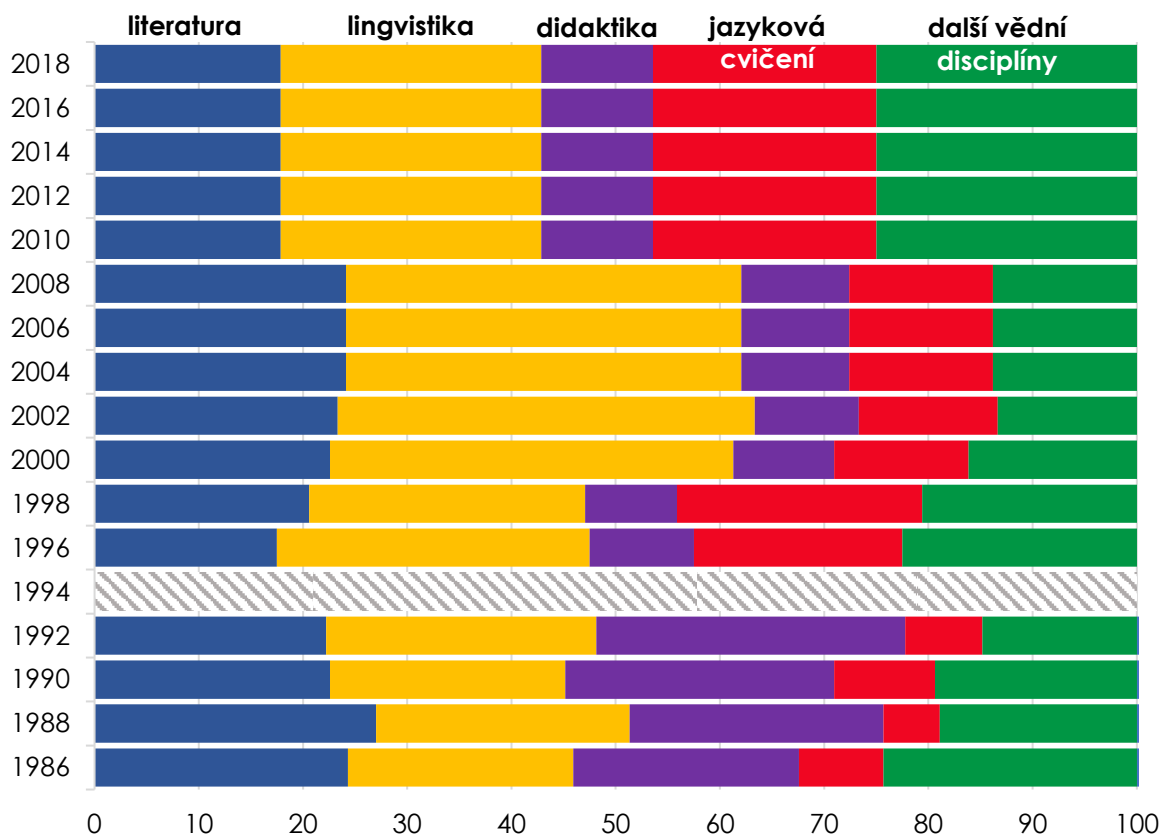
Největší rozdíly nastaly tradičně v letech 1996 a 1998. Poměrově však v těchto letech zůstává počet částí disciplín přibližně stejný. Větší rozdíly v poměru přináší rok 1998 a 2000, kdy se zvyšuje počet částí oblasti lingvistiky a poměrně výrazně snižuje počet částí jazykových cvičení. Od AR 2004 se pak počet částí jednotlivých vzdělávacích oblastí ustálil.

V grafu níže můžeme sledovat změnu v časové dotaci jednotlivých vědních disciplín. Tabulka v příloze je doplněna o absolutní čísla v jednotlivých akademických rocích. Důležitější pro porovnání je však jejich procentuální převod a porovnání v rámci celku. Z grafu níže tak lze pozorovat, jak se měnila časová dotace přidělená jednotlivým vzdělávacím oblastem v průběhu let. Vidíme, že se z časového hlediska měnily hodnoty v každé z oblastí. Nejvíce patrnou změnu můžeme vidět v rámci oblasti jazykových cvičení. Již bylo zmíněno, že v průběhu let došlo k omezení výuky jazykových cvičení, a to hlavně s příchodem nového tisíciletí. Do té doby tvořila výuka jazykových cvičení kolem 40 % z celkového času. Na úkor jazykových cvičení však došlo k rozmachu literárních disciplín a disciplín lingvistických.

Vidíme, že časově se literatura nejvíce realizovala na konci studijního programu SP 96, tedy v letech 2004-2008. Stejně tak došlo k rozšíření výuky lingvistiky, která v tomtéž období tvořila skoro 30 % z celkové časové dotace studia. Stablní pozornost si po celou dobu udržela oblast didaktiky, jejíž podíl na výuce tvoří zhruba 10 %. Nejvíce omezována byla didaktika v AR 1992. S rokem 2009 přišlo razantní posílení výuky dalších vědních disciplín, která se rozrostla téměř o polovinu.

Graf 31: Rozložení časové dotace vědních disciplín podle vzdělávacích oblastí v jednotlivých AR zkoumaného období

Zdroj: vlastní analýza ročenek PF JU 1986-2019

Zároveň však bylo nutné ubrat jiným oblastem. V tomto případě nejvíce utrpěla oblast literatury, která přišla taktéž o téměř polovinu věnovaného času jeho vědním disciplínám.

Prostor pro jednotlivé oblasti se měnil v závislosti na tom, kolik semestrů se daný předmět vyučoval. Ne však vždy. I přesto, že se počet částí (v absolutních číslech) zvyšoval, časová dotace se oproti 80. letům výrazně snížila. Například také v oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe i přes pokles počtu částí těchto disciplín nedošlo k poklesu časové dotace.

7. B Souhrnné srovnání struktury studia v jednotlivých studijních programech s počátkem studia v AR 1986, 2004 a 2014

Jedná se pravděpodobně o nejdůležitější část celkového souhrnu analýzy. Dochází zde totiž k porovnání všech zkoumaných studijních programů na základě vzorových akademických roků. Souhrn tak ukazuje nejen podíl jednotlivých vzdělávacích oblastí na výuce, ale také souhrnně analyzuje průběh studiem v rámci jednotlivých ročníků. Získáváme tak detailní povědomí o tom, jaký prostor byl v jednotlivých studijních programech věnován té které vzdělávací oblasti nejen celkově v rámci celého studia, ale také dle jednotlivých ročníků studia. Pro přehlednost je zachována stejná struktura kapitoly, jako v analytické části.

7. B. 1 Průběh studia, změny v čase

Studium probíhalo ve všech studijních programech velmi podobně. Z hlediska času studia se jednalo převážně o 5 leté období. V roce 1993 postupně vstupoval v platnost studijní program SP 96, který byl na rozdíl od předchozího jen 4 letý. Studenti tak měli jistou výhodu i nevýhodu zároveň. Sice byli o rok dříve se studiem hotoví, avšak především časová náročnost zůstávala stejná. Tento stav se změnou v roce 1999 pominul a ještě v rámci tohoto studijního programu se délka studia opět prodloužila na 5 let, s tím, že student procházel dvěma etapami studia. První etapa zahrnovala 1. a 2. ročník, druhá pak zbylé tři ročníky.

Se vstupem posledního studijního programu SP 09 v platnost, se změnil i způsob studia učitelů. Studenti nyní absolvovali dvě oddělená studia, bakalářské a magisterské. První studium trvá standardně 3 roky, druhé pak další 2. Bakalářský titul sice na získání diplomu stačí, v praxi však jejím absolventům umožňuje vykonávat profesi učitele pouze po nezbytně dlouhou dobu. Podmínkou je dokončení studia magisterského.

7. B. 2 Skladba a časová dotace vybraných studií

Zde dochází k porovnání vybraných studijních ročníků mezi sebou a to rovnou dle stanovených vzdělávacích oblastí. Zkoumanými faktory zůstává počet vědních disciplín a jejich částí s časovou dotací. Nejprve se jedná o obecné srovnání, které sleduje, jaké zastoupení měly jednotlivé vzdělávací oblasti v rámci celého studia v poměru k ostatním. Posléze jsou jednotlivé vzdělávací oblasti analyzovány podrobně mezi sebou. Závěrem je na strukturu studia opět nahlíženo jak z pohledu vzdělávacích oblastí, tak jednotlivých ročníků zároveň. Tento text tak nabízí detailní rozbor rozdílného pojetí a zastoupení vzdělávání napříč studijními programy, vzdělávacími oblastmi a jednotlivými ročníky studia současně.

7. B. 2. 1 Srovnání dle vzdělávacích oblastí – obecné srovnání

Již víme, že se poměr vědních disciplín v průběhu studijních programů měnil. Na hodnocení změn můžeme nahlížet z několika úhlů. Těmi základními je zkoumání z hlediska vzdělávacích disciplín, tedy poměr zastoupení jednotlivých vzdělávacích disciplín, dalším hlediskem je pak zkoumání tohoto ukazatele z hlediska jednotlivých ročníků. Stále zůstává stejné, že hlavními ukazateli a faktory analýzy je počet vědních disciplín a jejich částí stejně jako časové dotace těchto předmětů.

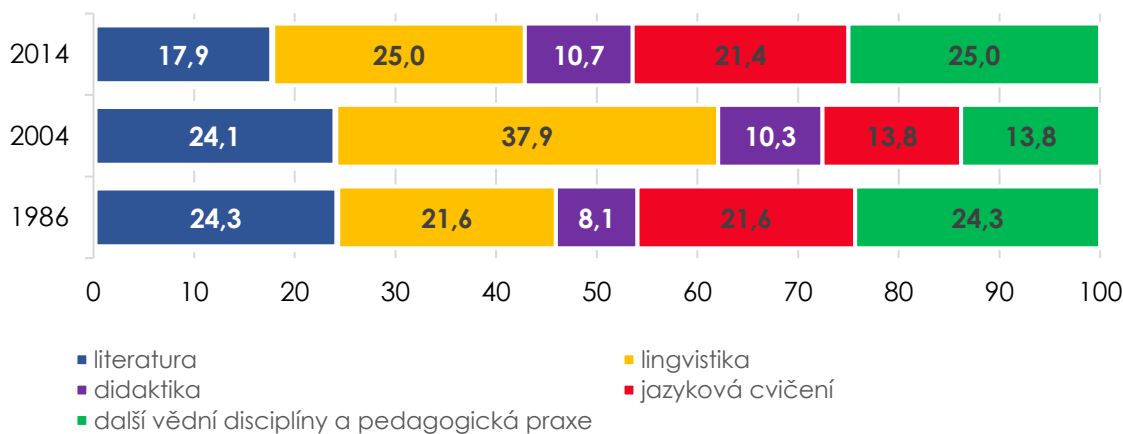
Poměr počtu částí vědních disciplín v rámci celého studia

Poměr počtu částí vědních disciplín, resp. vzdělávacích oblastí se v průběhu měnil, jak je patrné z grafu níže. Vidíme, že nejstabilněji se v rámci zkoumaného období jeví oblast didaktiky, která ve všech zkoumaných obdobích vykazovala poměr zhruba 9 % z celkového počtu částí vědních disciplín daného studia. Další vědní oblasti již tak vyrovnané nejsou.

Nejvíce podobné si jsou, co do skladby vědních disciplín, studijní programy SP 86 a SP 09. U nich vidíme vyrovnaný podíl počtu částí vědních disciplín v oblasti jazykových cvičení, zhruba 21 %. Stejně vyrovnaná je i výuka dalších vědních disciplín, s poměrem 25 % z celkového počtu částí v rámci celého studia. Jinými slovy 25 % všech předmětů, které student v rámci studia navštěvoval, spadají do vzdělávací oblasti *další vědní disciplíny a pedagogická praxe*.

Graf 32: **Procentuální rozložení jednotlivých částí vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia zkoumaných SP**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

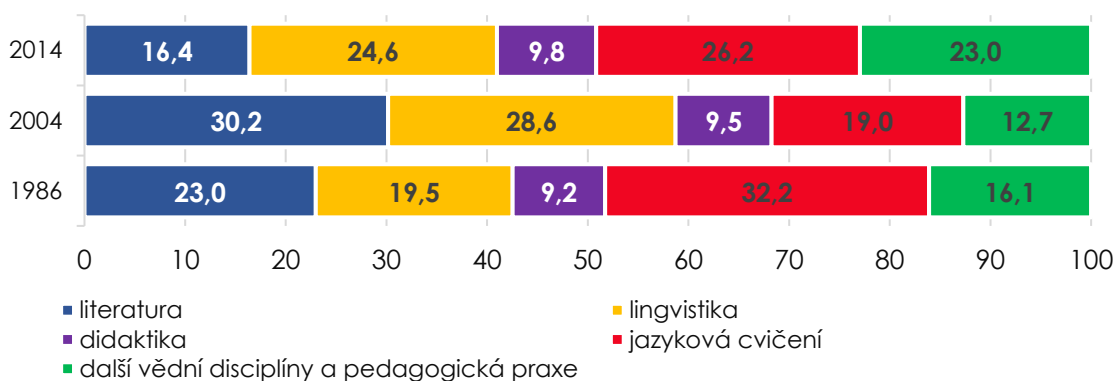
Nejvýrazněji se změnil počet částí ve studijním programu SP 96, kdy došlo k výraznému nárůstu počtu částí v oblasti lingvistiky o necelou polovinu oproti ostatním studijním programům. Tato změna se musela přirozeně projevit na jiných vzdělávacích oblastech, nejvíce však na oblasti dalších vědních disciplín, jejíž podíl v SP 96 zaujímal pouze 14 %.

Poměr časové dotace vědních disciplín v rámci celého studia

Časová dotace disciplín se vždy alespoň částečně odvíjí od jejich počtu, resp. počtu jejich částí. Z předešlých částí analýzy jsme se přesvědčili, že ne vždy tomu tak musí být, obecně to však platí. Největší rozdíly tak vidíme u SP 96 reprezentovaným AR 2004.

Graf 33: **Procentuální rozložení časové dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia zkoumaných SP**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

Opět vidíme, že oblasti didaktiky bylo ve všech obdobích věnováno procentuálně velmi podobné množství času. Celková časová dotace v rámci studia tvořila zhruba 9,5 %. V ostatních oblastech jsou rozdíly větší. V průběhu let se nejvíce dynamicky vyvíjela oblast jazykových cvičení a lingvistiky. Jazyková cvičení zpočátku tvořila přes 32 % z celkového času výuky. V dalším studijním programu to však bylo již pouze 19 %. To je největší skok ze všech vzdělávacích oblastí. Oblast lingvistiky se dočkala podobného zvratu, ale opačného. Její časová dotace se výrazně navýšila z 19 % na téměř 29 % z celkové časové dotace studia daného studijního programu. Dalo by se říci, že v SP 96 byla posílena role literatury a lingvistiky právě hlavně na úkor jazykových cvičení.

7. B. 2. 2 Srovnání dle vzdělávacích oblastí – podrobné srovnání

Obecné srovnání časové dotace a počtu částí jednotlivých vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí můžeme analyzovat ještě podrobněji, konkrétně se věnovat každé vzdělávací oblasti zvlášť. K tomuto slouží právě tato část textu. Náhled z této perspektivy je užitečný hlavně pro lepší interpretaci zjištěných výsledků a možnosti úprav četnosti výuky těchto vzdělávacích oblastí v budoucích studijních programech. Text totiž poukazuje na vývojové tendence, které dle mého názoru ne vždy šly správným směrem. I zde se pracuje se vzorovým studiem počátkem v AR 1986, 2004 a 2014, který nejvhodněji reflektuje průběh studiem v daném studijním programu.

Oblast literatury

Nejdůležitější není ani tak sledovat množství vědních disciplín, které se v průběhu let v oblasti realizovaly. Důležitějším ukazatelem, který má vypovídající hodnotu, pokud chceme zjistit, kolik semestrů výuka v dané oblasti v rámci celého studia probíhala, je až prostřední sloupec v tabulce níže označující počet částí vědních disciplín. Počet částí disciplín je tedy rovný počtu semestrů, které byly výuce literatury věnovány. Ukazatel má klesající tendenci. Z původních 9 semestrů výuky klesl tento počet na 5.

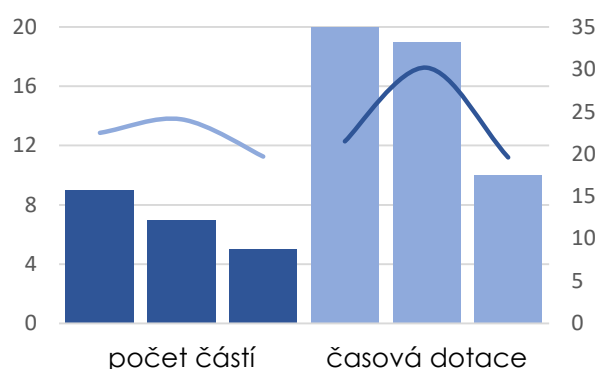
Pokles částí disciplín však nemusí být vůči celkovému podílu výuky v rámci celého studia přímo úměrný. Tedy porovnat nabídku literatury s celkovým počtem částí vědních disciplín v rámci studia.

Schéma 6:

Oblast literatury obecné srovnání

AR	1986		2004		2014	
počet vědních disciplín	7	50,0	7	50,0	5	26,3
	14		14		19	
počet částí v. disciplín	9	22,5	7	24,1	5	17,9
	40		29		28	
časová dotace	20	21,5	19	30,2	10	19,6
	93		63		51	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2020

Graf: levá osa – sloupce = nominální hodnoty
pravá osa – křivky = procentuální vývoj

V tabulce vidíme, že podíl literatury vůči všem studijním částem činil v SP 86 22,5 %. I přesto, že počet částí literárních disciplín v následném SP 96 klesl na 7, celkově podíl výuky literatury stoupl na 24 %. V posledním, současném studijním programu SP 09, činí podíl výuky pouze necelých 18 % (5 částí).

V průběhu let se měnila také časová dotace výuky literatury. V absolutních číslech se od SP 86 snížila z 20 hodin na 10. V SP 96 se však i přes snížení počtu hodin zvýšil celkový podíl vůči celkové časové dotaci studia, z původních 21,5 % na 30 %.

Oblast lingvistiky

Největší podíl počtu lingvistických disciplín vůči celkovému počtu disciplín v rámci studia má studijní program SP 96. 6 vědních disciplín tvoří zhruba 43 % z celkového počtu. Důležitější ukazatele je však celkový vývoj počtu částí těchto disciplín. I v tomto ohledu je nejvýraznější SP 96. V tomto studijním programu se podle vzorového AR 2004 realizovalo celkem 11 částí lingvistických disciplín, což je asi 37 % z celkového počtu částí disciplín v rámci celého studia. Naopak nejmenším zastoupením disponuje SP 86. Z celkového počtu 40 částí vědních disciplín v rámci studia tohoto studijního programu tvoří lingvistické disciplíny pouze 20 % (8 částí).

Jediné, co mělo v tomto ohledu vzestupnou tendenci, je podíl časové dotace vůči celkovému času studia. Nejmenší podíl lingvistických disciplín a jejich časové dotace zaujímá SP 86. Tento studijní program věnoval z celkového času pouze 19 % lingvistickým disciplínám. V absolutních číslech se jednalo o 17 hodin. Naopak největší podíl tvoří

současný studijní program SP 09. Lingvistice je věnováno celkem 15 hodin což je necelých 30 % celkového času.

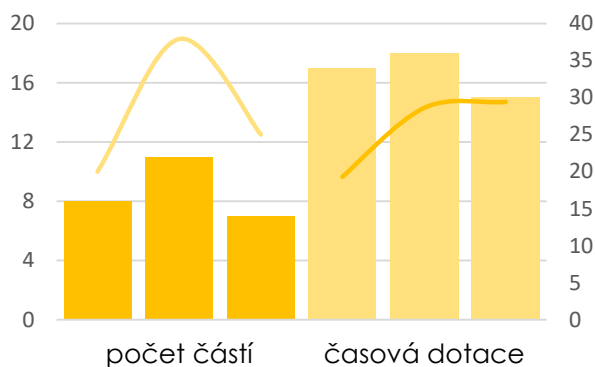
Schéma 7:

Oblast lingvistiky obecné srovnání

AR	1986		2004		2014	
počet vědních disciplín	3	21,4	6	42,9	5	26,3
	14		14		19	
počet částí v. disciplín	8	20,0	11	37,9	7	25,0
	40		29		28	
časová dotace	17	19,3	18	28,6	15	29,4
	93		63		51	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2020

Graf: levá osa – sloupce = nominální hodnoty
pravá osa – křivky = procentuální vývoj

Oblast didaktiky

Didaktika byla nedílnou součástí studia již od počátku sledování. Její vývoj doprovázel řadu změn. Představa o tom, jakým způsobem bude výuka didaktiky probíhat, se utvářela hlavně na přelomu 80. a 90. let 20. století, kdy docházelo k dynamickým změnám nejen v časové dotaci této oblasti, ale také ke změnám počtu částí vědní disciplíny, které de facto značí, v kolika semestrech se daná disciplína realizuje. Ve SP 86 se tak tento počet měnil prakticky z roku na rok. V průběhu trvání tohoto studijního programu kolísal počet částí mezi 3 a 2. V době kdy se studijní program SP 86 překrýval s SP 96, se didaktika realizovala celkem ve 4 částech, resp. semestrech. Od AR 1998 se však počet částí ustálil na čísle 3.

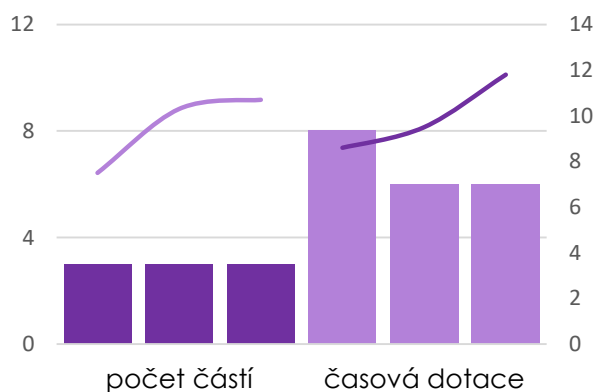
Schéma 8:

Oblast didaktiky obecné srovnání

AR	1986		2004		2014	
počet vědních disciplín	1	7,1	1	7,1	1	5,3
	14		14		19	
počet částí v. disciplín	3	7,5	3	10,3	3	10,7
	40		29		28	
časová dotace	8	8,6	6	9,5	6	11,8
	93		63		51	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2020

Graf: levá osa – sloupce = nominální hodnoty
pravá osa – křivky = procentuální vývoj

Podobné výkyvy lze vnímat i v časové dotaci této vědní disciplíny. Ty však měly spíše sestupný charakter. Nejvíce hodin bylo didaktice věnováno v 80. letech, kdy se jednalo o 6 hodiny pravidelné výuky. Tato časová dotace je věnována didaktice dodnes.

Pozitivním však vnímáme pozici didaktiky z pohledu celkového, kdy, jak můžeme vidět v příslušném grafu, získávala didaktika vůči celkové časové dotaci studia stále větší podíl. Z původních 8,6 % se podíl vyhoupl v SP 09 na necelých 12 %. Stejný trend pak vidíme u počtu částí této vědní disciplíny.

Oblast jazykových cvičení

Oblast jazykových cvičení tvoří největší část v rámci studia germanistiky nejen do počtu částí vědních disciplín, ale i co do počtu realizovaných hodin. Přesto se v jednotlivých letech tato vzdělávací oblast výrazně měnila. Výuka jazykových cvičení se zpočátku realizovala v rámci jedné vědní disciplíny. V AR 1996, který byl dá se říci experimentálním, protože se v něm událo asi nejvíce razantních změn i v jiných oblastech, se v rámci oblasti realizovaly dvě disciplíny se stejnou výukovou náplní. Již v roce 1999 se jazyková cvičení vrátila do původní podoby a jsou dodnes realizována v rámci jedné disciplíny. Ačkoli byl jazykovým cvičením věnován vždy největší prostor v rámci studia, výrazně ochuzena byla tato oblast v SP 96, kdy podíl na celkové časové dotaci předmětu činil pouze 19 %, na rozdíl od dnešních 31,4 % v SP 09. Za tímto poklesem stojí právě změna v AR 1999, která přinesla mimo jiné i snížení počtu částí této disciplíny. Počet semestrů, ve kterém výuka probíhala se snížil na pouhé 4, což je pouze polovina oproti AR 1986. Dnes se počet částí jazykových cvičení ustálil na čísle 6.

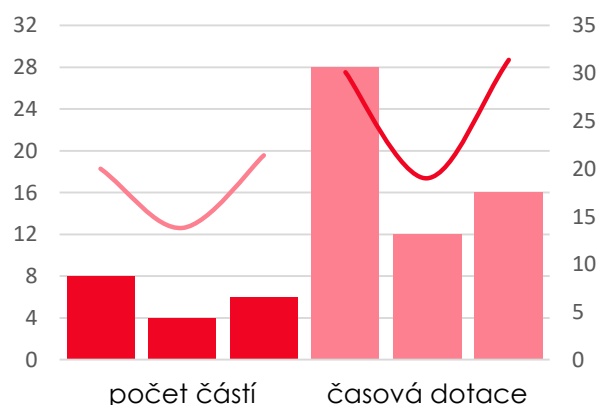
Schéma 9:

Oblast jazykových cvičení obecné srovnání

AR	1986		2004		2014	
počet vědních disciplín	1	7,1	1	7,1	1	5,3
	14		14		19	
počet částí v. disciplín	8	20,0	4	13,8	6	21,4
	40		29		28	
časová dotace	28	30,1	12	19,0	16	31,4
	93		63		51	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2020

Graf: levá osa – sloupce = nominální hodnoty
pravá osa – křivky = procentuální vývoj

Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

Tato vzdělávací oblast je velmi specifická pro svou různorodost. Jsou zde zařazeny všechny zbývající předměty, které nebylo možné zařadit do výše zmíněných oblastí. Objevují se zde proto mnohé disciplíny, které nebyly realizovány v celé délce trvání zkoumaného období, ba dokonce ani v celé délce trvání jednoho studijního programu. Mezi takové předměty patří například *Exkurze*, *Seminář k SZZ*, či *Pedagogická praxe*.

První dva zmíněné předměty byly realizovány pouze v rámci studijního programu SP 86. Pedagogická praxe pak byla do studia zařazena pravidelně až v roce 1999. Disciplína se přičemž realizovala nejprve pouze v jedné části, v SP 09 v částech dvou s časovou dotací 4 hodiny. Ostatní disciplíny se realizovaly většinou v jedné části, tedy jednom semestru s dvouhodinovou časovou dotací.

Z hlediska posouzení celkového poměru výuky těchto disciplín k celkovému počtu částí vědních disciplín v rámci studia, si tato vzdělávací oblast stojí poměrně dobře. I přes pokles částí vědních disciplín hlavně v SP 96 se tento podíl v procentech pohybuje okolo 24 %. V současném studijním programu je to konkrétně 25 %. Z hlediska časové dotace došlo k výraznému nárůstu vůči celkovému počtu vyučovaných hodin v rámci studia. Tato oblast tvoří celkem 27,5 % celkové časové dotace v SP 09. Z hlediska tohoto docházelo k pozvolnému nárůstu.

Schéma 10:

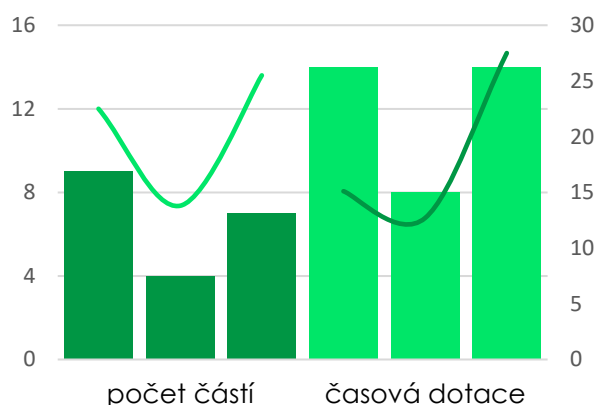
Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

obecné srovnání

AR	1986		2004		2014	
počet vědních disciplín	4	28,6	4	28,6	6	31,6
	14		14		19	
počet částí v. disciplín	9	22,5	4	13,8	7	25,0
	40		29		28	
časová dotace	14	15,1	8	12,7	14	27,5
	93		63		51	

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2020

Graf: levá osa – sloupce = nominální hodnoty
pravá osa – křivky = procentuální vývoj

7. B. 2. 3 Srovnání dle jednotlivých ročníků studia – obecné srovnání

Stejně jako u vzdělávacích oblastí můžeme zastoupení vědních disciplín a jejich časovou dotaci hodnotit z pohledu jednotlivých ročníků studia. Právě tomu, jak se měnilo zastoupení těchto faktorů, se věnuje tento text. Nominální údaje ke grafům naleznete v příloze diplomové práce.

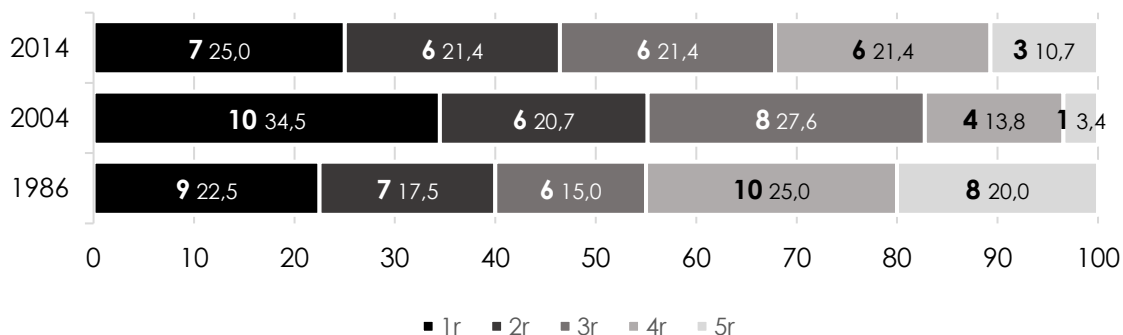
Poměr počtu částí vědních disciplín dle jednotlivých ročníků studia

Na grafu níže vidíme celkový počet částí vědních disciplín rozdělených dle jednotlivých ročníků. Graficky je znázorněné poměrové zastoupení těchto částí v jednotlivých ročnících zkoumaných studijních programů. V grafu také pro ilustraci naleznete nejen procentuální, ale i nominální údaj o počtu částí vědních disciplín.

Jasně vidíme, že v případě rozložení částí disciplín do ročníků, nenajdeme žádnou paralelu ani podobnost. Toto se v průběhu let měnilo asi nejvíce, protože se nejednalo o faktickou změnu počtu částí jednotlivých disciplín, ale pouze jejich přesun v rámci studia do jiného ročníku. Obecně lze říci, že nejvíce částí všech disciplín ve všech třech studijních programech byl 1. ročník, kam se soustředilo nejvíce částí všech disciplín. Poměrově vůči celému studiu se zde vyskytovalo od 22,5 do 34,5 % všech částí vědních disciplín.

Graf 34: **Procentuální rozložení částí vědních disciplín dle jednotlivých ročníků studia v rámci celého studia zkoumaných SP**

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

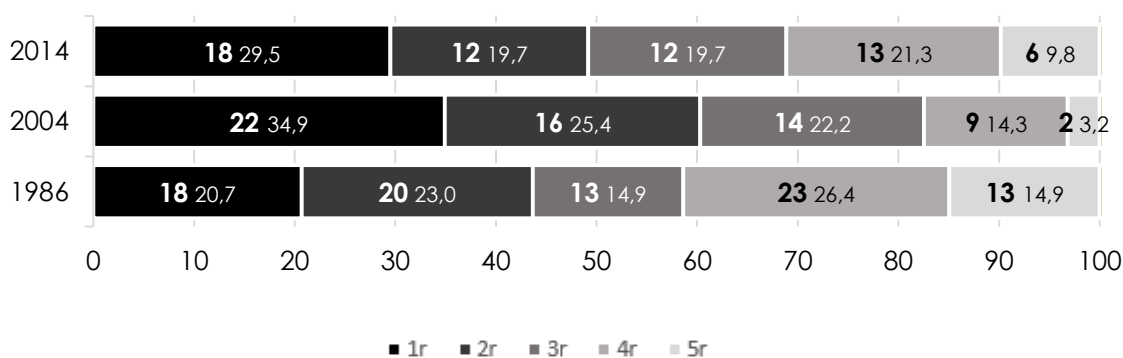

Poměr časové dotace vědních disciplín dle jednotlivých ročníků studia

Stejně jako v předchozím případě, vidíme i zde určitou paralelu mezi časovou dotací a počtem částí vědních disciplín. Opět je největší časový prostor věnován disciplínám v prvním ročníku studia, tentokrát však pouze u SP 96 a SP 09. V případě studijního programu SP 86 připadá největší procentuální podíl časové dotace do 4. ročníku, který tvoří 26 % z celkového času studia tohoto studijního programu. O částečně podobném podílu časové dotace můžeme hovořit ještě v případě 2. ročníku, kde se tento podíl pohybuje od 20 % do 25 %.

Graf 35: Procentuální rozložení časové dotace vědních disciplín dle jednotlivých ročníků v rámci celého studia zkoumaných SP

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

7. B. 2. 4 Srovnání dle jednotlivých ročníků studia – podrobné srovnání

Obecné srovnání časové dotace a počtu částí vědních disciplín dle jednotlivých ročníků studia můžeme analyzovat ještě podrobněji. Konkrétně se můžeme věnovat každému ročníku zvlášť. V rámci tohoto můžeme srovnávat časovou dotaci jednotlivých ročníků rozdělenou zároveň dle vzdělávacích oblastí. Díky tomuto propojení můžeme zhodnotit, jaký časový prostor byl věnován jednotlivým vzdělávacím oblastem v jednotlivých ročnících studia a srovnávat rozdíly pojetí časového rozložení výuky napříč studijními programy. I zde se pracuje se vzorovým studiem počátkem v AR 1986, 2004 a 2014, který nejvhodněji reflektuje průběh studiem v daném studijním programu.

Nutné zmínit, že vnější prstenec grafu znázorňuje SP 86, prostřední SP 96 a vnitřní pak SP 09. ročník.

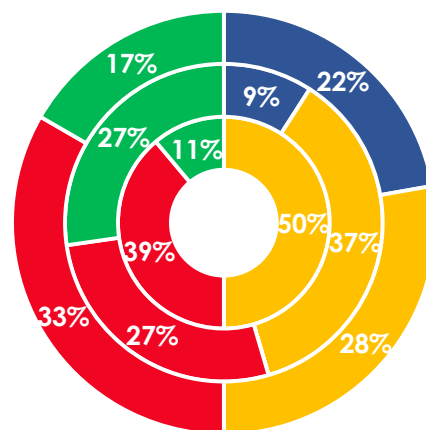
1. ročník studia

První ročník je v rámci studia ročníkem, ve kterém je student uveden do studijního oboru němčiny. Často se tam tak vyskytují důležité předměty z oblasti lingvistiky či dalších vědních disciplín. I proto byly tyto disciplíny vždy v prvním ročníku do nějaké míry zastoupeny. Z časového hlediska dostaly v tomto ročníku největší prostor lingvistické disciplíny v posledním studijním programu SP 09, přesně 50 % z celkové časové dotace ročníku.

Graf 36: Časová dotace vzdělávacích oblastí v 1. ročníku studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

■ LIT ■ LING ■ DID ■ JAZ ■ OVD

Tabulka 21:

Celková časová dotace v prvním ročníku studia

1. ročník	LIT	%	LING	%	DID	%	JAZ	%	DVD	%	celkem	%
1986	4	22,2	5	27,8	0	0,0	6	33,3	3	16,7	18	100
2004	2	9,1	8	36,4	0	0,0	6	27,3	6	27,3	22	100
2014	0	0,0	9	50,0	0	0,0	7	38,9	2	11,1	18	100
celkem	6	10,3	22	37,9	0	0,0	19	32,7	11	18,9	58	100

Zdroj: analýzy ročenek PF JU 1986-2019

Naopak další vědní disciplíny jsou v tomto studijním programu zastoupeny nejméně z celého zkoumaného období, pouze z 11 %. Nejvíce se této oblasti v prvním ročníku věnoval studijní program SP 96.

Oblast jazykových cvičení byla po celé zkoumané období zastoupena velmi podobně. Celkový čas věnovaný této oblasti se pohyboval v průměru okolo 32 %.

Jediná oblast, která v rámci prvního ročníku nebyla obsažena v žádném období, je oblast didaktiky. Ta se již na základě předchozích informací realizovala pouze v rámci 3. a

4. ročníku studia. Také oblast literatury se v jednom studijním programu v rámci prvního ročníku nerealizovala. Tímto programem je SP 09, v rámci kterého je literatura zařazena až v ročníku druhém.

Z celkového pohledu je v rámci celého zkoumaného období věnováno oblasti lingvistických disciplín, 38 % z celkové časové dotace ročníků.

2. ročník studia

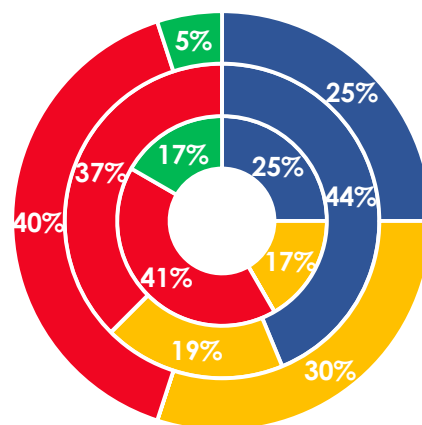
Oproti prvnímu ročníku vidíme jasnou změnu poměru jednotlivých vzdělávacích oblastí. Zatímco v předchozím případě byla dominantní oblastí lingvistika, nyní se do popředí dostávají jazyková cvičení, která tvoří skoro 40 % z celkové časové dotace ročníků. Mnohem větší prostor zde dostávají také disciplíny literární. V SP 96 je podíl v rámci tohoto studijního programu více než 44 %

Vidíme, že v průběhu let došlo k omezení výuky lingvistických disciplín. Zcela pak v tomto ročníku absentuje již zmíněná oblast didaktiky. I přes významný podíl jazykových cvičení dochází v průběhu zkoumaného období k jejich celkovému omezení v rámci 2. ročníku. Velmi významně zde pak chybí zastoupení dalších vědních disciplín, které jsou zastoupeny jen z 6 %, přičemž ve studijním programu SP 96 nejsou zastoupeny vůbec.

Graf 37: Časová dotace vzdělávacích oblastí ve 2. ročníku studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

■ LIT ■ LING ■ DID ■ JAZ ■ OVD

Tabulka 22:

Celková časová dotace ve druhém ročníku studia

2. ročník	LIT	%	LING	%	DID	%	JAZ	%	DVD	%	celkem	%
1986	5	25,0	6	30,0	0	0,0	8	40,0	1	5,0	20	100
2004	7	43,8	3	18,8	0	0,0	6	37,5	0	0,0	16	100
2014	3	25,0	2	16,7	0	0,0	5	41,7	2	16,7	12	100
celkem	15	31,4	11	30,0	0	0,0	19	39,5	3	6,2	48	100

Zdroj: analýzy ročenek PF JU 1986-2019

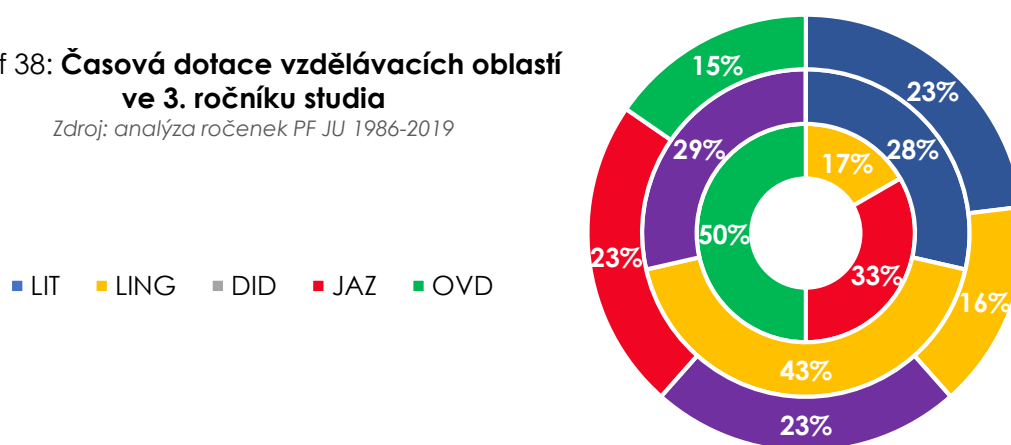
3. ročník studia

Skladba třetího ročníku studia byla v průběhu zkoumaného období značně nesourodá. Nejen, že se měnilo procentuální zastoupení vzdělávacích oblastí v rámci jednotlivých studijních programů, měnila se ale i celková skladba tohoto ročníku.

Jediná vzdělávací oblast, která byla v rámci 3. ročníku realizována v celém zkoumaném období, je oblast lingvistiky. Ačkoli se její podíl v průběhu let měnil, největší byl v SP 96 až třetinový, žádná jiná vzdělávací oblast nebyla v rámci tohoto ročníku zařazena v celém období.

Graf 38: Časová dotace vzdělávacích oblastí ve 3. ročníku studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Tabulka 23:

Celková časová dotace ve třetím ročníku studia

3. ročník	LIT	%	LING	%	DID	%	JAZ	%	DVD	%	celkem	%
1986	3	23,1	2	15,4	3	23,1	3	23,1	2	15,4	13	100
2004	4	28,6	6	42,9	4	28,6	0	0,0	0	0,0	14	100
2014	0	0,0	2	16,7	0	0,0	4	33,3	6	50,0	12	100
celkem	7	18,0	10	25,6	7	17,9	7	17,9	8	20,5	39	100

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Poprvé se v tomto ročníku objevuje oblast didaktiky, která zaujímala okolo 29 %, z celkové časové dotace daného studijního programu. Jediným studijním obdobím, ve kterém se didaktika v rámci třetího ročníku nerealizovala, je SP 09 Jazyková cvičení a oblast dalších vědních disciplín se realizovaly v SP 86 a SP 09, nikoliv v SP 96. Další vědní disciplíny měly v SP 089 dokonce 50 % časovou dotaci.

V prvních dvou studijních programech se také realizovala výuka literatury. Celkově se však její časový podíl pohybuje kolem 18 %. Z pohledu celkového se tak ve třetím ročníku věnuje stejně pozornosti literatuře jako didaktice a jazykovým cvičením. Nejvíce je stále zastoupena oblast lingvistiky, která tvoří zhruba 25 % času.

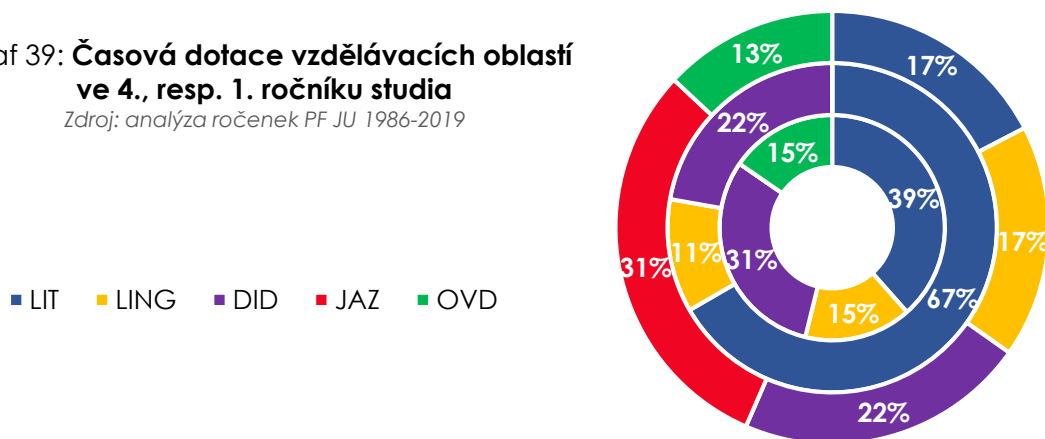
4. ročník studia, resp. 1. ročník navazujícího magisterského studia

V tomto ročníku lze obecně říci, že převládá výuka literárních předmětů, i když se její četnost v průběhu let výrazně měnila. Nejvíce bylo literatuře věnováno prostoru v rámci SP 96, kde to bylo až 67 % z celkového času v rámci studia studijního programu.

Poprvé je v celém období realizována výuka oblasti didaktiky v poměrně vyrovnaném měřítku zhruba 24 % celkové časové dotace v každém období. V celém období se ve 4. ročníku vyučovaly také předměty lingvistiky, i když již ve značně omezené časové dotaci. Lingvistika spolu s jazykovými cvičeními, která byla do tohoto ročníku zařazena jen v rámci SP 86, tvoří v celkovém měřítku pouze po 15 % času výuky. Doplňkově se ve 4. ročníku vyučovaly také předměty dalších vědních disciplín, kam patří i pedagogická praxe.

Graf 39: Časová dotace vzdělávacích oblastí ve 4., resp. 1. ročníku studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Tabulka 24:

Celková časová dotace ve čtvrtém ročníku studia

4. ročník	LIT	%	LING	%	DID	%	JAZ	%	DVD	%	celkem	%
1986	4	17,4	4	17,4	5	21,7	7	30,4	3	13,0	23	100
2004	6	66,7	1	11,1	2	22,2	0	0,0	0	0,0	9	100
2014	5	38,5	2	15,4	4	30,8	0	0,0	2	15,4	13	100
celkem	15	33,3	7	15,5	11	24,4	7	15,5	5	11,1	45	100

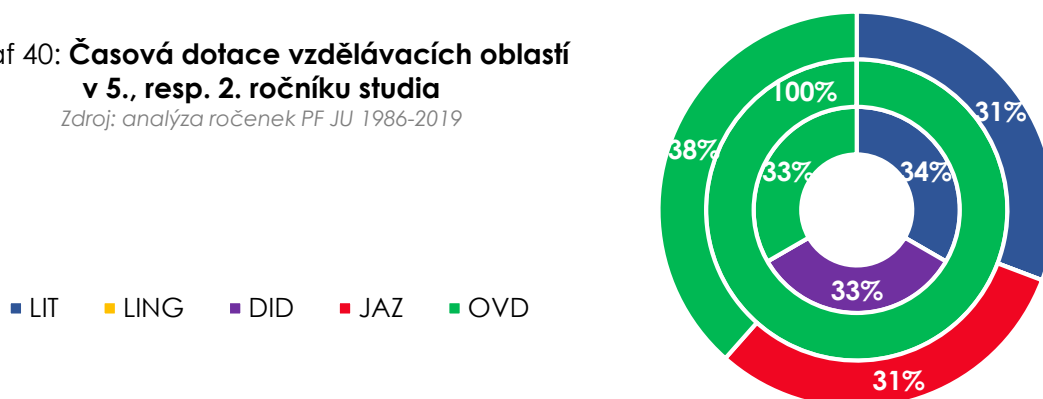
Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

5. ročník studia, resp. 2. ročník navazujícího magisterského studia

Poslední ročník studia je oproti předcházejícím ročníkům, co se týká přímé výuky, do značné míry omezen. V tomto roce se totiž studenti připravují na státní závěrečné zkoušky a píšou své diplomové práce, které jsou podmínkou pro absolvování studia. I proto se zde setkáváme pouze s výukou některých vědních disciplín.

Graf 40: Časová dotace vzdělávacích oblastí v 5., resp. 2. ročníku studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Tabulka 25:

Celková časová dotace v pátém ročníku studia

5. ročník	LIT	%	LING	%	DID	%	JAZ	%	DVD	%	celkem	%
1986	4	30,8	0	0,0	0	0,0	4	30,8	5	38,5	13	100
2004	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	100,0	2	100
2014	2	33,3	0	0,0	2	33,3	0	0,0	2	33,3	6	100
celkem	6	28,5	0	0,0	2	9,5	4	19,0	9	42,8	21	100

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Zcela absentující vzdělávací oblasti v pátém ročníku studia je například oblast lingvistiky, která je soustředěna do nižších ročníků. Ojedinelou záležitostí je zařazení jazykových cvičení do pátého ročníku SP 86, která tvořila významnou část studia tehdejšího studijního programu v tomto ročníku. V ostatních studijních programech se již jazyková cvičení nevyskytují.

V prvních dvou studijních programech dochází k zařazení didaktických disciplín do 3. a 4. ročníku studia. V případě SP 09 se však didaktika vyučuje ve 4. a 5. ročníku, resp. 1. a 2. ročníku navazujícího magisterského studia, kde v posledním ročníku tvoří 33 % z časové dotace výuky.

Jasně dominantními předměty závěrečného ročníku jsou pak další vědní disciplíny a pedagogická praxe. Tyto předměty totiž dotváří odbornost studenta a jsou tak zařazovány až do vyšších ročníků, kdy již student ovládá základní dovednosti německého jazyka.

7. B. 3 Způsob zakončení studia

Velmi podobné je v rámci všech zkoumaných studijních programů také jejich zakončení. Studenti skládají z každého předmětu zápočet, který je doprovázen zkouškou. Zkoušek je však v rámci semestru omezené množství. Většinou se pohybuje kolem pěti zkoušek za semestr. Studenti pátých ročníků, v SP 09 také studenti třetích ročníků se pak připravují na SZZ, které vykonávají. I z toho důvodu je v těchto ročnících omezena prezenční výuka. Součástí absolutoria je také odevzdání kvalifikační práce v daném rozsahu.

Od roku 2000 došlo také k zavedení tzv. kreditového systému. Studenti v průběhu studia za absolvování předmětů obdrží určitý počet kreditů. V rámci studia je pak stanoven minimální počet kreditů nutných pro úspěšné absolvování studia. Počet kreditů se může měnit i v rámci jednoho studijního programu, přičemž celkový počet kreditů zůstává stejný. Množství kreditů se tak napříč vědními disciplínami pouze přesouvá.

8 Analýza studijních programů učitelství německého jazyka na KNJ PF JU, závěr

Analýza studijních programů na katedře germanistiky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity ukázala, že se některé vývojové tendence v průběhu zkoumaného období měnily. Pro analýzu se jako stěžejní ukázaly faktory počtu vědních disciplín a jejich částí. Počet částí přitom značí, v kolika semestrech se daná vědní disciplína v průběhu studia realizovala. Důležitým faktorem bylo také sledování vývoje časové dotace těchto vědních disciplín.

Zkoumány byly celkem tři studijní programy. *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů pro 5. – 12. ročník*, který byl v plném rozsahu realizován do roku 1992. V analýze je veden pod zkratkou SP 86 a jako vzorový rok pro analýzu struktury studia byl vymezen AR 1986. Druhým studijním programem je *Učitelství pro ZŠ*, které se realizovalo v plné míře od AR 1996 do roku 2008. Proto se v analýze vyskytuje pod zkratkou SP 96. Jako nejrelevantnější pro analýzu struktury studia se ukázal AR 2004. Poslední studijní programy *Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání* a *Učitelství německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ* jsou díky své návaznosti analyzovány dohromady pod zkratkou SP 09. Právě v roce 2009 se tento program začal realizovat. Pro analýzu struktury studia byl vybrán AR 2014.

Z hlediska počtu vědních disciplín a jejich částí se nejstabilněji jeví studijní program SP 09, který má od začátku platnosti stejný průběh. Ke změnám docházelo pouze v rámci přesunů výuky do jiných semestrů či v rámci zakončování předmětů, tedy vypuštění či zavedení zkoušky a zápočtu. Nejdynamičtěji se z hlediska vědních disciplín vyvíjel studijní program SP 96, který na svém počátku výrazně navýšil počty těchto disciplín i jejich částí. Podobný trend panoval také u SP 86. V průběhu platnosti studijních programů však docházelo k úpravám a počty disciplíny byly s časem snižovány.

Z hlediska časové dotace a její vývojové tendenci, docházelo od počátku pozorování spíše k pozvolnému poklesu, jak v oblasti přednášek, tak v oblasti seminářů. I přes několikrát zmiňované výkyvy v roce 1986 a 1996 nebyl dočasný nárůst časové dotace tak skokový. Nejstabilnější v tomto ohledu se opět jeví studijní program SP 09.

Z analýzy vyplývá, že ke změnám docházelo i z pohledu jednotlivých vzdělávacích oblastí. Z celkového pohledu víme, že se nabídka předmětů i jejich časová dotace postupně

snižovala. Takové trendy však nelze pozorovat u všech vzdělávacích oblastí. U některých docházelo například k nárůstu, samozřejmě na úkor jiných.

Z hlediska **oblasti literatury** lze říci, že se výuka a nabídka předmětů v průběhu let snižovala. Snižovala se tak i časová dotace jim věnovaná. Původně literatura tvořila polovinu ze všech vědních disciplín realizovaných v rámci studia SP 86. V dalších letech se tento podíl snížil na 26,3 %. Stejně tak se snížila časová dotace, která se v průběhu let omezila přesně o polovinu na 10 hodin v rámci současného SP 09.

Naopak **oblast lingvistických disciplín** byla z celkového pohledu spíše posilována nebo se výrazně neměnila. Tento vzestupný trend nám potvrzuje hlavně časová dotace, která se v porovnání s celkovým počtem hodin v rámci daného studijního programu zvyšovala z původních 19 % na dnešních 30 %. Největší procentuální podíl počtu částí vědních disciplín byl pak zaznamenán ve druhém studijním programu, kdy lingvistické disciplíny tvořili zhruba 38% všech částí. Zde se potvrdilo také to, že ne vždy musí být dodržena přímá úměra mezi nárůstem či poklesem počtu disciplín a časové dotace. V případě lingvistiky došlo i přes snížení počtu částí disciplín k zachování ba dokonce navýšení jejich časové dotace. Důležité tak bylo analyzovat optikou relativní, vztaženou vždy k celkovému počtu částí či celkové časové dotaci. V nominálních číslech se totiž počet částí vědních disciplín i časová dotace oproti počátku snižovala a to právě v souvislosti s celkovým omezením jak počtu vědních disciplín, tak jejich časové dotaci v průběhu vývoje studijních programů.

Z celkové analýzy také vyplývá, že se pozice **didaktiky** vůči ostatním vědním disciplínám v rámci studia zlepšovala. I přesto, že počet částí této disciplíny zůstává ve zkoumaných letech stejný, a i přesto, že není výuce didaktiky věnováno tolik času jako na konci 80. let, si v celkovém měřítku didaktika polepšila. Stoupl totiž její podíl na celkovém času výuky v rámci studia, z 8% na téměř 12 %.

Jazyková cvičení patřila a patří mezi oblasti, které je přikládána největší váha v rámci celého studia. Dnes tvoří více jak 31 % z celkové časové dotace studia. Podobný trend platil i v 80. a počátku 90. let. S příchodem nového tisíciletí se však výuka jazykových cvičení výrazně omezila. Celkový počet částí klesl o polovinu stejně jako počet realizovaných hodin, kterých bylo v této době pouze 12 v rámci celého studia. To je mimochodem o 57 % méně než na začátku sledovaného období v roce 1986. Dnes se nicméně tento podíl vrátil na původní hodnoty a v absolutních číslech tak tvoří jazyková cvičení celkem 16 hodin v 6 částech, resp. semestrech.

V rámci **dalších vědních disciplín a pedagogické praxe** dostala největší prostor právě pedagogická praxe spolu s předměty *Základy germanistiky*, či *Reálie německy mluvících zemí*. Další doprovodné předměty byly do výuky zařazovány nepravidelně. Celkový podíl této oblasti na výuce se spíše zvyšoval, z původních 15 % na bezmála 28 %. V posledních letech se tak těmto předmětům klade větší důraz než v minulosti.

Analýza jednotlivých ročníků v rámci studijních programů reflektuje vývojové změny v uspořádání obsahové náplně ročníků v průběhu let (na příkladu vybraných AR 1986, 2004, 2014) Vyplývá z ní, že se uspořádání dle vzdělávacích oblastí ve studijních programech v jednotlivých ročnících lišilo avšak ne nijak významně. I přes odchylky v procentuálním zastoupení dané oblasti v rámci studijního programu lze vyvodit stěžejní a převažující vzdělávací oblasti jednotlivých ročníků.

Nejvyváženějšími studijními roky jsou **ročníky 1. – 3.** V prvním ročníku dominuje z časového hlediska výuka lingvistických disciplín a jazykových cvičení. Tyto vzdělávací oblasti tvoří dohromady zhruba 65 % časové dotace předmětů v **prvním ročníku**.

Druhý ročník studia je ještě vyrovnanější. Do popředí se ke zmiňovaným vzdělávacím oblastem přidává oblast literatury. Tyto tři vzdělávací oblasti tvoří každá zhruba 30 % z celkové časové dotace ročníku. Omezena je tak výuka dalších vědních disciplín.

Ve třetím ročníku dochází k významné diferenciaci výuky disciplín v rámci jednotlivých studijních programů a to hlavně zavedením výuky didaktických předmětů v některých časových úsecích v rámci zkoumaného období. I přesto zde dominantní postavení drží lingvistické disciplíny.

Čtvrtý ročník znamená zvrát v rozložení výuky. Významně je napříč studijními programy omezena výuka lingvistických disciplín. Toto omezení nastává na úkor literárních disciplín, které jsou v celém zkoumaném období dominantní oblastí vzdělávání studentů ve 4. ročníku studia. Celkový čas věnovaný literatuře zde tvoří zhruba 33 %.

Pátý ročník je pak ve znamení doplňkových disciplín a pedagogické praxe, která tvoří v celkovém měřítku až 43 % z celkové časové dotace pátého ročníku. V některých studijních programech se v pátém ročníku objevují také disciplíny literární. V omezené míře se zde pak v rámci studijního programů SP 86 vyskytují také jazyková cvičení. I tak však zůstávají doplňkové disciplíny stěžejní vzdělávací oblastí.

9 Sociologický výzkum: Pohled studenta na způsob výuky oboru učitelství německého jazyka na pedagogických fakultách v ČR

9.1 Cíl výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zjistit, jak studium německého jazyka vnímají sami studenti těchto oborů, jak jsou se způsobem výuky a jednotlivými předměty na svých fakultách spokojeni a jaké případné nedostatky v rámci studijního oboru nalézají. Výzkum se zaměřuje primárně na faktory, jako je skladba studia z hlediska časové dotace, hloubky probíraného učiva či obsahu jednotlivých vědních disciplín. Výzkum obsahuje nejen otázky, které přímo ovlivňují „spokojenost“ těchto studentů, součástí jsou také otázky, které zkoumají zázemí kateder, které má do určité míry vliv na vzdělávací možnosti, potažmo výsledky studentů germanistiky.

Výsledky výzkumu jsou posuzovány nejen z celkového hlediska, ale také z pohledu jednotlivých kateder, resp. univerzit. Lze tak přehledně porovnávat názory studentů napříč univerzitami.

9.2 Výzkumné metody

V sociologickém výzkumu můžeme uplatnit několik výzkumných metod, přičemž každá je podle Skutilla (2011, s. 79) „cestou za určitým cílem“. Z množství sociologických metod se při přípravě výzkumu jako nejvhodnější ukázala metoda **kvantitativní**. Tato metoda totiž umožňuje získání velkého množství informací od velkého počtu respondentů. Mezi další výhody kvantitativního výzkumu pak patří například rychlost sběru dat. Nutné je však zmínit i nevýhodu této metody, mezi kterou patří jistá anonymita respondenta. Ta může být v rámci výzkumu specifikována doplňkovými otázkami typu věk a pohlaví.

Při zpracování výzkumu byla využita technologie CAWI (Computer Assisted Web Interviewing), Tato metoda spočívá ve vyplnění dotazníku online, elektronicky. „Rozesílání dotazníků může být uskutečněno jak formou elektronické pošty (e-mailu), tak formou zveřejnění na webových stránkách“ (FOCUS, 2009). Přesně taková možnost

byla využita i u tohoto výzkumu, který byl studentům distribuován prostřednictvím univerzitních emailů či jiných komunikačních kanálů daných univerzit.

9. 3 Výzkumné otázky a struktura výzkumu

Výzkumné otázky byly koncipovány tak, aby bylo možné na výzkumné problémy odpovědět co nejpřesněji. Proto byly využity hlavně otázky s uzavřenou možností odpovědi. V převážné většině otázek byla také možnost pouze jedné odpovědi. Aby byla zachována přehlednost otázek, objevují se ve výzkumu maximálně pěti-škálová stupnice odpovědí (např. vyhovuje - spíše vyhovuje - spíše nevyhovuje – nevyhovuje – nevím).

V rámci výzkumu byly využity i otázky s otevřenou možností odpovědi. Jejich vyhodnocení probíhalo metodou kódování, tedy vytvořením kódů pro sobě podobné odpovědi a jejich následnému vyhodnocení a interpretaci.

Hlavní část výzkumu se skládá ze tří pod-částí. Vstupní část, ve které respondent uvedl pohlaví, ročník studia a domácí univerzitu. Tyto údaje jsou nezbytné pro podrobnější analýzu a interpretaci výsledků v meziuniverzitním srovnání a bližší specifikaci studenta.

Druhá část se zabývá samotnou obsahovou stránkou studia němčiny. Nachází se zde sada uzavřených otázek s jednou možností odpovědi, která se zaměřuje na hodnocení výuky z hlediska množství vyučovaných předmětů, rozsah výuky, hloubku probíraného učiva či jeho obsah. Otázky se navíc vztahují k nejrůznějším studijním oblastem, ať již jde o oblast literatury, lingvistiky, či oblast didaktiky. Koncepce takovýchto otázek umožnila zhodnotit „problematiku“ komplexněji. Oblasti byly totiž sestaveny tak, aby reflektovaly všechny stěžejní vzdělávací oblasti, které student běžného studia němčiny absolvuje. Vzdělávací oblastí kopírují, do značné míry, vzdělávací oblasti stanovené pro potřeby analýzy studijních programů, jež je součástí diplomové práce.

Tato první část výzkumu se soustřeďuje také na mimoškolní aktivity, jako pobyty v zahraničí či studium Erasmus+, která reflektuje nejen aktivitu studentů nad rámec povinností, nýbrž také schopnost kateder takové možnosti poskytovat.

Výzkum neopomíjí ani psychickou stránku respondenta. Obsahuje tak například otázku, v jakém období se respondent cítil v průběhu studia nejvíce vytížen, či jak byl

spokojen s vedením kvalifikační práce. Odpovědi na tyto otázky by totiž mohli dávat možnost lépe koncipovat budoucí studijní programy v nových akreditačních programech.

Závěrem je položena otázka s otevřenou odpovědí, která se zaměřuje na motivaci respondentů jít studovat učitelství němčiny na pedagogickou fakultu.

Třetí část výzkumu se, jak již bylo zmíněno, zaměřuje na studentské zázemí školy (fakulty, katedry), které nepřímo ovlivňuje, jak student studium vnímá a může mít vliv i na jeho studijní výsledky. Objevují se zde otázky, které zjišťují vybavenost prostor, jako například množství zásuvek v učebnách, možnost připojení k internetu či přítomnost odpočinkové místnosti. Doplnkovou otázkou je pak vyjmenování tří palčivých problémů fakulty (katedry), které jí brání v jejím rozvoji a zlepšování.

9. 4 Příprava výzkumu

V rámci přípravné fáze byl realizován **předvýzkum**, jehož cílem bylo upravit výzkumné otázky tak, aby byly naprosto relevantní i pro širokou škálu respondentů v hlavním výzkumu. Tento předvýzkum probíhal v měsíci lednu na vzorku menšího počtu studentů katedry germanistiky jihočeské univerzity. Realizace předvýzkumu se ukázala jako velmi důležitá. Vyšlo totiž najevo, že v magisterském studiu studují pouze tací studenti, kteří již mají jasnou vizi se učiteli opravdu stát a jedná se tak pouze o ty studenty, které studium zajímá a tudíž jim vyhovuje. Původní plán realizovat ostrý výzkum pouze mezi studenty magisterského stupně se tak ukázal jako nedostatečný a nicneříkající. Proto jsem se rozhodl tento širší výzkum realizovat i v rámci bakalářských stupňů, ve kterých mohou mít studenti poněkud odlišné názory na průběh vzdělávání učitelů němčiny.

Pro naplnění cílů výzkumu a případnou další práci s těmito výsledky tak bylo nutné posoudit studium germanistiky komplexně v návaznosti na jednotlivé ročníky či jednotlivé vědní disciplíny v rámci obou stupňů vzdělávání.

9. 5 Výzkumný vzorek a sběr dat

Výzkum byl studentům distribuován v období od 20. února 2020 do 13. dubna 2020. Celkem se zúčastnilo 133 respondentů ze všech oslovených univerzit.

Po usnesení Vlády České republiky č. 194, která v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona

č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky vyhlásila pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví nouzový stav od 12. března 2020 na dobu 30 dnů, došlo v rámci opatření k následnému uzavření vysokých škol. **Toto opatření vedlo k přímému ovlivnění průběhu sběru dat výzkumu,** a tedy i k ovlivnění výsledků. K naplnění očekávaných cílů tak došlo v omezené míře.

I přes tuto skutečnost však můžeme výsledky považovat za částečně validní, schopné poukázat na tendence ve vzdělávání studentů germanistiky, jejich představy o způsobu výuky a jejich „spokojenost“.

9. 6. Výsledky výzkumu

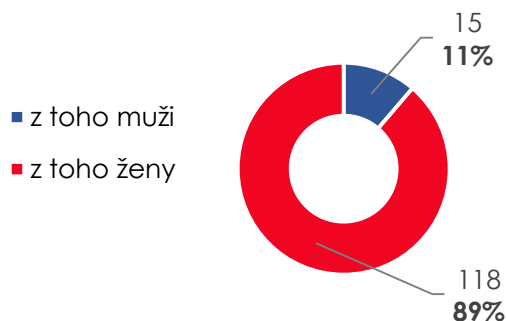
Tato kapitola interpretuje výsledky výzkumu na základě získaných dat. Pro lepší přehlednost je interpretace rozdělena do tří částí podle struktury samotného výzkumu.

9. 6. 1 Vstupní část výzkumu

Otázka 1: Pohlaví respondenta

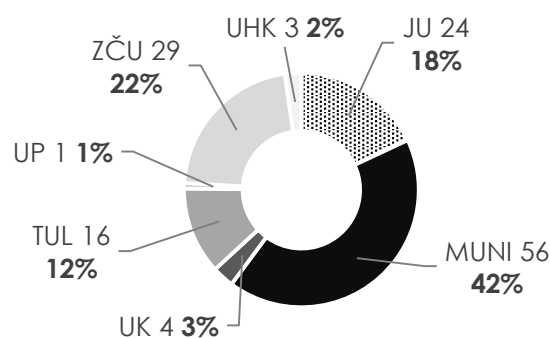
Jak již bylo zmíněno, soustředila se první část na zjištění základních informací o respondentovi. Z výsledků je patrné, že se u většiny zúčastněných respondentů jednalo o ženy. Muži tvořili pouze 11 % z celkového počtu 133 respondentů, nominálně o 15 respondentů.

Graf k otázce 1:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

Graf k otázce 2:

Otázka 2: Domácí univerzita respondenta

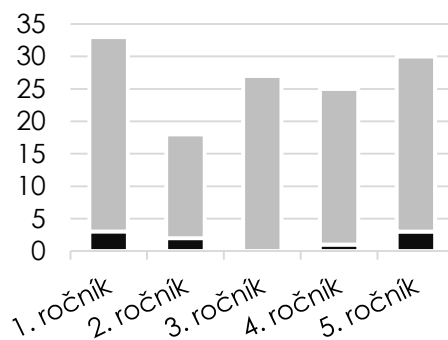
Druhá, podstatně důležitější otázka se zaměřovala na to, odkud daný respondent pochází, resp. jaká je respondentova domácí univerzita. I přes ztížené podmínky sběru dat, které ovlivnila nastalá mimořádná situace, se podařilo zajistit zástupce každé univerzity. Vidíme tak, že nejmenší zastoupení, co do počtu respondentů v rámci jedné univerzity, má ve výzkumu Univerzita Palackého v Olomouci. V rámci této univerzity se dotazníkového šetření zúčastnil pouze jeden respondent. Naopak největší množství zúčastněných pozorujeme z Masarykovy Univerzity v Brně, kde se do vyplnění výzkumu zapojilo celkem 56 respondentů, což je 42 % z celkového počtu zúčastněných.

Otázka 3: Aktuální ročník studia (AR 2019/20)

Poslední ze sady vstupních otázek zjišťovala aktuální ročník studia, resp. semestr studia. Z výsledků je patrné, že drtivá většina studentů se aktuálně nachází v letním semestru některého z ročníků. Navštěvují tedy 2., 4., 6., 8., nebo 10. semestr.

Nejvíce respondentů odpovídalo v prvním a posledním ročníku studia, celkem 33, resp. 30. Nejméně zastoupený je pak v rámci šetření druhý ročník studia s 18 respondenty. I tak lze v zásadě říci, že je rozložení respondentů napříč ročníky poměrně vyrovnané. Výsledky výzkumu jsou tak z tohoto hlediska objektivní a vyvážené.

Graf k otázce 3:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

9. 6. 2 Obsahová stránka studia němčiny

Následující část je částí nejdůležitější. Interpretace poskytuje pohled studentů na obsahovou část jejich studia, nejen z celkového pohledu (vždy koláčový graf), ale také z pohledu jednotlivých univerzit (graf sloupcový). Tento graf poskytuje možnost srovnání v rámci samotné univerzity, což může být důležité při případném posuzování „kvality“

jednotlivých pracovišť.

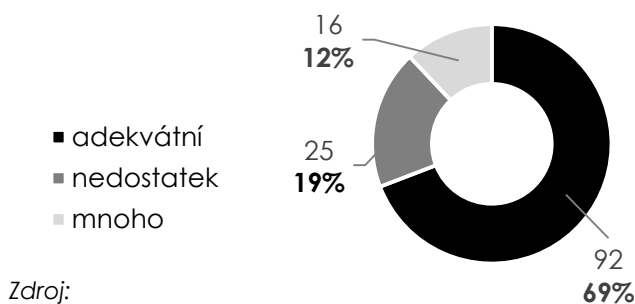
Ve výzkumu bylo dotazováno na několik klíčových vědních disciplín, které můžeme pro přehlednost rozdělit do vzdělávacích oblastí, které byly v rámci diplomové práce nadefinovány při zpracování analýzy studijních programů. Proto jsou i v této části výzkumu interpretovány výsledky odpovědí otázek 5, 6 a 7 pospolu podle jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Z hlediska meziuniverzitního srovnání dochází k interpretaci pouze některých univerzit, a to JU, MUNI, TUL a ZČU. V rámci ostatních univerzity se výzkumu účastnili pouze jednotky respondentů a srovnání by tak nemělo vypovídající hodnotu.

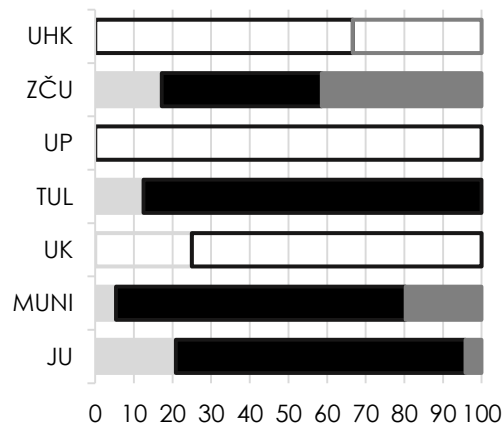
Otázka 4: Je pro tebe množství vyučovaných předmětů němčiny adekvátní?

92 respondentů, což je téměř 70 % z celkového počtu, uvedlo, že množství předmětů je adekvátní. Poměrně velký počet 25 (19 %) však zároveň uvedlo, že je množství předmětů nedostatečné. Zbýlých 12 % respondentů tvrdí, že je předmětů mnoho.

Graf k otázce 4:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

V rámci meziuniverzitního srovnání jsou se skladbou předmětů nejvíce spokojeni studenti Technické univerzity v Liberci. Žádný student zde zároveň neuvedl, že by byl počet předmětů nedostačující. Největší podíl studentů v rámci jedné univerzity, který vnímá počet předmětů jako přemrštěný, je Jihočeská univerzita, 21 %.

Otázka 5: U kterých předmětů (oblastí) bys navýšil/a nebo omezil/a rozsah výuky (počet hodin)?

Otázka 6: Vyhovuje ti obsah vyučované látky v předmětech?

Otázka 7: Vyhovuje ti hloubka probíraného učiva v předmětech?

Výsledky otázek 5, 6 a 7 jsou interpretovány hromadně v rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí, které byly v diplomové práci definovány již dříve. Jsou jimi oblast literatury, oblast lingvistiky, oblast didaktiky, oblast jazykových cvičení, oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe.

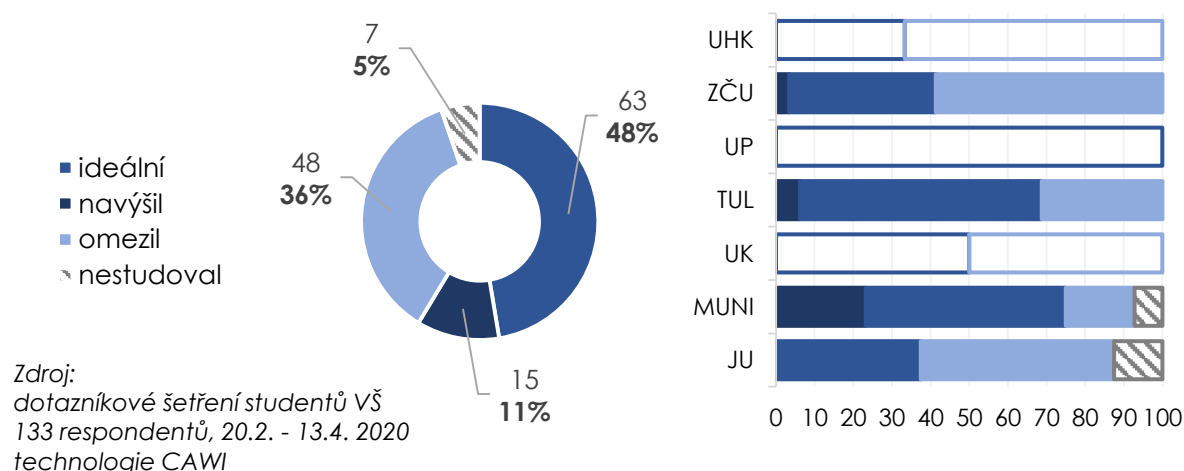
Možnosti odpovědí na tyto otázky byly vždy uzavřené s jednou možnou. I vzhledem k tomu, že se v otázkách objevují i disciplíny, které studenti absolvují ve vyšších ročnících, bylo nutné možnosti odpovědi rozšířit také o odpověď: předmět (oblast) jsem nestudoval/a.

Oblast literatury

Oblast literatury patří mezi studenty k často diskutovaným vědním disciplínám. I přesto, že je literatura velmi důležitou vzdělávací oblastí studia, studenti ji často nepřikládají velký význam a považují její množství za zbytečně velké. Tyto teze a debaty, kterých jsem byl sám svědkem, se v rámci výzkumu částečně potvrdily.

Graf k otázce 5:

Literatura

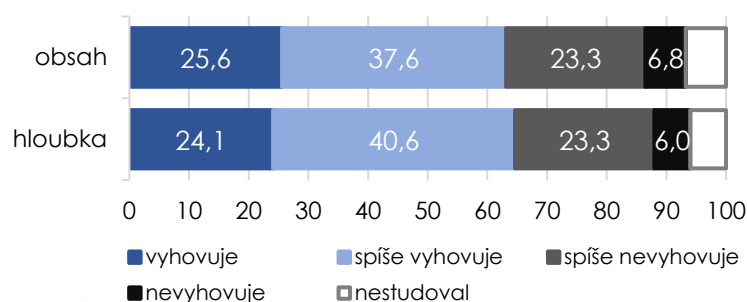
Na rozdíl od jiných vzdělávacích oblastí, jak je uvedeno níže, se zde totiž poměrně velké procento respondentů vyslovilo pro omezení výuky literatury v rámci studia němčiny, celkem 36 % (48). O něco větší počet pak považuje rozsah časové dotace literatury za adekvátní, 48 %. Pouze 11 % respondentů by výuku literatury ještě navýšilo.

V rámci meziuniverzitního srovnání je pak nejvíce studentů spokojeno s rozsahem výuky literatury na Technické univerzitě v Liberci, téměř 63 %. Naopak téměř 60 % studentů Západočeské univerzity by studium literatury omezilo. Nejvíce o navýšení časové dotace žádají studenti Masarykovy Univerzity, přes 20 % z nich.

Z hlediska literatury vnímá převážná část respondentů její obsah za vyhovující nebo spíše vyhovující. Pouze 7 % respondentů uvedlo, že není spokojena s obsahem látky

předmětu. Podobně odpovídali i u otázky, která se dotazovala na hloubku probíraného učiva. Celkem 40 % uvedlo, že je s hloubkou probíraného učiva spíše spokojeno, spíše nespokojeno je naopak 23 % respondentů.

Graf k otázce 6 a 7:
Literatura

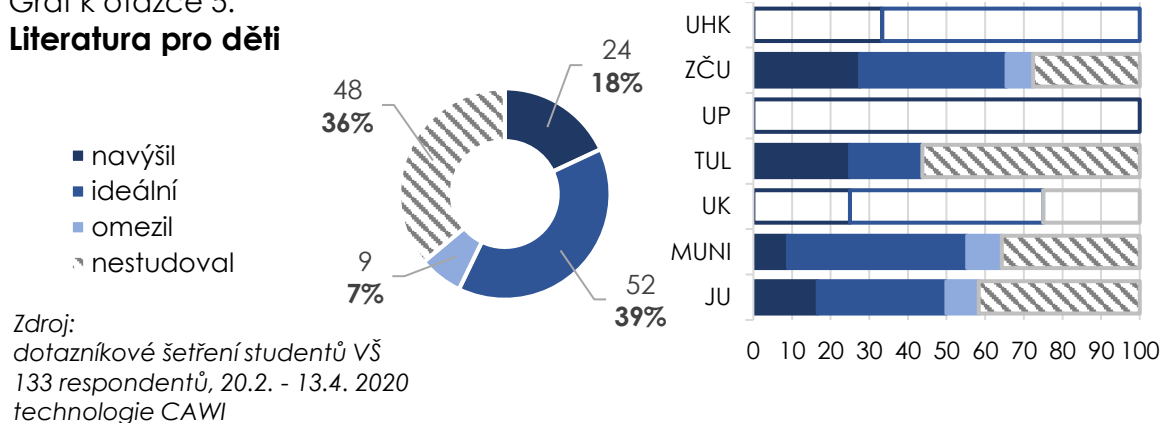

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

V rámci oblasti literatury bylo dotazováno na jednu konkrétní vědní disciplínu. I podle analýzy studijních programů jednotlivých univerzit, kterou jsem v rámci přípravy učinil, ne všechny tento předmět mezi povinnými předměty realizují. Tímto předmětem je *Literatura pro děti*. V rámci Jihočeské univerzity se tato disciplína realizuje v navazujícím magisterském studiu. Vzhledem k tomu, že se výzkumu účastnilo velké množství studentů nižších ročníků, je procento studentů, kteří předmět neabsolvovali poměrně vysoké. Bohužel však není možné rozlišit, zda se jedná o studenty, kteří ještě předmět neabsolvovali, nebo ty, kteří jej nemají ani ve studijním programu.

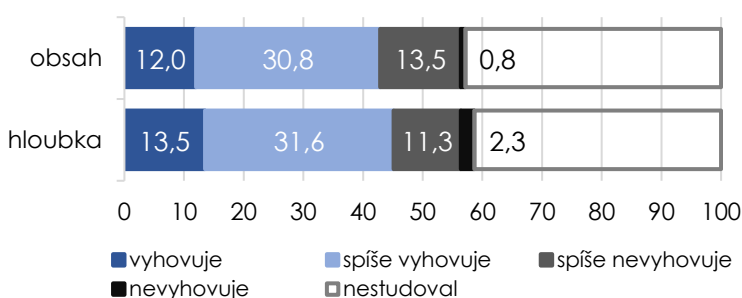
39 % respondentů, kteří předmět absolvovali tvrdí, že je časová dotace této disciplíny ideální. Menší procento z nich, by pak výuce vyčlenily větší prostor. Takovýchto respondentů je 18 %. Pouze 7 % respondentů by výuku omezilo.

Graf k otázce 5:
Literatura pro děti

V rámci meziuniverzitního srovnání je největší procento spokojených studentů, kteří studiem tohoto předmětu prošli na Masarykově univerzitě v Brně, zhruba 70 %. Nejvíce by výuku navýšili studenti Západočeské univerzity v Plzni. Z počtu studentů, kteří předmět absolvovali, je to zhruba 40 %. Poměr hlasů k omezení výuky je napříč univerzitami podobný a drží se u 10 % z počtu studentů, kteří předmět ve studijním programu dané univerzity absolvovali.

Graf k otázce 6 a 7:
Literatura pro děti

Vnímání obou faktorů, obsahu látky a hloubky probíraného učiva je u respondentů velmi podobné. Zhruba 13 % z celkového počtu respondentů si myslí, že je obsah a hloubka učiva literatury pro děti vyhovující.

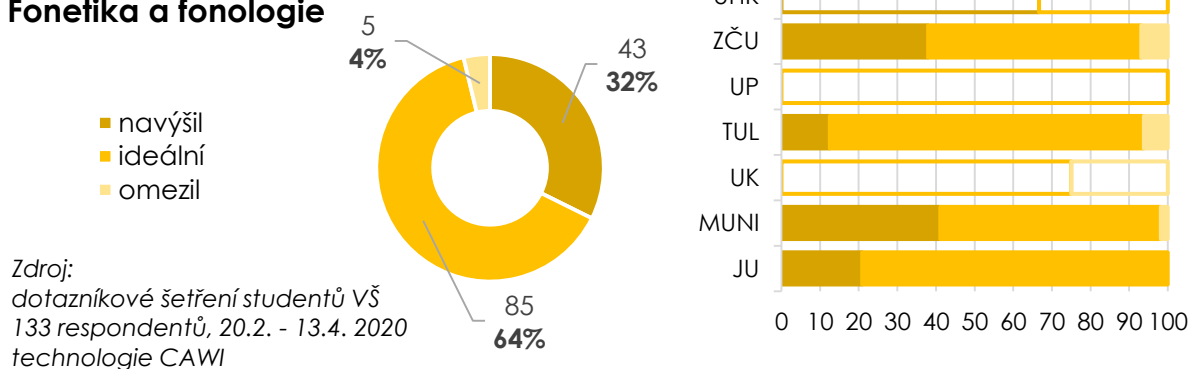
Stejně množství studentů si pak myslí, že obsah a hloubka látky je spíše nevyhovující. Většina z respondentů, kteří daný předmět absolvovali je však s těmito faktory spíše nebo zcela spokojena, dohromady zhruba 70 %.

Oblast lingvistiky

Oblast lingvistiky v sobě schovává několik důležitých disciplín, které jsou pro učitele němčiny nezbytné. Důležitost této oblasti se potvrdila i na výpovědích respondentů, kteří v převážné většině z nich považují časovou dotaci předmětů za ideální či vyžadují jeho navýšení.

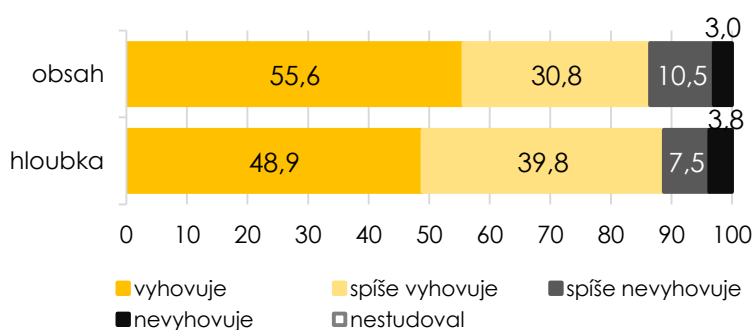
Graf k otázce 5:

Fonetika a fonologie

Vzorným příkladem je toho předmět fonetiky a fonologie, kde by pouze 4 % z celkového počtu respondentů výuku tohoto předmětu omezilo. Zbylých 64 % je s rozsahem spokojeno a dokonce 32 % z nich by výuku fonetiky a fonologie ještě navýšilo. Z celkového počtu se jedná o 43 respondentů. V rámci meziuniverzitního srovnání je nejvíce studentů s množstvím času stráveným studiem fonetiky a fonologie spokojeno na Technické univerzitě v Liberci, téměř 82 %. Následuje Jihočeská univerzita s 80 %. Podobné procento studentů by časovou dotaci navýšilo na Západočeské univerzitě a Masarykově univerzitě, zhruba po 40 %.

Graf k otázce 6 a 7:
Fonetika a fonologie

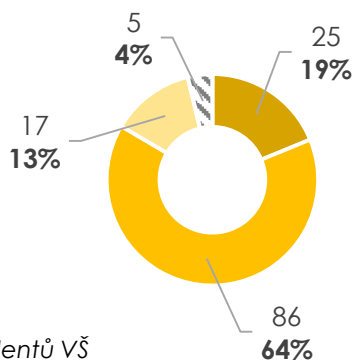
respondenti podobně. Více studentům vyhovuje hloubka učiva v předmětu než jeho obsahová stránka. Téměř 14 % respondentů nevyhovuje nebo spíše nevyhovuje obsah předmětu, 11 % pak jeho hloubka.

Morfologie je další vědní disciplínou, kterou respondenti považují za důležitou. Celkem 64 % z nich považuje časovou dotaci předmětu za ideální. Dalších 19 % by věnoval morfologii ještě více času. O něco nižší počet respondentů (17) 13 % by výuku morfologie omezil.

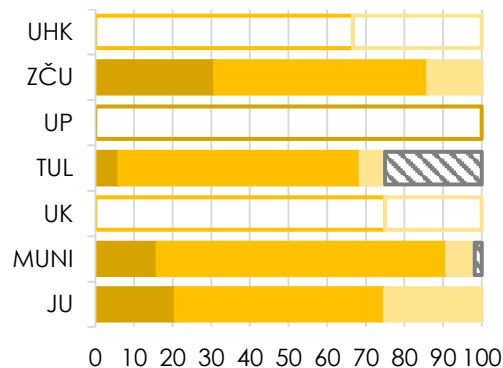
Graf k otázce 5:

Morfologie

- navýšil
- ideální
- omezil
- nestudoval

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020

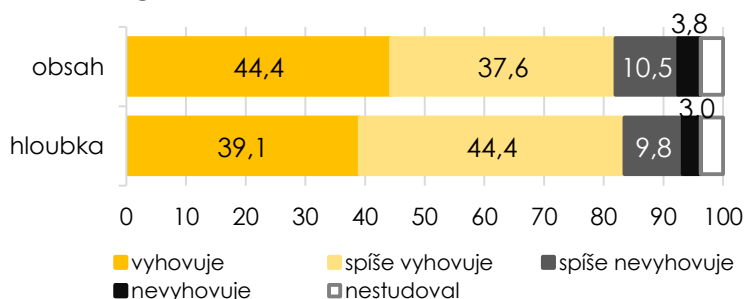

V rámci meziuniverzitního srovnání je nejvíce studentů spokojeno s rozsahem výuky na Masarykově univerzitě. Západočeská univerzita by naopak výuku posílila. Ze zkoumaných univerzit by zhruba 22 % studentů Jihočeské univerzity výuku morfologie omezilo.

Obsah i hloubka předmětu morfologie respondentům vyhovuje přibližně stejně. U obsahové stránky je však podíl respondentů, kteří jsou naprosto spokojeni s obsahem o 5 % vyšší než u otázky týkající se hloubky učiva. Negativní postoj má z hlediska obsahu předmětu zhruba o 2,5 % studentů více než u zkoumané hloubky.

Graf k otázce 6 a 7:

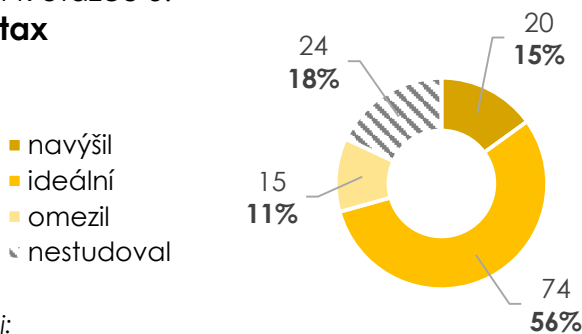
Morfologie

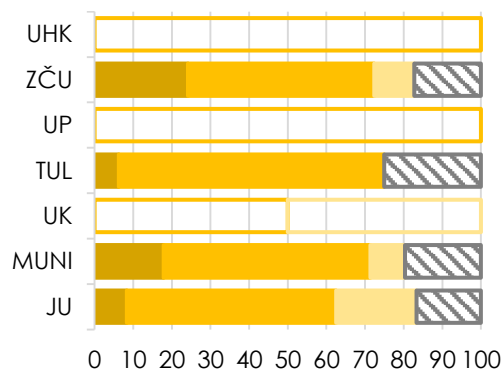
Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Studium Syntaxe je zaměřeno na Jihočeské univerzitě do vyšších ročníků. 18 % z celkového počtu respondentů se tak s tímto předmětem ještě nesetkalo, jak vypovídá následující graf. Studenti, kteří studiem syntaxe prošli, jsou však s rozsahem výuky převážně spokojeni, 56 %. 15 % respondentů by pak výuku této disciplíny navýšilo, 11 % naopak omezilo.

Graf k otázce 5:
Syntax

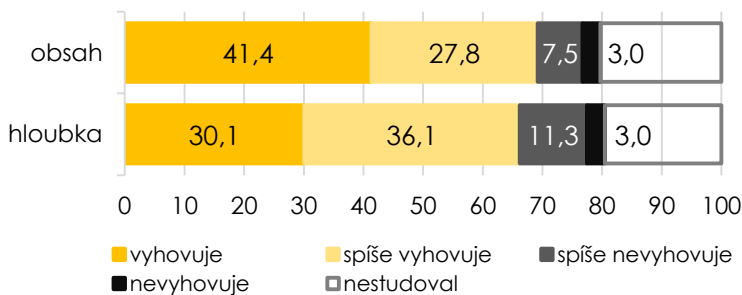

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020

V rámci meziuniverzitního srovnání je nejvíce studentů s výukou a jejím rozsahem spokojeno na Technické univerzitě v Liberci. Největší omezení žádají studenti Jihočeské univerzity. Takových studentů je z dotčené univerzity zhruba 20 %. Po rozšíření výuky z hlediska časové dotace pak volají především studenti Západočeské univerzity, přes 20 %.

Graf k otázce 6 a 7:
Syntax

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

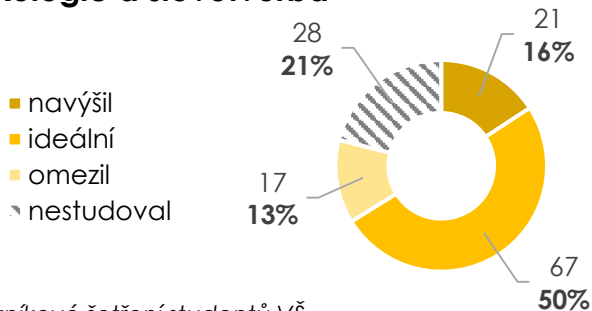
Syntax je vnímána o něco lépe z hlediska obsahové stránky. Naprosto spokojeno je téměř 42 % z celkového počtu respondentů. Spíše spokojeno 28 %, pouhých 10 % s obsahem předmětu spokojeno není. V případě hloubky probraného učiva

předmětu je naprosto nebo spíše spokojeno celkem 66 % respondentů, zbytek hodnotí otázku negativně. Za zcela nevyhovující označuje hloubku předmětu pouze 3 % respondentů.

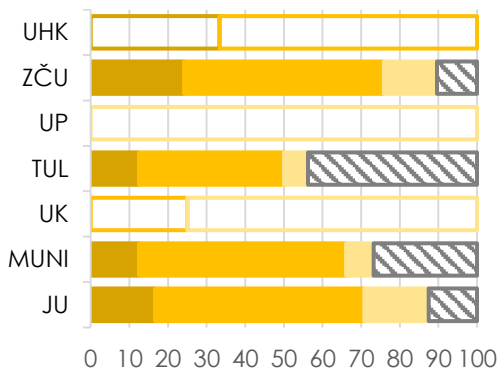
Posledním zkoumaným předmětem v oblasti lingvistiky je předmět lexikologie a slovo tvorby. Tento předmět absolvovalo 80 % z celkového počtu respondentů. Celých 50 % všech respondentů považuje rozsah výuky za adekvátní (67). Podobný počet studentů by pak výuku omezilo, nebo naopak navýšilo. V číslech se jedná o 17, resp. 21 respondentů, což je v procentuálním vyjádření 13%, resp. 16 %.

Graf k otázce 5:

Lexikologie a slovo tvorba

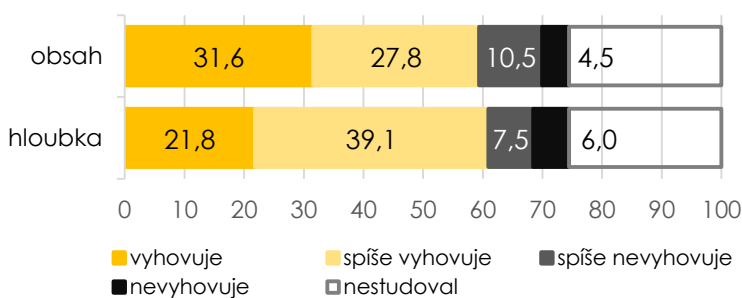
Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020

V rámci meziuniverzitního srovnání je s tímto předmětem spokojeno nejvíce studentů z Jihočeské univerzity. Přes 54 % z celkového počtu respondentů JU, tedy 13 z 24. Nejvíce o navýšení tohoto předmětu žádají studenti Západočeské univerzity. Hlasů k omezení výuky je napříč univerzitami podobný počet.

Graf k otázce 6 a 7:

Lexikologie a slovo tvorba

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

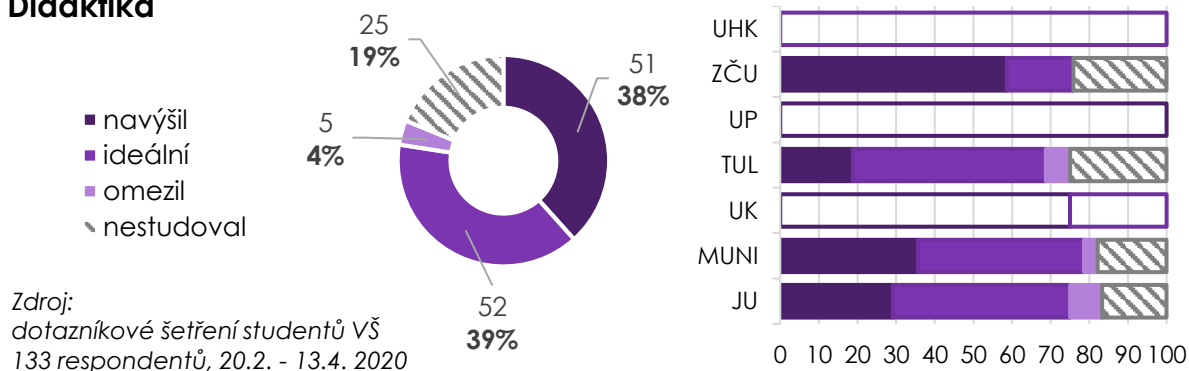
Lexikologii a slovo tvorbu hodnotí studenti převážně kladně. Opět jsou zde studenti více spokojeni s obsahem, resp. je zde vyšší procento respondentů, kteří obsah výuky označili za vyhovující, 31,6 %. Zároveň však více respondentů

považuje obsahovou složku za spíše či zcela nevyhovující, dohromady přesně 15 % z celkového počtu respondentů. Hloubku probíraného učiva hodnotí téměř 40 % za spíše vyhovující. Vidíme zde tedy větší možnost zlepšení v tomto ohledu.

Oblast didaktiky

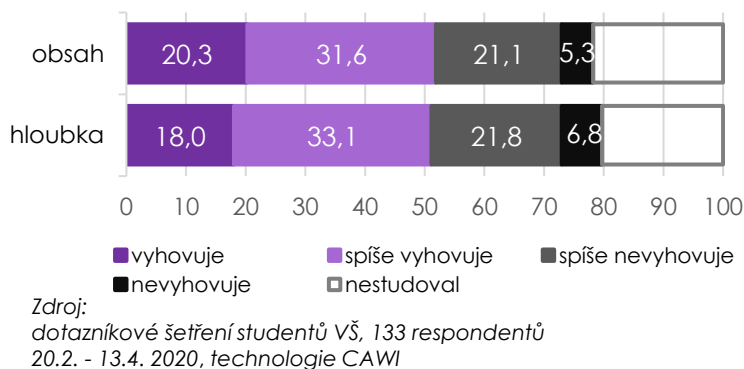
Tato oblast patřila z hlediska časové dotace v rámci studia na Jihočeské univerzitě k méně zastoupeným oblastem. Výsledky výzkumu tak nejsou nijak překvapující. Z grafu lze totiž vidět, že velké množství studentů by uvítalo navýšení časové dotace této vzdělávací oblasti. Procentuálním vyjádřením se jedná dokonce o téměř totožný počet studentů, kteří jsou s rozsahem výuky spokojeni. 51 respondentů (38 %) si tedy přeje výuku navýšit, 52 studentů (39 %) je s časovou dotací předmětu spokojeno. Pouze 4 % všech respondentů by výuku didaktiky omezilo.

Graf k otázce 5:
Didaktika

V meziuniverzitním srovnání by ze zkoumaných univerzit nejvíce o rozšíření výuky stáli studenti Západočeské univerzity, zhruba 70 % z počtu studentů, kteří didaktické disciplíny již absolvovali. V každé další univerzitě převažuje nadpoloviční spokojenost s rozsahem výuky.

Graf k otázce 6 a 7:
Didaktika

Téměř totožně hodnotí studenti z hlediska obsahu a hloubky předmět didaktiky. Zhruba 19 % respondentů je s obsahovou částí i s hloubkou probíraného učiva spokojeno zcela, 32 % spíše spokojeno. Poměrně velká část z respondentů, kteří však předmětem prošli, má opačný názor, zhruba 40 %. Z toho za zcela

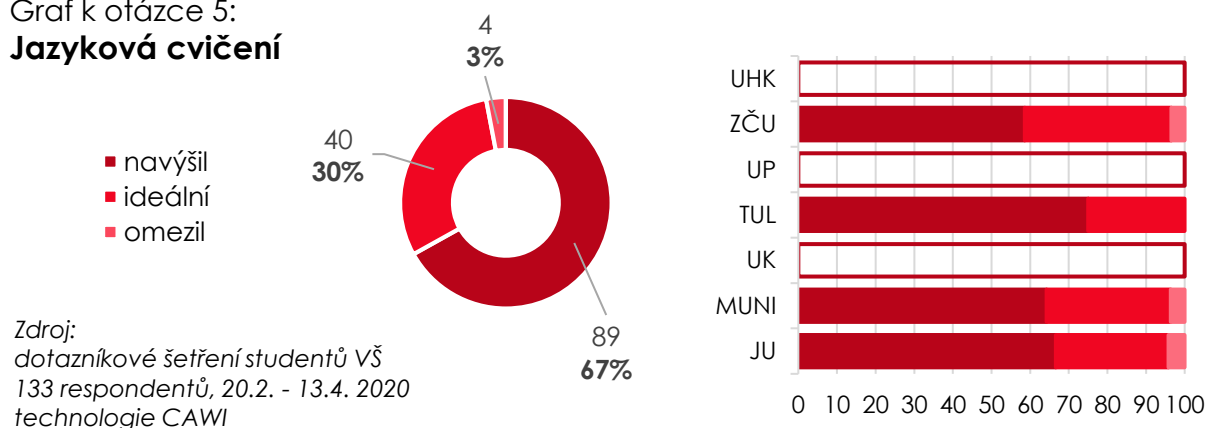
nevyhovující označuje předmět pouze menšina studentů, a to zhruba 5,5 % z celkového počtu respondentů, zhruba 11 % pak z počtu studentů, kteří předmět absolvovali.

Oblast jazykových cvičení

Jazyková cvičení se alespoň z pohledu přípravy učitelů v předchozích desetiletích na Jihočeské univerzitě ukazovala jako stěžejní vědní disciplína, které bylo věnováno velké množství času. O to zajímavější je pozorovat výsledky výzkumu, které nejen, že jejich důležitost potvrzují, zároveň však stále poukazují na nedostatek prostoru, kterému se této vzdělávací oblasti ve studiu dostává.

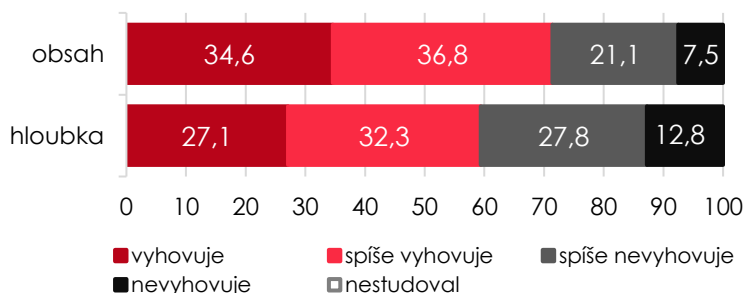
Jak je z grafů patrné, jazyková cvičení se, stejně jako v případě katedry germanistiky na Jihočeské univerzitě, realizují ve většině ročníků daného studia, protože všichni respondenti tento předmět absolvovali. I přesto, že jsou jazyková cvičení významným prvkem výuky, přálo by si celých 67 % respondentů navýšení časové dotace předmětu. To je velmi zajímavý ukazatel, který jasně říká, jak moc je pro studenty učitelství německého jazyka důležité praktické použití jazyka a konverzace v průběhu studia. Pouze 3 % respondentů pak považuje rozsah výuky jazykových cvičení za přílišný a přeje si její omezení. Zbylých 30 % je pak spokojeno se současným stavem výuky předmětu.

Graf k otázce 5:
Jazyková cvičení

V rámci meziuniverzitního srovnání je tedy jasné, které tendence budou na všech univerzitách převažovat. Podíváme-li se na problematiku z druhé strany, pak by si navýšení časové dotace jazykových cvičení nejméně přáli studenti Západočeské univerzity. O

Graf k otázce 6 a 7:
Jazyková cvičení

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

navýšení zde i přesto žádá téměř 60 % zúčastněných respondentů.

U jazykových cvičení lze vnímat větší rozdíl mezi spokojeností s obsahovou stránkou studia a hloubkou probíraného učiva. O 10 %

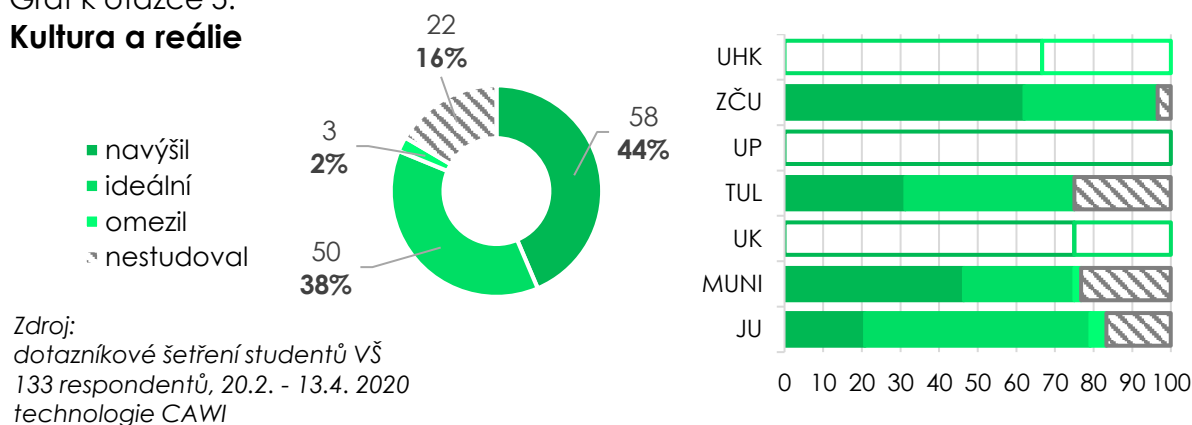
respondentů více je spokojeno s obsahovou stránkou studia, celkem asi 70 %, z toho dokonce téměř 35 % vyhovuje obsah zcela, 37% vyhovuje spíše. 28 % respondentů obsahová stránka spíše nevyhovuje nebo nevyhovuje vůbec.

S hloubkou probíraného učiva není u jazykových cvičení spokojeno výrazně více studentů, téměř 40 %. Přičemž za zcela nevyhovující označuje hloubku učiva skoro 13 % z celkového počtu respondentů. Méně respondentů je oproti obsahové stránce spokojeno s hloubkou, a to 27 %. Ostatním 32 % respondentů hloubka učiva spíše vyhovuje.

Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

Poslední z definovaných vzdělávacích oblastí se soustředí na doplňkové vědní disciplíny, které však dotváří osobnost učitele německého jazyka. Mezi takové disciplíny patří například Kultura a reálie. Ačkoli přímo s jazykem nesouvisí, je i tato oblast velmi důležitá pro rozvoj kompetencí učitele němčiny.

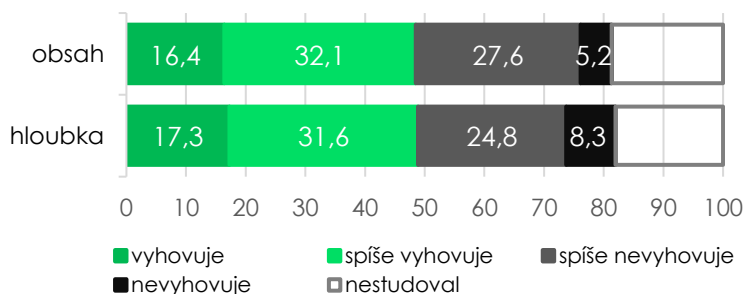
Graf k otázce 5:
Kultura a reálie

Z celkového počtu 133 respondentů považuje tento předmět a jeho rozsah za ideální 38 % z nich. O více než 6 % více respondentů by naopak časovou dotaci předmětu navýšilo a přijde jim nedostačující. Pouze 2 % dotázaných odpovědělo, že by výuku tohoto předmětu omezilo. 22 respondentů pak předmět zatím nestudovalo nebo není v nabídce povinných předmětů.

V rámci meziuniverzitního srovnání jasně vyplývá, že nejvíce jsou s rozsahem předmětu spokojeni na Jihočeské univerzitě. Tak to cítí přes 58 % z celkového počtu respondentů z příslušné univerzity (z 24). O navýšení časové dotace naopak nejvíce žádají studenti Západočeské univerzity, zhruba 60 %.

Graf k otázce 6 a 7:
Kultura a reálie

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Vnímání obsahu a hloubky učiva je u tohoto předmětu téměř totožné. Více než 50 % respondentů, kteří předmět absolvovali, hodnotí tyto faktory jako vyhovující či spíše vyhovující. Zhruba 25 %, tentokrát z celkového počtu respondentů, považuje obsah a

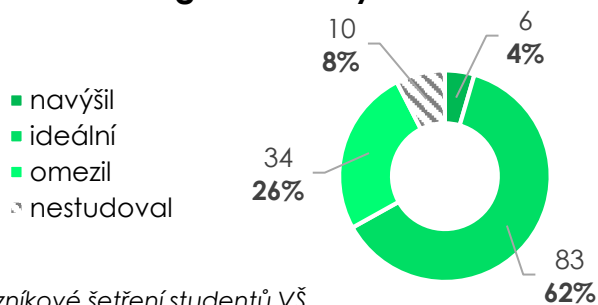
hloubku předmětu za spíše nevyhovující, dalším 7 % pak nevyhovuje vůbec.

Úvod do germanistiky je předmět, ve kterém se studenti dozívají základní a vstupní informace o studiu němčiny, nárocích studia a pomáhá jim se ve studiu zorientovat. Je proto považován za neméně důležitou vědní disciplínu.

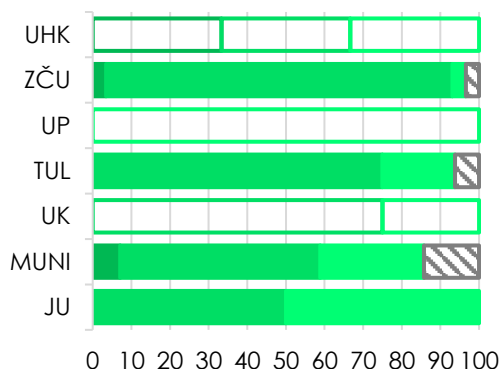
Z výsledků výzkumu vyplývá, že přes 60 % respondentů je s rozsahem výuky tohoto předmětu spokojeno. Vůbec poprvé ze všech dotazovaných disciplín, v této převažuje názor o omezení rozsahu výuky. V číslech se k tomuto názoru staví přes 26 % všech respondentů. Naopak pouze 4 % respondentů by si přálo časovou dotaci předmětu ještě navýšit. Zbylých 10 % předmětem neprošlo.

Graf k otázce 5:

Úvod do studia germanistiky

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

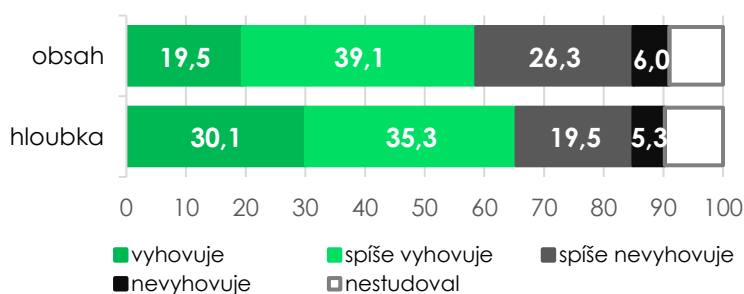
V rámci meziuniverzitního srovnání lze pozorovat největší „hnutí“ pro omezení výuky tohoto předmětu v rámci Jihočeské univerzity. Nikdo z této univerzity si zároveň nepřál

časovou dotaci předmětu navýšit. Nejvíce studentů spokojených s rozsahem výuky je pak na Západočeské univerzitě, přesně 89,7 %.

Vnímání obsahu a hloubky předmětu Úvod do studia germanistiky se u respondentů výrazně liší. Více jsou studenti spokojeni s jeho hloubkou nežli obsahem, a to zhruba o 8 %. Největší rozdíl je i z grafu patrný u odpovědí vyhovuje. Obsahová stránka předmětu zcela vyhovuje 19,5 % respondentů, zatímco hloubka dokonce 30 %. Za spíše vyhovující hodnotí respondenti obsah i hloubku v podobném poměru a to 39 %, resp. 35 %.

Graf k otázce 6 a 7:

Úvod do studia germanistiky

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Analogicky vyplývá, že více studentů, kterým náplň výuky nevyhovuje, se nachází v obsahové stránce. Tam celkem 26 % z celkového počtu respondentů shledává obsah předmětu za spíše nevyhovující. Jak v případě obsahu, tak hloubky učiva je

s těmito faktory nespokojeno zhruba 5,5 % respondentů.

Otázka 8: Do jakého semestru bys zařadil/a první povinnou pedagogickou praxi?

V přípravné fázi výzkumu jsem zjistil, že se absolvování první povinné pedagogické praxe na některých univerzitách liší v závislosti na jejich studijních programech. Obecně můžeme napříč univerzitami rozdělovat pedagogickou praxi na průběžnou a souvislou. V té průběžné se student účastní převážně náslechoových hodin, hodnotí výstup provádějícího učitele, zaměřuje se na problém klimatu třídy, chování žáků, práci se žáky s IVP. Součástí praxe bývá taktéž vedení jedné či více ukázkových hodin samotným studentem. Souvislá praxe je pak realizována na základní škole v delším časovém horizontu, kdy student sám vede výukové hodiny pod dohledem zkušeného učitele.

Univerzity realizují pedagogické praxe v různém rozsahu i ročnících studia. Například Západočeská univerzita realizuje podle interního zdroje Portálu ZČU povinnou

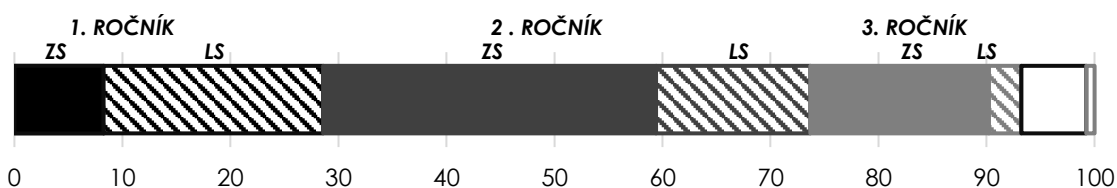
pedagogickou praxi v letním semestru prvního ročníku navazujícího studia v rozsahu 10 hodin. Ve stejném ročníku zařazuje souvislou praxi i Univerzita Karlova stejně jako Univerzita v Hradci Králové, která však nemá pevně stanovené období jejího absolvování. Stanoven je pouze rozsah praxe 4 týdny. V rámci prvního ročníku magisterského studia nabízí tato univerzita také průběžnou praxi (UK, 2009 a UHK, 2020).

Masarykova univerzita realizuje v rámci povinných předmětů praxi dokonce už v rámci bakalářského studia. Studenti se zapojují do tzv. asistentské praxe – doučování, kterou absolvují v rozsahu 60 hodin ve 2. ročníku. Součástí povinné asistentské praxe je také asistentská praxe – asistent pedagoga, kterou student absolvuje ve třech semestrech (2 ZS, 2 LS, 3 ZS). Asistentskou praxi realizuje také UHK ve 3. ročníku bakalářského studia v rozsahu 30 hodin. Jihočeská univerzita pak v rámci studia povinných předmětů realizuje průběžnou i souvislou pedagogickou praxi v prvním a druhém ročníku navazujícího magisterského studia. (MU, 2020)

Důležité je zmínit, že se jedná o praxi v rámci povinných předmětů!

Otázka pedagogické praxe patří obecně mezi nejdiskutovanější témata studentů. Z debat, kterých jsem byl účasten v průběhu studia, vyplývalo, že by si studenti přáli povinnou pedagogickou praxi dříve, než jak je v současnosti nastavena. Tento trend se potvrzuje i na zkoumání většího vzorku studentů.

Graf k otázce 8:

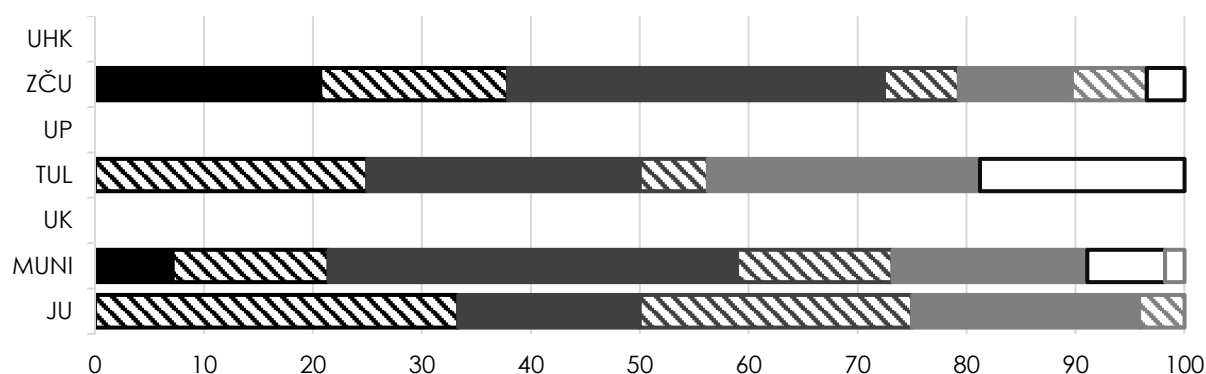
Zdroj: dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Přes 94 % respondentů uvedlo, že by se první povinná praxe měla realizovat v průběhu bakalářského studia, což neodpovídá současným studijním programům několika zkoumaných univerzit. Nejvíce studentů by si povinnou praxi přálo v zimním semestru druhého ročníku bakalářského studia, celkem 31 %. V tomto vzorku však odpovídalo mnoho respondentů Masarykovy univerzity, kteří povinnou praxi v tomto semestru již absolvují. Budeme-li brát v potaz pouze studenty ostatních univerzit, kteří mají povinnou praxi v jiných ročnících než druhém, pak by bylo nejvíce studentů pro zařazení první povinné

praxe již do druhého semestru studia. Z celkového počtu 133 respondentů by tedy necelých 30 % zařadilo praxi již do prvního ročníku, a to i přesto, že se podle dalších otázek výzkumu právě v tomto roce cítí pod největším tlakem.

Z mínění studentů se tak ukazuje zařazení povinné praxe jako palčivý problém. Zatím totiž převážná většina škola nabízí povinnou praxi právě až v magisterském studiu, což většina studentů považuje za špatný krok.

Graf k otázce 8: meziuniverzitní srovnání

Zdroj:

Dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů, 20. 2. – 13. 4. 2020, technologie CAWI

V rámci meziuniverzitního srovnání se k povinné praxi již v prvním ročníku přiklání nejčastěji studenti Západočeské univerzity, téměř 40 %. Naopak studenti Masarykovy univerzity si zařazení do prvního ročníku přejí nejméně ze všech oslovených univerzit. Nižší podíl studentů zastávajících praxi v prvním ročníku však přináší vyšší počet studentů, kteří požadují první povinnou praxi v ročníku druhém. Právě na Masarykově univerzitě je takovýchto studentů přes 55 %. Jediná univerzita, kde se neobjevuje ani jeden student, který by si přál zařadit povinnou praxi až v navazujícím magisterském studiu je Jihočeská univerzita. 25 % z těchto studentů by pak chtělo praxi ve třetím ročníku bakalářského studia. Naopak nejvyšší podíl studentů, kterým by povinná praxe v druhé etapě studia nevadila, jsou studenti Technické univerzity v Liberci.

Otázka 9: Jak jsi se cítil/a v průběhu studia nejvytíženější (pod největším stresem)?

Otázka 10: Který rok jsi zvládl/a pocitově nejsnáze?

I když spolu tyto dvě otázky zdánlivě souvisí, nelze mezi nimi hledat paralely. Z výzkumu totiž vyplývá, že i přesto, že se studenti cítí pod stresem, mohou daný ročník zvládnout pocitově nejsnáze. Taková myšlenka se zcela potvrzuje v případě prvního ročníku studia.

I přes to, že se přes 42 % z celkového počtu 125 respondentů, kteří na tuto otázku odpověděli, cítí právě v prvním ročníku bakalářského studia pod největším stresem, zároveň přesně polovina všech respondentů uvádí, že tento ročník zvládlo pocitově nejsnáze. Tento fakt se dá přisuzovat novému prostředí, nutnosti adaptovat se na zcela nové podmínky, způsob studia atd.

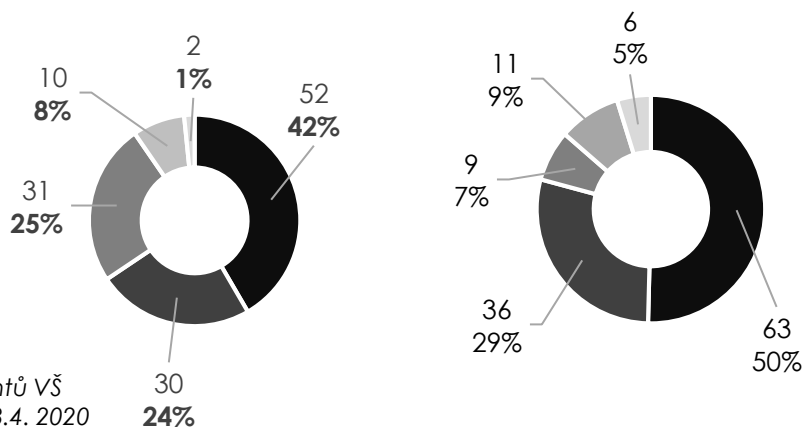
Opak lze pozorovat například u třetího ročníku bakalářského studia, který jako stresový považuje 25 % respondentů, což je druhý nejvyšší počet. Pocity se však vnímání tohoto ročníku u respondentů liší. Pouze 7 % respondentů totiž uvedlo, že 3. ročník zvládli z celého studia pocitově nejsnáze.

Graf k otázce 10:

Graf k otázce 9:

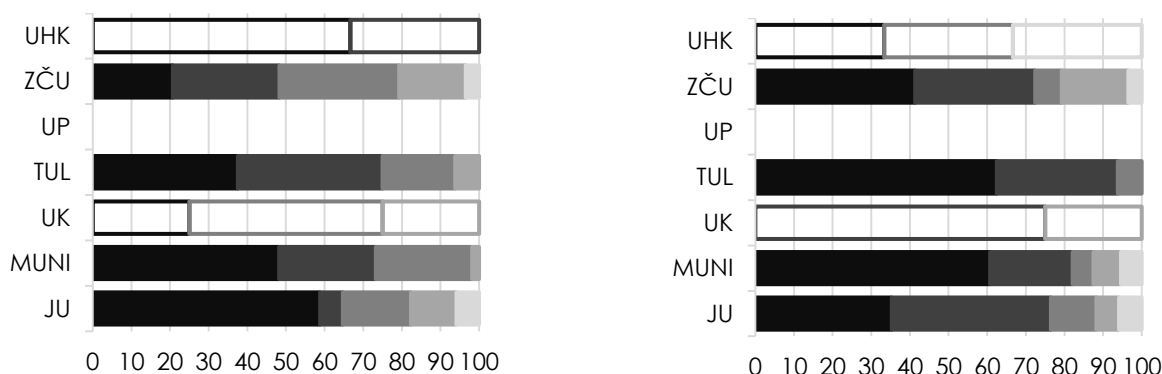
- 1. ročník
- 2. ročník
- 3. ročník
- 4. ročník
- 5. ročník

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
125 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

V rámci meziuniverzitního srovnání si lze všimnout, že většina studentů pocítovala největší stres v prvních třech letech studia. Z oslovených univerzit se pak pod největším stresem cítili studenti Jihočeské univerzity, téměř 60 %. Z hlediska druhého ročníku se nejvíce studentů v tomto období cítilo ve stresu na Technické univerzitě v Liberci, a to skoro 40 %. Naopak procentuálně nejvyrovnanější je rozložení tohoto faktoru na Západočeské univerzitě, kde se v jednom z prvních třech ročníků cítilo ve stresu vždy zhruba 20 – 25 % studentů.

Graf k otázce 9 a 10: meziuniverzitní srovnání

Zdroj:

Dotazníkové šetření studentů VŠ, 125 respondentů, 20. 2. – 13. 4. 2020, technologie CAWI

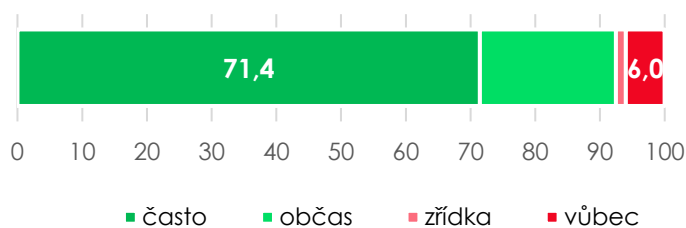
V celkovém měřítku jsme mohli pozorovat, že se studenti prvních ročníků cítili pod největším stresem. Zároveň ale podle nich zvládali tento ročník nejsnáze. Toto tvrzení neplatí v případě Jihočeské univerzity, jak je vidět z pravého grafu výše. V tomto případě totiž nejsnáze studovali studenti druhý ročník studia a cítili se zároveň pod nejmenším stresem ze všech ročníků. Neplatí tak paradox z celkového měřítko. Ze všech zkoumaných univerzit pak první ročník zvládli pocitově nejsnáze studenti Technické univerzity v Liberci, přes 60 %.

Otázka 11: Účastníš se přednášek?

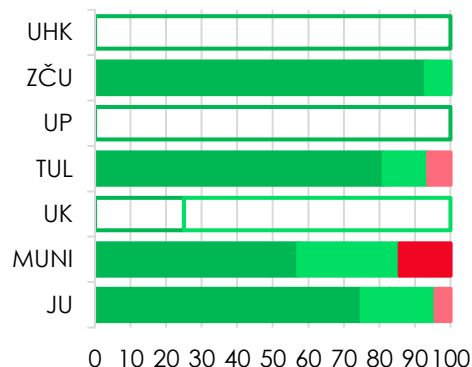
Z výzkumu vyplývá, že se převážná část studentů účastní nejen seminářů, ale také přednášek. Z celkového počtu respondentů se jedná o více než 90 %, přičemž 71 % uvedlo, že se přednášek účastní často. Pouze 6 % respondentů se přednášek neúčastní vůbec.

V rámci meziuniverzitního srovnání se nejvíce studentů často účastní přednášek na Západočeské univerzitě, kde je to více než 93 %. Všichni respondenti, kteří sdělili, že se přednášek neúčastní vůbec, studují na Masarykově univerzitě, zhruba 13 % z celkového počtu respondentů této univerzity.

Graf k otázce 11:

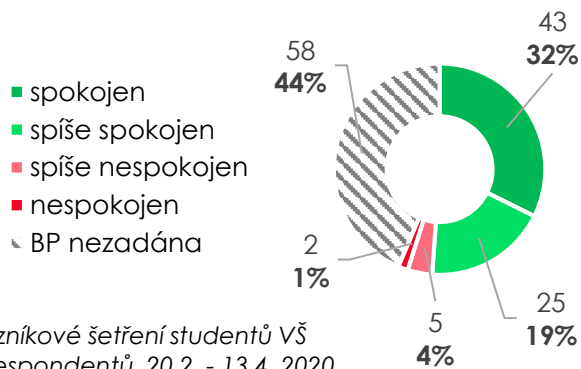
Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

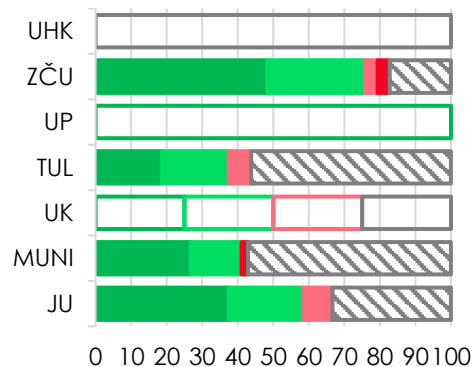
Otázka 12: S vedením bakalářské práce jsem byl/a:

Z odpovědí na tuto otázku vyplývá, že téměř 44 % nemá bakalářskou práci zadanou. Důvody jsou dány složením reprezentativního vzorku výzkumu, kdy přes 30 respondentů v současnosti studuje první ročník studia, či studují studium magisterské. Do této možnosti odpovědi spadají i studenti, kteří mají bakalářskou práci zadanou na jiné katedře. Ze zbylého počtu studentů, kteří mají bakalářskou práci zadanou nebo ji již absolvovali, bylo s jejím vedením spokojeno přes 65 %. Pouze 1 % respondentů s vedením bakalářské práce spokojeno nebylo vůbec.

Graf k otázce 12:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
133 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

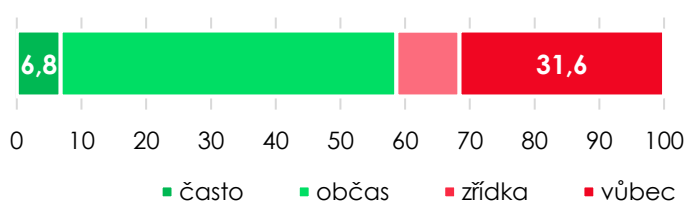
V rámci meziuniverzitního srovnání vidíme, že minimálně polovina studentů na každé z univerzit je s vedením bakalářské práce spokojena. U všech se ale také nachází i negativní ohlasy. Největší podíl negativních ohlasů nese těsně před Technickou univerzitou v Liberci, Jihočeská univerzita. Někteří zástupci Masarykovy univerzity a Západočeské univerzity

s vedením závěrečné práce nebyly spokojeni vůbec a to 1,8 %, resp. 3,4 % z počtu respondentů zmíněných univerzit.

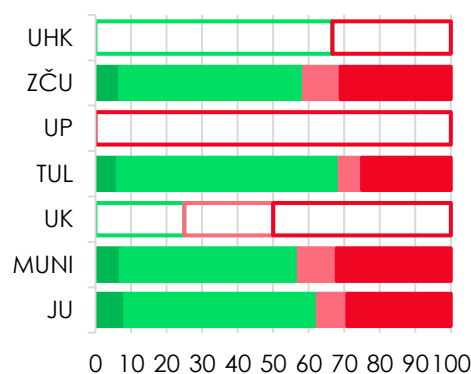
Otázka 13: *Komunikuješ s učiteli i mimo výuku?*

Komunikace s učiteli je důležitým faktorem v utváření zdravého kolektivu a vztahů s vyučujícími nejen v rámci rozvrhu, ale i mimoškolně. V otázce, zda studenti komunikují s učiteli i mimo výuku uvedlo téměř 60 % z nich, že ano. Pouze 7 % však komunikuje často. Zbýlých zhruba 53 % komunikuje s učiteli občas. Poměrně vysoké procento respondentů s učiteli nekomunikuje mimo rámec svých povinností vůbec, celkem 32 %.

Graf k otázce 13:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

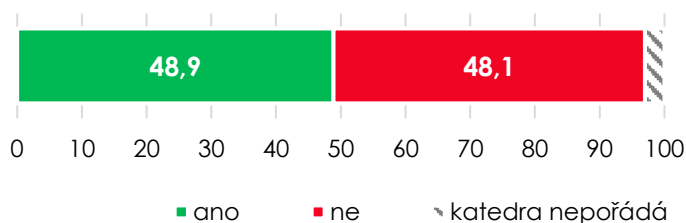
V rámci meziuniverzitního srovnání, že je četnost komunikace napříč univerzitami vyrovnaná. Často s vyučujícími mimo výuku komunikuje zhruba 7 % respondentů z každé univerzity, dalších zhruba 50 % pak komunikuje občas. Vůbec pak s učiteli mimo výuku nekomunikují hlavně studenti Masarykovy univerzity, ve 33 %.

Otázka 14: *Účastníš se zahraničních projektů v rámci katedry? (výjezdy do škol, setkávání s německými studenty, přeshraniční projekty atd.)*

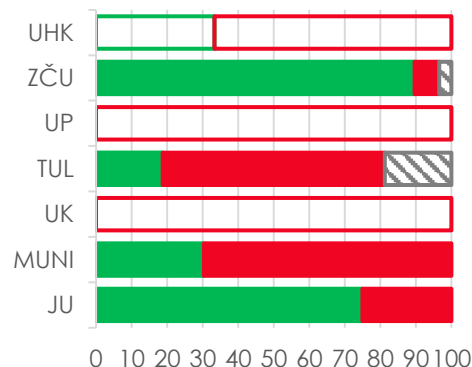
Otázka 14 a 15 se soustředí taktéž na aktivitu studentů v rámci studia i mimo něj. Velmi důležitou roli při získávání jazykových kompetencí tvoří i kontakt s rodilými mluvčími, který většina univerzit zajišťuje v rámci přeshraničních projektů či jiných aktivit, při kterých se studenti setkávají a vyměňují si své zkušenosti.

Na Jihočeské univerzitě každoročně probíhá několik takových projektů. Mezi ty nejúspěšnější patří rozhodně Grenzüberschreitendes Unterrichtspraktikum: Interkulturelles Teamteaching s partnerskou PH OÖ Linz a interkulturně zaměřené projekty s Uni Passau pod záštitou PaedDr. Hany Andrášové, PhD. nebo letní škola univie: summer school for Czech- German Language Tandem: Sommerkolleg České Budějovice, pod záštitou Mgr. Jany Kusové, Ph.D.

Graf k otázce 14:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Z výzkumu je patrné, že stále existuje poměrně vysoký podíl studentů, kteří se dobrovolných projektů, které katedry a jednotlivá pracoviště pořádají, neúčastní. Podíl těchto studentů je takřka poloviční, oproti studentům, kteří na tyto projekty jezdí.

V rámci meziuniverzitního srovnání je jasným vítězem, co do účasti na zahraničních projektech Západočeská univerzita, kde se podobných aktivit účastní 89,7 % respondentů univerzity. V závěsu se nachází Jihočeská univerzita, ze 75 %. Naopak nejméně se zahraničních projektů účastní studenti Technické univerzity v Liberci, pouze 19 %, přičemž právě zástupci této univerzity nejčastěji odpovídali, že katedra podobné projekty nenabízí, přes 18 %.

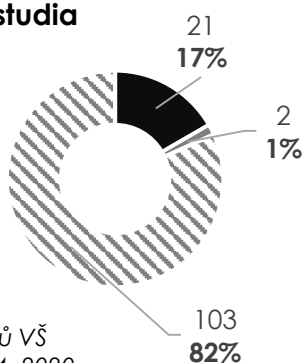
Otázka 15: Na Erasmus+ do zahraničí jsem vyjel/a: (ne stáž)

Ještě negativnější postoj mají studenti k zahraničním projektům Erasmus+, který vznikl v rámci Evropské Unie před více než 20 lety. Podobných výjezdů se v rámci jednotlivých studijních stupňů totiž účastní jen zhruba 1/5 studentů. Pokud vezmeme v potaz, že je toto jedno či dvou semestrální studium dotované a do německy mluvících zemí tyto dotace pokryjí zhruba 60 % nákladů, je překvapivé, že je číslo vyjíždějících stále takto nízké.

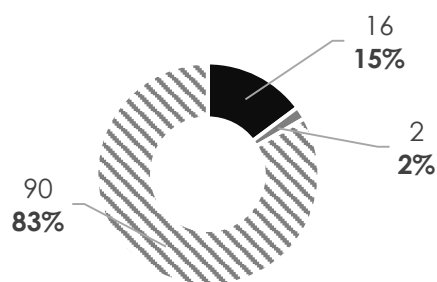
Graf k otázce 15:

v rámci bakalářského studia

- jednou
- dvakrát
- ▨ nevyjel

v rámci magisterského studia

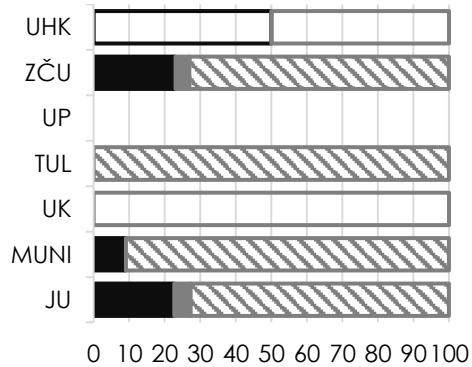
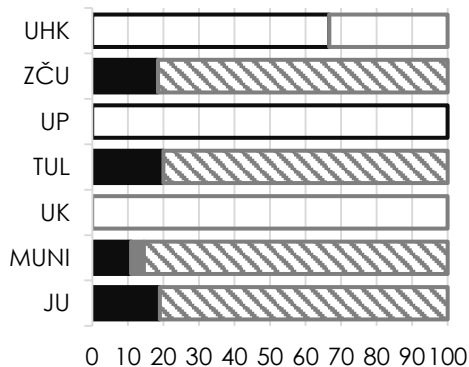

108 respondentů

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ
263 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020
technologie CAWI

Rozdíl v době výjezdů studentů, (tedy zda vyjíždí v bakalářském či magisterském studiu), je zanedbatelný. Pouze dva lidé ze zkoumaného vzorku vyjeli v bakalářském studiu na Erasmus+ dvakrát. Stejný počet lidí vyjelo dvakrát i v rámci magisterského studia. Pouze 4 ženy uvedly, že se zahraničního studia Erasmus+ zúčastnilo jak v bakalářském, tak magisterském studiu. Jedná se o dvě respondentky Jihočeské univerzity, jednu z Masarykovy univerzity a jednu studentku z Univerzity v Hradci Králové.

Graf k otázce 15: meziuniverzitní srovnání

Zdroj:

Dotazníkové šetření studentů VŠ, 163 a 108 respondentů, 20. 2. – 13. 4. 2020, technologie CAWI

V rámci meziuniverzitního srovnání vyjíždějí na Erasmus+ v rámci bakalářského studia nejvíce studenti Jihočeské univerzity, a to 19 % z nich. U Technické univerzity a Západočeské univerzity jsou hodnoty podobné. Pouze 10 % účast na tomto projektu mají studenti Masarykovy univerzity. V magisterském studiu na Erasmus+ vyjíždějí nejvíce studenti Západočeské a Jihočeské univerzity, přes 20 %.

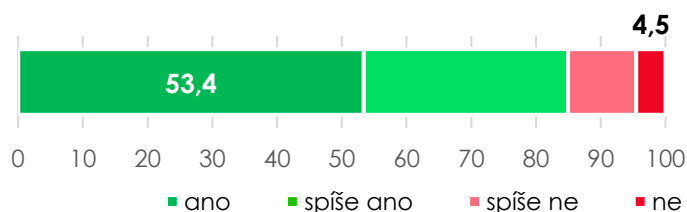
Otázka 16: Počítáš s tím, že budeš opravdu učit?

Poslední tři otázky zjišťují, zda by jejich zkušenost se studiem, zpětně ovlivnilo jejich rozhodnutí o studijním programu, či zda nějak změnilo jejich názor stát se učiteli.

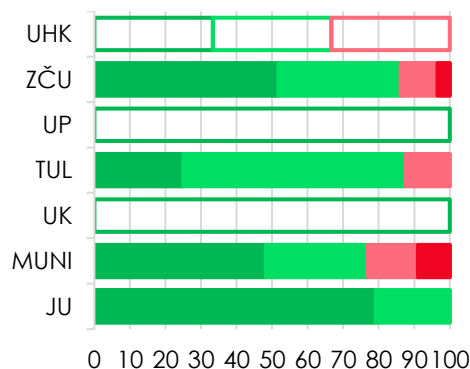
V této otázce má jasno celkem 58 % respondentů. Zcela určitě profesi učitele nechtějí vykonávat 4,5 % respondentů. Přes 53 % je naopak přesvědčeno, že se učitelství stane jejich povoláním. Zbýlých zhruba 31 % si není jisto, ale spíše ano, pouze 10 % se pak přiklání spíše pro ne.

V rámci meziuniverzitního srovnání jsou o výkonu své profese nejvíce přesvědčeni studenti Jihočeské univerzity. Žádný z respondentů neuvedl negativní odpověď. Pevně přesvědčeno je v tomto případě dokonce přes 80 % respondentů univerzity. Největší obavy naopak vyjadřují studenti Masarykovy univerzity. Ti jsou ve více než 20 % přesvědčení o tom, že učit spíše nebo určitě nepůjdou. Pro druhou možnost se vyslovilo dokonce 10 % respondentů této univerzity. Studenti Technické univerzity v Liberci mají poměrně vysoký podíl kladně přesvědčených studentů, pouze 25 % z nich však na otázku odpovědělo jasným ano.

Graf k otázce 16:

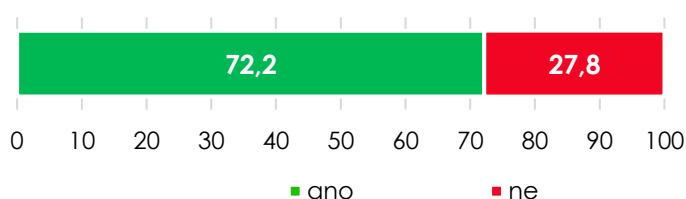
Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

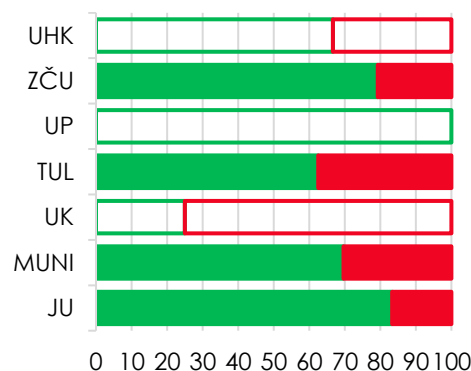
Otázka 17: Šel/šla bys znovu studovat stejný obor po zkušenostech, které již máš?

Původní předpoklady procentuálního zastoupení kladné odpovědi v této otázce byly vyšší. Nicméně z celkového počtu respondentů odpovědělo 72 %, že by po zkušenostech, které v rámci studia nabyli, stejný obor studovat šlo. Zbýlých 28 % procent by se do stejného studia již nepustilo.

Graf k otázce 17:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

V rámci meziuniverzitního srovnání je pak o této možnosti, jít znovu studovat stejný obor po zkušenostech, které v rámci studia zažilo přesvědčeno nejvíce studentů Jihočeské univerzity. Přes 80 % z nich uvedlo, že by znovu do studia stejného oboru šlo. Naopak největší pochyby mají studenti Technické univerzity v Liberci, kde 37,5 % respondentů tvrdí, že by do stejného oboru již nešlo.

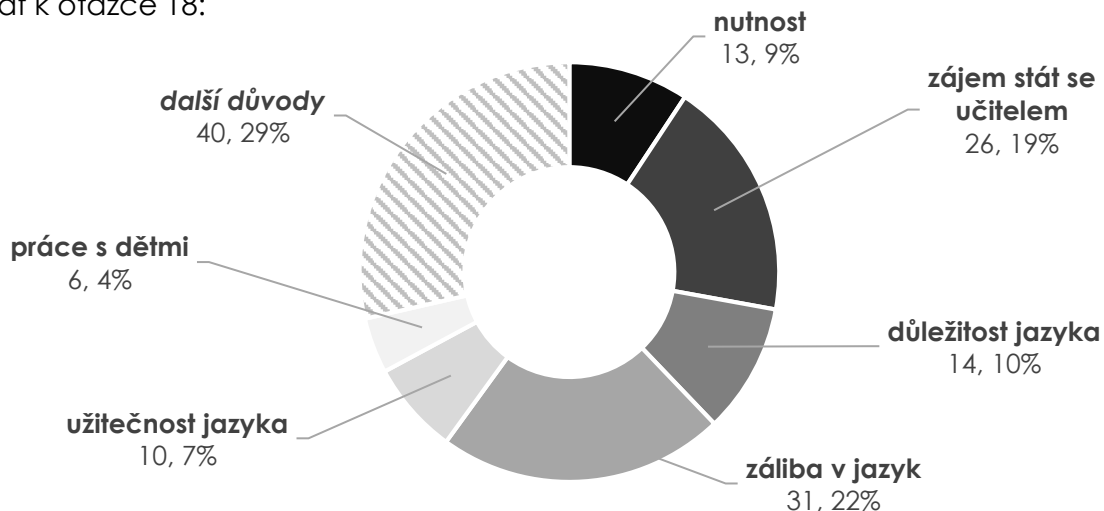
Otázka 18: Proč jsi šel/šla studovat učitelství němčiny na pedagogickou fakultu?

Tato otázka byla, jako jedna z mála, otázkou otevřenou. Respondenti tedy na tuto otázku odpovídali vlastními slovy. Pro vyhodnocení této otázky tak bylo třeba použít metodu kódování odpovědí. Na základě těchto kódů bylo stanoveno několik kategorií odpovědí, které se v průzkumu objevovaly nejčastěji.

Studenti často odpovídali obsáhle a zmiňovali tak větší množství faktorů, které ovlivnili jejich rozhodnutí, proč studovat tento obor. Celkový počet odpovědí je proto vyšší než počet respondentů. Každý jeden faktor byl totiž započítáván do té které kategorie zvlášť, i když se jednalo o stejného studenta. Odpovědi jednoho respondenta tak mohly být zařazeny

do více kategorií zároveň. Studenti tak někdy zmiňovaly pouze jeden faktor, někdy tvořily kombinace více faktorů.

Graf k otázce 18:

Zdroj:

dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 resp., 140 odpovědí, 20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Kromě kategorie *dalších důvodů* se jako nejčastější odpověď na tuto otázku objevovala **záliba v jazyce**. Takový faktor zmínili studenti celkem ve 22 % všech odpovědí. V absolutních číslech tento faktor uvedlo 31 respondentů, jako samostatnou odpověď u 20 z nich. Ve zbylých případech se jednalo o kombinaci více faktorů. Nejčastěji pak platila kombinace záliby jazyka se zájmem studentů stát se učiteli a jazyk vyučovat popřípadě s faktorem, že považují jazyk za důležitý. Často respondenti v souvislosti s prvním faktorem (záliba v jazyk) zmiňovali, že mají jazyk rádi, že je to krásný jazyk, či že to byl jejich oblíbený jazyk na základní potažmo střední škole.

Druhou nejčastější odpovědí respondentů byl pak **zájem stát se učitelem**. Taková odpověď se samostatně či v kombinaci objevila celkem v 19 % odpovědí, resp. u 26 z nich. Mnoho studentů totiž vidí v němčině potažmo cizích jazycích potenciál, chtějí předávat zkušenost dalším lidem a šířit jazyk dál. Dalšími argumenty byla pak možnost získání kvalitního vzdělávání v učitelství na PF, či pouze zájem na této fakultě studovat. Jeden respondent také uvedl, že chce učit v jazykové škole. Samostatně se tento faktor objevil u 17 odpovědí, zbylých 7 odpovědí se objevilo v kombinaci se *zálibou v jazyk*, nebo zde hráli roli *další důvody*.

Třetím nejčastějším argumentem pro zvolení studijního oboru učitelství je **důležitost jazyka a zájem zdokonalovat se v něm**, s čímž se ztotožňuje zhruba 10 % respondentů, resp. se tato možnost objevuje u 10 % odpovědí. U tohoto faktoru studenti argumentovali nejobsáhleji. Někteří chtějí rozvíjet své jazykové dovednosti, prohloubit si například i gramatické a lingvistické obzory nebo se naučit němčinu prakticky využívat. Jeden respondent uvedl souvislost s prestiží univerzity ohledně vzdělávání v jazycích, další důležitost jazyka pro příhraniční oblasti. Další pak zmiňovali možnost pracovat v německém školství. Samostatně se tento faktor objevil u 11 odpovědí, 3 odpovědi se pak objevili v kombinaci se *zájmem učit*, 1 odpověď pak v kombinaci s *užitečností jazyka*.

V poměrně velkém procentu odpovědí se objevovala i **nutnost výběru tohoto předmětu** a to konkrétně v 9 %. Studenti si nejčastěji němčinu vybírali jako druhý předmět k angličtině (3 odpovědi) nebo z důvodu, že se nedostali na obor či fakultu, na jakou chtěli. (3 odpovědi). Další respondenti brali němčinu jako nejmenší zlo, záchrannou možnost či nejschůdnější variantu. Dva z respondentů v souvislosti s tímto podcenili obtížnost jazyka. Tato odpověď se objevila v kombinaci pouze ve dvou případech. Jednalo se o ty studenty, které němčina sice baví, ale původně chtěli studovat něco jiného.

V 7 % odpovědí se objevoval argument **užitečnost jazyka**. Tito respondenti uváděli mimo jiné také možnost získat praktickou kvalifikaci pro výuku němčiny na PF nebo možnost realizovat se na trhu práce ve více oblastech. Někteří další respondenti vidí v jazyce budoucnost, či zdůrazňují provázanost České republiky s německým a rakouským hospodářstvím. Tento faktor se v kombinaci s dalším objevil pouze v jednom případě, a to u respondenta, který kromě užitečnosti tohoto jazyka vyzdvihoval také jeho důležitost, jako synonymum.

Posledním jednoznačně určitelným faktorem je **práce s dětmi**. Odpověď, kde se tento argument pro volbu studijního oboru objevoval, se ve výzkumu vyskytovala celkem v 7 případech, z toho ale pokaždé v některé z dalších kombinací. Nejčastěji v souvislosti s tímto respondenti vyzdvihli také zájem o jazyk či zájem stát se učitelem. Většina z nich tak uvedla, že je práce s dětmi baví nebo že se chtějí dozvědět o přístupech k dětem, jak vzdělávacích tak výchovných. Posledním argumentem byl zájem respondenta ukázat dětem, jak krásný jazyk němčina je.

Zbýlých 40 odpovědí, které tvoří zhruba 29 % všech odpovědí, nebylo možné jednoduše kategorizovat. Mezi dalšími důvody, proč si studenti zvolili tento obor, ale patří

následující. Někteří respondenti uváděli důležitost němčiny v kombinaci s jejich bydlištěm blízko hranic s německy mluvící zemí, další vyzdvihoval možnost získání brigády či lepšího uplatnění než s angličtinou na trhu práce.

Dvakrát se mezi odpověďmi objevila návaznost na německy mluvící rodinné příslušníky, díky nimž se respondenti do studia němčiny pustili. Často se objevovala také oblíbenost učitele na základní či střední škole, která podnítila respondenty ke studiu stejného oboru. Dalším uváděné důvody pak jsou: zjištění, že se dá němčina vyučovat i zábavnou formou, málo učitelů němčiny, větší praxe učitelství, kladný vztah k profesi učitele, zajímavá nabídka a skladba předmětů katedry, kvalitnější vzdělání na PF než na FF, změna studijního programu či vyšší možnost příjmu u současného zaměstnavatele. Posledním faktorem pak byla vidina smyslu a výzvy ve vzdělávání dalších generací a schopnost nasměrovat je k důležitým hodnotám.

9. 6. 3 Studentské zázemí na škole

Poslední částí výzkumu se zaměřuje na vybavenost pracoviště a studentské zázemí. Studenti odpovídali na několik otázek, které zjišťovaly, zda mají ideální podmínky pro studium.

Otázka 19: *Fakulta (katedra) disponuje:*

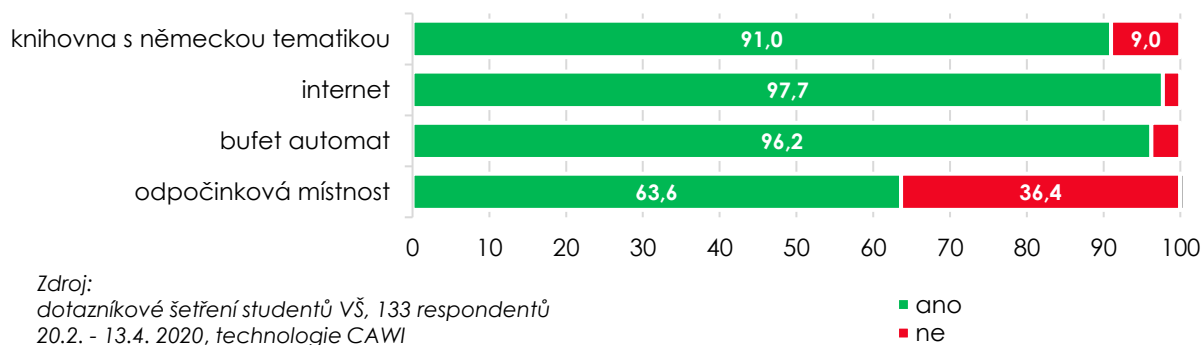
Přes 90 % respondentů uvedlo, že mají na fakultě či katedře přístup ke knihovně s německou tematikou. Zhruba 17 % studentů Západočeské univerzity pak přístup k cizojazyčné literatuře postrádá nebo nemá.

Přístup k internetu má na pracovišti dokonce 97,7 % studentů.

Podobný podíl respondentů uvádí, že mají přístup k občerstvení ve škole formou bufetu, či nápojového a jídelního automatu.

Odpočinkovou místnost však má k dispozici pouze 63 % studentů, která chybí podle výsledků výzkumu hlavně studentům Jihočeské a Západočeské univerzity, 66 %, resp. 72 %.

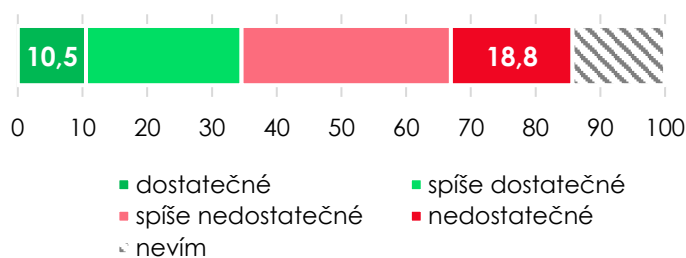
Graf k otázce 19:

Otázka 20: Je v učebnách dostatečné množství zásuvek např. pro připojení k notebooku?

Poměrně velký nedostatek vidí studenti v množství zásuvek v učebnách, které by používali například pro připojení notebooku v době výuky. Přes 55 % respondentů, kteří mají o tomto přehled, odpovědělo negativně. Celých 19 % respondentů z celkového počtu pak tvrdí, že množství zásuvek je naprosto nedostatečné. Pouze 10 % považuje množství

Graf k otázce 20:

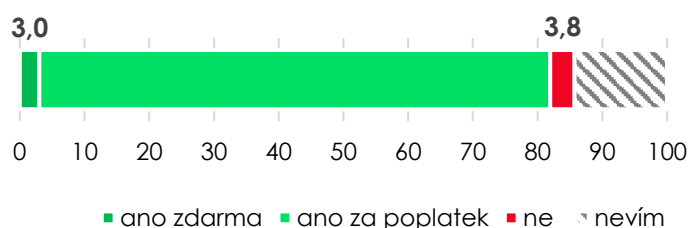

zásuvek za dostatečné. Největší nedostatek zásuvek pocítují studenti Jihočeské univerzity, dokonce 45 % z nich, naopak jako nejmenší problém to vnímají studenti Masarykovy univerzity.

Otázka 21: Máš možnost kopírování (a podobných služeb) přímo na katedře či fakultě?

Možnost kopírovat má na katedře či fakultě přes 82 % studentů. Pouze 3 % z nich však mají tuto možnost zdarma. Zbýlých 79 % má možnost kopírování a jiných podobných služeb za poplatek. 4 % z celkového počtu respondentů nemá možnost kopírovacích služeb vůbec, zbytek, tedy zhruba 14 %, neví.

Graf k otázce 21:

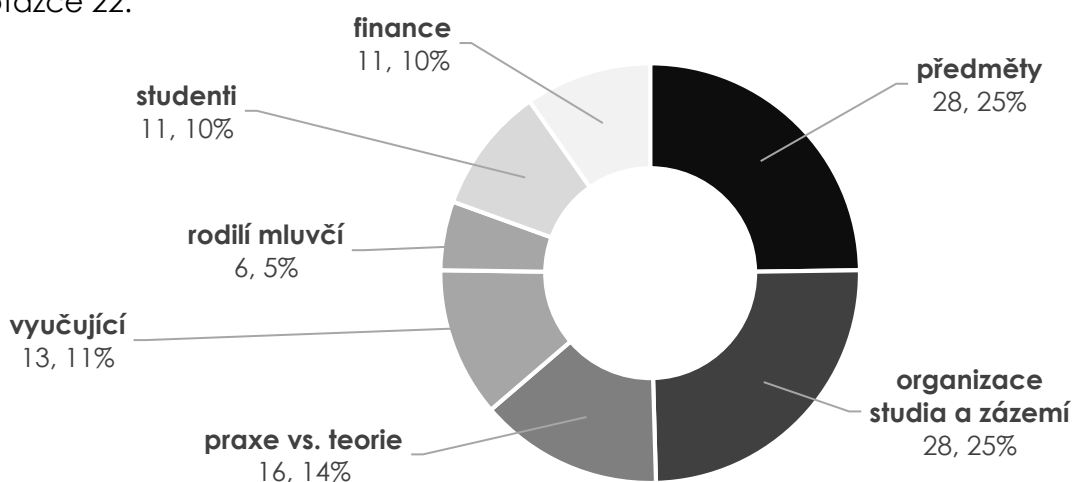
Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 133 respondentů
20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Otázka 22: Vyjmenuj 3 problémy, které brání fakultě (katedře) v tom aby se mohla zlepšit

Stejně jako otázka 18, i tato patřila mezi otázky s otevřenou možností odpovědi. Vzhledem k tomu, že jako jediná nebyla otázka obligatorní, odpovědělo na ni ve výzkumu 78 respondentů. Zbytek respondentů na otázku neodpovědělo nebo nenašlo žádné problémy, které by katedře (fakultě) bránili v tom, aby se zlepšovala. V odpovědích jsou však zastoupeny všechny univerzity, kterých se výzkum týkal. Vzhledem k citlivosti údajů není v tomto případě provedeno meziuniverzitní srovnání.

Mezi názory se objevilo mnoho témat, z nichž podle četnosti výskytu můžeme vybrat tři hlavní oblasti, ve kterých studenti našli nejvíce nedostatků. První oblast se týká samotných **předmětů**, na které byla významná část výzkumu zaměřena. Problém v této oblasti nějakou formou komentovalo 28 respondentů. Uvedly například problémy ve složení předmětů či nedostatečnou časovou dotací některých disciplín. Jak vyšlo i z výzkumu, opět se zde objevovaly předměty, jako jazyková cvičení, konverzace či didaktika.

Graf k otázce 22:

Zdroj:
dotazníkové šetření studentů VŠ, 78 respondentů, 20.2. - 13.4. 2020, technologie CAWI

Někteří uváděly naopak nadbytečné věnování se syntaxi a lingvistice. Velký počet respondentů pak zdůrazňoval zbytečný důraz literaturě.

Co do četnosti se jako druhý nejpálčivější problém ukázal problém v **organizaci studia a špatném zázemí pro studenty**. Celkem 28 respondentů vidí v této oblasti nedostatky. Stěžují si například na mnoho teoretického učení, nekonzistentnost některých disciplín či málo praxe.

Explicitně pak jako velký problém označilo právě nedostatečný prostor **pedagogické praxi** a obdobím jejího zařazení do vzdělávání 16 respondentů. S tímto pak většinou souvisely požadavky na navýšení výuky didaktických předmětů. Jeden z respondentů v souvislosti s tímto vidí jako velký problém nulovou přípravu studentů na kariéru učitele.

V této oblasti zmiňovali někteří respondenti jako velký problém prostorové kapacity budovy, žádné místo pro shromáždění (aula, reprezentativní prostory) či absenci odpočinkové místnosti v době pauzy. Někteří zmiňovali špatnou návaznost na ostatní obory, časový překryv s jinými předměty atd.

Problémy vidí studenti i u samotných **pedagogů**. Tento problém shledává celkem 19 respondentů. Někteří z nich pak vidí problém ve staré věkové struktuře pedagogů, v neochotě výuku inovovat a zapojit nové technologie. Někteří považují za problém také obecný nedostatek vyučujících na katedře či velkou administrativní zátěž učitelů, s čímž souvisí jejich nízká flexibilita. Zhruba 6 respondentů, kteří se k této oblasti vyslovili, pak

vyjádřilo nespokojenost s tím, že na katedře učí málo rodilých mluvčích a má tedy nedostatek kontaktu s jazykem.

11 respondentů pak vidí problémy **u studentů**, kteří jsou často neaktivní, jsou na ně kladeny nízké požadavky, či je u nich nízká angažovanost na projektech. Někteří naopak zmiňovaly také povinnost účastnit se těchto projektů i přes jejich nezájem. Za nedostatečnou považují někteří také samotnou evaluaci ze strany studentů.

Stejný počet respondentů (11) vidí problém také ve **finanční** oblasti, kdy právě tyto podmínky brání fakultám (katedrám) v jejich rozvoji.

10 Návrh ideálního studijního programu pro studenty němčiny na pedagogických fakultách

Na základě výsledků analýzy studijních programů na katedře germanistiky PF JU lze vnímat, jakým směrem se vyvíjela realizace vzdělávání učitelů němčiny v posledních více než 30 letech. Tato faktická analýza poskytla informace o skladbě vědních disciplín v průběhu studia a také časové dotaci těchto disciplín. Tyto dva faktory hrají velkou roli při celkovém hodnocení daného studijního programu. Analýza ročenek, která samotné analýze studijních programů předcházela, ale také poukázala i na další změny a vývojové tendence, například ve způsobu zakončení studia, realizaci pedagogické praxe atd.

Pro tvorbu „ideálního“ studijního programu (SPI) bylo také zapotřebí zjistit postoje studentů, kteří současné studijní programy absolvují. Proto byl vytvořen výzkum, jež poskytuje informace o postoji k současnému vzdělávání v oblasti germanistiky na vysokých školách. Díky oslovení všech pracovišť, která studium realizují, se tak jedná o výzkum celorepublikového měřítka. Výsledky tedy nejsou soustředěny pouze na jedno místo a jsou objektivnější. Do návrhu je také promítnuta moje osobní zkušenost se studiem a představa o jeho ideální podobě.

Tento návrh SPI by tak mohl sloužit jako vodítko pro tvorbu efektivnějších vzdělávacích studijních programů v budoucnu.

Nutno dodat, že při tvorbě programu bylo nahlíženo hlavně na praktické a užitečné připomínky ze stran studentů. Nebyla brána v potaz proveditelnost z hlediska organizace kateder, personálního obsazení, které se na každé univerzitě liší. Pro zachování konzistentnosti diplomové práce je, stejně jako u analýzy studijních programů, prezentován nejprve průběh studia a způsobu jeho zakončení, dále je představen studijní program podle vzdělávacích oblastí s komentářem dle jednotlivých ročníků.

10. 1 Průběh a způsob zakončení studia

Rozdělení studia na bakalářský a magisterský stupeň umožňuje studentům, kteří v průběhu studia zjistí, že se v oblasti realizovat nechtějí, získat alespoň bakalářský titul a dále se profilovat v jiné oblasti. Z praktického však bakalářské studium ztrácí, dle mého názoru, pro profesi učitele, svůj význam. Absolvent bakalářského studia má sice

pedagogické minimum, k výuce na škole je ale oprávněn pouze pod podmínkou získání magisterského titulu v následujících letech. De facto by tak ve škole učit neměl. Ideálně by se mohl znovu zavést původní model pětiletého souvislého studia. Tato změna však není v kompetencích kateder. V SPI se tak počítá rovněž s odděleným 3 letým bakalářským studiem a 2 letým navazujícím magisterským.

Způsob zakončení nového studijního programu SPI je totožný se současným stavem zakončení studia blíže popsaném v kapitole 6. B. 3. 3 *Způsob zakončení studia*.

10. 2 Skladba a časová dotace disciplín

Stejně jako předešlé studijní programy i tento počítá s realizací všech vzdělávacích oblastí. Z reakcí a postřehu studentů a v návaznosti na postřehy z analýzy studijních programů dochází k úpravám počtu částí vědních disciplín i rozšíření časové dotace.

Při dnešních podmínkách studia je rozumné zachovat rozsah realizovaných vědních disciplín i jejich časovou dotaci zhruba na dnešní úrovni, ačkoli v analýze z 80. let pozorujeme, že se v této době pohyboval počet částí vědních disciplín okolo 40, časová dotace dokonce nad 90 hodinami.

Vědních disciplín se v rámci tohoto studijního programu SPI uvažuje celkem **17**, což je o 2 méně než je tomu v SP 09. Odpadá totiž „zbytečné“ dělení stejných vědních disciplín. Například Syntax byl v rámci SP 09 dělen na Úvod do syntaxe a Syntax, jakožto dvě samostatné disciplíny. V rámci SPI je dělení předmětů omezeno na minimum. Počet částí vědních disciplín se však oproti SP 09 zvýšil dokonce o 6. Celkem se tak v tomto studijním programu SPI, uvažuje **34 částí** vědních disciplín.

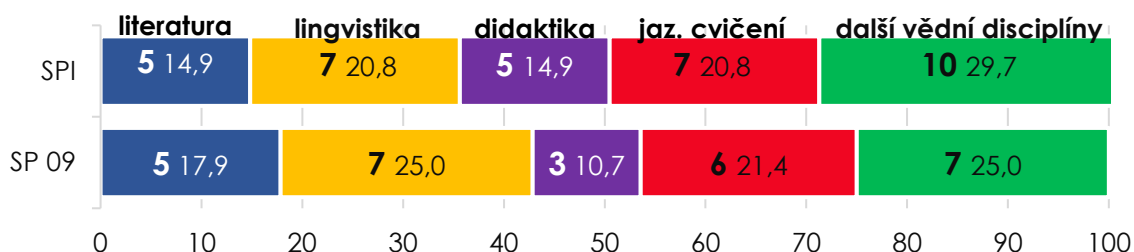
Z hlediska časové dotace došlo taktéž k jejímu navýšení **na 67 hodin**, což je o 6 hodin více než v SP 09. Navýšení bylo nezbytné hlavně kvůli zpřístupnění výuky didaktiky a jazykových cvičení ve větším rozsahu než doposud.

Na následujících grafech lze porovnat nastavení nového studijního programu SPI ve srovnání se studijním programem SP 09. Toto porovnání ukazuje procentuální zastoupení jednotlivých vědních disciplín v rámci celého studia rozdělených do vzdělávacích oblastí.

Graf 41: **Procentuální rozložení jednotlivých částí vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia**

srovnání SPI a SP 09

Zdroj: vlastní návrh

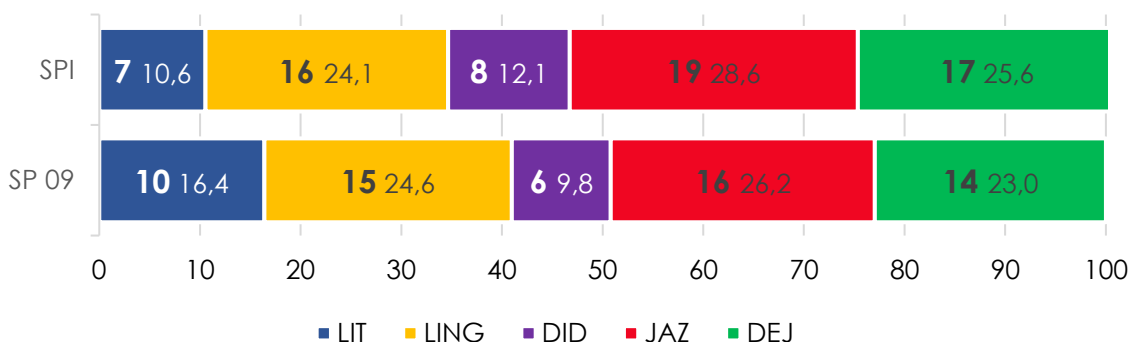
Z grafu výše je patrné, že se z hlediska počtu vědních disciplín, tedy ukazatele toho, kolik semestrů bude student danou vědní disciplínu absolvovat, nejvíce rozšířila nabídka oblasti didaktiky. Oproti SP 09 má v rámci celého studia ve studijním programu SPI o 2 části více. Celkem tak budou studenti absolvovat tuto oblast v pěti semestrech. K navýšení počtu částí vědních disciplín došlo také u oblasti další vědní disciplíny a pedagogické praxe. Právě praxe je v novém studijním programu posílena na celkových 5 semestrů. (5 částí vědních disciplín). I přesto, že v procentuálním vyjádření klesla oblast literatury na 15 %, v nominální hodnotě zůstává počet částí vědních disciplín neměnný. Stejně je na tom oblast lingvistiky

Stejně tak můžeme porovnat i procentuální rozložení časové dotace z pohledu celého studia navrhovaného SPI. Vidíme, že rozdíl v rozložení časové dotace mezi jednotlivé vzdělávací oblasti je patrnější, než v předchozím grafu.

Graf 42: **Procentuální rozložení časové dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia,**

srovnání SPI a SP 09

Zdroj: vlastní návrh

Časová dotace se v rámci návrhu studijního programu SPI rozšířila hlavně v oblasti jazykových cvičení a didaktiky, po čemž volali nejen respondenti výzkumu. Podle nich se jedná o stěžejní vzdělávací oblasti, které profilují studenta cizích jazyků. Graf výše jasně ukazuje, že se výuka jazykových cvičení navýšila celkem o 3 hodiny a na celkovém studiu tak má podíl téměř 30 %. Z celkové časové dotace si polepšila také oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe. Právě díky pedagogické praxi se časová dotace navýšila o 3 hodiny a zaujímá tak 25 % z celkového časového fondu studia.

Poměrně výrazně byla omezena výuka literárních předmětů. Nejen, že ubyl celkový počet disciplín v oblasti literatury, v souvislosti s tím došlo k omezení také časová dotace těchto předmětů. Namísto původních 10 hodin se literatura v rámci celého studia realizuje v rozsahu 7 hodin, což je zhruba 10 % z celkové časové dotace studia.

Tabulka 26:

Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v SPI

název předmětu	PČ*	Bakalářské studium						Magisterské studium				
		1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Úvod do německé literatury	1							X				
Německá literatura	1							X				
Literatura 20. století	X							1				
Literatura pro děti a mládež	1							1				
Fonetika a fonologie	2							X				
Morfologie	2							X				
Syntax	1							1				
Lexikologie a slovo tvorba	1							X				
Didaktika	2							3				
Jazyková cvičení a konverzace	6							1				
Úvod do německého jazyka	1							X				
Pedagogická praxe	2							2				
Úvod do pedagogické praxe	1							X				
Kultura a reálie německy mluvících zemí	1							1				
Dějiny německy mluvících zemí	1							X				
Písemný projekt	X							1				
Zahraniční exkurze/projekt												
<i>celkem 17 disciplín (14 a 8)</i>	23	4	3	4	4	5	3	11	4	4	3	0
		7		8		8			8		3	

Zdroj: vlastní návrh

* počet částí vědních disciplín v průběhu studia

Tato tabulka výše již tradičně ukazuje přehled realizovaných vědních disciplín v rámci studia, v tomto případě studijního programu SPI. Popis této tabulky je součástí charakteristiky jednotlivých vzdělávacích oblastí dále v textu. Lze si však všimnout, v jakém semestru studia student danou vědní disciplínu absolvuje i do jaké vzdělávací oblasti se daná disciplína řadí.

Při tvorbě ideálního studijního programu byly převzaty některé prvky ze všech analyzovaných studijních programů. Výsledky analýzy SP 86 ukázaly, že se jednotlivé vzdělávací oblasti objevovali v každém ročníku studia, což při analýze zbylých studijních programů tak nebylo. Přitom se taková věc zdá být logická. Student rozvíjí své vědomosti ve všech důležitých oblastech současně. K zapomínání učiva tak dochází v menší míře, než když se studenti v prvním ročníku něco naučí a v dalších již na tyto získané vědomosti nijak nenavazují příbuznými předměty. I proto bylo těžké koncipovat rozvrh tak, aby byl tento „požadavek“ splněn. Průběh studia je tak představen skrze jednotlivé vzdělávací oblasti.

Bylo také myšleno na rovnoměrné rozvržení jednotlivých částí v průběhu studia, tak aby nebyli studenti v některých semestrech přetěžováni. Jelikož bylo potřeba navýšit počet částí vědních disciplín, bylo pamatováno i na výsledky výzkumu, které říkají, že se studenti cítí nejvíce ve stresu v prvním ročníku. Počet částí vědních disciplín tak byl v 1. ročníku zachován a k navýšení počtu disciplín došlo hlavně ve 2. a 3. ročníku studia, a to i přes vědomí, že se studenti 3. ročníku připravují na SZZ a píšou kvalifikační práce.

Následující grafy ukazují nominální (levá osa) i procentuální (pravá osa) vývojovou tendenci počtu vědních disciplín a časové dotace v dané vzdělávací oblasti. Lze tak porovnat, jakým směrem se daná oblast ubírá, zda dochází k omezení, či rozšíření výuky.

10. 2. 1 Oblast literatury

Tato oblast je velmi palčivá hlavně pro samotné studenty pedagogických fakult. Jak vyplynulo i z výzkumu, věnuje se podle studentů němčiny této oblasti velké množství pozornosti. Argumenty absolventů jsou takové, že se učitelé němčiny s literaturou sice setkají, pro jejich profesi však takové množství informací o literatuře není podstatné a raději by tak čas strávený studiem literatury věnovaly jiným vzdělávacím oblastem. S tímto tvrzením se ztotožňuji i já, a to i přes to, že literaturu a celkově četbu považuji za velmi důležitou pro rozvoj jakéhokoliv jazyka. Zároveň si ale myslím, že pro profesi učitele je tato

oblast na úkor jiných přeceňována. Podíl této oblasti na celkovém studiu je dodnes vysoký a to i navzdory jejímu omezování, které probíhá již od konce 80. let.

Tabulka 27:

Vědní disciplíny SPI v oblasti literatury

název předmětu	Bakalářské studium						Magisterské studium					
	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Úvod do německé literatury	1		■					X				
Německá literatura	1				■			X				
Literatura 20. století	X							1		■		
Literatura pro děti a mládež	1					■		1			■	

Zdroj: vlastní návrh

V rámci tohoto studijního programu došlo k omezení počtu vědních disciplín v této oblasti na 4 vědní disciplíny o 5 částech. Předmět *Úvod do německé literatury* je koncipován do LS 1. ročníku tak, aby se mohli studenti v rámci prvního ročníku s disciplínami literatury seznámit. Další literární disciplíny se objevují vždy alespoň jednou v každém ročníku. Ve druhém ročníku je to předmět *Německá literatura*. V rámci literatury došlo ke sjednocení dnešních předmětů, které byly rozděleny vždy podle období. Student absolvováním tohoto předmětu získá základní povědomí o historických etapách literatury, což je pro profesi učitele dostačující. Není tak nutné absolvovat pro každé období speciální předmět. Taková koncepce již v rámci studijních programů byla zavedena například na konci 80., či 90. let.

Dle požadavků studentů došlo v rámci studia k navýšení nejen časové dotace, ale také počtu částí předmětu *Literatura pro děti a mládež*. Kromě magisterského studia, kam byl předmět koncipován původně, byla přidána jedna jeho část také do bakalářského studia ZS

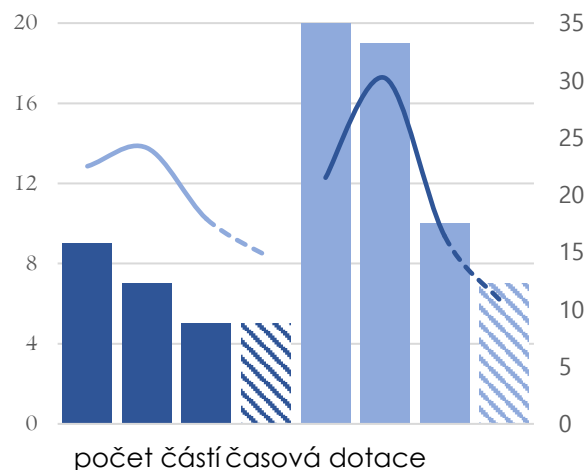
Schéma 11:

Oblast literatury

srovnání SPI se stávajícím SP 09

AR	SP 86	SP 96	SP 09		SPI	
počet vědních disciplín	7	7	5	26,3	4	23,5
			19		17	
počet částí v. disciplín	9	7	5	17,9	5	14,7
			28		34	
časová dotace	20	19	10	16,4	7	10,4
			61		67	

Zdroj: vlastní návrh

3. ročníku. Součástí magisterského studia je také disciplína *Literatura 20. století*, která slouží také pro oživení získaných vědomostí v bakalářském studiu v rámci předmětu *Německá literatura* a také k prohloubení vědomostí o literatuře 20. století, která je velmi důležitá i pro pochopení souvislosti z hlediska Německých dějin.

10. 2. 2 Oblast lingvistiky

Jak je nejen z analýzy, ale také z výzkumu patrné, měly by se první ročníky studia soustředit hlavně na lingvistickou oblast vzdělávání. Studenti totiž přicházejí z různých středoškolských prostředí a s různou kvalitou jazyka. Měli by tak mít možnost se co nejrychleji srovnat na podobnou úroveň a adaptovat se. Toto je dle mého názoru realizováno již v současných studijních programech.

Tabulka 28:

Vědní disciplíny SPI v oblasti lingvistiky

název předmětu	Bakalářské studium						Magisterské studium					
	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Fonetika a fonologie	2							X				
Morfologie	2							X				
Syntax	1							1				
Lexikologie a slovtvorba	1							X				

Zdroj: vlastní návrh

Tuto oblast považuje mnoho studentů za stěžejní v průběhu jejich studia němčiny. Proto si přejí absolvovat takových předmětů co nejvíce. Z hlediska počtu částí v rámci lingvistiky nedochází k výrazným změnám. *Morfologie* stejně jako *Fonetika a fonologie* zůstávají hlavními disciplínami prvního ročníku. Z hlediska kapacitních možností prvního ročníku však došlo k přesunu části studia Fonetiky a fonologie do zimního semestru druhého ročníku. Třetí ročník je pak věnován odbornějším lingvistickým disciplínám, jako je *Syntax*, či *Lexikologie a slovtvorba*.

Diskutovaný předmět *Historická mluvnice*, který byl zařazen do povinného studia pouze v rámci SP 96 by byl v případě realizace tohoto studijního programu SPI zaveden jako povinně volitelný předmět, pro studenty, kteří mají o tuto oblast němčiny zájem. Obecně se však studenti domnívají, že zařazení tohoto předmětu mezi povinné disciplíny by bylo

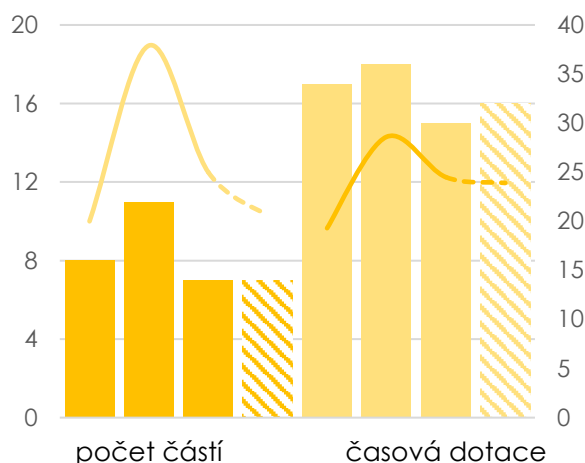
Schéma 12:

Oblast lingvistiky

srovnání SPI se stávajícím SP 09

AR	SP 86	SP 96	SP 09		SPI	
počet vědních disciplín	3	6	5	26,3	4	23,5
			19		17	
počet částí v. disciplín	8	11	7	25,0	7	20,6
			28		34	
časová dotace	17	18	15	24,5	16	23,9
			61		67	

Zdroj: vlastní návrh

adekvátní spíše pro studenty germanistiky na filosofických fakultách, nikoli pro učitele. I přes to, že se celkový podíl na výuce snížil, v absolutních číslech je oblast lingvistiky posílena o 1 hodinu. Její celkový podíl na výuce je tak 24 % z celkové časové dotace.

10. 2. 3 Oblast didaktiky

Drtivá většina studentů považuje pedagogickou praxi a didaktickou část studia za absolutně důležitou. V průběhu let se však věnovalo této oblasti jen zhruba 10 % z celkového časového fondu. V tomto studijním programu dochází k výraznému posílení didaktiky, která by se realizovala hned v 5 částech. Dvě studijní části by studenti absolvovali již ve 2. ročníku bakalářského studia. Zbýlé tři pak ve studiu magisterském. Zařazení do bakalářského studia souvisí také s dřívějším absolvováním pedagogické praxe. Studenti tak absolvují paralelně pedagogickou praxi a výuku didaktiky, která jim poskytne teoretický základ pro vykonávání pedagogické praxe.

Tabulka 29:

Vědní disciplíny SPI v oblasti didaktiky

název předmětu	Bakalářské studium							Magisterské studium				
	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Didaktika	2							3				

Zdroj: vlastní návrh

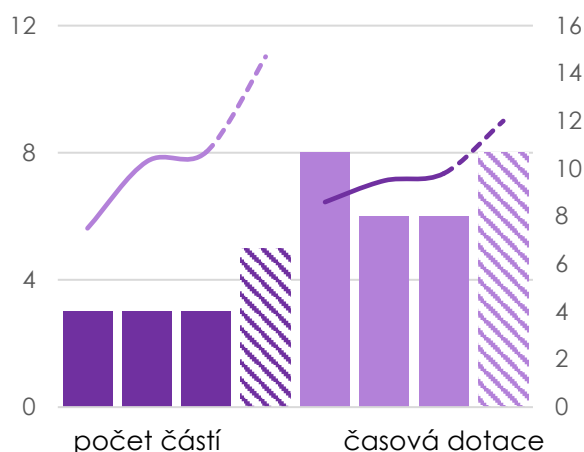
Schéma 13:

Oblast didaktiky

srovnání SPI se stávajícím SP 09

AR	SP 86	SP 96	SP 09		SPI	
počet vědních disciplín	1	1	1	5,3	1	5,9
			19		17	
počet částí v. disciplín	3	3	3	10,7	5	14,7
			28		34	
časová dotace	8	6	6	9,8	8	12,0
			61		67	

Zdroj: vlastní návrh

10. 2. 4 Oblast jazykových cvičení

Přes 67 % studentů hlasovalo ve výzkumu pro navýšení časové dotace tohoto předmětu. Aby k těmto požadavkům mohlo dojít, bylo nutné navýšit taktéž počet částí. V bakalářském studiu tak studenti, jako dříve, absolvují jazyková cvičení ve všech semestrech. Jazyková cvičení se ovšem objeví také v 1. semestru magisterského studia, jako jakýsi restart a rychlá adaptace do studia. Sami studenti zmiňovali nutnost konverzací v němčině i v rámci magisterského studia. Někteří dokonce uvádějí, že během studia nejsou nuceni hovořit německy vůbec, což je jistě špatně a i toto opatření by tomu mělo pomoci. Jazyková cvičení se tak stávají nedílnou součástí magisterského i bakalářského studia, přičemž obsah, ke kterému měli studenti také výhrady, bude upraven dle potřeb studentů.

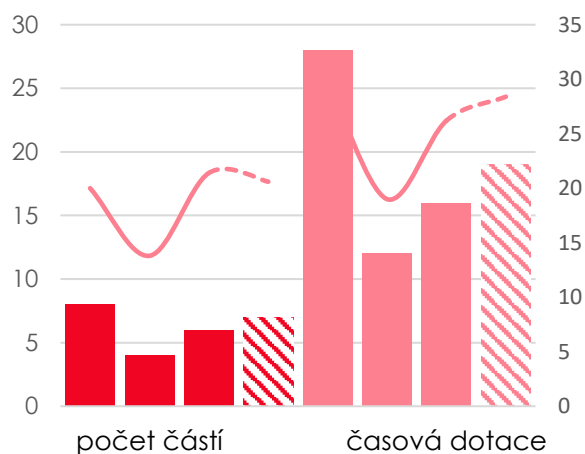
Schéma 14:

Oblast jazykových cvičení

srovnání SPI se stávajícím SP 09

AR	SP 86	SP 96	SP 09		SPI	
počet vědních disciplín	1	1	1	5,3	1	5,9
			19		17	
počet částí v. disciplín	8	4	6	21,4	7	20,6
			28		34	
časová dotace	28	12	16	26,2	19	28,4
			61		67	

Zdroj: vlastní návrh

Z této tabulky je patrné, ve kterém semestru se daná disciplína realizuje. V případě jazykových cvičení je jasné, že se tento předmět uskutečňuje v každém studijním semestru bakalářského studia a nově také v prvním semestru navazujícího magisterského studia.

Tabulka 30:

Vědní disciplíny SPI v oblasti jazykových cvičení

název předmětu	Bakalářské studium							Magisterské studium				
	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Jazyková cvičení a konverzace	6							1				

Zdroj: vlastní návrh

10. 2. 5 Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe

Tato oblast je v novém studijním programu výrazně posílena, a to hlavně z důvodu navýšení pedagogické praxe, jež je součástí vzdělávací oblasti. Jak jsme mohli ve výzkumu vidět, žádá si její častější zařazení do studia přes 40 % respondentů. Přes 50 % si pak přeje změnu obsahu tohoto předmětu. Kromě pedagogické praxe v magisterském studiu, která byla zařazena již v předchozím studijním programu SP 09, je v rámci ideálního SPI praxe zařazena také do druhého a třetího ročníku bakalářského studia.

Mnoho studentů uvedlo právě druhý ročník jako ideální pro zařazení první povinné pedagogické praxe. V programu by toto bylo realizováno prostřednictvím předmětu *Úvod do pedagogické praxe* v zimním semestru 2. ročníku. V letním semestru by pak probíhala první průběžná *Pedagogická praxe* paralelně s předmětem *Didaktika*.

Tabulka 31:

Vědní disciplíny SPI v oblasti dalších vědních disciplín a ped. praxe

název předmětu	Bakalářské studium							Magisterské studium				
	PČ*	1ZS	1LS	2ZS	2LS	3ZS	3LS	PČ*	4ZS	4LS	5ZS	5LS
Úvod do německého jazyka	1							X				
Pedagogická praxe	2							2				
Úvod do pedagogické praxe	1							X				
Kultura a realie německy mluvících zemí	1							1				
Dějiny německy mluvících zemí	1							X				
Písemný projekt	X							1				
Zahraniční exkurze/projekt												

Zdroj: vlastní návrh

Je velmi důležité, aby studenti učitelství přišli do kontaktu s reálným školním prostředím ještě v době bakalářského studia. Někteří odborníci mohou namítat, že studenti v tomto věku nejsou na praktickou výuku připraveni jak jazykově, tak metodicky. I tak pokládám za nezbytné setkat se s učitelskou profesí tváří v tvář co nejdříve.

Předmět *Úvod do pedagogické praxe* by tak studenty připravoval hlavně teoreticky. Objevovaly by se zde také organizační záležitosti, se kterými se učitel ve škole setkává, praktické rady pro začínající učitele, informace o tom, s jakými žáky může učitel přijít do kontaktu atd. Letní semestr předmětu *Pedagogická praxe* by pak měl podobu dnešní průběžné pedagogické praxe. Studenti by chodili na náslechy do vybraných škol. Bylo by také zajištěno, aby se studenti setkali s více učiteli tak, aby viděli více přístupů k učení více stylů a nebyla tak výuka jednotvárná. Hodiny didaktiky by pak sloužily jako základ studentům pro praktickou výuku, kterou by absolvovali v letním semestru 3. ročníku jako součást souvislé pedagogické praxe.

Pedagogická praxe by pak byla stěžejní i ve studiu magisterském. Při tvorbě programu SPI a zařazení pedagogické praxe v rámci studia bylo uvažováno i individuálních časových možností studentů. Mnozí studenti 2. ročníku magisterského studia již totiž vykonávají svou praxi i v rámci zaměstnání například na poloviční úvazek na základní školy, či jako záskok za nemocné učitele. Celá praxe v rámci studia tak byla nakonec zařazena na místo původně zamýšleného letního semestru 1. a zimního semestru 2. ročníku, do celého 1. ročníku. V celkovém výsledku se jedná o dvojnásobné navýšení pedagogické praxe oproti současnému stavu, což pokládám za adekvátní a nutné.

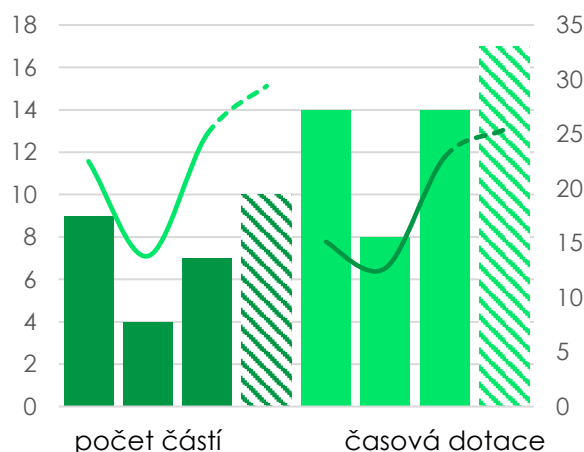
Schéma 15:

Oblast dalších vědních disciplín

srovnání SPI se stávajícím SP 09

AR	SP 86	SP 96	SP 09		SPI	
počet vědních disciplín	4	4	6	31,6	7	41,7
			19		17	
počet částí v. disciplín	9	4	7	25,0	10	29,4
			28		34	
časová dotace	14	8	14	22,9	17	25,4
			61		67	

Zdroj: vlastní návrh

Disciplína *Reálie německy mluvících zemí* byla dle požadavků studentů učitelství také navýšena. Předmět se tak objeví nejen v ZS 3. ročníku ale také v LS 4., resp. 1. ročníku magisterského studia. Tento předmět studenti pokládají za velmi důležitý pro pochopení souvislostí života v Německu, zvyčích atd.

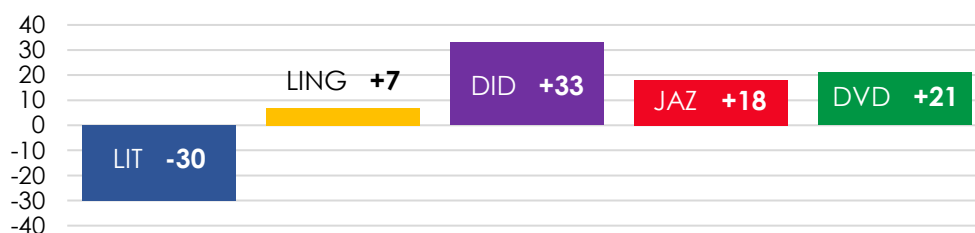
Poslední novinkou v rámci ideálního programu SPI je povinnost absolvování zahraniční exkurze či projektu. Tuto inspiraci jsem našel v předchozích studijních programech, kdy byla exkurze v 90. letech povinnou součástí studia učitelství němčiny. Pro učitele jazyka je nezbytné přijít s danou zemí do fyzického kontaktu. Není možné, aby dnešní učitelé cizích jazyků daný jazyk vyučovali, aniž by se v dané zemi vůbec ocitli. Tuto povinnost bych do programu zanesl i v souvislosti s alarmujícími výsledky výzkumu, kdy drtivá většina studentů uvedla, že se neúčastní zahraničních pobytů Erasmus+ či jiných projektů, které pořádá jejich katedra.

10. 3 Shrnutí návrhu studijního programu SPI

Díky požadavkům studentů k úpravám studijního programu došlo k celkovému navýšení kapacity vědních disciplín a také celkové časové dotace. Tento graf ukazuje, o kolik procent se navýšila/snížila časová dotace disciplín dle jednotlivých vzdělávacích oblastí.

Graf 43: **Procentuální změna v časové dotaci jednotlivých vzdělávacích oblastí SPI ve srovnání s SP 09**

Zdroj: vlastní analýza

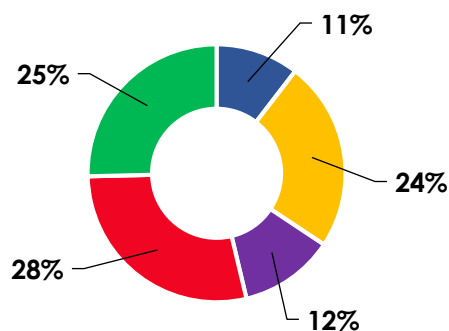
Graf jasně ukazuje, že se do návrhu projeví požadavky studentů i vlastní úvahy o možnostech zlepšení budoucích studijních programů. Došlo k výraznému časovému omezení výuky literatury a k nárůstu hodin u didaktiky, stejně jako u pedagogické praxe. Tyto změny by měly mít vliv na připravenost studentů v oblasti němčiny, k vykonávání profese učitele s dostatečným kulturním, jazykovým i didaktickým základem.

Součástí srovnání je již tradičně pohled na jednotlivé ročníky studia. Ještě před tím jsou však k dispozici dva grafy ukazující rozložení výuky dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků. Lze tak porovnat, jaké množství času stráví studenti studiem v jednotlivých ročnících, resp. kolik prostoru se v rámci studia dostává jednotlivým vzdělávacím oblastem.

Graf 44: Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v SPI

Zdroj: vlastní návrh

- literatura
- lingvistika
- didaktika
- jazyková cvičení
- ostatní

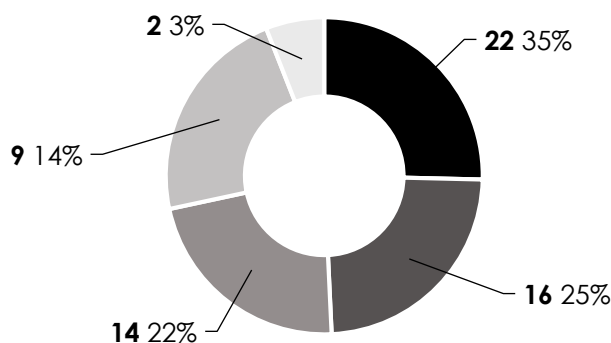
V rámci celého studia absolvují studenti 67 hodin pravidelné výuky. Rozložení dle vzdělávacích oblastí je v celém studiu poměrně vyrovnané. Zhruba 25 % z celkové časové dotace je věnováno disciplínám lingvistiky a také dalším vědním disciplínám a pedagogické praxi. O 3 % více času je pak věnováno jazykovým cvičením. Zhruba u 12 %, resp. 24 % z celkové časové dotace se pak jedná o oblast literatury a didaktiky.

Z pohledu ročníků vidíme, že je výuka rozložena taktéž poměrně rovnoměrně. Při tvorbě programu bylo dbáno také na celkovou psychickou pohodu studentů. Z výzkumu totiž vyšlo, že se většina z nich cítí pod velkým stresem hlavně v 1. ročníku studia.

Graf 45: Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků v SPI

Zdroj: vlastní návrh

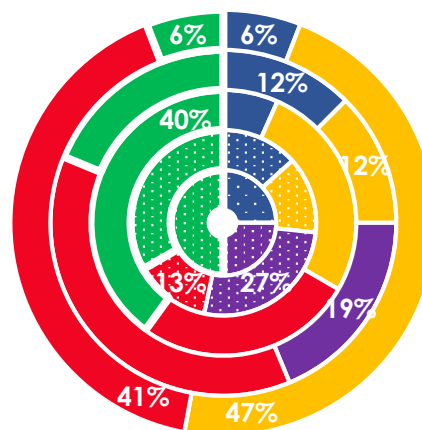
- 1. ročník
- 2. ročník
- 3. ročník
- 4. ročník
- 5. ročník

V prvním ročníku bylo rozložení časové dotace zhruba zachováno. Podobný počet hodin se vyskytuje také u 2. a 3. ročníku s tím, že ve třetím ročníku je v celkovém měřítku ještě o 2 vyučovací hodiny méně, a to hlavně z důvodu přípravy na SZZ a psaní BP. V magisterském studiu je pak hodin celkem 11, většina zařazena do 1. ročníku, taktéž z důvodu konání SZZ v posledním ročníku magisterského studia a psaní DP.

Nejdůležitějším grafem je tento graf znázorňující rozložení vědních disciplín napříč jednotlivými ročníky studia. Vidíme, že cíl realizovat v každém ročníku minimálně jednu vědní disciplínu z jedné vzdělávací oblasti se do velké míry naplnil. Podíl těchto oblastí na výuce v jednotlivých ročnících je ale různý.

Graf 46: Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia v SPI
Zdroj: vlastní návrh

Vidíme například, že četnost jazykových cvičení se s postupem času snižuje. Nejprve se jedná o 7 hodin, posléze 6 a 4 hodiny, přičemž v prvním ročníku (vnější prstenec grafu) tvoří jazyková cvičení 41 % z časové dotace ročníku. Vidíme také, že v prvním ročníku dominuje oblast lingvistických disciplín, což bylo také cílem zajistit, zhruba 47 % z časové dotace ročníku. V dalších letech se sice podíl snižuje, podařilo se ale dostat lingvistiku také do magisterského studia v rámci předmětu Syntaxe. Velmi důležité je zařazení ostatních vědních disciplín do všech ročníků studia a to dokonce i do 5. ročníku (vnitřní prstenec grafu). Oproti jiným grafům podobného typu v analýze vzdělávacích programů se v něm objevuje mnohem více fialové barvy, která značí zařazení didaktiky do jednotlivých ročníků studia. Ve 4. ročníku tvoří dokonce 27 % z celkové časové dotace ročníku.

Tabulka 32:

Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků v SPI

	literatura	lingvistika	didaktika	jazyková cvičení	ostatní	celkem
1. ročník	1	8	0	7	1	17
2. ročník	2	2	3	6	3	16
3. ročník	1	4	0	4	6	15
4. ročník	2	2	4	2	5	15
5. ročník	1	0	1	0	2	4
Celkem	7	16	8	19	17	67

Zdroj: vlastní návrh

11 Diskuse

Obsah studijních programů klade v dnešní době vysoké požadavky nejen na studenty, ale také na samotné katedry, které studijní programy realizují. Disciplín, které jsou pro rozvoj studenta budoucího učitele němčiny důležité, a které z něj formují profesionála v oboru, je velké množství. Zároveň je nutné tuto výuku realizovat i s ohledem na individuální potřeby studenta v přiměřeném časovém rozsahu. Hlavní náplní diplomové práce tak bylo zanalyzovat studijní programy na katedře germanistiky PF JU a nejrůznější vývojové tendence zaznamenat a shrnout.

Studijní programy jsem analyzoval od akademického roku 1986 na základě ročenek, které jsem měl k dispozici. I přes to, že ročenky z dřívějších let nebyly dostupné, jsem došel k závěru, že pro zjištění tendencí ve vývoji studijních programů je tento časový horizont více než 30 let dostačující. Jelikož se jedná o analýzu studijních programů katedry germanistiky PF JU, považoval jsem za vhodné tyto instituce, součásti, představit podrobněji v teoretické části práce. Pedagogická fakulta má totiž v jižních Čechách mnohaletou tradici a po dlouhou dobu zde zůstávala jedinou institucí na vysokoškolské úrovni.

Součástí práce jsou také informace o počtu vyučujících na katedře, a to dokonce již od roku 1986. Ze získaných podkladů je patrné, že měla katedra v určitém období dokonce 21 členů, a to v polovině 90. let. Do roku 2010 ale tento počet klesl na 7. Část vyučujících totiž přešla na oddělení nově vzniklé Filosofické fakulty JU. Stejně tak jsou doplněny informace o počtech studentů katedry germanistiky, které se od roku 2000 neustále snižují.

Jako stěžejní se při přípravě analýzy ukázala otázka, na jaké faktory se v analýze zaměřit, a co vůbec zkoumat. Po dlouhém rozmýšlení jsem nakonec zvolil faktory, které mají přímý vliv na studenta a mohou do jisté míry ovlivnit to, zda se student pro dané studium rozhodne či nikoli. Jako vhodná se tak ukázala analýza **vědních disciplín** v rámci jednotlivých studijních programů a jejich **časová dotace**. Ve výsledku jsem tak zkoumal, kolik disciplín, a v jakém časovém rozsahu student daného studijního programu absolvuje. Mezi další faktory, o které se analýza opírá a zmiňuje je, ačkoli se nejedná o jejich podrobnou analýzu, patří například kreditový systém, rozdělení časové dotace dle přednášek a cvičení, či změny názvů jednotlivých vědních disciplín.

Na katedře germanistiky se v období 1986-2019 realizovalo mnoho studijních programů nejrůznějšího typu. Výhradně pro učitele německého jazyka 2. stupňů ZŠ byly

určeny tři základní studijní programy, *Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů* nejprve pro 5. – 12. ročník, později pro 2. stupeň ZŠ, *Učitelství pro ZŠ a Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání* spolu s *Učitelstvím německého jazyka pro 2. stupeň ZŠ*. Poslední dva zmíněné programy jsou programy bakalářského, resp. magisterského stupně, a protože na sebe navazují, jsou v analýze hodnoceny společně.

Osobně mě překvapila konzistentnost vzdělávání, tedy to, že se studium, jak jej známe dnes, realizovalo velmi podobně i v 80. letech 20. století. Samozřejmě proběhlo několik změn, avšak samotný koncept zůstal stejný. Pravdou zůstává, že se v tomto období výrazně lišila časová dotace i počet vědních disciplín, které student musel v rámci studia absolvovat. V roce 1986 byla časová dotace 93 hodin, v roce 2019 pouze 61. Rozdíl je tedy více než třetinový. V analýze je také zajímavý akademický rok 1996, který je atypický ve všech zkoumaných ohledech. Celá devadesátá léta byla dle mého názoru trochu experimentem nejen v zavedení nových předmětů jako např. *Historická mluvnice* či *Exkurze*, ale také celkovou změnou studijního formátu, který se ze standardních 5 let snížil na 4 roky (do r. 1999).

Vzhledem k množství disciplín, které student absolvuje, jsem pro potřeby diplomové práce vytvořil 5 vzdělávacích oblastí, do kterých jsem dané disciplíny přiřadil dle jejich zaměření. Analýza tak zkoumá nejen vývojové tendence v rámci celku, analyzuje také jednotlivé vzdělávací oblasti zvlášť a zkoumá mimo jiné jejich procentuální zastoupení v daném vzdělávacím programu. Velmi dobře tak lze pozorovat změny v zastoupení jednotlivých vzdělávacích oblastí nejen v rámci samotného vzdělávacího programu, ale napříč celým obdobím k čemuž slouží především druhá část analýzy.

Z výsledků analýzy je patrné, že se v celkovém srovnání snižuje vliv literatury. Tyto předměty v rámci studia zauímají pouze 20 % z celkové časové dotace studia. Největší důraz byl na tuto oblast kladen v 90. letech. V celkovém měřítku naopak dochází k posilování lingvistických disciplín, které dnes tvoří 30 % celkové časové dotace studia. V 80. letech to přitom bylo necelých 20 %. Didaktika se po celou dobu drží okolo 10 %. V absolutních číslech je didaktice věnováno jen 6 hodin v rámci studia. Toto považují i studenti za nedostačující, jak vyplývá z výzkumu, jenž je také součástí diplomové práce.

Překvapivě také bylo na konci 80. let věnováno o poznání větší množství pozornosti jazykovým cvičením. Dnešní časová dotace je pouze poloviční. Je však nutné na strukturu studia nahlížet spíše z procentuálního hlediska než z toho absolutního právě kvůli velkým rozdílům v celkových hodnotách jednotlivých studijních programů. I procentuálně však je dnešní zastoupení jazykových cvičení o zhruba 14 % nižší než dříve. To se dnes ukazuje jako velký problém. Sami studenti by si totiž, dle výsledků výzkumu, přáli konverzací a jazykových cvičení mnohem více.

Analýza a její výsledky jsem se snažil interpretovat ze všech možných úhlů. Součástí je tedy také hodnocení analýzy z pohledu jednotlivých ročníků, kdy vychází jasně najevo, že se poměr jednotlivých disciplín v rámci zkoumaného období v jednotlivých ročnících lišil. V současnosti je poměr vědních disciplín vyrovnaný, okolo 6 disciplín v ročníku. Časová dotace ročníků se ovšem liší stále. Nejvíce času studenti věnují studiu v 1. a 2. ročníku, dohromady okolo 50 %. Zbýlý čas je rozdělen mezi ostatní ročníky, přičemž 5. ročník studia je časově nejméně náročný. Časová náročnost může souviset také s pocity studentů, kteří se dle výsledků výzkumu zrovna v prvním ročníku cítí pod největším stresem.

Právě výzkum je další stěžejní částí diplomové práce, která pomáhá naplnění hlavního cíle, tedy tvorbě ideálního vzdělávacího programu. Tohoto výzkumu se účastnilo na 133 studentů ze všech univerzit, které studium pro učitele němčiny 2. stupně ZŠ v České republice realizují. Průběh sběru dat výzkumu byl sice ovlivněn současnou mimořádnou bezpečnostní situací v ČR, avšak i přes nižší počet účastníků, než byl původní předpoklad, lze výsledky výzkumu považovat za průkazné. Výzkum se zaměřoval na jednotlivé vzdělávací oblasti, hloubku a obsah probíraného učiva, či na účast na přeshraničních projektech a Erasmu+. Součástí výzkumu byly také otázky týkající se studentského zázemí na dotčených katedrách, které přímo či nepřímo ovlivňuje spokojenost studenta se vzděláváním.

Výsledky pak ukázaly, že velké množství studentů by chtělo omezit výuku literatury. Namísto toho apelují na zvýšení časové dotace jazykových cvičení a didaktiky. Za výrazně nedostatečné pak považují množství pedagogické praxe, jež by studenti zařadili již do 2. ročníku bakalářského studia, s čímž současné studijní programy na většině univerzit nekorespondují.

Na základě analýzy studijních programů a výzkumu „spokojenosti“ studentů se studiem učitelství německého jazyka byl realizován hlavní cíl diplomové práce, totiž tvorba ideálního studijního programu. Tento program byl sestaven na základě podnětů studentů z výzkumu a výsledcích analýzy studijních programů. Výrazně došlo k omezení výuky literatury, jejíž hloubka je i z mého pohledu pro budoucí profesí učitele neadekvátní, nadbytečná. Hlavně časový prostor, který díky tomuto omezení vznikl, byl pak využit na posílení předmětů didaktiky a pedagogické praxe. Ta byla v rámci předmětu Úvod do pedagogické praxe zařazena již do zimního semestru 2. ročníku studia. Paralelně s tímto studenti absolvují také první semináře didaktiky, které jim poskytnou nejprve teoretické, později i praktické informace a vědomosti pro další povinnou pedagogickou praxi ve 3. ročníku studia. I přes některé připomínky, že studenti nejsou v tomto období jazykově ani metodicky připraveni pro absolvování pedagogické praxe, považuji za nezbytné se s budoucí profesí setkat v reálném prostředí co možná nejdříve.

Domnívám se, že všechny cíle diplomové práce byly naplněny a věřím, že návrh studijního programu může sloužit nejen katedře germanistiky PF JU k inspiraci při tvorbě reálných studijních programů v budoucnu.

12 Závěr

Diplomová práce se zabývá hlavně analýzou studijních programů na katedře germanistiky PF JU. Tato analýza dává základ hlavnímu cíli práce, vytvoření ideálního studijního programu, který by bylo možné na základě získaných poznatků realizovat v budoucnu.

Teoretická část se soustředí na představení kontextu německého a českého jazyka, jejich vzájemného vztahu. Pro učitele němčiny je velmi důležité povědomí o úzkém vztahu německého jazyka a češtiny. Proto je teoretická část věnována historickému kontextu vývoje němčiny na českém území. Představena je také jazyková politika České republiky a popsány jsou také důležité kompetence učitele 21. století. Součástí úvodní části práce jsou také informace o možnostech studia němčiny a představení pedagogické fakulty v Českých Budějovicích, jakožto jedné z možností. Tyto vstupní informace souvisí s analyzováním studijních programů katedry germanistiky Pedagogické fakulty JU.

Samotná analýza se soustředí na dva hlavní faktory, počet a skladbu vědních disciplín, které student v rámci studia absolvuje, a také jejich časovou dotaci. Na tyto faktory je v analýze nahlíženo z nejrůznějších perspektiv, z celkového pohledu, z pohledu vzdělávacích oblastí či z pohledu jednotlivých ročníků. Analýza tak poskytuje komplexní informace o vývoji a průběhu studijních programů od konce 80. let do současnosti. Toto více než 30 leté období je stěžejní pro tvorbu ideálního studijního programu, který na tyto změny a tendence reaguje.

Významnou část diplomové práce tvoří také výzkum, který byl distribuován studentům učitelství němčiny pro 2. stupeň ZŠ napříč všemi univerzitami, které toto studium realizují. Výzkum se zaměřoval na jednotlivé vzdělávací oblasti, hloubku a obsah probíraného učiva, či na účast na přeshraničních projektech a Erasmu+. Součástí výzkumu byly také otázky týkající se studentského zázemí na dotčených katedrách, které přímo či nepřímo ovlivňuje spokojenost studenta se vzděláváním. Získané informace od studentů jsou důležité pro budoucí směřování studia tohoto oboru a důležité byly také pro tvorbu ideálního programu. Ten totiž na připomínky studentů reaguje a upravuje studium tak, jak si studenti představují a považují za ideální. Výrazně je tak posílena výuka některých vzdělávacích oblastí, které studenti považují v současné době za nedostatečné.

Věřím, že informace poskytnuté v diplomové práci, které reagují na současné trendy a vývojové tendence ve vzdělávání učitelů, mohou velmi dobře sloužit nejen katedře germanistiky PF JU jako inspirace při tvorbě reálných studijních programů v budoucnu.

13 Resumé

Die Diplomarbeit befasst sich hauptsächlich mit der Analyse der Studiengänge am Institut für Germanistik der PF JU. Diese Analyse bildet die Grundlage für das Hauptziel der Arbeit und zwar der Schaffung eines idealen Studienprogramms, das in Zukunft auf der Grundlage des erworbenen Wissens umgesetzt werden könnte.

Der theoretische Teil konzentriert sich auf die Darstellung des Kontextes der deutschen und tschechischen Sprache und ihrer Beziehung. Das Bewusstsein für die enge Beziehung zwischen den Sprachen ist für Deutschlehrer sehr wichtig. Der theoretische Teil widmet sich daher dem historischen Kontext der deutschen Entwicklung in den tschechischen Ländern. Die Sprachpolitik der Tschechischen Republik wird ebenfalls vorgestellt. Der einleitende Teil der Arbeit enthält auch Informationen über die Möglichkeiten des Deutschstudiums und auch über die Vorstellung der Pädagogischen Fakultät in Budweis, als eine der Möglichkeiten. Diese Informationen beziehen sich auf die Analyse der Studiengänge am Institut für Germanistik der PF.

Die Analyse konzentriert sich auf zwei Hauptfaktoren, die Anzahl und Zusammensetzung der wissenschaftlichen Disziplinen, die der Student im Rahmen des Studiums abschließt, sowie deren zeitliche Zuordnung. Diese Faktoren werden in der Analyse aus verschiedenen Perspektiven, aus einer Gesamtperspektive, aus der Perspektive von Bildungsbereichen oder aus der Perspektive einzelner Studienjahre betrachtet. Die Analyse liefert somit umfassende Informationen über die Entwicklung und den Verlauf des Studienprogramms von den späten 1980er Jahren bis zur Gegenwart. Dieser Zeitraum von mehr als 30 Jahren ist entscheidend für die Schaffung eines idealen Studienprogramms, das auf diese Veränderungen und Tendenzen reagiert.

Ein wesentlicher Teil der Diplomarbeit bildet auch die Forschung, die an alle Universitäten verteilt wurde, die diese Studienprogramme realisieren. Die Forschung konzentrierte sich auf einzelne Bildungsbereiche, die Tiefe und den Inhalt des Faches (der Disziplinen) oder auf die Teilnahme an grenzüberschreitenden Projekten und Erasmus +. Die Untersuchung umfasste auch Fragen zum studentischen Hintergrund in den betroffenen Abteilungen, die sich direkt oder indirekt auf die Zufriedenheit der Studierenden mit der Ausbildung auswirken. Die von den Studierenden erhaltenen Informationen sind wichtig für die zukünftige Studienrichtung in diesem Bereich und waren auch wichtig für die Erstellung

eines idealen Programms. Es reagiert auf die Kommentare der Studierenden und passt die Studie an die Bedürfnisse der Studierenden an. Dies stärkt den Unterricht in einigen Bildungsbereichen, die die Studenten jederzeit als unzureichend betrachten.

Ich glaube, dass die Informationen in der Arbeit, die auf aktuelle Trends und Entwicklungen in der Lehrerbildung reagieren, nicht nur dem Institut für Germanistik PF JU als Inspiration für die Erstellung realer Studienprogramme in der Zukunft dienen können.

14 Seznam použité literatury a internetových zdrojů

Zdroje dat analýzy:

Ročenky Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v období 1986-2020.

Dostupné prezenčně na studijním oddělení Pedagogické fakulty JU.

BARTOŠ, Petr, Vojtěch LUBOŠ. *Univerzita – věda z mnoha pohledů: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2013. ISBN 978-80-7394-418-6.

BOK, Václav. *Přehled německých dějin pro posluchače germanistiky*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1994. ISBN 80-7040-087-7.

JANÍKOVÁ, Věra. *Učíme se učit cizí jazyky*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISPN 978-80-210-4620-7.

JÍLKOVÁ, Jana. *Determinanty ovlivňující jazykové vzdělávání*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova, 2011.

KUJÍNKOVÁ, Eva. *Analýza akreditovaných studijních programů „Německý jazyk pro 2. stupeň ZŠ“*. Diplomová práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2010.

KYRIACOU, Chris. *Klíčové dovednosti učitele: cesty k lepšímu vyučování*. Praha: Portál. Překlad: Dominik Dvořák, Milan Koldinský, 2012. ISBN 978-80-262-0052-9.

MŠMT. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha*. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

NÚV. *Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, 2019. ISBN 978-80-7481-243-9.

Pedagogická fakulta. *Bulletin 65, Pedagogická fakulta*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7394-411-7.

PODSEDNÍKOVÁ, Martina. *Srovnávací studie studijních plánů pro obor učitelství německého jazyka*. Diplomová práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 1999.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ, Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

Rektorát Jihočeské univerzity. *Jihočeská univerzita dvacetiletá*. Tiskárna Vlastimil Johanus. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2011. ISSN 1214-7869.

SKUTIL, Martin. *Základy pedagogicko-psychologického výzkumu pro studenty učitelství*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-7367-778-7.

ŠVEC, Vlastimil. *Pedagogická příprava budoucích učitelů: problémy a inspirace*. Brno: Paido, 1999. ISBN 80-85931-70-2.

VAŠUTOVÁ, Jaroslava. *Být učitelem: co by měl učitel vědět o své profesi*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007. ISBN 978-80-7290-325-2.

CSVS (2009): *Jazyková politika Evropské Unie a její implementace do státní jazykové politiky České republiky v oblasti terciárního vzdělávání* [online]. [cit. 15. 10. 2019]
Dostupné z: <https://www.csvs.cz/wp-content/uploads/2019/01/2009-4-jazykova-politika-EU.pdf>

ČESKÁ ŠKOLA (2005): *MŠMT: Národní plán výuky jazyků přispěje ke zlepšení jazykové gramotnosti občanů ČR* [online]. [cit. 28. 10. 2019]
Dostupné z: <http://www.ceskaskola.cz/2005/12/msmt-narodni-plan-vyuky-jazyku-prispeje.html>

EP (2019): *Fakta a čísla o Evropské unii* [online]. [cit. 15. 10. 2019]
Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/142/jazykova-politika>

FOCUS (2009): *Metody sběru dat v kvantitativním výzkumu* [online]. [cit. 19. 01. 2020]
Dostupné z: https://www.focus-age.cz/m-journal/marketingovy-vyzkum/metody-sberu-dat-v-quantitativnim-vyzkumu_s390x5140.html

JU*1 (2020): *Bakalářské studium* [online]. [cit. 10. 10. 2019]
Dostupné z: <https://www.pf.jcu.cz/structure/departments/knj/o-studiu-germanistiky/bakalarske-studium/>

JU*2 (2020): *Katedry* [online]. [cit. 5. 12. 2019]
Dostupné z: <https://www.pf.jcu.cz/structure/departments/>

JU*3 (2020): *Magisterské studium* [online]. [cit. 10. 10. 2019]
Dostupné z: <https://www.pf.jcu.cz/structure/departments/knj/o-studiu-germanistiky/magisterske-studium/>

MŠMT (2017): *Rámcové požadavky na studijní programy, jejichž absolvováním se získává odborná kvalifikace k výkonu regulovaných povolání pedagogických pracovníků* [online]. [cit. 16. 11. 2019]
Dostupné z: <http://www.msmt.cz/file/44169/>

MU (2020): *Německý jazyk se zaměřením na vzdělávání, předměty* [online]. [cit. 19. 04. 2020]
Dostupné z: <https://www.muni.cz/bakalarske-a-magisterske-obory/23868-nemecky-jazyk-se-zamerenim-na-vzdelavani>

Nářízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství ze dne 24. srpna 2016. [online]. [cit. 07. 03. 2020]
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-274>

NPI (2019): *Rozvoj výuky cizích jazyků* [online]. [19. 11. 2019]
Dostupné z: <http://www.nuv.cz/p-kap/rozvoj-vyuky-cizich-jazyku>

NÚV (2018): *Rozvoj výuky cizích jazyků* [online]. [cit. 09. 10. 2019]
Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/P_KAP/ke_stazeni/pojeti/P_KAP_pojeti_Rozvoj_vyuky_cizich_jazyku_03042018.pdf

RVP (2011): *Metodický portál, Kompetence učitele* [online]. [cit. 13. 01. 2020]
Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/K/Kompetence_u%C4%8Ditele

SGČR (2020): *Svaz germanistů České republiky, ústavy a katedry* [online]. [cit. 25. 11. 2019]
Dostupné z: <http://www.svazgermanistu.cz/ustavy.asp>

SYKA (2020): *Národní plán výuky cizích jazyků* [online]. [19. 11. 2019]
Dostupné z: https://www.syka.cz/files/narodni_plan_vyuky_ciz_jaz.pdf

UHK (2020): *Praxe studentů* [online]. [cit. 19. 04. 2020]
Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs/pedagogicka-fakulta/studium/praxe-studentu/pedagogicke>

UK (2009): *Studium na KG* [online]. [cit. 19. 04. 2020]
Dostupné z: <https://tarantula.ruk.cuni.cz/KG-16.html>

UPOL (2020): *Pedagogická fakulta, základní informace* [online]. [cit. 24. 11. 2019]
Dostupné z: <https://www.pdf.upol.cz/o-fakulte/zakladni-informace/#c27605>

Usnesení vlády ČR č. 194, o vyhlášení nouzového stavu z důvodu ohrožení zdraví ze dne 12. března 2020. [online]. [cit. 24. 04. 2020]
Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-69?text=194%2F2020>

UVČR (2017): *Projekt „Němčina jako menšinový jazyk v ČR: Analýza potřeb, návrh řešení a studie proveditelnosti podpory německého dialektu v ČR“* [online]. [cit. 05. 10. 2019]
Dostupné z: https://utrl.ff.cuni.cz/UTRLFF-462-version1-studie_charta_nemcina_jako_men.pdf

VS. CZ (2020): *Translatologie* [online]. [cit. 05. 10. 2019]
Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/katalog-vs/obory/Translatologie>

ZČU (2018): *Historie fakulty* [online]. [cit. 25. 11. 2019]
Dostupné z: <https://www.fpe.zcu.cz/about/history/>

15 Seznam tabulek, grafů a schémat

Tabulka 1:	Seznam univerzit realizujících studium německého jazyka pro učitele základních škol	16
Tabulka 2:	Personální obsazení katedry germanistiky (k AR 2020)	23
Tabulka 3:	Přehled realizovaných studijních programů v letech 1986-2019	26
Tabulka 4:	Počet vědních disciplín a jejich částí SP 86 v čase	33
Tabulka 5:	Časová dotace všech vědních disciplín SP 86 v čase	35
Tabulka 6:	Počet vědních disciplín a jejich částí SP 96 v čase	36
Tabulka 7:	Časová dotace všech vědních disciplín SP 96 v čase	37
Tabulka 8:	Počet vědních disciplín a jejich částí včetně celkové časové dotace SP 09	39
Tabulka 9:	Počet částí vědních disciplín v oblasti didaktiky v SP 86	42
Tabulka 10:	Počet částí vědních disciplín v oblasti jazykových cvičení v SP 86	43
Tabulka 11:	Počet částí vědních disciplín v oblasti didaktiky v SP 96	47
Tabulka 12:	Počet částí vědních disciplín v oblasti didaktiky v SP 09	52
Tabulka 13:	Počet částí vědních disciplín v oblasti jazykových cvičení v SP 09	52
Tabulka 14:	Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v AR 1986	55
Tabulka 15:	Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků v AR 1986	56
Tabulka 16:	Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v AR 2004	61
Tabulka 17:	Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků v AR 2004	62
Tabulka 18:	Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v AR 2014	67
Tabulka 19:	Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků v AR 2014	68
Tabulka 20:	Počet vědních disciplín a jejich částí s celkovou časovou dotací, celkový vývoj v čase	81
Tabulka 21:	Celková časová dotace v prvním ročníku studia	95
Tabulka 22:	Celková časová dotace ve druhém ročníku studia	96
Tabulka 23:	Celková časová dotace ve třetím ročníku studia	97
Tabulka 24:	Celková časová dotace ve čtvrtém ročníku studia	98

Tabulka 25:	Celková časová dotace v pátém ročníku studia	99
Tabulka 26:	Seznam vědních disciplín a schéma jejich realizace v SPI	143
Tabulka 27:	Vědní disciplíny SPI v oblasti literatury	145
Tabulka 28:	Vědní disciplíny SPI v oblasti lingvistiky	146
Tabulka 29:	Vědní disciplíny SPI v oblasti didaktiky	147
Tabulka 30:	Vědní disciplíny SPI v oblasti jazykových cvičení	149
Tabulka 31:	Vědní disciplíny SPI v oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe	149
Tabulka 32:	Časová dotace vzdělávacích oblastí dle jednotlivých ročníků v SPI	153

Graf 1:	Vývoj počtu studentů na katedře germanistiky v letech 1986-2019	21
Graf 2:	Vývoj počtu členů katedry germanistiky v letech 1986-2019	22
Graf 3:	Studijní programy učitelství němčiny na KNJ PF JU v letech 1986-2019	26
Graf 4:	Počet vědních disciplín a jejich částí SP 86 v čase	33
Graf 5:	Časová dotace všech částí vědních disciplín SP 86 v čase, rozdělení přednášek a seminářů	34
Graf 6:	Počet vědních disciplín a jejich částí SP 96 v čase	35
Graf 7:	Časová dotace všech částí vědních disciplín SP 96 v čase, rozdělení přednášek a seminářů	37
Graf 8:	Počet vědních disciplín a jejich částí (vlevo) s celkovou časovou dotací (vpravo) v SP 09 v čase, rozdělení přednášek a seminářů	38
Graf 9:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LIT SP 86 v rámci celého studia	40
Graf 10:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LING SP 86 v rámci celého studia	41
Graf 11:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) DVD SP 86 v rámci celého studia	44
Graf 12:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LIT SP 96 v rámci celého studia	45
Graf 13:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) LING SP 96 v rámci celého studia	46

Graf 14:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) JAZ SP 96 v rámci celého studia	48
Graf 15:	Počet částí vědních disciplín (vlevo) a celková časová dotace (vpravo) DVD SP 86 v rámci celého studia	49
Graf 16:	Celková časová dotace LIT SP 09 v rámci celého studia	51
Graf 17:	Celková časová dotace LING SP 09 v rámci celého studia	51
Graf 18:	Celková časová dotace DVD SP 09 v rámci celého studia	53
Graf 19:	Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí AR 1986	57
Graf 20:	Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků AR 1986	58
Graf 21:	Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia s počátkem v AR 1986	58
Graf 22:	Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí AR 2004	63
Graf 23:	Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků AR 2004	63
Graf 24:	Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia s počátkem v AR 2004	64
Graf 25:	Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí AR 2014	68
Graf 26:	Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků AR 2014	69
Graf 27:	Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia s počátkem v AR 2014	70
Graf 28:	Počet vědních disciplín a jejich částí, celkový vývoj v čase	79
Graf 29:	Časová dotace všech částí vědních disciplín, rozdělení na přednášky a semináře, celkový vývoj v čase	80
Graf 30:	Rozložení časové dotace vědních disciplín podle vzdělávacích oblastí v jednotlivých AR zkoumaného období	82
Graf 31:	Procentuální rozložení počtu částí vědních disciplín podle vzdělávacích oblastí v jednotlivých AR zkoumaného období	84
Graf 32:	Procentuální rozložení jednotlivých částí vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia zkoumaných SP	87
Graf 33:	Procentuální rozložení časové dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia zkoumaných SP	87
Graf 34:	Procentuální rozložení částí vědních disciplín dle jednotlivých ročníků studia v rámci celého studia zkoumaných SP	93
Graf 35:	Procentuální rozložení časové dotace vědních disciplín dle jednotlivých ročníků studia v rámci celého studia zkoumaných SP	94
Graf 36:	Časová dotace vzdělávacích oblastí v 1. ročníku studia	95
Graf 37:	Časová dotace vzdělávacích oblastí v 2. ročníku studia	96

Graf 38:	Časová dotace vzdělávacích oblastí v 3. ročníku studia	97
Graf 39:	Časová dotace vzdělávacích oblastí v 4., resp. 1. ročníku studia	98
Graf 40:	Časová dotace vzdělávacích oblastí v 5., resp. 2. ročníku studia	99
Graf 41:	Procentuální rozložení jednotlivých částí vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia, srovnání SPI a SP 09	142
Graf 42:	Procentuální rozložení časové dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v rámci celého studia, srovnání SPI a SP 09	142
Graf 43:	Procentuální změna v časové dotaci jednotlivých vzdělávacích oblastí SPI ve srovnání s SP 09	151
Graf 44:	Časová dotace vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v SPI	152
Graf 45:	Celková časová dotace dle jednotlivých ročníků v SPI	152
Graf 46:	Procentuální rozložení časové dotace dle vzdělávacích oblastí a jednotlivých ročníků studia v SPI	153
Schéma 1:	Vědní disciplíny v oblasti literatury	72
Schéma 2:	Vědní disciplíny v oblasti lingvistiky	73
Schéma 3:	Vědní disciplíny v oblasti didaktiky	74
Schéma 4:	Vědní disciplíny v oblasti jazykových cvičení	75
Schéma 5:	Vědní disciplíny v oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe	76
Schéma 6:	Oblast literatury, obecné srovnání	89
Schéma 7:	Oblast lingvistiky, obecné srovnání	90
Schéma 8:	Oblast didaktiky, obecné srovnání	90
Schéma 9:	Oblast jazykových cvičení, obecné srovnání	91
Schéma 10:	Oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe, obecné srovnání	92
Schéma 11:	Oblast literatury, srovnání SPI se stávajícím SP 09	145
Schéma 12:	Oblast lingvistiky, srovnání SPI se stávajícím SP 09	147
Schéma 13:	Oblast didaktiky, srovnání SPI se stávajícím SP 09	148
Schéma 14:	Oblast jazykových cvičení, srovnání SPI se stávajícím SP 09	148
Schéma 15:	Oblast dalších vědních disciplín, srovnání SPI se stávajícím SP 09	150

16 Použité zkratky

AR	akademický rok
ČR	Česká republika
ČSR	Československá republika
DID	oblast didaktiky
DVD	oblast dalších vědních disciplín a pedagogické praxe
EU	Evropská unie
FF	filozofická fakulta
JAZ	oblast jazykových cvičení
JU	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
KNJ	katedra germanistiky
LIT	oblast literatury
LING	oblast lingvistiky
MU	Masarykova univerzita v Brně
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
PF	pedagogická fakulta
RVP	Rámcový vzdělávací program
SŠ	střední škola
ŠVP	Školní vzdělávací program
TUL	Technická univerzita v Liberci
UHK	Univerzita v Hradci Králové
UK	Univerzita Karlova v Praze
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni
ZŠ	základní škola

17 Přílohy

Tabulka ke kapitole 4. 1:

Seznam kateder Pedagogické fakulty JU a jejich vedoucích

Název katedry	Vedoucí katedry
Katedra anglistiky	doc. PhDr. Lucie Betáková, MA, Ph.D.
Katedra biologie	PhDr. Jan Petr, Ph.D.
Katedra aplikované fyziky a techniky	doc. PaedDr. Jiří Tesař, Ph.D.
Katedra geografie	doc. RNDr. Stanislav Kraft, Ph.D.
Katedra germanistiky	doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.
Katedra hudební výchovy	Mgr. Martin Voříšek, Ph.D.
Katedra informatiky	doc. PaedDr. Jiří Vaníček, Ph.D.
Katedra matematiky	doc. RNDr. Vladimíra Petrášková, Ph.D.
Katedra pedagogiky a psychologie	Vedoucí oddělení pedagogiky: PhDr. Miroslav Procházka, Ph.D. Vedoucí oddělení psychologie: prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc.
Katedra slovanských jazyků a literatur	prof. PhDr. Miloš Zelenka, DrSc
Katedra společenských věd	PhDr. Helena Pavličíková, CSc.
Katedra tělesné výchovy a sportu	Tajemník katedry: PaedDr. Gustav Bago, Ph.D.
Katedra výchovy ke zdraví	doc. PaedDr. Emil Řepka, CSc.
Katedra výtvarné výchovy	doc. Lenka Vojtová Vilhelmová, ak. mal.

Zdroj: JU*2

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 1:

Počet částí vědních disciplín v oblasti literatury v SP 86

	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
Úvod do literatury	2	22,2	2	1	1	x	x	6	18,2
Německá literatura	6	66,7	6	0	0	x	x	12	36,4
Světová literatura	1	11,1	1	0	0	x	x	2	6,1
Literatura pro děti	0	0,0	1	0	0	x	x	1	3,0
Německá literatura od počátku do 1800	0	0,0	0	2	2	x	x	4	12,1
Německá literatura 1800-1918	0	0,0	0	2	2	x	x	4	12,1
Německá literatura od 1918	0	0,0	0	2	1	1	x	4	12,1
celkem částí v roce	9	100,0	10	7	6	1	0	33	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace
v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 1:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti literatury v SP 86

	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
Úvod do literatury	4	20,0	2	2	2	x	x	9	13,5
Německá literatura	14	70,0	10	0	0	x	x	24	32,4
Světová literatura	2	10,0	2	0	0	x	x	4	5,4
Literatura pro děti	0	0,0	2	0	0	x	x	2	2,7
Německá literatura od počátku do 1800	0	0,0	0	6	6	x	x	12	16,2
Německá literatura 1800-1918	0	0,0	0	4	6	x	x	10	13,5
Německá literatura od 1918	0	0,0	0	6	3	3	x	12	16,2
celkem částí v roce	20	100,0	16	18	17	3	0	74	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace

v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 1:

Počet částí vědních disciplín v oblasti lingvistiky v SP 86

	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
Fonetika	1	12,5	2	2	2	x	x	7	22,6
Morfologie	6	75,0	6	4	4	x	x	20	64,5
Lexikologie německého jazyka	1	12,5	1	0	0	x	x	2	6,5
Slovo tvorba	0	0,0	0	1	1	x	x	2	6,5
celkem částí v roce	8	100,0	9	7	7	0	0	31	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace

v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 1:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti lingvistiky v SP 86

	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
Fonetika	2	11,8	4	3	3	x	x	12	20,7
Morfologie	13	76,5	11	8	8	x	x	40	69,0
Lexikologie německého jazyka	2	11,8	1	0	0	x	x	3	5,2
Slovo tvorba	0	0,0	0	2	1	x	x	3	5,2
celkem částí v roce	17	100,0	16	13	12	0	0	58	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace

v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 1:

Počet částí vědních disciplín v oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe v SP 86

	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
Úvod do germanistiky	3	33,3	3	1	1	x	x	8	28,6
Dějiny Německa	2	22,2	2	1	1	x	x	6	21,4
Reálie**	0	0,0	0	2	1	x	x	3	10,7
Pedagogická praxe	2	22,2	2	2	1	1	x	8	28,6
Vývoj německého jazyka	2	22,2	1	0	0	x	x	3	10,7
celkem částí v roce	9	100,0	8	6	4	1	0	28	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace, ** výuka reálií byla do roku 1990 součástí německé literatury v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 1:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti dalších vědních disciplín a pedagogické praxe v SP 86

	1986	%	1988	1990	1992	1994*	1996*	1986-1996	%
Úvod do germanistiky	8	57,1	4	2	2	x	x	16	44,4
Dějiny Německa	2	14,3	2	2	2	x	x	8	22,2
Reálie**	0	0,0	0	2	1	x	x	3	8,3
Pedagogická praxe	2	14,3	0	0	2	2	x	6	16,7
Vývoj německého jazyka	2	14,3	1	0	0	x	x	3	8,3
celkem částí v roce	14	100,0	7	6	7	2	0	36	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

* dobíhající akreditace / ** praxe probíhala v předepsaném rozsahu v grafech a tabulkách jsou názvy předmětů po poslední úpravě

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Počet částí vědních disciplín v oblasti literatury v SP 96

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Úvod do literatury	1	1	1	1	1	1	14,3	1	1	8	15,1
Německá literatura	x	x	x	6	6	6	85,7	6	6	30	56,6
Německá literatura (do 1800)	2	2	2	0	0	0	0,0	0	0	6	11,3
Německá literatura 1800-1918	x	2	2	0	0	0	0,0	0	0	4	7,5
Německá literatura 20. století	x	1	1	0	0	0	0,0	0	0	2	3,8
Německá literatura od 1918 dodnes	x	1	1	0	0	0	0,0	0	0	2	3,8
Přehled německé literatury	1	x	x	x	x	x	0,0	x	x	1	1,9
celkem částí v roce	4	7	7	7	7	7	100,0	7	7	53	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti literatury v SP 96

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Úvod do literatury	2	2	2	2	2	2	10,5	2	2	16	11,1
Německá literatura	x	x	x	17	17	17	89,5	17	17	85	59,0
Německá literatura (do 1800)	6	8	8	0	0	0	0,0	0	0	22	15,3
Německá literatura 1800-1918	x	4	4	0	0	0	0,0	0	0	8	5,6
Německá literatura 20. století	x	3	3	0	0	0	0,0	0	0	6	4,2
Německá literatura od 1918 dodnes	x	3	3	0	0	0	0,0	0	0	6	4,2
Přehled německé literatury	1	x	x	x	x	x	0,0	x	x	1	0,7
celkem částí v roce	9	20	20	19	19	19	100,0	19	19	144	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Počet částí vědních disciplín v oblasti lingvistiky v SP 968

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Fonetika	2	3	2	2	2	2	18,2	2	2	17	20,0
Morfologie	4	3	3	4	4	3	27,3	3	3	27	31,8
Lexikologie	x	1	x	1	1	1	9,1	1	1	6	7,1
Syntax	x	2	2	2	2	2	18,2	2	2	14	16,5
Německá slovo-tvorba	1	1	1	1	1	1	9,1	1	1	8	9,4
Historická mluvnice	x	2	1	2	2	2	18,2	2	2	13	15,3
celkem částí v roce	7	12	9	12	12	11	100,0	11	11	85	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti lingvistiky v SP 96

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Fonetika	3	4	3	3	3	3	16,7	3	3	25	17,7
Morfologie	8	6	6	7	8	7	38,9	7	7	56	39,7
Lexikologie	x	1	x	1	1	1	5,6	1	1	6	4,3
Syntax	x	4	4	4	4	4	22,2	4	4	28	19,9
Německá slovo-tvorba	2	2	2	2	2	1	5,6	1	1	13	9,2
Historická mluvnice	x	2	1	2	2	2	11,1	2	2	13	9,2
celkem částí v roce	13	19	16	19	20	18	100,0	18	18	141	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Počet částí vědních disciplín v oblasti JAZ v SP 96

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Praktická jazyková cvičení	2	2	2	x	x	x	0,0	x	x	6	15,0
Praktická cvičení	2	6	6	x	x	x	0,0	x	x	14	35,0
Praktická cvičení a konverzace	x	x	x	4	4	4	100,0	4	4	20	50,0
celkem částí v roce	4	8	8	4	4	4	100,0	4	4	40	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti JAZ v SP 96

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Praktická jazyková cvičení	9	6	6	x	x	x	0,0	x	x	21	16,2
Praktická cvičení	9	20	19	x	x	x	0,0	x	x	48	36,9
Praktická cvičení a konverzace	x	x	x	13	12	12	100,0	12	12	61	46,9
celkem částí v roce	18	26	25	13	12	12	100,0	12	12	130	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Počet částí vědních disciplín v oblasti DVD v SP 96

	1994*	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994-2008	%
Základy germanistiky	1	1	1	1	1	1	25,0	1	1	8	19,5
Reálie německy mluvících zemí	2	2	2	2	1	1	25,0	1	1	12	29,3
Exkurze	x	1	1	x	x	x	0,0	x	x	2	4,9
Pedagogická praxe	x	2	2	x	x	x	0,0	x	x	4	9,8
Písemný projev	x	1	x	1	1	1	25,0	1	1	6	14,6
Seminář k SZZ	x	1	x	x	x	x	0,0	x	x	1	2,4
Dějiny německy mluvících zemí	1	1	1	1	1	1	25,0	1	1	8	19,5
celkem částí v roce	4	9	7	5	4	4	100,0	4	4	41	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 2:

Časová dotace vědních disciplín v oblasti DVD v SP 96

	1994 *	1996	1998	2000	2002	2004	%	2006	2008	1994 - 2008	%
Základy germanistiky	2	2	2	2	2	2	25,0	2	2	16	24,2
Reálie německy mluvících zemí	2	2	2	2	2	2	25,0	2	2	16	24,2
Exkurze	x	1	1	x	x	x	0,0	x	x	2	3,0
Pedagogická praxe	x	2	2	x	x	x	0,0	x	x	4	6,1
Písemný projev	x	1	x	2	2	2	25,0	2	2	11	16,7
Seminář k SZZ	x	1	x	x	x	x	0,0	x	x	1	1,5
Dějiny německy mluvících zemí	2	2	2	2	2	2	25,0	2	2	16	24,2
							0,0			0	0,0
							0,0			0	0,0
celkem částí v roce	6	11	9	8	8	8	100,0	8	8	66	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1994-2008

* dobíhající akreditace

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 3:

Počet částí vědních disciplín v oblasti LIT v SP 09

S*		části	dotace
Bc.	Úvod do německé literatury	1	1
Bc.	Literatura 20. století	1	2
Mgr.	Starší německá literatura	1	2
Mgr.	Literatura od počátku 19. stol. až po současnost	1	3
Mgr.	Literatura pro děti a mládež	1	2
	celkem	5	10

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

S* - studium předmětu v bakalářském /Bc. nebo magisterském /Mgr. Programu

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 3:

Počet částí vědních disciplín v oblasti LING v SP 09

S*		části	dotace
Bc.	Morfologie	2	6
Bc.	Fonetika a fonologie	2	3
Bc.	Lexikologie a slovo tvorba	1	2
Bc.	Úvod do syntaxe	1	2
Mgr.	Syntax	1	2
	celkem	7	15

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

S* - studium předmětu v bakalářském /Bc. nebo magisterském /Mgr. Programu

Tabulka ke kapitole 6. A. 2. 3:

Počet částí vědních disciplín v oblasti DVD v SP 09

S*		části	dotace
Bc.	Kultura a realie německy mluvících zemí	1	2
Bc.	Dějiny německy mluvících zemí	1	2
Bc.	Úvod do německého jazyka	1	2
Bc.	Úvod do pedagogické praxe	2	4
Mgr.	Úvod do dějin německého jazyka	1	2
Mgr.	Písemný projev	1	2
	celkem	7	14

Zdroj: analýza ročenek PF JU 2009-2019

S* - studium předmětu v bakalářském /Bc. nebo magisterském /Mgr. Programu

Tabulka ke kapitole 7. A. 1:

Přehled počtu částí vědních disciplín dle vzdělávacích oblastí v jednotlivých letech

	LIT		LING		DID		JAZ		DEJ		celk.	%
1986	9	24,3	8	21,6	8	21,6	3	8,1	9	24,3	37	100,0
1988	10	27,0	9	24,3	9	24,3	2	5,4	7	18,9	37	100,0
1990	7	22,6	7	22,6	8	25,8	3	9,7	6	19,4	31	100,0
1992	6	22,2	7	25,9	8	29,6	2	7,4	4	14,8	27	100,0
1994	4	21,1	7	36,8	0	0,0	4	21,1	4	21,1	19	100,0
1996	7	17,5	12	30,0	4	10,0	8	20,0	9	22,5	40	100,0
1998	7	20,6	9	26,5	3	8,8	8	23,5	7	20,6	34	100,0
2000	7	22,6	12	38,7	3	9,7	4	12,9	5	16,1	31	100,0
2002	7	23,3	12	40,0	3	10,0	4	13,3	4	13,3	30	100,0
2004	7	24,1	11	37,9	3	10,3	4	13,8	4	13,8	29	100,0
2006	7	24,1	11	37,9	3	10,3	4	13,8	4	13,8	29	100,0
2008	7	24,1	11	37,9	3	10,3	4	13,8	4	13,8	29	100,0
2010	5	17,9	7	25,0	3	10,7	6	21,4	7	25,0	28	100,0
2012	5	17,9	7	25,0	3	10,7	6	21,4	7	25,0	28	100,0
2014	5	17,9	7	25,0	3	10,7	6	21,4	7	25,0	28	100,0
2016	5	17,9	7	25,0	3	10,7	6	21,4	7	25,0	28	100,0
2018	5	17,9	7	25,0	3	10,7	6	21,4	7	25,0	28	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Tabulka ke kapitole 7. A. 1:

Přehled časové dotace dle vzdělávacích oblastí v jednotlivých letech

	LIT		LING		DID		JAZ		DEJ		celkem	%
1986	20	23,0	17	19,5	8	9,2	28	32,2	14	16,1	87	100,0
1988	16	20,3	16	20,3	8	10,1	32	40,5	7	8,9	79	100,0
1990	17	23,3	13	17,8	6	8,2	31	42,5	6	8,2	73	100,0
1992	18	25,4	12	16,9	4	5,6	30	42,3	7	9,9	71	100,0
1994	9	19,6	13	28,3	0	0,0	18	39,1	6	13,0	46	100,0
1996	20	24,1	19	22,9	7	8,4	26	31,3	11	13,3	83	100,0
1998	20	26,3	16	21,1	6	7,9	25	32,9	9	11,8	76	100,0
2000	19	29,2	19	29,2	6	9,2	13	20,0	8	12,3	65	100,0
2002	19	29,2	20	30,8	6	9,2	12	18,5	8	12,3	65	100,0
2004	19	30,2	18	28,6	6	9,5	12	19,0	8	12,7	63	100,0
2006	19	30,2	18	28,6	6	9,5	12	19,0	8	12,7	63	100,0
2008	19	30,2	18	28,6	6	9,5	12	19,0	8	12,7	63	100,0
2010	10	16,4	15	24,6	6	9,8	16	26,2	14	23,0	61	100,0
2012	10	16,4	15	24,6	6	9,8	16	26,2	14	23,0	61	100,0
2014	10	16,4	15	24,6	6	9,8	16	26,2	14	23,0	61	100,0
2016	10	16,4	15	24,6	6	9,8	16	26,2	14	23,0	61	100,0
2018	10	16,4	15	24,6	6	9,8	16	26,2	14	23,0	61	100,0

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Tabulka ke kapitole 7. B. 2:

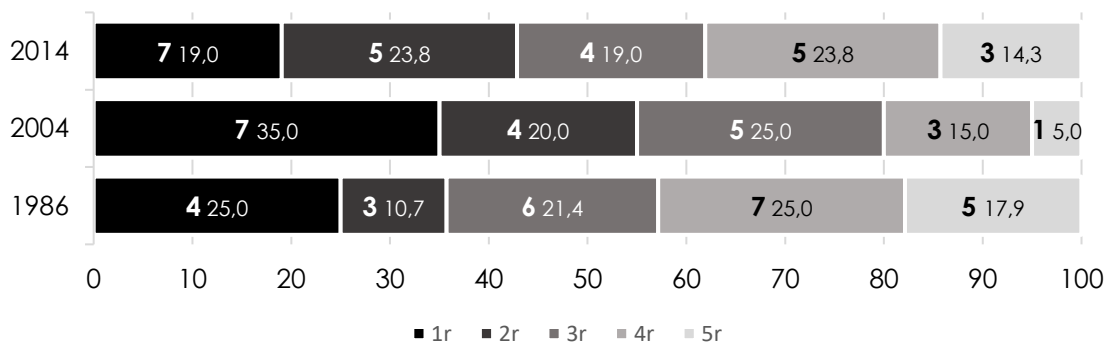
Celkový počet vědních disciplín

AR	1r	%	2r	%	3r	%	4r	%	5r	%	celkem	%
1986	7	25,0	3	10,7	6	21,4	7	25,0	5	17,9	28	100
2004	7	35,0	4	20,0	5	25,0	3	15,0	1	5,0	20	100
2014	4	19,0	5	23,8	4	19,0	5	23,8	3	14,3	21	100

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Graf 10: Celkový počet vědních disciplín dle jednotlivých ročních studia

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-1996

Tabulka ke kapitole 7. B. 2. 3:

Celková časová dotace vědních disciplín dle jednotlivých ročníků

AR	1r	%	2r	%	3r	%	4r	%	5r	%	celkem	%
1986	18	20,7	20	23,0	13	14,9	23	26,4	13	14,9	87	100
2004	22	34,9	16	25,4	14	22,2	9	14,3	2	3,2	63	100
2014	18	29,5	12	19,7	12	19,7	13	21,3	6	9,8	61	100

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019

Tabulka ke kapitole 7. B. 2. 3:

Celkový počet částí vědních disciplín dle ročníků

AR	1r	%	2r	%	3r	%	4r	%	5r	%	celkem	%
1986	9	22,5	7	17,5	6	15,0	10	25,0	8	20,0	40	100
2004	10	34,5	6	20,7	8	27,6	4	13,8	1	3,4	29	100
2014	7	25,0	6	21,4	6	21,4	6	21,4	3	10,7	28	100

Zdroj: analýza ročenek PF JU 1986-2019